Programmabegroting 2022

Voorwoord

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2022. Bij het opstellen van de begroting, moeten we natuurlijk rekening houden met allerlei externe ontwikkelingen die het eigen provinciale beleid beïnvloeden. Vorig jaar werd Nederland plotseling geconfronteerd met de coronapandemie. De negatieve economische gevolgen daarvan waren zeker ook in onze provincie merkbaar, mede omdat de Noord-Hollandse economie sterk op export is gericht. Ook de sociaal maatschappelijke gevolgen zijn groot. Van de eenzaamheid onder jongeren en ouderen tot de culturele sector die hard geraakt werd. Inmiddels zitten we in een nieuwe, nog altijd onzekere, fase van de pandemie, trekt de economie merkbaar aan en is ook het aantal vacatures sterk toegenomen. Op termijn biedt de coronaperiode mogelijk ook kansen voor het provinciaal beleid. Wanneer bijvoorbeeld veel mensen (deels) thuis blijven werken, is de belasting in de spits minder en neemt de CO2-uitstoot af. Ook een snellere digitalisering van bepaalde bedrijfssectoren, is een effect dat zichtbaar wordt.

De coronapandemie eiste de afgelopen anderhalf jaar begrijpelijk veel aandacht op. Daarnaast heeft onze provincie te maken met andere vraagstukken die alsmaar urgenter worden en om een oplossing vragen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de stikstofuitstoot die omlaag moet. Ook de energietransitie is een complex vraagstuk waar veel zorgen ontstaan over de ruimtelijke ingrepen die hiervoor nodig zijn. De komende jaren neemt de druk op de open ruimte in Noord-Holland sterk toe. Zo is er ook ruimte nodig voor circulaire bedrijven en initiatieven, zij zijn belangrijk voor de toekomst van onze economie. Daarnaast is het noodzaak dat er nieuwe woningen gebouwd worden, ruimte wordt gereserveerd voor waterberging en dat we de nodige omschakeling naar duurzame landbouw faciliteren. Bij deze ontwikkelingen pakken wij als provincie een coördinerende rol.

Het nieuwe regeerakkoord zal daarvoor de landelijke kaders moeten schetsen. Tegelijk zal de provincie Noord-Holland niet aarzelen om ook zelf, of samen met de andere provincies in IPO-verband, aandacht te vragen bij het kabinet voor uitvoeringsproblemen of ontoereikende financiële budgetten op provinciaal of lokaal niveau. Voor de uitvoering van het Klimaatakkoord, de regionale energiestrategieën en ander Rijksbeleid, is de medewerking van medeoverheden van groot belang. Het is wel nodig dat zij dan adequaat toegerust worden om die rol te vervullen.

Uit de begroting en de meerjarenraming blijkt dat de provincie Noord-Holland financieel gezond is. De begroting is structureel in evenwicht en we hebben voldoende weerstandsvermogen. Dit biedt ons een mooie basis om in 2022 verder te werken aan de realisatie van onze doelstellingen. Het jaar 2022 is het laatste volledige begrotingsjaar waarvoor de ambities van het coalitieakkoord *Duurzaam doorpakken!* als bestuurlijk richtsnoer gelden. In maart 2023 vinden er immers weer Provinciale Statenverkiezingen plaats. Het College van Gedeputeerde Staten zal 2022 dan ook volop benutten, in de wetenschap dat de opgaven uit het coalitieakkoord nog niets van hun urgentie hebben verloren.

Zita Pels, gedeputeerde Financiën

Inhoudsopgave

1 Samenvatting 4

2 Programma's 9

Programma 1 Openbaar bestuur 10

Programma 2 Klimaat en Milieu 23

Programma 3 Ruimte en Water 37

Programma 4 Bereikbaarheid 63

Programma 5 Groen 83

Programma 6 Economie, cultuur en welzijn 99

Programma 7 Economisch herstel en duurzaamheid 116

8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering 120

3 Paragrafen 126

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 127

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 141

3.3 Financiering 145

3.4 Bedrijfsvoering 148

3.5 Verbonden partijen 152

3.6 Grondbeleid 169

3.7 Provinciale heffingen 173

4 Financiële begroting 182

5 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 247

6. Bijlagen 257

1 Samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de begroting en meerjarenraming 2022-2025. De begroting is een belangrijk stuurinstrument van de provincie Noord-Holland waarin Provinciale Staten de budgettaire kaders voor het jaar 2022 vaststellen. De voorliggende begroting is opgesteld op basis van het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' en de door PS gestelde kaders in de kaderbrief 2022. In deze samenvatting zijn de belangrijkste aspecten van deze begroting opgenomen.

Om de provinciebegroting toegankelijk te maken is er naast dit boekwerk een animatie van deze begroting gemaakt. Ook is een gebruiksvriendelijke webversie van de begroting ontwikkeld. Alle financiële stukken van de provincie, waaronder de animatie en de webversie van deze begroting zijn te vinden via de financiële portal op de website van de provincie Noord-Holland.

Financiële begroting in één oogopslag

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1 Openbaar bestuur	21.437	20.599	20.172	20.082
2 Klimaat en Milieu	45.940	41.358	35.139	32.644
3 Ruimte en Water	28.354	17.412	10.404	9.728
4 Bereikbaarheid	238.764	190.996	176.576	174.950
5 Groen	132.630	96.803	90.256	67.939
6 Economie, cultuur en welzijn	37.638	32.636	24.851	19.028
7 Economisch herstel en duurzaamheid	17.425	16.325	0	0
8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-370.982	-365.587	-359.534	-359.237
Totaal saldo van baten en lasten	**151.206**	**50.542**	**-2.136**	**-34.866**

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Stortingen	158.337	138.398	103.153	116.406
Onttrekkingen	-310.085	-189.164	-102.655	-100.492
Totaal mutaties reserves	**-151.748**	**-50.767**	**498**	**15.914**
Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	**-542**	**-225**	**-1.639**	**-18.953**

Structureel en reëel evenwicht

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Saldo van baten en lasten	151.206	50.542	-2.136	-34.866
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-151.748	-50.767	498	15.914
Begrotingssaldo na bestemming	**-542**	**-225**	**-1.639**	**-18.953**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.278	11.856	24.730	12.323
Structureel begrotingssaldo	**-1.819**	**-12.081**	**-26.369**	**-31.275**

Sluitende begroting
Uit de regel "Begrotingssaldo na bestemming " in bovenstaande tabel blijkt dat de provincie voor 2022 een sluitende begroting heeft. Ook in meerjarenperspectief is de begroting sluitend.

Structureel evenwicht
Om vast te kunnen stellen of er ook sprake is van een structureel evenwicht, wordt gekeken of de structurele lasten en stortingen en onttrekkingen lager zijn dan de structurele baten. In de tabel hierboven zien we dat dit voor alle jaren het geval is. Daaruit blijkt dat de begroting 2022 een structureel evenwicht kent. Dit geldt ook voor de jaren 2023 tot en met 2025. In andere woorden: Al onze jaarlijks terugkerende lasten worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Dit geeft de zekerheid dat de provincie Noord-Holland ook op de lange termijn een robuust financieel beleid heeft. De structurele baten van de provincie bestaan voornamelijk uit de provinciefondsuitkering en de motorrijtuigenbelasting.

Overzicht financiële ontwikkelingen

De tabel hieronder laat het verloop van het begrotingssaldo zien ten opzichte van de vigerende meerjarenraming (begroting 2021).

Verloop begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

	2022	**2023**	**2024**	**2025**
Vigerende meerjarenraming	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**	**-35.161**
Bijstellingen kaderbrief 2022	3.135	4.142	16.753	12.254
Bijstellingen begroting 2022	-542	-225	3.602	3.954
Begrotingsaldo 2022	**-542**	**-225**	**-1.639**	**-18.953**

De wijzigingen in deze begroting ten opzichte van de ontwerpbegroting zijn voornamelijk het gevolg van de verwerking van de financiële kaders en de voorstellen zoals geschetst in de kaderbrief 2022. Deze begroting bevat echter ook een aantal nieuwe ontwikkelingen. Het betreffen met name exogene en onvermijdelijke bijstellingen. De mutaties die nieuw zijn in deze begroting zijn hieronder nader gespecificeerd en toegelicht.

Totaaloverzicht bijstellingen begrotingssaldo in deze begroting (bedragen x € 1.000)

Operationeel doel en toelichting begrotingsmutatie (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren Met ingang van 1 juli 2021 zijn de tarieven voor proces- en griffiekosten met 40% verhoogd	13	13	13	13
2.2.1 VTH taken uitvoeren en coördineren In de stuurgroep Water zijn in januari 2021 afspraken gemaakt tussen het Rijk en de decentrale overheden over de intensivering van VTH taken, met name rond de lozing van ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) in het water. Daarnaast bleek uit onderzoek dat het niveau van de VTH-taak uitoefening ontoereikend is. In dit kader is door de provincie Noord-Holland in overleg met de OD-NZKG een voorstel (pilot) ontwikkeld. Dit heeft in 2021 geleid tot het aannemen van een gespecialiseerde medewerker die als eerste taak (in 2021) heeft om een definitieve aanpak voor te stellen. De structurele verhoging van de provinciale uitgaven ten behoeve van deze intensivering bedraagt € 286.000,-. Deze uitgaven kunnen in de resterende coalitieperiode (2022 en 2023) gedekt worden vanuit de reserves Klimaatadaptatie (totaal € 418.000) en de reserve meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling (€ 154.000). Daarna worden deze uitgaven ten laste van de algemene middelen gebracht	-	-	286	286
3.5.2 Grondbeleid uitvoeren ten behoeve van provinciale doelen De raming voor de huuropbrengsten wordt geactualiseerd (verlaagd) op basis van de realisatie 2020 en de meerjarenprognose	509	513	443	443
4.2.1 OV-concessies beheren en verlenen De uitgaven aan de OV concessies werden tot en met 2021 gedekt via de reserve OV projecten. Jaarlijks werd een even groot bedrag gestort en weer onttrokken aan de reserve. Omdat het structurele en relatief constante uitgaven betreffen is het gebruik van een reserve voor deze uitgaven, conform de nota reserves 2018, niet nodig en wenselijk. In de begroting 2022 wordt voorgesteld de OV concessies uit de reguliere begroting te dekken. Dit leidt tot een relatief kleine bijstelling van de begrote uitgaven per jaarschijf omdat de eerder begrote storting in de reserve OV projecten niet precies gelijk was aan de daadwerkelijk verwachte uitgaven .	67	44	-143	-408
4.3.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren De kosten voor de leasewagens van de weginspecteurs zijn gestegen	28	28	28	28

4.4.4 Plan en realisatiefase infrastructuur uitvoeren Er wordt in de begroting structureel € 10.000 bijgeraamd voor nagekomen kosten op reeds afgesloten projecten	10	10	10	10
4.4.5 Infrastructuur beheren en in stand houden • Het budget voor de schades aan wegen wordt structureel met € 71.000 verhoogd • Daarnaast zijn de begrote kosten voor de gebiedscontracten opnieuw berekend en bijgesteld op basis van de verwachte omvang van het areaal.	108	640	853	981
4.4.6 Vaarwegen beheren en in stand houden • Het budget voor de schades aan vaarwegen wordt met € 150.00 verhoogd. • Het budget voor de gebiedscontracten wordt met € 135.000 verhoogd	285	285	285	285
6.1.3 Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen Betreft een verschuiving van € 150.000 van de middelen vanuit het coalitieakkoord ten behoeve van de arbeidsmarkt vanuit 2023 naar 2021 (tweede begrotingswijziging)	-	-150	-	-
6.3.3 Behouden van kwaliteit van het cultuurlandschap • De uitgaven ten behoeve van Kaap Skil verschuiven over de tijd. 2021: - € 300.000 (tweede begrotingswijziging) 2022: + € 500.000 2023: - € 200.000	500	-200		
6.5.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen betreft een verschuiving van lasten over de tijd. In 2020 is € 75.000 minder besteed en voorgesteld wordt dit budget verspreid over de jaren 2021-2023 toe te voegen aan de begroting.	25	25	-	-
8.1.2 Uitkering provinciefonds De inkomsten uit het provinciefonds worden bijgesteld op basis van de meicirculaire 2021. Dit leidt tot een voordeel in 2022 en 2023 en een nadeel in 2024 en 2025.	-1.441	-116	1.006	1.364
8.1.4 Financieringsfunctie De rentebaten op verstrekte leningen nemen met € 76.000 toe. De belangrijkste oorzaak hiervan is een nieuw verstrekte lening aan SADC. Daarnaast zijn er diverse kleinere wijzigingen.	-76	-76	-76	-76
8.1.7 Vennootschapsbelasting Op basis van de geactualiseerde winstverwachting van Polanenpark is de te betalen vennootschapsbelasting bijgesteld.	975	78	-76	-76
8.1.8 Overhead De begrote onttrekkingen aan de reserve huisvesting en de reserve bedrijfsvoering stonden nog niet voor alle jaarschijven juist in de begroting. Dit wordt middels deze mutatie gecorrigeerd.	0	37	0	-1.345

8.2.1 Stelposten Betreft een kleine correctie op de stelpost Macro economische tegenvallers	45	-	-	-
Diverse operationele doelen De kapitaallasten zijn opnieuw berekend en geactualiseerd op basis van de verwachte opleverdata van projecten. De bijstelling in deze begroting wordt veroorzaakt door een verschuiving van de opleverdatum van een aantal projecten naar latere jaren. Omdat de provincie, conform de financiële verordening, start met afschrijven in het jaar na oplevering van een project leidt dit tot verschuivingen in de begrote kapitaallasten per jaar.	-1.826	-1.921	208	1.634
Diverse operationele doelen De verwachte opbrengsten uit leges zijn geactualiseerd. Deze inkomsten zijn verspreid over meerdere operationeel doelen. De volgende oorzaken leiden tot een verlaging van de begrote leges opbrengsten; • De legesopbrengsten WABO worden naar beneden gesteld. De begroting is gebaseerd op het aantal verwachte aanvragen zoals die door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is opgegeven. • De begrote leges opbrengsten Wet Natuurbescherming worden naar beneden bijgesteld. Dit in verband met de opgenomen vrijstelling voor stikstof-gerelateerde aanvragen. (dit n.a.v. een uitspraak RvS). • De begrote leges worden omhoog bijgesteld als gevolg van de meer kostendekkende tarieven voor met name de leges wegen- en vaarwegen.	235	565	765	815
Totaal mutaties begroting 2022	**-542**	**-225**	**3.602**	**3.954**

2 Programma's

Programma 1 Openbaar bestuur

Doelenboom

1. Openbaar Bestuur
1.1 Organiseren van provinciaal bestuur
1.1.1 Functioneren van provinciale Staten faciliteren
1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren
1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen
1.1.4 Integriteit borgen en toetsen
1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie
1.2.1 Kwaliteit van het openbaar bestuur optimaliseren
1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen
1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren
1.3 Verzekeren van veiligheid
1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises
1.3.2 Risicokaart beheren
1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren
1.4 Representeren van het provinciaal bestuur
1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren
1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Maatschappelijk doel

Inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een goed functionerend bestuur. Wij zetten daar op in door regelmatig te overleggen met gemeentebesturen, duidelijk te communiceren over wat we zelf doen, door het vertegenwoordigen van de Noord-Hollandse belangen in Europa en Den Haag en de financiële handel en wandel van gemeenten strak te volgen.

Wettelijk beleidskader

- Gemeentewet
- Provinciewet
- Wet algemene regels herindeling
- Beleidskader gemeentelijke herindeling

Provinciaal beleidskader

- Evaluatiekader Subsidies 2018
- MRA agenda 2020-2024
- Europastrategie Noord-Holland 2017-2021
- IBT-beleid 2018-2021, inclusief Uitvoeringsplan 2018 en 2019/2020
- Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Holland
- Aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht
- Beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing
- Instellingsbesluit Eenheid Screening en Bewakingsaanpak 2019
- Beleidsregel Wet Bibob Noord-Holland 2019

- Gedragscode integriteit voor Statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commisaris van de Koning van de provincie NH 2012
- Regeling gedragscode ambtelijke integriteit
- Regeling melden vermoeden misstand
- Agenda toekomst van het toezicht

Budgettabel 2022 (x € 1.000)

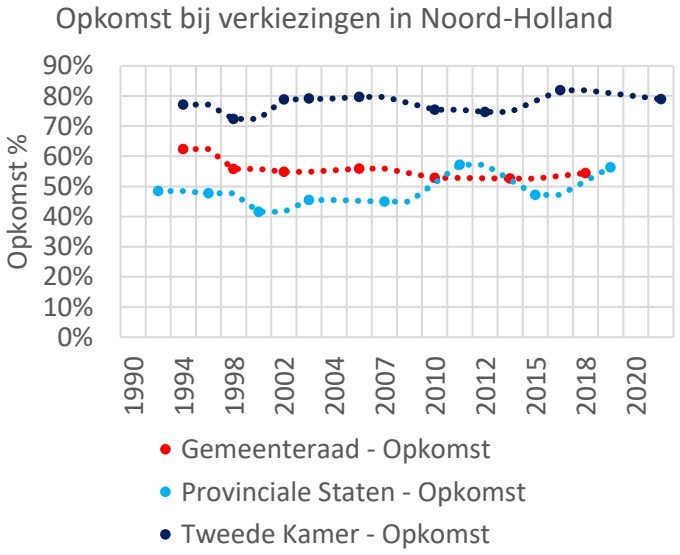
Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
1.1	Organiseren van provinciaal bestuur	12.060	16	12.044	0	0	12.044
1.2	Organiseren van openbaar bestuur in de provincie	4.475	43	4.432	0	0	4.432
1.3	Verzekeren van veiligheid	459	0	459	0	0	459
1.4	Representeren van het provinciaal bestuur	4.502	0	4.502	1.006	1.000	4.496
	Totaal	**21.496**	**59**	**21.437**	**1.006**	**1.000**	**21.431**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
1	1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1	1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Effectindicatoren Programma Openbaar bestuur

Toelichting:

BBV indicator: De opkomstcijfers van verkiezingen voor de Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden, weergegeven in % kiezers/stemgerechtigden. De provincie heeft geen streefwaarde vastgesteld voor deze indicator.

Bron: Kiesraad (www.verkiezingsuitslagen.nl) – bewerking ABF research B.V.

1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

Onze rol
Provinciale Staten vormen het hoogste orgaan binnen de provincie. Zij vervullen een volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol richting het college van Gedeputeerde Staten, het dagelijks bestuur van de provincie. Daarbij schept de Statengriffie de voorwaarden voor het (duaal) functioneren en het waarmaken van de kwalitatieve en kwantitatieve ambities van Provinciale Staten.

Samenwerkingspartners
Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning werken samen met gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen, inwoners, bedrijven, organisaties en de media.

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Toelichting

De Statengriffie ondersteunt Provinciale Staten (PS). Tot de taken van de Statengriffie behoren onder andere: het faciliteren van PS- en commissievergaderingen, het ondersteunen van de agendacommissie en het Presidium. De activiteiten van Provinciale Staten worden zichtbaar gemaakt via live-uitzendingen van de Staten- en commissievergaderingen en via de website, persberichten en sociale media. Daarnaast ondersteunt de Statengriffie PS onder andere bij de organisatie van de Willem Arondéuslezing, de uitreiking van de Ribbius Peletier-penning en verschillende activiteiten op het gebied van jeugdparticipatie.

Ten tijde van de coronacrisis organiseert de Statengriffie hiervoor ook de alternatieve voorwaarden die noodzakelijk zijn voor het functioneren van PS en alternatieven die mogelijk zijn met de steeds veranderende coronamaatregelen, zoals online-Statenvergaderingen, briefstemmen of online stemmen, Statenvergaderingen in Egmond en online bijeenkomsten voor onder andere de voorrondes van ‘Op Weg naar het Lagerhuis’ en de debatwedstrijd voor middelbare scholen (NJR-dag). Door de coronacrisis kunnen diverse voorgenomen activiteiten ook niet plaatsvinden, zoals werkbezoeken en de ‘Gast van de Staten’-bijeenkomsten voor gemeenteraden.

Centraal voor deze collegeperiode staat dat de provincie vooral mét haar partners samenwerkt aan opgaven. We maken, in nauw overleg met Provinciale Staten, een agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie. De agenda bestuurlijke vernieuwing richt zich zowel op de samenwerking tussen GS en PS, als op het stimuleren en vergroten van burgerparticipatie. GS streven naar een transparante bestuurscultuur en willen PS beter betrekken bij beleidsontwikkeling. Het doel is de rol van de Staten te versterken en de samenwerking tussen PS en GS te verbeteren. De Randstedelijke Rekenkamer voert jaarlijks diverse onderzoeken uit, gevraagd en ongevraagd.

Prestatie Indicatoren 1.1.1

	Meeteenheid	Streefwaardes			
		2022	2023	2024	2025
Organiseren en afhandelen van vergaderingen voor Provinciale Staten	Aantal	12	12	12	12
Organiseren van de uitreiking van de Ribbius	Aantal	1	0	0	0

Peletierpenning					
Rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer	Aantal	3	3	3	3
Organiseren van “Gast van de Staten” bijeenkomsten	Aantal	6	6	6	6

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren

Toelichting

Hier worden de kosten van het faciliteren van Gedeputeerde Staten begroot en verantwoord. Het betreft onder meer secretariële en administratieve ondersteuning, het vervoer van de GS-leden en het organiseren en uitvoeren van representatieve bijeenkomsten.

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Toelichting

Voor een goed functionerend openbaar bestuur is het belangrijk om aan alle fasen van de beleidscyclus een robuust en op feiten gebaseerde invulling en onderbouwing te geven. Daarom is het essentieel te beschikken over actuele informatie en data. Dat maakt onderbouwde beleidskeuzes mogelijk en zo verantwoorden we de effectiviteit van het gevoerde beleid. Daarnaast maakt deze informatie het (tussentijds) bijsturen van beleid mogelijk dat gericht is op het realiseren van onze provinciale doelen en op het optimaal bijdragen aan maatschappelijke opgaven.

Uit te voeren activiteiten zijn:

1. Het (vraaggestuurd) uitvoeren van beleidsevaluaties. Met beleidsevaluaties wordt de effectiviteit van het gevoerde beleid tussentijds of achteraf inzichtelijk gemaakt voor PS en voor de inwoners van Noord-Holland. Ook bieden beleidsevaluaties input voor de ontwikkeling van nieuw beleid. Provinciale subsidieregelingen worden eens per vier jaar volgens de wet (art. 4:24 AwB) op doeltreffendheid geëvalueerd, conform het door PS vastgestelde Evaluatiekader Subsidies.
2. Het inzetten en adviseren over de inzet van actuele (geo)data voor een goed onderbouwde besluitvorming van (nieuw of aangepast) beleid. De provincie verzamelt data, analyseert data en maakt beleidsdata en -informatie (onder meer big data) geografisch inzichtelijk. De data wordt ingezet bij de ontwikkeling en/of aanpassing van beleid. Daarnaast wordt data en informatie gedeeld met externen. Dat gebeurt onder meer via het (geo)dataportaal, door het vullen van het open dataregister en een algoritmeregister (beide onderdeel van de Datastrategie) en door datavisualisaties en dashboards. Daarnaast zorgt de provincie ook voor actuele en betrouwbare beleidsinformatie door het inrichten en beheren van de wettelijk verplichte basisregistraties en meetnetten. Dit gebeurt mede door publicatie van de provinciale plannen op Ruimtelijkeplannen.nl en door borging van de verplichte gegevenslevering aan landelijke voorzieningen en het Europese INSPIRE-initiatief.
3. Het monitoren van beleid ten behoeve van eventuele bijstelling van beleid. Door het ontwikkelen van nieuwe monitors en het actualiseren en stroomlijnen van bestaande monitors.

1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

De integriteit van het openbaar bestuur, in het bijzonder bij het handelen van de provincie Noord-Holland zelf, is van groot belang.
De provincie voert diverse integriteitsonderzoeken uit. Deze kunnen vallen onder de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur). In het kader van deze wet worden de volgende natuurlijke personen en rechtspersonen onderzocht: aanvragers en houders van omgevingsvergunningen (milieudeel), inschrijvers van aanbestedingen in de sectoren Bouw, ICT en Milieu, aanvragers of ontvangers van subsidies en participanten aan vastgoedtransacties. Als er sprake is van een ernstig gevaar dat een vergunning, subsidie, opdracht of vastgoedtransactie mede wordt of zal worden misbruikt, dan wel zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen, wordt de relatie verbroken of niet aangegaan. Indien nodig wordt nader advies ingewonnen bij het Landelijk Bureau Bibob. Met de Bibob-toetsen wordt de integriteit van het handelen van het provinciebestuur gewaarborgd. De toetsen worden risicogestuurd uitgevoerd. De provincie Noord-Holland voert op verzoek ook onderzoeken op grond van de Wet Bibob uit voor de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel voor Noord-Hollandse gemeenten. Daarnaast zet de provincie zich in om andere overheden te kunnen ondersteunen als kennispartner. Dit doet de provincie onder andere door bijeenkomsten te organiseren en te participeren als spreker bij bijeenkomsten.

Voor de provinciale organisatie is een coördinator integriteit aangesteld. Dit om integer handelen blijvend onder de aandacht te houden en om eventueel voorkomende dilemma's op het terrein van integriteit mee te bespreken. De provincie wil verder een goed en veilig werkklimaat bieden. Daarom wordt een actief beleid gevoerd om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag tegen te gaan. De provinciale organisatie beschikt over twee interne vertrouwenspersonen en 1 externe vertrouwenspersoon.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	4.364	4.070	4.110	4.105	4.125	4.035
1.1.2	Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren	2.439	3.918	3.925	3.925	3.925	3.925
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	3.411	3.208	3.328	3.328	3.328	3.328
1.1.4	Integriteit borgen en toetsen	480	697	697	697	697	697
	Totaal lasten	10.695	11.893	12.060	12.055	12.075	11.985
	Totaal baten	-18	-16	-16	-16	-16	-16
	Saldo van baten en lasten	10.677	11.877	12.044	12.039	12.059	11.969
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**10.677**	**11.877**	**12.044**	**12.039**	**12.059**	**11.969**

1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

Onze rol
De provincie heeft een taak om de kwaliteit van andere overheden, zoals gemeenten en waterschappen, te bevorderen en te borgen.

Samenwerkingspartners
Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning voeren hun taken in nauw overleg uit met de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen en het Rijk.

Prioriteiten

- In het jaar 2019 is de verkenning gestart, met gemeenten binnen de acht bestuurlijke regio's, over het samen opstellen van regionale samenwerkingsagenda's met de provincie. In de jaren 2020 t/m 2023 worden de samenwerkingsagenda's – daar waar van toegevoegde waarde – ingevuld en vastgesteld. De opgave staat daarbij centraal en de schaal waarop de opgaven opgepakt moeten worden kan variëren.

1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Toelichting

De provincie is (mede)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het lokale bestuur. Gemeentelijke opgaven hebben steeds vaker een regionaal karakter. Vanuit deze wettelijke rol en tegen deze achtergrond vinden wij het van belang dat gemeenten en regio's over voldoende bestuurskracht beschikken. Om dit te bereiken stimuleren we regionale samenwerking en voeren we bestuurlijk overleg met zowel individuele gemeenten als in regionaal verband. Wij zetten dus in op bestuurskrachtige regio's door overleggen te voeren, kennis te delen, te faciliteren, te stimuleren en te wijzen op de provinciale uitvoeringsregeling versterking bestuurskracht. Indien noodzakelijk starten we een provinciale arhi-procedure (Wet algemene regels herindeling). Dit kan inhouden een gemeentelijke herindeling, waar wij terughoudend in zijn want in beginsel komt dit van onderop, of een zienswijze op een herindelingsadvies op initiatief van gemeenten. De provincie Noord-Holland is ook nauw betrokken bij de regionale samenwerking in het kader van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Deze MRA-samenwerking is in 2019 geëvalueerd. Daarna is begonnen met de implementatie van de aanbevelingen. Dit verbeteringsproces is nog gaande en zal vermoedelijk eind 2021 leiden tot een herzien MRA-convenant. Gedurende de afgelopen jaren heeft de provincie Noord-Holland een actieve inbreng gehad in de bestuurlijke samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam. Die actieve rol zal ook in de vernieuwde samenwerkingsafspraken bestendigd worden.

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Toelichting

De provincie draagt met het interbestuurlijk toezicht bij aan het juist uitvoeren van wettelijke taken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. De provincie levert hiermee een bijdrage aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. Met het systematische toezicht op de risicodomeinen: Financiën, Omgevingsrecht, Archief- en Informatiebeheer en Huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers, bevordert de provincie het streven naar een gezonde en veilige leefomgeving voor mens en natuur. De daarvoor noodzakelijke randvoorwaarden zijn: goed informatie- en financieel beheer.

De wijze waarop Gedeputeerde Staten toezicht houden, is neergelegd in de beleidsnota IBT 2018-2021 (met uitzondering van het financieel toezicht op de waterschappen). In 2021 is een opvolgende IBT beleidsnota opgesteld voor de periode 2022-2025.

Binnen het domein Financiën worden jaarlijks aan de hand van de vastgestelde toezichtregimes de financiële posities van de gemeenten tegen het licht gehouden. Preventief toezicht, waarbij sprake is van verscherping van het toezicht, is daarbij uitzondering. Vanuit het generieke interbestuurlijke toezicht worden naast het systematische onderzoek ook thema-onderzoeken en praktijktoetsen uitgevoerd.

In 2021 hebben GS uitvoering gegeven aan een risicoanalyse op het gebied van de nieuwe Omgevingswet. Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van het project datagedreven werken. In 2022 zal dit verder worden uitgewerkt.

De jaarlijkse oordelen over de taakuitvoering van de gemeenten worden gepubliceerd.

Effectindicator 1.2.2

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Streefwaarde
Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht (BBV-indicator)	2	0	0	0	0	0	n.v.t.

Toelichting indicator

BBV indicator: Als provincie voeren we toezichtstaken uit op de gemeenten. We hebben geen directe invloed op de (ontwikkeling van de) financiële positie van gemeenten. Om deze reden is er ook geen streefwaarde voor de indicator opgenomen.

Bron: https://www.waarstaatjeprovincie.nl/Paginas/BBV/Gemeenten-financieel-toezicht.aspx

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

Over de uitvoering van zijn rijkstaken is de commissaris van de Koning verantwoording verschuldigd aan de minister van BZK. De commissaris van de Koning heeft een adviserende rol bij de benoeming en herbenoeming van burgemeesters. Daarnaast voert hij op gezette tijden gesprekken met de burgemeesters in de provincie tijdens hun benoemingsperiode. Voor de advisering over Koninklijke onderscheidingen wordt gewerkt met LINT, een digitaal systeem, waar gemeenten, provincies en Rijk gezamenlijk gebruik van maken. In geval van een bestuurlijke integriteitskwestie kan de commissaris van de Koning adviseren en bemiddelen en daarbij besluiten tot een zelfstandig integriteitsonderzoek. De commissaris beoogt om gedurende zijn ambtsperiode (1 januari 2019 – 1 januari 2025) iedere gemeente in Noord-Holland ten minste eenmaal te bezoeken. Voorts wordt door de commissaris van de Koning met alle dijkgraven in Noord-Holland reguliere gesprekken gehouden. Ten slotte vervult de commissaris van de Koning ook een adviserende rol voor de Dienst Koninklijk Huis bij het toekennen van de predicaten Koninklijk en hofleverancier en Koninklijke erepenningen.

Prestatie-indicator 1.2.3

	Gerealiseerd (2019-2020)	Verwacht in 2021	Verwacht in 2022	Streefwaarde (2025)
Afgelegde ambtsbezoeken aan gemeenten in de huidige ambtsperiode (cumulatief)	15	29	35	47

Toelichting

Aantal gemeenten waaraan de commissaris van de Koning in zijn huidige ambtsperiode (1 januari 2019 – 1 januari 2025) per einde van het jaar een bezoek heeft gebracht.

Het streven is om in de ambtsperiode aan alle gemeenten een ambtsbezoek af te leggen.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1.2.1	Kwaliteit van optimaal bestuur optimaliseren	2.369	1.954	1.874	1.874	1.874	1.874
1.2.2	Interbestuurlijk toezicht uitoefenen	1.040	1.547	1.547	1.547	1.547	1.547
1.2.3	Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren	684	1.054	1.054	1.054	1.054	1.054
	Totaal lasten	4.092	4.555	4.475	4.475	4.475	4.475
	Totaal baten	-39	-43	-43	-43	-43	-43
	Saldo van baten en lasten	4.052	4.512	4.432	4.432	4.432	4.432
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**4.052**	**4.512**	**4.432**	**4.432**	**4.432**	**4.432**

1.3 Verzekeren van veiligheid

Onze rol

De commissaris van de Koning is op basis van zijn ambtsinstructie belast met het toezicht op en het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg.

Ten aanzien van de aanpak van ondermijning en het stimuleren van weerbaarheid openbaar bestuur vervult de provincie vooral een rol als verbinder en facilitator.

Samenwerkingspartners

Omdat in de veiligheidszorg de bestuurlijke samenwerking centraal staat, wordt op dit domein samengewerkt met de Noord-Hollandse gemeenten en met de veiligheidsregio's. Bij de gemeenten wordt in het bijzonder samengewerkt met de burgemeesters. Deze hebben in de gemeenten de zorg voor openbare orde, veiligheid en integriteit. Voor het tegengaan van ondermijning wordt ook met de drie Regionale informatie- en expertisecentra in Noord-Holland (het RIEC Noord-Holland, het RIEC Amsterdam-Amstelland en het RIEC Midden-Nederland), het Openbaar Ministerie en het Rijk (Ministeries van J&V en BZK) samengewerkt.

1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Toelichting

Tunnelveiligheid
Om het toezicht op de tunnelveiligheid onafhankelijk van het reguliere beheer van provinciale tunnels te organiseren is de functie van de wettelijk voorgeschreven tunnelveiligheidsbeambte ondergebracht bij het Kabinet van de commissaris van de Koning. Aan het toezicht op de tunnelveiligheid wordt onder andere invulling gegeven via jaarlijkse onderzoeken die worden uitgevoerd door externe deskundigen. Het betreft de Waterwolftunnel en de Abdijtunnel.

Toezien op crises
De commissaris geeft invulling aan zijn toezichthoudende rol op de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg, door regelmatig netwerkbijeenkomsten te organiseren over een actueel veiligheidsthema, waarbij alle organisaties en instellingen die bij dat thema zijn betrokken worden uitgenodigd. Daarnaast worden de vergaderingen van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio's in Noord-Holland bijgewoond door een liaison van de commissaris van de Koning. De commissaris van de Koning kan in uitzonderlijke gevallen ten tijde van een crisis, op grond van de Wet veiligheidsregio's en de Gemeentewet een aanwijzing geven aan de burgemeesters en de voorzitters van de veiligheidsregio's. Tevens kan de commissaris van de Koning een aanwijzing geven aan het bestuur van een veiligheidsregio indien (op basis van bevindingen van de Inspectie Justitie en Veiligheid) de taakuitvoering tekortschiet. Ook kan de commissaris van de Koning op basis van de Provinciewet en de ambtsinstructie commissaris van de Koning een rol spelen bij het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking door veiligheidsregio's met andere overheden.

1.3.2 Risicokaart beheren

Toelichting

Met de Risicokaart krijgen burgers een overzicht van risico's in hun omgeving die kunnen leiden tot rampen en ongevallen. Op grond van de Regeling provinciale Risicokaart maken en beheren de provincies de Risicokaart.

Omdat de uitvoering van deze wetgeving – naast de provincie – ligt bij gemeenten en omgevingsdiensten dient voor het actueel houden van de gegevens in de Risicokaart, met deze partijen nauw te worden samengewerkt. Hierbij is de Risicokaart afhankelijk van de input van deze organisaties.

De provincie draagt zorg voor het actueel houden van de risico's van overstromingen. Voor de productie en vormgeving van de Risicokaart wordt in IPO-verband samengewerkt met de andere provincies. Voor het technische beheer en de doorontwikkeling van de Risicokaart wordt een jaarlijkse bijdrage aan het IPO verstrekt.

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Toelichting

Zoals opgenomen in het coalitieakkoord blijft de provincie strijden tegen alle vormen van ondermijnende criminaliteit. Deze ambitie is in het voorjaar van 2020 vertaald in de Agenda Weerbaar NH. In deze agenda richten we ons op de preventieve kant van de aanpak van

ondermijning. We werken langs drie lijnen aan een vergroting van de weerbaarheid binnen de geografische grenzen van Noord-Holland. Allereerst is er de weerbaarheid van de provinciale organisatie zelf. Deze lijn ziet toe op brede bewustwording van potentiële kwetsbaarheden, inherent aan het provinciale werk. Daarnaast voorziet de agenda in een lijn die toeziet op de vertaling van het ondermijningsvraagstuk naar verschillende provinciale opgaven. Ten derde ondersteunen we gemeenten in het verder inzichtelijk krijgen van de eigen weerbaarheid.

In 2022 zal de laatste tranch van de uitvoering van de Quickscan Gemeentelijke Weerbaarheid plaatsvinden in de regio RIEC Noord-Holland. Dit traject is in het voorjaar van 2021 van start gegaan. In 2022 zal er ook verder worden doorgewerkt op het actieplan dat naar aanleiding van het interne weerbaarheidsbeeld tot stand is gekomen.
Verder zal conform de Agenda Weerbaar Noord-Holland blijvend worden ingezet om zowel de eigen als de lokale informatiepositie in de aanpak van ondermijnende criminaliteit te versterken.

Prestatieindicator 1.3.3

	Gerealiseerd t/m 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023
Aantal gerealiseerde Quickscans Gemeentelijke Weerbaarheid (cumulatief)	3	15	21	32

Toelichting:

Aantal gemeenten (cumulatief) waarbij een quickscan gemeentelijke weerbaarheid is uitgevoerd.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.3 Verzekeren van veiligheid

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1.3.1	Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises	92	177	177	177	177	177
1.3.2	Risicokaarten beheren	79	132	132	132	132	132
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	179	450	150	150	0	0
	Totaal lasten	350	759	459	459	309	309
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	350	759	459	459	309	309
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**350**	**759**	**459**	**459**	**309**	**309**

1.4 Representeren van provinciaal bestuur

Rol

De inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een bestuur dat hen serieus neemt, een betrouwbaar bestuur, met een luisterend oor, en een besluitvaardig bestuur dat duidelijk is in

zijn gekozen koers. Daarvoor is het belangrijk dat zowel inwoners als partners weten wat de provincie doet en dat zij invloed kunnen uitoefenen op het beleid.

Samenwerkingspartners
In communicatie en belangenbehartiging werkt de provincie samen met partners. In onze communicatie staan de Noord-Hollanders centraal. Hen willen we zo goed mogelijk informeren en betrekken. Daar waar mogelijk doen we dat in samenwerking met partners, bijvoorbeeld in projecten. Ook laten wij in onze media partners en inwoners aan het woord. De belangenbehartiging in Den Haag, Brussel of in de Metropoolregio Amsterdam gebeurt samen met andere overheden, gemeenten, provincies, Rijk, waterschappen en het maatschappelijk middenveld. Zo brengen we onze gezamenlijke opgaven krachtiger onder de aandacht.

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo zijn de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zij kunnen zo het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen en beïnvloeden.

Wij hebben daartoe in 2020 een nieuwe communicatiestrategie opgesteld. De belangrijkste ontwikkeling die we deze coalitieperiode centraal zetten is verbinding. Samen aan de slag. Voortdurend in gesprek, zodat iedereen gehoord wordt en zijn inbreng kan leveren. Met deze communicatiestrategie groeien we door van een zendende provincie naar een provincie die in verbinding is. We vergroten de participatie van onze bewoners, verstevigen ons ambassadeurschap en monitoren actiever wat er speelt en vertalen dat naar concrete acties.

In deze coalitieperiode gaan we zowel online als offline continu in gesprek, bijvoorbeeld via sociale media, tijdens bijeenkomsten, op door de provincie gesponsorde evenementen en door bij scholen op bezoek te gaan. We vergroten de participatie van bewoners, bijvoorbeeld door middel van inwonerspanels, participatiecampagnes en (online) platforms. Onderdeel hiervan is de Provinciedeal Digitale Democratie met het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Met deze deal gaan we kennis en ervaring delen met andere overheden over digitale participatieplatformen. Ook gaat de provincie aan de slag met het digitale participatieplatform Open Stad. Een andere ambitie is om de communicatie beter te laten aansluiten op wat Noord-Hollanders bezighoudt. Daarvoor is de provincie inmiddels gestart met een newsroom. Op basis van data van onder meer sociale media, website, pers en het Servicepunt van de provincie wordt twee keer per week bepaald over welke onderwerpen communicatie nodig is. Redacteuren en filmmakers gaan hier dan meteen mee aan de slag. Ook wordt de communicatie meer geconcentreerd rond vijf thema's, waarvan uit onderzoek blijkt dat Noord-Hollanders die het belangrijkst vinden.

In 2022 wordt het intranet voor medewerkers van de provincie vernieuwd. Dit wordt ontwikkeld tot centrale werkplek die toegang biedt tot alle applicaties. En naar verwachting zullen er, na twee moeilijke jaren door corona, weer meer evenementen kunnen plaatsvinden. De provincie sponsort verschillende evenementen, waarbij we met onze sponsorbijdrage extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit. In 2023 vindt Sail Den Helder plaats, een groot tall ship evenement dat eens per vijf jaar plaatsvindt. Om dit evenement mogelijk te maken is, net als bij eerdere edities, in deze begroting een extra sponsorbijdrage opgenomen.

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Toelichting

Samen krijg je meer voor elkaar dan alleen. Noord-Holland werkt daarom in Den Haag en Brussel samen met andere provincies en regio's, om door gezamenlijkheid meer invloed uit te oefenen op de beleidsontwikkeling en om van elkaar te leren en kennis uit te wisselen. De twaalf provincies werken in Brussel samen in het Huis van de Nederlandse provincies (HNP) waarbinnen Noord-Holland bovendien deel uitmaakt van de nauwe samenwerking in Randstadverband. Gedeputeerde Zaal vertegenwoordigt Noord-Holland zowel in het Randstad Bestuur als in het HNP Bestuur. Commissaris van de Koning Van Dijk is in zijn functie van Europa-adviseur van het IPO lid van het HNP Bestuur, dat hij ook voorzit. Daarnaast is gedeputeerde Zaal namens Noord-Holland lid van het Comité van de Regio's, dat de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad adviseert over Commissievoorstellen. Noord-Holland is lid van de Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR, het netwerk van Europese maritieme regio's) waarvan gedeputeerde Loggen president is. De grootte en deskundigheid van CPMR zorgt ervoor dat dit een invloedrijke partij is in Brussel. Inhoudelijk ligt de nadruk op maritieme onderwerpen, klimaat en energie, cohesiebeleid, transport en de positie van regio's in de Europese Unie. Gedeputeerde Pels is lid van de Marine Resources Group van de CPMR North Sea Commission die zich richt op samenwerking rond de Noordzee, in het bijzonder op het gebied van duurzaam gebruik en beheer van de zee.

Noord-Holland heeft een ambtelijk Europateam om relevante Europese ontwikkelingen tijdig te signaleren en om te lobbyen voor Noord-Hollandse belangen. Hiervoor zijn twee leden van het Europateam permanent in Brussel gevestigd. Daarnaast zijn er twee adviseurs Public Affairs die de schakel zijn tussen het provinciebestuur en de Tweede Kamer. Verder is de provincie lid van het Interprovinciaal Overleg (IPO), dat de belangen van de twaalf provincies behartigt bij het Rijk en in Europa.

Net als de vorige jaren zetten we de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam en in Noord-Holland Noord door. Binnen het MRA-verband is de provincie betrokken bij de uitvoering van de MRA agenda 2020-2024. En op Noord-Holland Noord-niveau wordt samengewerkt in het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (BAO).

Ook met de bestuurlijke deelregio's in Noord-Holland wordt de samenwerking voortgezet. De regiomanagers zijn het eerste aanspreekpunt voor de Noord-Hollandse gemeenten en regionale partners en zij zorgen ervoor dat de contacten tussen de regio én de provincie op de inhoudelijke dossiers goed worden gelegd. Zo worden er in 2022 naar verwachting vier ontmoetingen georganiseerd tussen GS en bestuurders uit de regio of van waterschappen. Ook wordt er verder gewerkt aan het verkennen en invullen van regionale samenwerkingsagenda's. Het uiteindelijke product, de vorm en de inhoud van een regionale samenwerkingsagenda, dan wel de onderlinge uitvoeringsafspraken, verschillen per regio en zijn een resultaat van een gezamenlijk proces. Naar verwachting worden er in 2022 twee nieuwe agenda's ter kennisname voorgelegd.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.4 Representeren van het provinciaal bestuur

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	1.255	1.402	1.522	1.297	1.000	1.000
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	3.974	3.802	2.980	2.372	2.372	2.372
	Totaal lasten	5.229	5.204	4.502	3.669	3.372	3.372
	Totaal baten	-19	-3	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	5.210	5.201	4.502	3.669	3.372	3.372
	Stortingen						
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	0	0	1.000	1.000	0	0
	Onttrekkingen						
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	-1.153	-2.712	-1.006	-196	0	0
	Resultaat	**4.056**	**2.489**	**4.496**	**4.473**	**3.372**	**3.372**

Programma 2 Klimaat en Milieu

Doelenboom

2. Klimaat en milieu
2.1 Bijdragen aan de energietransitie
2.1.1 Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen
2.1.2 Bijdragen aan de warmtetransitie
2.1.3 Borgen van de energie infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie
2.1.4 Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie
2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving
2.2.1 VTH taken uitvoeren en coördineren
2.2.2 Gezonde leefomgeving bevorderen
2.2.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Maatschappelijk doel

Klimaat
We onderschrijven de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en werken mee aan de uitvoering van de Rijksambities, nu nog gesteld op 49% vermindering van de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 ten opzichte van 1990, en we hebben de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Op 11 december 2020 zijn de EU-lidstaten akkoord gegaan met het verhogen van het EU broeikasgasemissie-reductiedoel voor 2030 naar ten minste 55% ten opzichte van 1990. Vooralsnog hebben GS deze verhoogde doelstelling nog niet overgenomen, in afwachting van een vertaling ervan naar de Nederlandse situatie door het kabinet.

Het Actieprogramma Klimaat loopt tot en met 2023 en is een vertaling van de klimaat-, duurzaamheid- en energietransitieambities uit het coalitieakkoord. In het Actieprogramma scherpen wij de klimaatmaatregelen aan die wij als provincie nemen. Met dit Actieprogramma houden we de regie over de invulling van de specifieke acties in en door de provincie. Aandachtspunt is het verdelen van de lusten en lasten, gelet op het maatschappelijk draagvlak en de financiële consequenties. Het Actieprogramma Klimaat sluit aan bij de vijf thema's uit het nationale Klimaatakkoord: duurzame elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik en mobiliteit.

Energietransitie
Een belangrijk onderdeel uit het Actieprogramma is de energie-infrastructuur, als randvoorwaarde voor een succesvolle energietransitie. Zowel warmte als elektriciteit, maar ook CO_2 en waterstof worden straks getransporteerd door de ondergrond. De Regionale Energiestrategieën (RES), die in 2020 in concept klaar zijn, krijgen de komende jaren concrete uitwerking. Waterstof is een belangrijk thema, daarmee kan met name de industrie een grote duurzaamheidsslag maken. De havens in het Noordzeekanaalgebied en Den Helder kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Een andere grote opgave is de verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving. Als woningen vanaf 2030 – of zoveel eerder als mogelijk is – van het aardgas af gaan, moeten verschillende alternatieven voor aardgas klaar zijn voor concrete toepassing. Het Noord-Hollandse Servicepunt Duurzame Energie gaat ook deze periode weer een belangrijke adviesrol vervullen naar gemeenten en hun partners.

We verduurzamen de Greenports door gebruik te maken van duurzame warmtebronnen en de benodigde CO_2 op alternatieve manieren aan te voeren. We zetten actief in op het tegengaan van bodemdaling – een andere grote veroorzaker van de uitstoot van broeikasgassen – met een innovatieprogramma Veen. Grondstoffen hergebruiken we zoveel mogelijk en de voedselvoorziening willen we verduurzamen. Op het gebied van mobiliteit werken wij aan het Regionaal Mobiliteitsplan, waarin veel duurzaamheidsambities samenkomen, zoals het stimuleren van tankstations voor biobrandstoffen

Samen met gemeenten, netbeheerders, havens en andere betrokkenen zoeken wij op al dit soort thema's de komende jaren naar oplossingen. Als provincie geven we daarbij het goede voorbeeld, dus ook de provinciale organisatie en haar vastgoed zijn uiterlijk in 2030 geheel klimaatneutraal, is de ambitie in het Actieprogramma.

De verduurzaming van de provincie is in toenemende mate een opgave die meerdere inhoudelijke portefeuilles doorsnijdt. Bestuurlijk is daarom sprake van coördinatie op dit thema door een vakgedeputeerde Klimaat en Energie. Financieel ligt de budgetverantwoordelijkheid bij elk van de portefeuillehouders en hun inhoudelijke programma's, terug te vinden in de verschillende hoofdstukken van de begroting onder bereikbaarheid, economie en andere onderwerpen die onder industrie vallen.

Circulaire economie
Door de stijgende bevolkingsgroei en de manier waarop in de huidige economie wordt geproduceerd, geconsumeerd en vervolgens vaak vernietigd, raken belangrijke en schaarse grondstoffen op. In een circulaire economie worden producten en grondstoffen steeds opnieuw gebruikt waardoor ze behouden blijven. Dit draagt bij aan het behoud van (schaarse) grondstoffen en een vermindering van de CO_2 uitstoot.

Doel is de transitie van de huidige lineaire economie naar een circulaire economie verder te versnellen door het ondersteunen en stimuleren van bedrijven bij het zetten van een stap richting circulair ondernemen. Daarbij stimuleert de provincie ook het bij elkaar brengen van bedrijven om grondstofketens circulair te maken. Naast het versnellen van de transitie wil de provincie de noodzakelijke systeemverandering op de lange termijn realiseren. Hiervoor ontwikkelt de provincie kennis die nodig is om de volgende stap in de transitie te kunnen zetten en spant de provincie zich in om belemmeringen voor ondernemers in hun circulaire ambities door wet- en regelgeving op te heffen. Door zelf zo circulair mogelijk in te kopen en aan te besteden, geeft de provincie ook het goede voorbeeld en prikkelt zij de markt om circulaire producten en diensten te ontwikkelen.

De ambitie is dat Noord-Holland in 2050 volledig over is naar een circulaire economie en dat er in 2030 een reductie van 50% in het gebruik van primaire grondstoffen is bereikt. De provincie sluit hiermee aan bij de ambities en doelen van het Rijk en de Europese Unie. Deze ambitie is vastgelegd in het Ontwikkelperspectief Circulaire Economie (2017) en in de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050. In de Actieagenda circulaire economie 2021-2025 zijn de doelen en acties om deze doelen te bereiken uitgewerkt en vormt daarmee de routekaart van de provincie om de ambities te bereiken.

Milieu
De provincie Noord-Holland streeft ernaar om een gezondere fysieke leefomgeving te creëren voor haar inwoners. Wij richten ons op de aspecten van de leefomgeving die binnen ons huidige takenpakket vallen of daaraan raken en waarbij de grootste gezondheidswinst is te behalen. Dit doen we in samenwerking met onze partners: gemeenten, gezondheidsinstanties, bedrijven en inwoners. We richten ons in onze aanpak van een gezondere leefomgeving op de milieukwaliteiten bodem, (grond)water, lucht, omgevingsveiligheid, geluidbelasting, geur, stof en

(ontwikkelingen in) de ondergrond. We voldoen in elk geval aan de wettelijke normen. Waar mogelijk streven we actief naar het versneld behalen van WHO-advieswaarden. We werken gebiedsgericht, met speciale aandacht voor de milieugerelateerde gezondheidsrisico's die samenhangen met de verdichting van het stedelijk gebied, en die ook breder kijkt naar winst die te behalen valt op andere beleidsvelden.

De provincie Noord-Holland werkt al langer aan een goed woon- en leefklimaat. Bijvoorbeeld bij onze activiteiten op het vlak van bodem, infrastructuur, natuur en (drink)water. En bij onze inspanningen op het terrein van de luchtkwaliteit of het openbaar vervoer. Maar het behalen van gezondheidswinst is voorheen zelden een belangrijke drijfveer geweest of benoemd als primaire doelstelling. Door dit wel te doen en bestaande activiteiten en programma's op dit punt te actualiseren, ontstaan er mogelijkheden om een aanzienlijke gezondheidswinst te boeken in de provincie Noord-Holland. We monitoren daarvoor de milieukwaliteiten. Gebieden met een hoge milieudruk op één of meerdere milieukwaliteiten (zogenoemde 'hotspots') brengen we, samen met onze partners en de inwoners, in verschillende projecten gedetailleerder in kaart.

De provincie Noord-Holland is een veelzijdige provincie waar vele functies rondom wonen, werken, recreëren en vervoer samenkomen. Deze diversiteit en dynamiek biedt veel kansen en mogelijkheden voor de provincie en haar inwoners, maar legt ook een milieudruk op de leefomgeving. Bedrijvigheid in de provincie brengt economische groei en tegelijkertijd heeft het ook effect op de leefomgeving. Inwoners van Noord-Holland maken zich daar zorgen om en vragen om een actieve provincie. In sommige regio's, bijvoorbeeld in het IJmondgebied met het daar gelegen Tata Steel, staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving onder druk. Er zijn meer factoren die hierop een effect hebben. Naast uitstoot van Tata Steel en andere bedrijven zijn de uitstoot van de scheepvaart, het vliegverkeer en van auto's relevant. En hoewel onder andere de luchtkwaliteit de afgelopen jaren is verbeterd, is er ook de komende jaren en decennia nog veel milieu- en gezondheidswinst te behalen. Inwoners van Noord-Holland vragen daar terecht ook om. De provincie Noord-Holland maakt voor de gehele provincie een 'Programma Gezonde Leefomgeving' waarin de activiteiten samenkomen om een brede en grotere gezondheidswinst te behalen. Met het 'Programma Tata Steel 2020-2050 Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond' willen wij in de IJmond concrete gezondheidswinst gaan behalen.

De vergunningverlening, het toezicht en de handhaving, belangrijke instrumenten in de verbetering van de leefomgeving, worden grotendeels in mandaat uitgevoerd door de omgevingsdiensten. In de Nota uitvoering en handhaving staat onze visie voor de VTH-taken en hoe die kan bijdragen aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de omgevingsdiensten. Zo kunnen deze taken beter bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie en gebiedsgericht worden ingezet, zoals in de IJmond. De omgevingsdiensten voeren deze taken uit binnen de kaders van de Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH)-strategieën en op basis van jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Met deze diensten hebben wij een eigenaars- en een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie.

Wettelijk beleidskader

- Klimaatwet

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie
- Omgevingsverordening
- Verkenning ondergrondvisie
- Beleidsregel geurhinder
- Actieplan geluid

- Actieprogramma klimaat
- Bouwstenen voor een adaptieve Uitvoeringsstrategie energie-infrastructuur 2020-2024
- PVA waterstof

Budgettabel 2022 (x € 1.000)

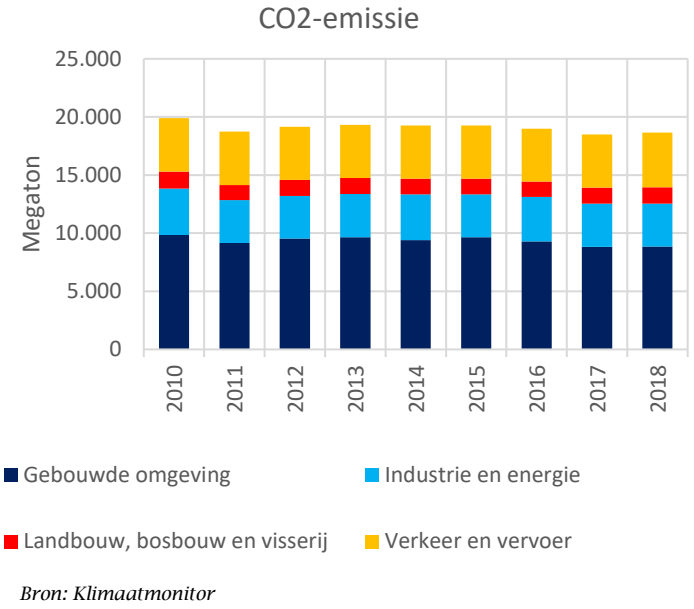
Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
2.1	Bijdragen aan de energietransitie	6.686	0	6.686	18.518	24.878	13.046
2.2	Bevorderen gezonde leefomgeving	40.864	1.610	39.254	8.588	3.619	34.285
	Totaal	**47.550**	**1.610**	**45.940**	**27.106**	**28.497**	**47.331**

Verbonden partijen

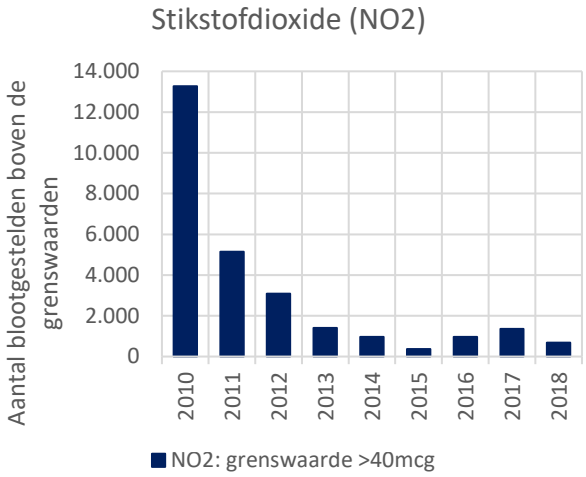
Programma	OD	Verbonden partij	Doel
2	2.2.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.2.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.2.2	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.2.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.2.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
2	2.1.1	Alliander N.V.	Energievoorziening
2	2.1.1	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen
2	2.1.1	SolaRoad B.V.	Verduurzaming van de energiesector

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

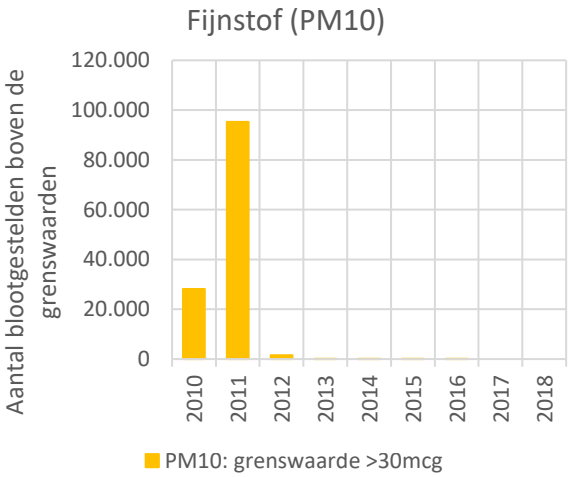
Effectindicatoren Programma Klimaat en Milieu

Bron: Klimaatmonitor

Bron: https://www.waarstaatjeprovincie.nl/Paginas/Milieu/Luchtkwaliteit.aspx

Bron: https://www.waarstaatjeprovincie.nl/Paginas/Milieu/Luchtkwaliteit.aspx

Toelichting

- CO2-emissie (BBV indicator): Geeft de CO2-emissie in Noord-Holland weer uitgedrukt in Megaton per jaar. Deze gegevens zijn gebaseerd op de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat. De CO2-uitstoot wordt berekend door de energiedragers (bijvoorbeeld kWh elektriciteit, m3 gas, liters benzine) te vermenigvuldigen met de emissiefactor van die energiefactor. Deze emissiefactoren variëren per jaar, afhankelijk van de brandstofmix van de elektriciteitsproductie, de hoeveelheid bijgemengde biobrandstof en de calorische waarde en koolstofinhoud van aardgas.
- Stikstofdioxide (NO2) en Fijnstof (PM10): Deze indicatoren geven het aantal inwoners in de provincie weer dat blootgesteld wordt aan concentraties stikstofdioxide en fijnstof boven de normwaarde. De Europese Unie heeft de normen (grenswaarden) voor stikstofdioxide (NO2) en fijnstof (PM10) vastgesteld. Het NSL rapporteert het aantal blootgestelden boven de grenswaarden op hele microgrammen. De feitelijke check ligt echter op concentraties hoger dan 40,5 microgram. Dit betekent dat er in de gegevens die worden

gebruikt voor deze indicator een lichte afwijking met betrekking tot het daadwerkelijke aantal gemeten blootgestelden boven de normwaarde kan optreden.

2.1 Bijdragen aan de energietransitie

Rol
De provincie heeft op het gebied van energietransitie verschillende rollen. Zoals de regierol. het laten zien van voorbeeldgedrag, een kennisrol, een faciliterende rol in de regio, een stimulerende rol richting bedrijven et cetera. Voor circulaire economie zijn in de actieagenda de rollen per actie benoemd. Dit zijn de rollen van opdrachtgever, (beleids)ontwikkelaar, partner en bemiddelaar.

Samenwerkingspartners
Het behalen van de landelijke doelstelling op het gebied van de energietransitie (nu nog gesteld op 49% vermindering van de nationale broeikasgasuitstoot in 2030, zoals omgeschreven bij het maatschappelijk doel) is een gezamenlijke opgave van alle partners. Overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners, maken allemaal onderdeel uit van de transitie en dragen bij aan het behalen van de doelstelling.

Ook de transitie naar een circulaire economie kan alleen samen met anderen worden bereikt. Het aantal samenwerkingspartners is daarmee groot en bestaat onder meer uit ondernemersverenigingen en brancheorganisaties, de provinciale MKB-innovatieprogramma's, medeoverheden (Rijk, provincies, IPO, gemeenten, Metropool regio Amsterdam), kennisinstellingen, omgevingsdiensten, afvalinzamelaars en -verwerkers, de Noord-Hollandse bouwambassadeur, Servicepunt Duurzame Energie Noord-Holland, woningcorporaties en stichting C-creators.

Prioriteiten

Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen

- Regionale Energie Strategieën (RES'en): met passende ondersteuningsstructuur gemeenten helpen met het uitwerken van de zoekgebieden uit de RES 1.0 tot projectlocaties en borgen in omgevingsbeleid.

Bijdragen aan de warmtetransitie

- We hebben als doel de gemeenten te ondersteunen de warmtevoorziening tot 2030 van 260.000 woningen in Noord-Holland te verduurzamen.
- Stimuleren van energie besparing bedrijventerreinen
- Het SCAN-onderzoek MRA (Seismische Campagne Aardwarmte Nederland van EBN) als basis voor de mogelijkheden voor geothermie (aardwarmte) afronden. Uitvoeren acties uit de routekaart aardwarmte MRA.

Borgen van de energie infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie

- We voeren de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Energie-infrastructuur uit.
- Waterstof: we verkennen de mogelijkheden voor ontwikkeling van de waterstofmarkt in Noord-Holland.

Omgevingsfactoren

- De aard van de energietransitie vraagt om een flexibele wendbare houding om voortdurend rekening te kunnen houden met, en in te kunnen spelen op, de veelheid van omgevingsfactoren die relevant zijn voor de transitie.

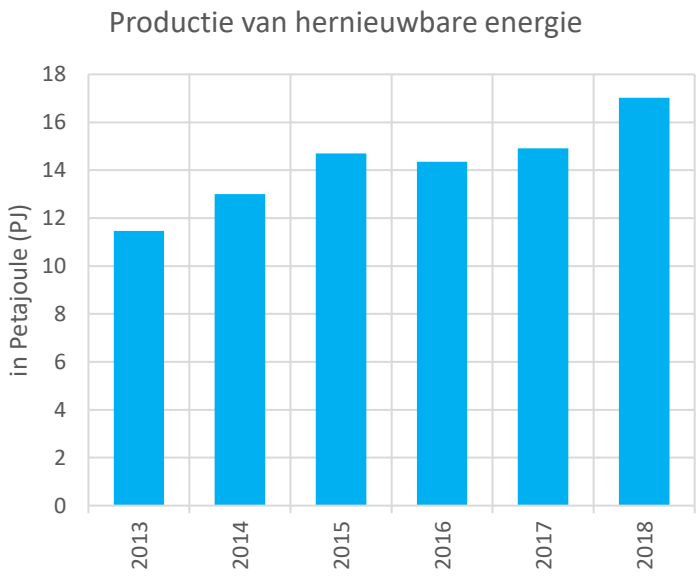
- De belangrijkste omgevingsfactoren van invloed op de uitvoering van de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 zijn de economische situatie van de Noord-Hollands bedrijven, omdat dit van invloed is op de mate waarin bedrijven zich kunnen en willen richten op een omschakeling naar of uitbreiding van circulair werken en produceren.

2.1.1 Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen

Toelichting

De Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. is in juni 2021 vastgesteld waardoor nu verschoven wordt naar de fase van uitvoering. Dit houdt in: het begeleiden van de gemeenten, waterschappen en de provincie bij het uitvoeren van de RES 1.0. Hiervoor wordt een uitvoeringsprogramma ontwikkeld dat vanaf 1/1/2022 van start gaat. Onderdelen zijn:, het concretiseren van de zoekgebieden tot projectgebieden, het ondersteunen van de gemeeentes met kennis en voorlichting via het Service Punt Duurzame Energie, het verder uitwerken van actieagenda Regionale Structuur Warmte en het voorbereiden van RES 2.0.

Effectindicator 2.1.1

Toelichting

BBV indicator: Deze indicator geeft de energieproductie in PJ (Petajoule) per jaar weer. De berekening op provincie-niveau wordt gedaan middels de 'top down-methode', waarbij de Nederlandse totalen (klimaatmonitor) verdeeld worden over de gemeenten op basis van een vastgestelde verdeelsleutel.

Bron: Klimaatmonitor

2.1.2 Bijdragen aan de warmtetransitie

Toelichting

In het klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in 2050 klimaatneutraal is. Gemeenten hebben hierbij de regie, maar die ontbreekt het meestal nog aan capaciteit, kennis en middelen om hiermee voortvarend aan de slag te gaan. De provincie stelt gemeenten het Servicepunt Duurzame Energie beschikbaar. Het Servicepunt Duurzame Energie faciliteert de

kennisontwikkeling van gemeenten, adviseert die en faciliteert de samenwerking tussen gemeenten bij de uitvoering van de energietransitie in de gebouwde omgeving. Eind 2021 zijn de gemeentelijke transitievisies warmte vastgesteld en er wordt nu verder gewerkt aan de wijkuitvoeringsplannen om helder te hebben welke wijken in 2030 van het aardgas af zijn. Vanwege de toenemende vraag naar ondersteuning door deze ontwikkelingen wordt de dienstverlening van het servicepunt uitgebreid, onder andere met een expertpool.

De provincie zet ook in op verdere ontwikkeling van de warmteviewer (voor het in kaart brengen van vraag en aanbod van warmte in de provincie Noord-Holland) en verspreiding van kennis op gebied van duurzame warmtebronnen zoals aquathermie en gebruik van restwarmte. Voor geothermie (aardwarmte) wordt samen opgetrokken met de provincie Flevoland en door gegaan met de uitvoering versnellingsplan Aardwarmte. Onderdelen van dat plan zijn onder andere garantiestelling voor de eerste proefboringen in de MRA, samenwerken met gemeenten en bedrijven in de uitvoering van de Routekaart Aardwarmte: voorlichting over aardwarmte, ondersteuning van beleidsvorming, bijvoorbeeld ten aanzien van verdeling van de warmte, en toetsingscriteria voor aardwarmtelocaties.

2.1.3 Borgen van de energie infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie

Toelichting

In 2022 geeft de provincie verdere uitvoering aan de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Energie-infrastructuur door samen met de netbeheerders no regret-maatregelen in de energie-infrastructuur op te pakken en een ontwerp te maken voor het hybride regionale energiesysteem van de toekomst (de uitvoering van de infrastructuur ligt niet bij de provincie Noord-Holland). Met het ontwerp wordt de ruimtelijke impact van de toekomstige energie-infrastructuur in beeld gebracht en kunnen bijvoorbeeld ruimtelijke reserveringen worden gedaan.

Op het gebied van waterstof ligt de focus op kennisontwikkeling door onder andere bijdragen aan pilots/demo's, vraagaggregatie in mobiliteit et cetera, en met name het cofinancieren van ruimtelijke verkenningen voor regionale infrastructuur. Dit betreft bijvoorbeeld verkenningen naar fysieke locaties voor grootschalige electrolysers, naar mogelijke opslaglocaties, naar interne haveninfrastructuur, naar logische transport- en scheepvaartcorridors voor waterstoftankstations en -vulpunten, tracé-onderzoeken en haalbaarheidsonderzoeken naar blauwe en groene waterstof.

Algemene activiteiten energietransitie
Er wordt ook een aantal dingen ontwikkeld die ondersteunend zullen zijn aan alle drie de operationele doelen die bijdragen aan de energietransitie in de provincie als geheel. Omdat binnen het operationele doel energie-infrastructuur vraag, aanbod en opslag bij elkaar komen, plaatsen we de ontwikkeling en uitvoering van de data- & digitaliseringsstrategie Energietransitie onder dit operationele doel. Voor het realiseren van een duurzaam energiesysteem van de toekomst is data zeer belangrijk. Inzichten uit data ondersteunen niet alleen de afstemming van energievraag en -aanbod maar ook de benodigde ruimtelijke inpassing van de systeemveranderingen, zo valt verder te lezen in de provinciale datastrategie.

Naast onderhoud en beheer ligt er nadruk op het in beeld brengen datapositie, energiedata en -informatie open en transparant maken (actiepunten 3.1, 3.2 en 4.5 uit de datastrategie) denk aan open data register, algoritme register en dergelijke.

Dit is ook de plek waar overige zaken begroot worden die energietransitiebreed worden ingezet.

2.1.4 Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie

Toelichting

In 2022 wordt de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 uitgevoerd conform de hierin opgenomen planning. Dit betekent dat de doorlopende acties uit 2021 worden voortgezet en de acties die staan geprogrammeerd voor 2022 worden uitgevoerd. Zie voor het volledige overzicht pagina 39 van de Actieagenda - Provincie Noord-Holland (noord-holland.nl). Daarnaast wordt conform de agenda gewerkt aan de regionale aanpak met de gemeenten op basis van de dialoogtafels die zijn en worden georganiseerd en de uitvoering van de lobby- en de communicatiestrategie.

Via het benutten van de raakvlakken met andere provinciale opgaven zoals beschreven in de Actieagenda, samenwerking met medeoverheden en het stimuleren van circulariteit via de eigen bedrijfsvoering en aanbesteding wordt ook gewerkt aan het behalen van de gestelde strategische en operationele doelen in de Actieagenda.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 2.1 Bijdragen aan de energietransitie

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
2.1.1	Opwekking van duurzame elektriciteit bevorderen	3.551	6.400	2.555	1.615	1.255	1.255
2.1.2	Bijdragen aan de warmtetransitie	0	5.416	1.500	500	0	0
2.1.3	Borgen van de energie infrastructuur en bijdragen aan de waterstoftransitie	4.521	806	856	651	91	216
2.1.4	Bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie	818	1.079	1.775	1.495	1.785	1.860
	Totaal lasten	8.890	13.701	6.686	4.261	3.131	3.331
	Totaal baten	-739	-186	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	8.150	13.515	6.686	4.261	3.131	3.331
	Stortingen						
2.1.1	Resv. Duurzame elektriciteit	0	0	8.138	2.867	33	33
2.1.2	Resv. Warmtetransitie	0	0	12.423	3.267	33	33
2.1.3	Resv. Energietransitie	9.652	10.200	3.967	3.967	33	33
2.1.4	Resv. Circulaire Economie	100	1.591	350	350	0	0
	Onttrekkingen						
2.1.1	Resv. Duurzame elektriciteit	0	0	-940	0	0	0
2.1.2	Resv. Warmtetransitie	0	0	-1.500	-500	0	0
2.1.3	Resv. Energietransitie	-5.518	-11.394	-14.908	-275	-155	-280
2.1.4	Resv. Circulaire Economie	-330	-473	-1.170	-890	0	0
	Resultaat	**12.054**	**13.439**	**13.046**	**13.046**	**3.076**	**3.151**

2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

Onze rol
De provincie heeft wettelijke taken op het gebied van bodembeheer. Daarnaast is de provincie bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van wetgeving in het fysieke domein (milieu, water en natuur). Op het gebied van luchtkwaliteit heeft de provincie een stimulerende en samenwerkende rol.

Op het terrein van geluid is de provincie verantwoordelijk voor het bewaken van de geluidbelasting van provinciale wegen, en van industrieterreinen van regionaal belang. Tevens is de provincie op basis van de Wet milieubeheer (en straks de Omgevingswet) bevoegd om stiltegebieden aan te wijzen en regels te stellen inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder in stiltegebieden.

Op basis van de Wet milieubeheer heeft de provincie beperkt ruimte om eigen regels te stellen. Die regels stonden in de Provinciale Milieuverordening (PMV). Deze regels zijn inmiddels overgezet naar de eerste versie van de Omgevingsverordening. Dit betreft milieubeschermingsgebieden zoals stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en aardkundige monumenten. Hier zijn regels voor industrieterreinen van provinciaal belang aan toegevoegd. Wanneer de Omgevingswet definitief ingaat, zullen de regels opgaan in de tweede versie van de Omgevingsverordening die is afgestemd op de systematiek van de Omgevingswet.

Bij de besluitvorming over plannen en projecten is het op basis van de Wet milieubeheer verplicht om een milieueffectrapport (MER) op te stellen. De MER heeft tot doel het milieubelang volwaardig mee te nemen in de afwegingen. De provincie is bevoegd gezag voor de vaststelling en goedkeuring van (provinciale) plannen en projecten waarvoor een MER moet worden opgesteld. De provincie kan ook in het kader van de vergunningverlening bevoegd gezag voor een MER zijn, bijvoorbeeld voor de vergunningen van Tata Steel.

Samenwerkingspartners
Per onderwerp variëren de samenwerkingspartners. De voornaamste partijen op milieugebied zijn het Rijk, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, gezondheidsinstanties en bedrijven.

2.2.1 VTH taken uitvoeren en coördineren

Toelichting

De VTH-taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op het gebied van water, milieu, groen en bereikbaarheid worden door de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten namens de provincie uitgevoerd. Dit betreft onder andere het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor industrie, flora en fauna, zwemwater en de controle op de naleving ervan. De omgevingsdiensten voeren soortgelijke taken uit namens gemeenten. Samen met deze gemeenten en andere zogenoemde ‘ketenpartners’ in Noord-Holland, zoals het Rijk, de waterschappen, de terreinbeheerders, het Openbaar Ministerie en de politie, werken wij op een netwerkende wijze samen om maatschappelijke doelen in het fysieke domein te realiseren.

De spanning tussen het vergroten van de leefbaarheid en het verder ontwikkelen van de economie is goed merkbaar bij de uitvoering van de VTH-taken. Om de veelheid van belangen, initiatieven en continue veranderingen het hoofd te bieden, is een duidelijke visie noodzakelijk op de veranderende inzet van het VTH-instrumentarium. De Nota uitvoering en handhaving die eind 2020 wordt vastgesteld, biedt deze visie en de strategische sturing op de uitvoeringstaken door de omgevingsdiensten (OD’s). Hierin staat hoe wij de OD’s willen inzetten om onze

beleidsdoelstellingen te bereiken. De doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen voor de uitvoering van de VTH-taken liggen op het niveau van de omgevingsdiensten vast in de VTH-strategieën. Dit betekent dat de VTH-strategieën samen met de gemeenten en de omgevingsdiensten zijn opgesteld. De omgevingsdiensten voeren de VTH-strategieën uit. In uitvoeringsprogramma's leggen we vast welke activiteiten de omgevingsdiensten jaarlijks uitvoeren om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen. Hierbij geven we elk jaar prioriteiten aan waar de omgevingsdiensten extra aandacht aan besteden bij de uitvoering. Na de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) meer aanvragen voor vergunningen en verzoeken om handhaving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft structureel te maken met extra inzet op complexe dossiers zoals Harsco Metals en Tata Steel. Deze omgevingsdienst ziet een structurele toename van het aantal juridische procedures en de vraag naar milieu-specialistisch advies. De extra middelen uit het coalitieakkoord voor het intensiveren van bestaande monitoring en handhaving op het gebied van natuur- en milieutaken en energiebesparing worden met de OD's uitgewerkt in concrete plannen. De uitkomsten van het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer naar de uitvoering van VTH-taken bij Tata Steel en Harsco Metals zijn verwerkt in het Programma Tata Steel 2020 – 2050. De uitkomsten van het onderzoek van de commissie Van Aartsen naar het functioneren van het VTH-stelsel in Nederland worden in samenspraak met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de omgevingsdiensten en de gemeenten opgepakt.

De consequenties van wijzigingen in bevoegdheden en takenpakketten door de invoering van de Omgevingswet worden geïnventariseerd en hierover worden afspraken gemaakt met de omgevingsdiensten en gemeenten.

2.2.2 Gezonde leefomgeving bevorderen

Toelichting

De provincie vindt dat iedereen recht heeft op een gezonde leefomgeving. Dat wil zeggen: een omgeving waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is en die uitnodigt tot een gezonde leefstijl. De provincie wil gezondheidswinst behalen door vanuit haar rol te sturen op het behouden en waar mogelijk verbeteren van een gezonde fysieke leefomgeving. Dit doen we in samenwerking met onze inwoners en partners: bedrijven, gemeenten, waterschappen, gezondheidsinstanties en onderzoeksinstellingen.

Het Programma Gezonde Leefomgeving, vastgesteld in 2020, is ontwikkeld om de opgaven op het gebied van de leefbaarheid aan te pakken. Met een vijftal sporen wordt onder andere ingezet op meer onderzoek naar de gezondheidseffecten van milieuhinder en naar het monitoren van de omgevingskwaliteit. Ook wordt geïnvesteerd in het optimaliseren van de toezicht en handhaving, om zo de milieukwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving te verbeteren, met name bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

De provincie richt zich in haar aanpak op de milieukwaliteiten bodem, (grond)water, lucht, omgevingsveiligheid, geluid, geur, zeer zorgwekkende stoffen en (ontwikkelingen in) de ondergrond. De provincie voldoet in elk geval aan de wettelijke normen. Waar mogelijk wordt er actief gestreefd naar het versneld behalen van WHO-advieswaarden. De provincie werkt gebiedsgericht, met speciale aandacht voor de milieu gerelateerde gezondheidsrisico's die samenhangen met de verdichting van het stedelijk gebied. Er wordt ook breder gekeken naar de winst die te behalen is bij andere beleidsopgaven. Bijvoorbeeld bij activiteiten op het vlak van energie, economie, mobiliteit, natuur en (drink)water. Zo is in 2021 het Regionaal

Mobiliteitsprogramma (RMP) vastgesteld voor Noord-Holland en Flevoland, inclusief een menukaart Duurzame Mobiliteit. De focus ligt op klimaatdoelen, maar de menukaart toont ook de bijkomende effecten op de leefomgeving, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en geluid.

In een aantal regio's, bijvoorbeeld in de IJmond, staat de gezonde fysieke leefomgeving onder druk. Van gebieden met een hoge milieudruk op één en of meerdere milieukwaliteiten ('hotspots') wordt de milieuhinder gedetailleerd in kaart gebracht in samenwerking met de inwoners en partners.

Met het 'Programma Tata Steel 2020-2050: samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond' werkt de provincie samen met de IJmond gemeenten aan opgaven die bijdragen aan concrete gezondheidswinst.

Jaarlijks presenteert de provincie datarapporten over de luchtkwaliteit in drie gebieden: de IJmond, Westpoort en de Haarlemmermeer. In de Omgevingsvisie NH2050 is de ambitie geformuleerd om zo spoedig mogelijk aan de WHO advieswaarden voor luchtkwaliteit te voldoen. In 2020 is op alle meetlocaties voldaan aan de Europese wettelijke grenswaarden. De waarden voor fijnstof (PM10, PM2,5) dalen wel maar voldoen nog niet aan de WHO-advieswaarden. Met Hollandse Luchten brengt de provincie met burgermetingen op specifieke plekken in de provincie de luchtkwaliteit in kaart. In 2021 worden nieuwe meetgemeenschappen met inwoners toegevoegd aan het programma.

In de Omgevingswet is het thema Gezonde Leefomgeving benoemd als één van de prioriteiten. Het biedt de provincie en gemeenten perspectief om vanuit hun rollen als bevoegd gezag en ruimtelijk ordenaar bij te dragen aan de verbetering van een groene en gezonde fysieke leefomgeving. In het Actieplan Geluid voor de periode 2018-2022 heeft de provincie haar ambities vastgelegd met betrekking tot het terugdringen van de geluidbelasting door provinciale wegen. De provincie heeft speciale aandacht voor de problematiek van zeer zorgwekkende stoffen ZZS en voor de verbetering van de luchtkwaliteit in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA). In 2021 is het Uitvoeringsprogramma voor het SLA van de provincie vastgesteld. Vanaf 2021 participeert de provincie in een nationaal onderzoeksprogramma in het kader van het SLA naar hoogblootgestelde gebieden. De regio IJmond wordt voorgedragen als één van de te onderzoeken gebieden.

Het provinciale geurbeleid is er opgericht om toe te werken naar een verwaarloosbare geurhinder in Noord-Holland. Er is geïnvesteerd in innovatieve technieken om een beter inzicht te krijgen in de aard en oorzaak van geur gerelateerde klachten. In de Westpoort is in 2019 een netwerk met elektronische neuzen ('eNoses') opgezet. In 2020 is het netwerk uitgebreid rondom Tata Steel. In 2021 is het netwerk van eNoses nog verder uitgebreid langs het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal. Het netwerk ondersteunt het toezicht op het verbod op varend ontgassen.

2.2.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Toelichting

De provincie richt zich op instandhouding en verbetering van de kwaliteit van bodem en ondergrond. De opgaven zijn:

- De grondwaterkwaliteit ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening beschermen.
- Verontreinigingen van bodem en grondwater saneren ter bescherming van mens en milieu en ter verhoging van de (gewenste) gebruiksmogelijkheden.
- De (toekomst)waarde van de ondergrond inclusief het aardkundig en archeologisch erfgoed beschermen.

- De energiewinning uit de bodem (bijvoorbeeld door geothermie, warmte-koudesystemen en warmtenetten) faciliteren.

Mijnbouwwet
Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat is bevoegd gezag voor vergunningen onder de Mijnbouwwet. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de winning van gas of aardwarmte (geothermie). Vanuit haar adviesrol rol kijkt de provincie naar de gevolgen van de winning voor onder andere het grondwater en de bovengrondse veiligheid.

Bodembeheer
Met de invoering van de Omgevingswet (Ow), naar verwachting per 1 juli 2022, en de opheffing van de Wet bodembescherming verandert de taakverdeling tussen provincie en gemeenten. Kern van de verandering is dat gemeenten primair verantwoordelijk worden voor de bodemkwaliteit in de bovengrond en de provincie voor het grondwater. Daarnaast blijft de provincie onder het overgangsrecht verantwoordelijk voor alle besluiten, die onder de Wet bodembescherming zijn genomen en projecten die zijn gestart. Over de financiering hiervan door het Rijk worden in de loop van 2021 afspraken gemaakt. De provincie heeft de gemeenten met het project warme overdracht ondersteund ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Ow en zal ook in 2022 nog ondersteuning bieden.
De belangrijkste taken van de provincie zijn het gebiedsgericht beheer van grondwaterverontreinigingen, het afmaken van de aanpak van spoedlocaties bodemsanering en van diffuse bodemverontreiniging (bijvoorbeeld lood), nazorg en beheer van restverontreinigingen na sanering en de aanpak van nieuwe stoffen zoals PFAS (PerFluor-Alkyl stoffen, zoals PFOS en PFOA). Zie deze interactieve kaart voor de stand van zaken van de aanpak van de spoedlocaties bodemverontreiniging in Noord-Holland

Voor PFAS vertegenwoordigt Noord-Holland zowel ambtelijk als bestuurlijk het IPO in overleggen met Rijk, VNG en UvW. Het doel is om te komen tot oplossingen voor korte- en langetermijnknelpunten, zowel op landelijk als op provinciaal niveau.

Stortplaatsen Wet milieubeheer
De provincie is verantwoordelijk voor de nazorg van stortplaatsen Wet milieubeheer.
Voor één stortplaats wordt een sluitingsprocedure afgerond middels een geslotenverklaring en een goedgekeurd nazorgplan. Op drie gesloten stortplaatsen wordt in opdracht van GS nazorg uitgevoerd.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 2.2 Bevorderen gezonde leefomgeving

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
2.2.1	VTH taken uitvoeren en coördineren	28.390	29.210	30.332	29.665	29.554	27.554
2.2.2	Gezonde leefomgeving bevorderen	4.364	5.695	4.666	4.546	1.126	1.126
2.2.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	5.198	7.680	5.866	4.496	2.938	2.243
	Totaal lasten	37.951	42.585	40.864	38.707	33.618	30.923
	Totaal baten	-2.215	-2.440	-1.610	-1.610	-1.610	-1.610
	Saldo van baten en lasten	35.736	40.145	39.254	37.097	32.008	29.313
	Stortingen						
2.2.2	Resv. Verduurzaming bestaande Woningvoorraad	100	0	0	0	0	0
2.2.2	Resv. Gezonde leefomgeving	4.561	3.300	3.300	3.300	1.000	0
2.2.3	Resv. Bodemsanering	5.722	319	319	319	319	319
	Onttrekkingen						
2.2.2	Resv. Verduurzaming bestaande Woningvoorraad	-650	-375	0	0	0	0
2.2.2	Resv. Gezonde leefomgeving	-794	-3.774	-3.400	-3.400	0	0
2.2.3	Resv. Bodemsanering	-4.163	-6.842	-5.188	-3.918	-2.360	-1.665
	Resultaat	**40.513**	**32.773**	**34.285**	**33.398**	**30.967**	**27.967**

Programma 3 Ruimte en Water

Doelenboom

3. Ruimte en Water
3.1 Ontwikkelen ruimtelijk beleid
3.1.1 Omgevingsvisie en omgevingswet uitdragen
3.1.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren
3.2 Uitvoeren ruimtelijk beleid’
3.2.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV- knooppunten en ketens
3.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren
3.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren
3.2.4 Ruimtelijke structuur versterken
3.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen
3.3 Bijdragen aan betaalbaar en toekomstbestendig wonen
3.3.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw
3.3.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen
3.4 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie
3.4.1 Kaders stellen voor regionale keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit
3.4.2 Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit
3.4.3 Bijdragen aan ontwikkelen en uitvoeren regionale opgaven klimaatadaptatie
3.5 Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren water
3.5.1 Schoon en voldoende grondwater bevorderen
3.5.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen
3.5.3 Waterrecreatie stimuleren

Maatschappelijk doel

De provincie zorgt samen met andere overheden voor een goede ruimtelijke inrichting van Noord-Holland. Diverse functies vragen in Noord-Holland om ruimte. De provincie bekijkt deze vragen in samenhang, maakt ruimtelijk beleid en coördineert bij vraagstukken die de gemeentegrenzen overstijgen.

De sturingsfilosofie van de provincie is gebaseerd op de Omgevingswet: lokaal wat kan en regionaal wat moet. Dit is vastgelegd in het Coalitieakkoord 2019-2023 ‘Duurzaam doorpakken!’. In de provinciale Omgevingsvisie NH2050 staat de langetermijnvisie van Provinciale Staten van Noord-Holland op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie NH2050 vormt het strategische langetermijnbeleid van de provincie Noord-Holland. De hoofdambitie van de Omgevingsvisie NH2050 is zorgen voor balans in Noord-Holland tussen economische groei en leefbaarheid. Een belangrijk aspect van de leefbaarheid is een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Om deze te borgen hanteert de provincie basisrandvoorwaarden voor gezondheid, veiligheid en klimaatadaptatie. Daarnaast gelden generieke ontwikkelprincipes voor landschap, natuurinclusiviteit, clustering van activiteiten en samenhang tussen de bovengrond en de ondergrond.

Voor wat betreft de hoofdambities uit onze Omgevingsvisie is de provincie medeafhankelijk van de keuzes die het Rijk voor de toekomstige ontwikkeling van de luchtvaart in het algemeen, en de ontwikkeling van Schiphol in het bijzonder maakt. De sectorale luchtvaartwet- en regelgeving is daarbij kaderstellend (LIB, hoogtebeperkingen, radardekking).

De aanwezigheid en het gebruik van de luchthaven Schiphol heeft een grote ruimtelijke impact. De ruimtelijke consequenties van keuzes in de luchtvaart dienen daarom scherp in beeld te blijven en in een integrale afweging te worden betrokken

De hoofddoelen op het gebied van water zijn het beschermen tegen overstromingen en het duurzaam gebruik van water voor verschillende doeleinden. De beide hoofddoelen sluiten aan op de doelen van twee belangrijke Europese richtlijnen: de ROR (Richtlijn Overstromingsrisico's) en de KRW (Kaderrichtlijn Water).

Bij het beschermen tegen overstromingen staan drie elementen centraal:

1. primaire en regionale keringen die aan de wettelijke norm voldoen,
2. een robuuste ruimtelijke inrichting,
3. effectieve calamiteitenplannen.

Bij een duurzaam gebruik van het water gaat het om een zorgvuldig beheer van grond- en oppervlaktewater. Een goede waterkwaliteit en het voorkómen van verdroging en verzilting zijn hierbij belangrijke aandachtspunten.

Klimaatverandering en maatschappelijke opgaven als de energietransitie, biodiversiteit en woningbouwopgave maken aanpassing, versnelling of intensivering van het waterbeleid op een aantal aspecten nodig. Bij het versterken van primaire waterkeringen wordt ingezet op: adaptieve versterkingsoplossingen die daarmee tegen lagere kosten uitbreidbaar zijn bij een klimaatverandering, op het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit aan de dijk en de directe omgeving van de dijk. Hiervoor worden de middelen ingezet uit de Reserve meekoppelkansen dijkversterkingen en kustontwikkeling.

De provincie werkt samen met gemeenten, veiligheidsregio's en waterschappen in het verkrijgen van meer inzicht in vitale en kwetsbare infrastructuur. Eigen netwerken (onder andere wegen en kanalen) worden beoordeeld op klimaatbestendigheid.

Wettelijk beleidskader

- Woningwet/Huisvestingswet
- Wet ruimtelijke ordening (incl. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en Besluit ruimtelijke ordening)
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Omgevingswet (in ontwikkeling)
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer
- Wet luchtvaart
- Luchthavenverkeersbesluit (LVB) Schiphol
- Luchthaven Indelingsbesluit (LIB) Schiphol
- Wet regelgeving burgerluchtvaart en militaire luchthavens (RBML)
- Waterwet
- Waterschapswet
- Drinkwaterwet
- Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
- Europese Richtlijn Overstromingsrisico's
- Europese Kaderrichtlijn Water

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsverordening Noord-Holland 2022
- Provinciale Woonvisie “Goed wonen in Noord-Holland”
- Programma OV-knooppunten (“Maak Plaats!”)
- Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw
- Provinciale Omgevingsvisie NH2050
- Visie Noordzeekanaalgebied 2040
- 5e Nota Grondbeleid
- Watervisie 2021 ‘Buiten de oevers’
- Water, bron van recreatie, Visie op de waterrecreatie 2030
- Provinciale beleidsnota Regionale Luchthavens
- Visie OV2020

Budgettabel 2022 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
3.1	Ontwikkelen ruimtelijk beleid	1.619	0	1.619	0	0	1.619
3.2	Uitvoeren ruimtelijk beleid	20.647	5.939	14.708	10.820	12.000	15.888
3.3	Bijdragen aan betaalbaar en toekomstbestendig wonen	5.435	0	5.435	4.742	1.200	1.893
3.4	Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie	4.439	0	4.439	3.311	1.550	2.678
3.5	Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren water	3.153	1.500	1.653	1.393	1.562	1.822
	Totaal	**35.293**	**7.439**	**27.854**	**20.266**	**16.312**	**23.900**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
3	3.1.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
3	3.2.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
3	3.1.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3	3.1.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3	3.5.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

3.1 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

Onze rol

We zijn verantwoordelijk voor het maken van integrale ruimtelijke afwegingen over ontwikkelingen in voornamelijk het landelijk gebied. We wegen mogelijkheden af om wel of niet te bouwen in het buitengebied via onze verordening, wij maken beleid, stellen kaders en stimuleren en regisseren via onze instrumenten zoals de provinciale Omgevingsvisie, de Omgevingsverordening, de Omgevingsregeling, regionale samenwerkingsagenda’s en integrale

programma's. Bij het vormgeven en behouden van de ruimtelijke kwaliteit in de provincie worden wij bijgestaan door het ontwerpteam, het Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit (ARK/intern), de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO/extern) en de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK/extern).

Samenwerkingspartners
We werken samen met gemeenten aan het verhogen van de kwaliteit van de gemeentelijke plannen en met initiatiefnemers voor ruimtelijke ontwikkeling. Deze rol zal toenemen onder de nieuwe Omgevingswet, vanwege de in deze wet opgenomen zorgplicht omgevingskwaliteit en door de grote transities die het landschap grondig zullen veranderen. Hoe zorgt de provincie ervoor dat deze ontwikkelingen blijven passen in het veranderende landschap?

Prioriteiten
- Uitdragen van de Omgevingsvisie
- Het voorbereiden van de Omgevingsverordening NH2022 die gelijktijdig met de Omgevingswet op 1 januari 2022 in werking treedt
- Het stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit.

3.1.1 Omgevingsvisie en omgevingswet uitdragen

Toelichting

Provinciale Staten (PS) hebben in 2018 een integraal strategisch langetermijnbeleid vastgesteld met de Omgevingsvisie NH2050. Elk van deze ambities is terug te vinden in de programma's in deze begroting. De belangrijkste acht onderwerpen waar PS ambities over hebben vastgesteld zijn: klimaatadaptatie (beleidsdoel 3.4); gezonde leefomgeving waaronder bodem, water, lucht, geluid, veiligheid (beleidsdoel 2.2); biodiversiteit (programma 5), economische transitie en energietransitie (beleidsdoel 2.1); mobiliteit (programma 4), verstedelijking en landschap (programma 3, 5 en 6).

De Omgevingsvisie wordt uitgedragen door advisering vanuit de vastgestelde visie aan GS, PS en de ambtelijke organisatie, en via het bepalen en uitwerken van activiteiten die bijdragen aan het behalen van door PS in de visie gestelde ambities en doelen.

De vertaling van de Omgevingsvisie in ons juridisch instrumentarium vindt plaats door middel van de Omgevingsverordening. In 2021 heeft de provincie de Omgevingsverordening NH2022 voorbereid. Deze omgevingsverordening treedt tegelijk in werking met de Omgevingswet. In de Omgevingsverordening NH2022 worden de provinciale regels omgezet naar de juiste juridische basis zodat de provincie voldoet aan de Omgevingswet op het moment van inwerkingtreding. Input van partners, waaronder gemeenten en waterschappen, is onderdeel van de totstandkoming geweest.

Extern borgt de provincie de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening in de omgevingsvisies, omgevingsplannen en waterschapsverordeningen van lagere overheden via de instrumenten die de Omgevingswet ons hiertoe ter beschikking stelt. Hiertoe zijn onze werkprocessen heringericht.

De Omgevingswet wordt ondersteund door een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO wordt interbestuurlijk ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Wij zijn bij inwerkingtreding van de Omgevingswet aan het DSO gekoppeld en hebben onze werkprocessen hierop ingericht, zodat wij omgevingsbesluiten als de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening hiermee kunnen ontsluiten.

De Omgevingswet treedt later in werking dan 1 januari 2022, vooralsnog op 1 juli 2022. Tot dat moment blijft de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 derhalve van kracht. Deze is immers al in de geest van de Omgevingswet opgesteld. De Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 ligt klaar om in werking te treden zodra de Omgevingswet van kracht wordt.

3.1.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

Toelichting

Noord-Holland heeft na brede consultatie belangrijke waarden en grote ambities geformuleerd in haar Omgevingsvisie. Provinciale Staten hebben daarbij een sturingsfilosofie omarmd volgens het adagium: 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. De opgave staat altijd centraal en bepaalt of en zo ja met wie en met welke instrumenten we opgaven proberen aan te pakken.

Gedeputeerde Staten beschikken over meerdere instrumenten om ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe ontwikkelingen in het landschap te borgen, onder wie de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) en de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO).

De ARO adviseert op basis van een vraag van een initiatiefnemer (provincie, gemeente of waterschap) over de ruimtelijke kwaliteit van plannen die grote impact hebben op het landschap. Focus van het advies ligt dan ook niet op de ruimtelijke kwaliteit van de afzonderlijke plannen, maar vooral op hoe deze bijdragen aan de kwaliteit van het landschap. De ARO komt hiervoor gemiddeld negen keer per jaar bijeen en geeft tussen de 15 en 30 adviezen per jaar. Over de plannen die zijn besproken, de adviezen die hierover zijn uitgebracht en de trends die worden gesignaleerd, wordt ieder jaar een jaarverslag gemaakt in de vorm van een online magazine.

De Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) is een onafhankelijk expert op het gebied van ruimtelijke ordening die GS adviseert bij veranderingen en ontwikkelingen op regionaal niveau. Door zijn onafhankelijke positie heeft de PARK een belangrijke rol binnen het debat over de inrichting van de fysieke ruimte in Noord-Holland. De adviezen van de PARK zijn zoveel mogelijk integraal, gebiedsgericht, agenderend en innovatief. De huidige PARK is door GS aangesteld tot en met 31 december 2021.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.1 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.1.1	Omgevingsvisie en omgevingswet uitdragen	2.454	2.119	1.091	1.091	1.091	1.091
3.1.2	Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren	1.386	433	528	528	453	453
	Totaal lasten	3.840	2.552	1.619	1.619	1.544	1.544
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	3.840	2.552	1.619	1.619	1.544	1.544
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**3.840**	**2.552**	**1.619**	**1.619**	**1.544**	**1.544**

3.2 Uitvoeren ruimtelijk beleid

Onze rol
De provincie maakt als regisseur samen met de partners in de regio afspraken over realisatie van de verstedelijkingsopgaven (in samenhang met bereikbaarheid) bij OV-knooppunten. Daarnaast vervult de provincie de expertrol, en brengt specifieke kennis in over de ontwikkelingen van knooppunten. De provincie overlegt met de rijksoverheid over de ontwikkeling van Schiphol c.q. het luchtvaartbeleid en we zijn bevoegd gezag voor de regionale luchthavens. Samen met de mede-overheden en het bedrijfsleven in het Noordzeekanaalgebied (NZKG) realiseert de provincie faciliteiten ten dienste van de regionale economie en ruimtelijke ontwikkeling in het NZKG. De provincie stimuleert ruimtelijke ontwikkelingen door financiële middelen beschikbaar te stellen voor subsidies en onderzoeken. Ten slotte oefent de provincie de rol van bevoegd gezag uit door regels te stellen en te adviseren over ruimtelijke plannen van gemeenten.

Samenwerkingspartners
Onze samenwerkingspartners zijn zeer divers van aard, en omvatten medeoverheden, private partijen, zoals Schiphol en Haven Amsterdam, vervoerders als NS en Connexxion, beheerder van het spoornetwerk ProRail en maatschappelijke organisaties actief op het gebied van wonen, onderwijs, zorg, natuur, recreatie en cultuur.

Prioriteiten
- De ontwikkeling van de bestemming van de Averijhaven tot Energiehaven.
- Actief pleiten voor een balans tussen duurzame connectiviteit (ontwikkeling van Schiphol) in balans met een gezonde woon- en leefomgeving (impact van luchtvaart op de Schipholregio).
- De ruimtelijke inpassing van regionale luchthavens.
- De ruimtelijke inpassing van energietransitie in Noord-Holland, waaronder het Noordzeekanaalgebied.
- Bij OV-knooppunten geeft de provincie prioriteit aan de knooppunten die bijdragen aan de doelen voor woningbouw en uit de Omgevingsvisie.
- Opstellen van een Omgevingsagenda Landsdeel Noordwest, met provincies Utrecht en Flevoland en het Rijk.

3.2.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens

Toelichting

Voor het faciliteren van de verstedelijking en het duurzaam verbinden van woongebieden en werklocaties is een duurzaam en samenhangend OV-systeem nodig. Het functioneren van dit OV-systeem wordt mede bepaald door de kwaliteit van de knopen (OV-knooppunten en de ketens). In het coalitieakkoord 2019-2023 is hiervoor een OV-fonds van € 20 miljoen beschikbaar gesteld. In 2020 is een bestedingsplan opgesteld over de inzet van middelen voor de periode tot en met 2023 en zijn projecten opgenomen die zich de komende tijd naar verwachting aandienen. Tot en met 2022 is jaarlijks € 5 miljoen begroot en in 2023 € 3 miljoen. De verwachting is dat het fonds in 2022 volledig is toegezegd. Doel is cofinanciering van projecten die een bijdrage leveren aan de verbetering van de OV-bereikbaarheid, het optimaliseren van de ketenreis (deur-tot-deur reis), efficient ruimtegebruik door het clusteren van functies rondom OV-knooppunten en/of het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in het (bus- of trein)stationsgebied. Dit bereiken we samen met partners en in afstemming met andere beleidstrajecten zoals onder andere Versnelling Woningbouw, Regionale afspraken werklocaties, Programma Fiets, Stedelijke Bereikbaarheid en het aanbesteden van busconcessies.

De provincie draagt in 2022 vanuit verschillende rollen bij, bij bovengenoemde doelen op het gebied van OV-knooppunten, Openbaar Vervoer en Ketenmobiliteit.

Kennis en onderzoek
De provincie werkt in 2022, al dan niet samen met partners, verder aan het (door)ontwikkelen van verschillende instrumenten ten behoeve van het programma OV-knooppunten, te vinden op het Kennisportaal OV-knooppunten. We geven hierbij uitvoering aan de datastrategie OV-knooppunten. In 2022 willen we de beschikbare data structureren in een dataplatform, in samenwerking met partners. Ook zullen we zoveel mogelijk interne en externe instrumenten en dashboards integreren in het Kennisportaal. De provincie doet daarnaast in 2022 verschillende onderzoeken zoals beschreven in de onderzoeksagenda van het programma. Ten slotte meet de provincie de voortgang van de programmadoelstellingen van OV-knooppunten in haar jaarlijkse Monitor OV-knooppunten.

In 2022 zal daarnaast uitvoering worden gegeven aan de onderzoeksagenda van het Regionaal OV Toekomstbeeld voor Noord-Holland en Flevoland (ROVT). Zoals nadere studies, uitwerkingen van varianten en het definiëren en uitwerken van maatregelen (conform onderzoeksagenda ROVT).

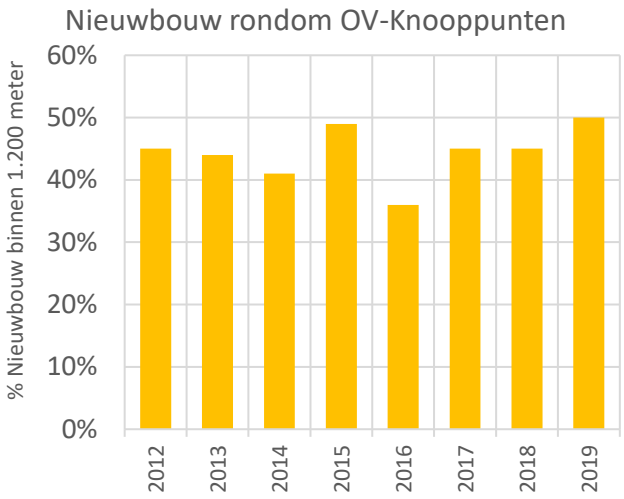
Na het vaststellen van de focus Smart Mobility zal ook een verkenning naar MaaS en deelmobiliteit worden opgesteld. Hierin zal aandacht zijn voor de groeiende markt in deelproducten en hoe deze een toevoeging kunnen zijn voor de ketenreis.

Coördinerende en verbindende rol (samenwerking)
De provincie zet in op de uitvoering van de regionale ontwikkelstrategieën van zes corridors: de Zaancorridor, de Kennemerlijn, de Schipholcorridor, de Hoornse Lijn (Zaandam-Hoorn), de Gooicorridor en de Helderse Lijn. Deze strategieën maken onderdeel uit van de overkoepelende Regionale Ontwikkelagenda die samen met NS en met de regio's in 2021 is opgesteld. Deze bevat maatregelen op het gebied van OV-bereikbaarheid, ketenmobiliteit en knooppuntontwikkeling. De Regionale Ontwikkelagenda zal in 2022 worden geëvalueerd en gemonitord. In 2022 zal ook een ontwikkelstrategie voor de Westfriese Lijn worden opgesteld.

Stimulerende rol
De provincie zal gemeenten ondersteunen met procesinstrumenten en kennis bij circa 26 knooppunten (OV-knooppunten (inclusief 4 buitenpoorten), P+R/mobiliteitshubs en busstations). Voor 4 van de 26 knooppunten verwacht de provincie een vraag om cofinanciering. Deze projecten zijn opgenomen als investeringsagenda in het Bestedingsplan OV-fonds, die jaarlijks wordt geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

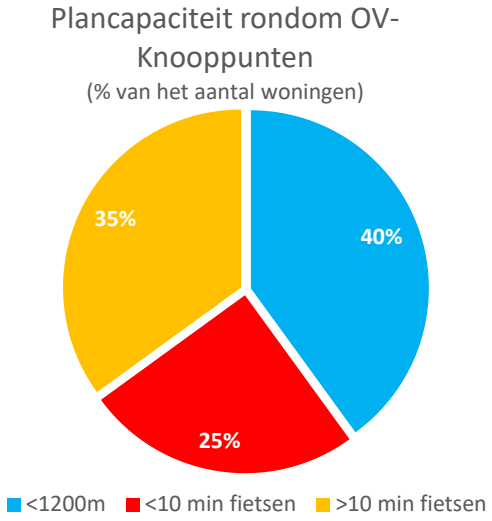
Veel van de bovengenoemde werkzaamheden hebben een samenhang met de begroting van mobiliteit, Zie ook 4.1.1.

Effectindicatoren 3.2.1

Toelichting
Woningbouw per jaar binnen 1.200 meter van OV-knooppunten, weergeven in % van totale nieuwbouw.

Bron: Provincie Noord-Holland

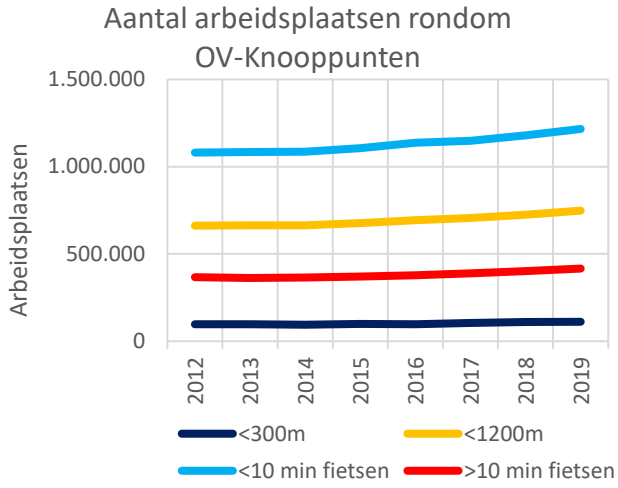

Toelichting:

Plancapaciteit woningbouw binnen 1.200 meter van OV-knooppunten, weergeven in aantallen woningen. Van de totale plancapaciteit (428.300 woningen) is 40% binnen 1.200 meter gepland en 65% binnen 10 minuten fietsen. Hierbij gelden de volgende disclaimers:

- Het programma heeft bijgedragen, maar er is meer van invloed op de ontwikkeling van OV-knooppunten;
- De cijfers zijn een gemiddelde voor heel Noord-Holland. Er zijn lokale en regionale verschillen.
- Het streven van 50% van de nieuwbouw binnen 1200 meter gaat over de destijds vastgestelde woningbehoefte van 240.000 woningen tot 2040 (Vraaggestuurd bouwen, Companen, 2012).

Bron: Provincie Noord-Holland

Toelichting:

Aantal arbeidsplaatsen rondom OV-knooppunten uitgedrukt per gehanteerd bereik zijnde 300m, 1200m en 10 minuten fietsen.

Bron: Provincie Noord-Holland

Voor meer gedetailleerde informatie over bovenstaande indicatoren verwijzen wij naar de monitor OV knooppunten 2018-2019

3.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren

Toelichting

Het Rijk is het bevoegd gezag voor Schiphol en bepaalt hoe de luchtvaart (luchtvaartnota) en de luchthaven (luchthavenverkeersbesluit Schiphol) zich de komende jaren verder mogen ontwikkelen. Daarnaast loopt er een grootschalig programma om het Nederlandse luchtruim opnieuw in te richten. Hierin worden ook de start- en landingsroutes en -procedures rond Schiphol aangepast (luchtruimherziening).

Het belang van luchtvaart en Schiphol als onderdeel van de internationale connectiviteit van onze provincie en de MRA staat niet ter discussie. Maar naast de lusten vragen wij het Rijk bij de keuzes voor verdere ontwikkeling van de luchthaven en de inrichting van het luchtruim om meer aandacht te hebben voor de belasting op de omgeving, in de vorm van geluidshinder, CO_2-emissies en fijnstof.

Daarnaast schuurt de impact van luchtvaart soms met andere maatschappelijke opgaven in de Schipholregio (waaronder woningbouw). Een goede afstemming tussen de diverse publieke belangen en bestuurslagen is daarom belangrijk. Samen met decentrale overheden trekt de provincie daarbij op in de Bestuurlijke Regie Schiphol (Bestuurlijke Regie Schiphol - Provincie Noord-Holland).

Governance

De Omgevingsraad Schiphol (ORS) is geëvalueerd door de heer Van Geel, hij adviseert om de structuur volledig anders in te richten waarbij hij een onderscheid maakt tussen interbestuurlijke samenwerking tussen Rijk en BRS, maatschappelijke participatie en informatievoorziening. Het is niet duidelijk of de provincie ook aan deze toekomstige structuur financieel gaat bijdragen zoals nu in de ORS.

Wonen-Vliegen
De provincie houdt toezicht op de uitvoering van de regionale afspraken 'wonen en vliegen' en voert regie in de monitoring van de uitvoering van de informatievoorziening binnen de 20 Ke-contour. Daarnaast blijven wij actief met het Rijk in gesprek (IenW en BZK) over de knelpunten binnen het huidige stelsel en de mogelijkheden voor maatwerk binnen de huidige beperkingencontouren van Schiphol om de vitaliteit te kunnen borgen.

Leefbaarheid
De 2e tranche van de Stichting Leefomgeving Schiphol liep eind 2020 af, maar de uitvoering loopt nog enkele jaren door. Over de inzet van de resterende middelen zijn nieuwe afspraken gemaakt voor de interim-periode in aanloop naar het nieuwe Omgevingsfonds dat de minister wil gaan instellen.

Regionale luchtvaart
Naast de ontwikkeling van Schiphol is de provincie zelf bevoegd gezag voor regionale luchthavens in de provincie. Dit betekent dat de provincie besluit over de milieugebruiksruimte (geluid en externe veiligheid) en de ruimtelijke inpassing van deze vliegvelden. Verder verleent de provincie ontheffingen voor het starten vanaf en landen op terreinen die niet als luchthaven zijn aangewezen. Een deel van de provinciale luchtvaarttaken wordt in opdracht van de provincie uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Met het Rijk is afgesproken om de Regeling Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML) te evalueren. Daaraan gekoppeld wordt het provinciale regionale luchtvaartbeleid waar nodig geactualiseerd. Ook autonome nieuwe ontwikkelingen en de ambities uit het collegeprogramma en de Omgevingsvisie worden daarin meegewogen.

3.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Toelichting

De ambitie is om met het Noordzeekanaalgebied (NZKG) een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het terugdringen van de CO_2-uitstoot en het versterken van de circulaire economie conform de afspraken van het klimaatakkoord, om zo de internationale concurrentiepositie van de Metropoolregio Amsterdam te versterken. Waarbij in samenhang met de Haven Den Helder de havencomplexen worden versterkt.

In de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 zijn de regionale belangen voor dit gebied geformuleerd. In 2021 is het gebied aangewezen als NOVI-gebied, vanwege de complexe opgaven in het gebied. Bijvoorbeeld om ruimte te vinden voor klimaatadaptatie en energietransitie, voor duurzame economische groei en een leefbare regio. De doelstellingen worden gerealiseerd in een samenwerkingsverband van het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied (NZKG), met een ondersteunend projectbureau. De provincie draagt hier ook financieel en met personele capaciteit aan bij.

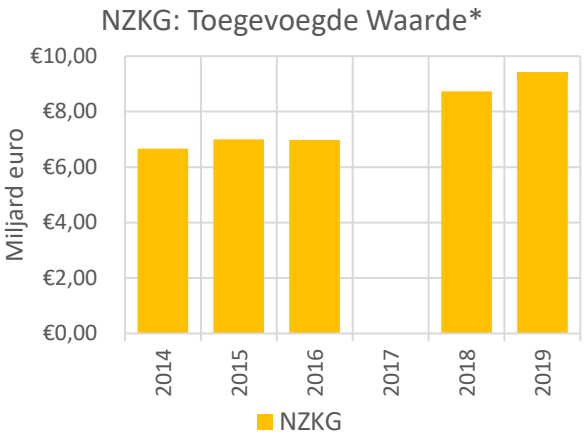
Om in te spelen op de bouw van de nieuwe windparken voor de Noord-Hollandse kust wordt het baggerdepot in de Averijhaven in IJmuiden getransformeerd in een energiehaven voor de offshore wind. In 2022 wordt de energiehaven opgeleverd.

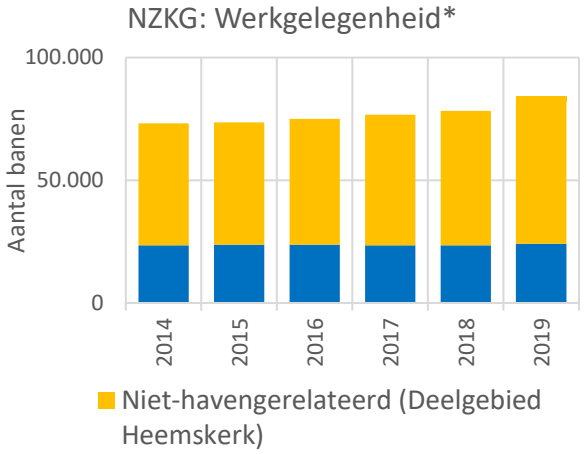
Voor wat betreft het havencomplex van Den Helder zal in 2022 besluitvorming plaatsvinden over de integrale ruimtelijke ontwikkelrichting voor de haven, stad, bereikbaarheid en energietransitie, ten behoeve van de versterking van de regionale economie. Koninklijke Marine, Defensie en Rijksvastgoedbedrijf, gemeente en provincie werken nauw samen om tot een Visie Maritiem

Cluster Kop van Noord-Holland/Den Helder 2050 te komen. De visie wordt in 2023 opgenomen in de omgevingsvisie van de gemeente Den Helder en vormt de basis voor een Omgevingsprogramma waarin gezamenlijke overheden - rijkspartijen, provincie, gemeente en waterschap - uitvoeringsafspraken maken.

Het Sluis Haven Informatie Punt (SHIP)
Het Sluis Haven Informatiepunt (SHIP) geeft informatie over de bouw van de nieuwe zeesluis, de toekomst van de regio, vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, energietransitie, duurzaam en innovatief ondernemen en technische beroepen en opleidingen. Het is een gezamenlijk project van het Bestuursplatform NZKG, onder verantwoordelijkheid van de provincie Noord-Holland. De exploitatie is uitbesteed.

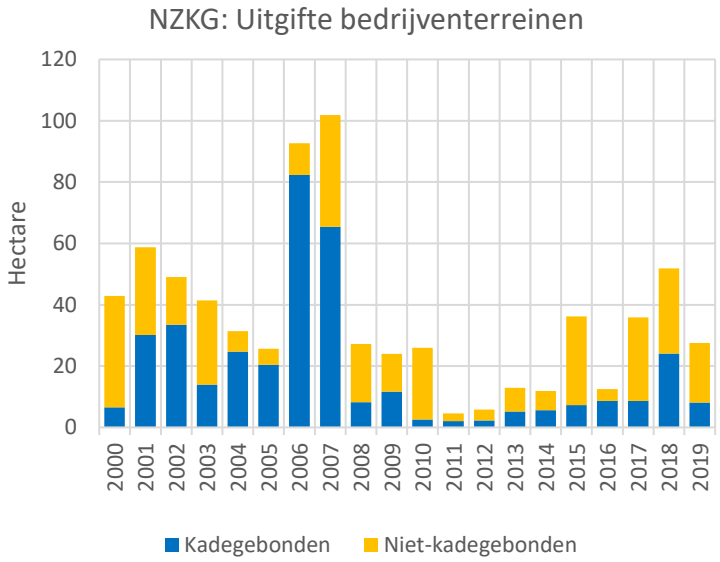
Effectindicatoren 3.2.3

Toelichting:
Toegevoegde waarde in Noordzeekanaalgebied (NZKG), weergeven miljarden euro's. *Deelgebied Heemskerk is in 2019 toegevoegd. In verband met een wijziging in methodiek is er geen data beschikbaar voor 2017.
Bron: https://www.noordzeekanaalgebied.nl/projecten/monitor-ruimte-intensivering/

Toelichting:
Deze indicator geeft het aantal banen weer in het NZKG gebied. Om de tijdreeks consistent te houden met voorgaande jaren zijn de nieuw toegevoegde bedrijventerreinen PolanenPark en Sloterdijk IV (De Heining) niet opgenomen in deze tijdreeks.
Bron: https://www.noordzeekanaalgebied.nl/

Bron: https://www.noordzeekanaalgebied.nl/projecten/monitor-ruimte-intensivering/

3.2.4 Ruimtelijke structuur versterken

Toelichting

De provincie waarborgt provinciale doelstellingen door in gesprek te gaan met gemeenten over hun ruimtelijke plannen en visies. De provincie doet dat in dialoog binnen heldere kaders, waaronder de Omgevingsvisie en provinciale Omgevingsverordening, en in een vroegtijdig stadium. De sturingsfilosofie uit de Omgevingsvisie en de Omgevingswet, die waarschijnlijk in de loop van 2022 in werking treedt, wordt met deze werkwijze nader ingevuld. Het doel is om de provinciale belangen en gemeentelijke belangen samen te brengen en waar nodig een afweging op bovenlokaal niveau te maken. De formele RO-procedure voor bestemmingsplannen (inclusief het instrumentarium als zienswijze en reactieve aanwijzing) is sluitstuk van deze werkwijze van ruimtelijke planvorming.

De provincie adviseert regio's over regionale visies, opgaven en afstemming en brengt de provinciale belangen hierbij in. Dit kan ook bovenregionaal of interprovinciaal zijn.

Voor provinciale projecten met een ruimtelijke impact stellen we adviezen op. We voeren daarnaast diverse onderzoeken en projecten uit ter versterking van de ruimtelijke structuur van Noord-Holland. De basis hiervan ligt in de Omgevingsvisie. Dit betreft onderzoeken en projecten op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen die niet al in andere operationele doelen zijn ondergebracht. Wat studies en onderzoeken betreft gaat het bijvoorbeeld om aanvullende verkenningen en strategieën van de ruimtelijke impact van energietransitie, samenwerkingsagenda's met gemeenten – zoals Haarlemmermeer en Den Helder – en samenwerkingsagenda voor regio's zoals De Kop van Noord-Holland, IJsselmeergebied en over het Metropolitaan landschap.

3.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Toelichting

Voor diverse beleidsdoelen – in het bijzonder Bereikbaarheid: provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen en Groen: beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur – koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Indien noodzakelijk wordt het onteigeningsinstrument toegepast. Deze activiteiten worden uitgevoerd binnen de kaders van de in 2018 vastgestelde 5e Nota Grondbeleid. De vier kernwaarden in deze nota zijn rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid. Binnen dit operationeel doel valt bovendien het duurzaam beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie die niet behoren tot de provinciale infrastructuur en niet in gebruik zijn voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De ontwikkelingen rondom het grondbeleid en de boekwaarden van de gronden worden uitgebreider beschreven in de Paragraaf Grondbeleid van deze begroting en in de jaarrekening. De onderstaande KPI's geven inzicht in de bijdrage van grond aan het bereiken van provinciale doelen. Twee KPI's hebben betrekking op of worden gefinancierd door het programma Groen.

Prestatie-indicatoren 3.2.5

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Uitvoering pachtprogramma (klanttevredenheid pachters)	Cijfer 1-10	6,5	n.v.t.	7,2	n.v.t.	7,5	n.v.t.
Verkoop t.b.v. Groen (verkopen strategische gronden Groen, behaalde opbrengst)	Bedrag	€ 2 mln.	€ 1 mln.	€ 1 mln.	€ 1 mln.	€ 1 mln.	€ 1 mln.
Aankoop NNN	Hectare	74	125	125	125	400	400
MJOP-uitvoering (gerealiseerd onderhoud panden)	Aantal	4	7	4	pm	pm	pm

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.2 Uitvoeren ruimtelijk beleid

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.2.1	Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens	3.578	6.242	11.391	4.391	711	711
3.2.2	Beleid luchthavens uitvoeren	513	729	729	729	729	729
3.2.3	Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren	1.399	5.402	462	257	257	257
3.2.4	Ruimtelijke structuur versterken	3.129	5.672	3.263	3.263	3.338	3.838
3.2.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	3.386	13.335	5.302	5.307	5.239	5.148
	Totaal lasten	12.006	31.380	21.147	13.947	10.274	10.683
	Totaal baten	-8.598	-15.031	-5.939	-5.924	-5.924	-5.924
	Saldo van baten en lasten	3.407	16.349	15.208	8.023	4.350	4.759
	Stortingen						
3.2.1	Resv. OV-Knooppunten	8.398	5.000	5.000	5.000	0	0
3.2.3	Resv. Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	0	0	0	0	0	0
3.2.3	Resv. Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen	0	0	0	0	0	0
3.2.3	Resv. Ontwikkeling Havencomplexen	250	522	0	0	0	0
3.2.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.2.5	Resv. Waardevermindering grond Groen	5.455	6.697	7.000	7.000	7.000	41.000
	Onttrekkingen						
3.2.1	Resv. OV-Knooppunten	-3.039	-5.530	-10.680	-3.680	0	0
3.2.3	Resv. Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	0	-522	0	0	0	0
3.2.3	Resv. Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen	-140	-140	-140	0	0	0
3.2.3	Resv. Ontwikkeling Havencomplexen	-1.019	-8.799	0	0	0	0

3.2.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	-2.157	-2.842	0	0	0	0
3.2.5	Resv. Waardevermindering grond Groen	0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**11.155**	**10.735**	**16.388**	**16.343**	**11.350**	**45.759**

3.3 Bijdragen aan betaalbaar en toekomstbestendig wonen

Rol
De provincie treedt op als regisseur van de woningmarkt en vervult een aanjagende rol in de woningbouwproductie. De provincie treedt daarnaast op als kennismakelaar en verbinder tussen partijen en draagt zorg voor actuele informatievoorziening over de woningbehoefte, plancapaciteit en woonzorggegevens in de provincie.

Samenwerkingspartners
De provincie heeft met de Noord-Hollandse gemeenten per regio uitgangspunten en acties afgesproken op het gebied van nieuwe woningbouw en bestaande bouw, waaronder betaalbaarheid, bouwen bij OV-knooppunten, duurzaamheid en voorzieningen. Deze afspraken staan in de woonakkoorden. In het zuidelijk deel van de provincie kiest de provincie op het beleidsterrein wonen een actieve rol in de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam. Verder werken we nauw samen met (koepel)organisaties als Bouwend Nederland, Neprom, Aedes, TNO alsook marktpartijen via bijvoorbeeld onze klankbordgroep marktpartijen en de versnellingstafel.

Prioriteiten
- Versnelling woningbouw
- Uitvoeren woonakkoorden

Omgevingsfactoren
Om de woningbouw te kunnen versnellen is het cruciaal dat het Rijk maatregelen neemt met betrekking tot stikstof, geluidscumulatie, mobiliteit en betaalbaarheid. Via de Woondeal Noord-Holland Noord, de Woondeal MRA, de Verstedelijkingsstrategie MRA en diverse andere Rijk-regio trajecten wordt ingezet op versteviging van de samenwerking tussen gemeenten, Rijk en provincie op deze onderwerpen. Hoe deze samenwerking op wonen/woningbouw gebied vorm krijgt is voor een belangrijk deel afhankelijk van het nieuwe kabinet en of er een Minister(ie) voor Wonen komt.

3.3.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

Toelichting

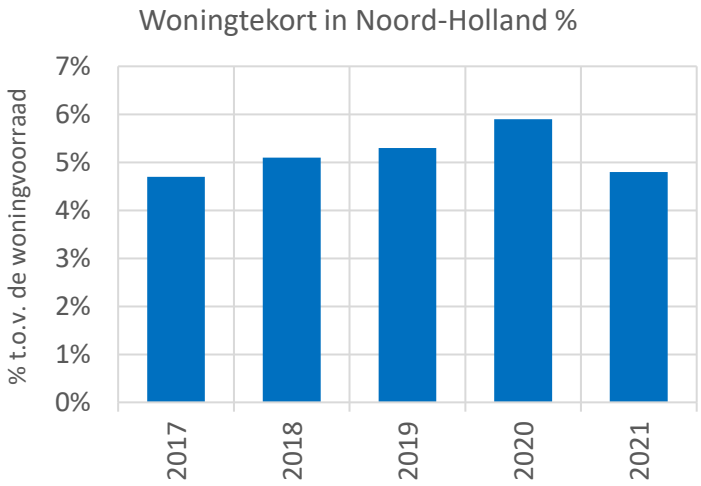
De provincie treedt op als regisseur van de woningmarkt. Dat doet de provincie door met gemeenten regionaal afspraken te maken over de woningmarkt en programmering in de woonakkoorden. Een woonakkoord bevat afspraken met de provincie over aantallen, opgaven en acties, over nieuwbouw en bestaande bouw voor de periode 2020-2025, met de mogelijkheid om tussentijds bij te stellen wanneer daar aanleiding voor is. In de Omgevingsverordening is regelgeving opgenomen over het maken van deze woningbouwafspraken. Deze omvatten ook regels voor bouwen in het landelijk gebied. Zoals afgesproken in de provinciale Woonagenda 2020 – 2025 geven de regio's in 2022 uitvoering aan de afgesloten woonakkoorden. In 2022 zullen enkele woonakkoorden geactualiseerd worden.

Op basis van een woonakkoord kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor regionale projecten of onderzoeken. Voor de periode 2020-2025 is € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld om projecten in het kader van de woonakkoorden te subsidiëren.

De incidentele uitgaven vanuit de reserve woonbeleid voor 2022 worden besteed aan subsidies voor de woonakkoorden en de uitvoering daarvan, en aan proceskosten die nodig zijn voor de woonakkoorden en uitvoering daarvan.

De provincie zorgt voor een actuele informatievoorziening met betrekking tot onder andere woningbehoefte, plancapaciteit en woonzorggegevens. Deze zijn via het dashboard te vinden.

Effectindicator 3.3.1

Toelichting

Het woningtekort is een indicator die de demografische druk op de woningmarkt weergeeft. Hierbij wordt gekeken wat de woningvraag is t.o.v. het aanbod. Tot 2020 liep het woningtekort op. Als gevolg van de Coronacrisis is de bevolkingsgroei gedaald. De verminderde bevolkingsgroei wordt veroorzaakt door een hogere sterfte en een sterk verminderd buitenlands migratiesaldo. De lagere bevolkingsgroei vertaalt zich in een lagere huishoudenstoename. Doordat het aantal gebouwde woningen groter was dan de huishoudensgroei is het woningtekort in 2020 gedaald. In Noord-Holland ligt het tekort begin 2021 op 4,8%. Om het tekort terug te brengen tot acceptabele proporties, het streven van het rijk is een tekort van maximaal 2%, zullen zo snel mogelijk meer woningen aan de voorraad moeten worden toegevoegd.

Bron: ABF Research

3.3.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

Toelichting

Voor het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw (Uvp versnellen woningbouw) is budget beschikbaar om gemeenten te helpen bij het versnellen van de woningbouwproductie. Dit budget wordt ook in 2022 ingezet voor cofinanciering van extra huur via de Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland 2021 en via subsidie aan de Flexibele schil MRA. De flexibele schil MRA wordt met voorrang ingezet voor projecten met meer betaalbare/sociale woningen en voor de aanpak Bereikbare Steden, ofwel grootschalige binnenstedelijke ontwikkeling rondom OV-Knooppunten in de MRA, Alkmaar,

Heerhugowaard en Hoorn. Het budget voor de flexibele schil wordt tevens gebruikt voor inhuur voor de aanpak Wonen voor winkels.

Daarnaast is een knelpuntenbudget beschikbaar voor het wegnemen van financiële knelpunten. Op basis van aanvragen in 2021 en eerdere jaren wordt dit onder andere in 2022 ingezet. Verder denkt de provincie met gemeenten mee via de bouwambassadeur en kernteams versnelling (NHN en MRA). De bouwambassadeur is het eerste aanspreekpunt voor gemeenten en bouwende partijen die de woningbouw willen versnellen en daarbij hulp van de provincie kunnen gebruiken. De bouwambassadeur en secretaris worden uit het Uvp versnellen woningbouw betaald.

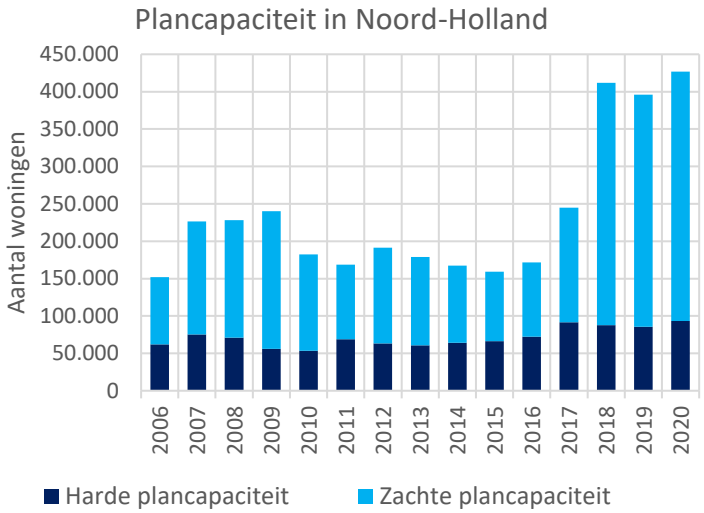
Aanvullend op het Uvp versnellen woningbouw werkt de provincie in 2021 in het Masterplan Wonen aanvullende acties en maatregelen uit om in de periode tot 2030 tot voldoende (betaalbare) woningbouw in Noord-Holland te komen. De inzet wordt via regionale werksessies afgestemd met de gemeenten van Noord-Holland. Eventuele maatregelen met financiële consequenties worden in 2022 vanuit de begroting van het Uvp versnellen woningbouw gedekt.

De provincie bekijkt de mogelijkheden voor begeleiding van expats bij het vinden van woonruimte buiten Amsterdam, zoals benoemd in actiepunt 6B van de Woonagenda 2020 - 2025.

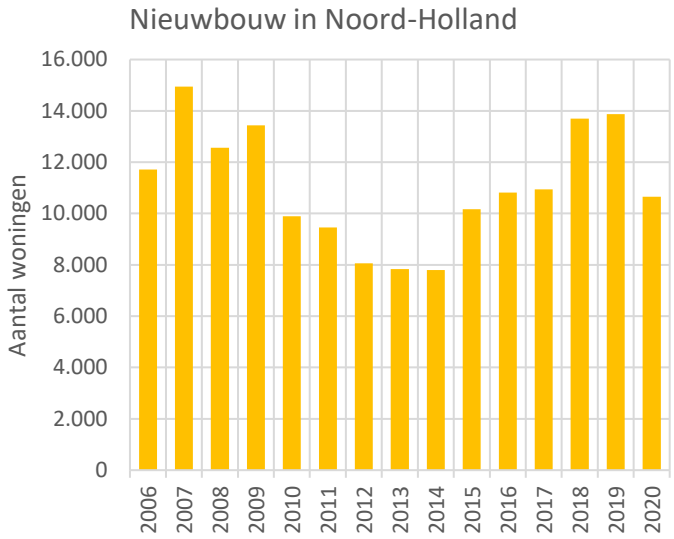
Vanuit haar rol als kennismakelaar faciliteert de provincie afstemming met marktpartijen en belangenorganisaties via:

- Versnellingstafel: een klein kernteam van wetenschap, gemeenten en marktpartijen.
- Klankbordgroep Marktpartijen: breder afstemmingsoverleg van bouwers, ontwikkelaars, corporaties en belangenorganisaties.
- Bouwtafel, georganiseerd door Bouwend Nederland (BNL).

Effectindicatoren 3.3.2

Toelichting:
De provincie inventariseert periodiek het aantal woningen dat gemeenten in bouwplannen hebben via de website www.plancapaciteit.nl. De grafiek toont het aantal harde plannen (locaties met een vastgesteld bestemmingsplan) en zachte plannen (locaties die in voorbereiding of potentieel zijn).
Bron: www.plancapaciteit.nl

De grafiek toont het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen per jaar in Noord-Holland.
Bron: CBS

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.3 Bijdragen aan betaalbaar en toekomstbestendig wonen

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.3.1	Afstemming en regionale programmering woningbouw	1.826	2.066	2.066	1.619	1.389	1.044
3.3.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen	2.628	2.199	3.369	1.199	54	54
	Totaal lasten	4.454	4.265	5.435	2.818	1.443	1.098
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	4.454	4.265	5.435	2.818	1.443	1.098
	Stortingen						
3.3.1	Resv. Woonbeleid	250	0	0	0	0	0
3.3.2	Resv. Woningbouw	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200	0
	Onttrekkingen						
3.3.1	Resv. Woonbeleid	-975	-1.620	-1.427	-980	-750	-405
3.3.2	Resv. Woningbouw	-2.172	-2.145	-3.315	-1.145	0	0
	Resultaat	**2.757**	**1.700**	**1.893**	**1.893**	**1.893**	**693**

3.4 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie

Rol

De provincie is bevoegd gezag voor het goedkeuren van een Projectplan Waterwet, het bijbehorende milieueffectrapport en de omgevings- en natuurvergunning.
De provincie is bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De provincie houdt toezicht door middel van de jaarlijkse voortgangsrapportages over toetsing en verbetering van regionale waterkeringen door waterschappen.
De EU Richtlijn Overstromingsrisico's (EU-ROR) verplicht de provincie om data te beheren voor het maken van overstromingsscenario's. Dit doet de provincie samen met de waterbeheerders en het Rijk.

Samenwerkingspartners

Het Rijk, waterbeheerders, veiligheidsregio's en de andere provincies.

Prioriteiten

Zie voor prioriteiten de activiteiten die zijn geformuleerd onder 3.4.1, 3.4.2 en 3.4.3.

3.4.1 Kaders stellen voor regionale keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

De provincie is bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De omgevingswaarden (de normen) en de verplichte jaarrapportages zijn opgenomen in de

Omgevingsverordening. De acties uit de Visie op de Regionale Waterkeringen 2016, die de provincies samen met de waterschappen en Rijkswaterstaat heeft opgesteld, zijn verder uitgewerkt in het Ontwikkelprogramma Regionale Keringen IV (ORK IV). Onderwerpen zijn onder andere de zorgtaak, actualisatie van de normeringen kennisontwikkeling ten aanzien van toetsing van dijken, kunstwerken en niet-waterkerende werken. De provincie participeert in het begeleidingsteam Visie van ORK IV.

De beheergebieden van de waterschappen overschrijden de provinciegrenzen. Om het toezicht per waterschap op eenzelfde manier invulling te geven, zijn er op het niveau West-Nederland afspraken gemaakt tussen drie provincies en acht waterschappen, vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014. Ook in 2022 gaat het hierbij om afspraken over onder meer dijkverbeteringen, toetsregels en jaarrapportages. De provincie stuurt op actualiteit en ziet toe op de uitvoering van de afspraken.

In 2022 is er specifiek aandacht voor de volgende activiteiten:

- Het verder uitwerking geven van de verkenning zorgplicht regionale keringen en wat dat kan betekenen voor de manier van verantwoording van de waterschappen richting de provincie.
- Zorgen dat (potentiële) ruimtelijke ontwikkelingen een plek krijgen in het actueel houden van de normen van regionale keringen.
- Effect van mogelijke MHW-aanpassingen op de toetsing van de regionale keringen (specifiek rondom ARK-NZK-gebied).

3.4.2 Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

Coördinatie dijkversterkingsprocedures, goedkeuringsbesluiten dijkversterkingsplannen, opstellen programma's ruimtelijke kwaliteit
De provincie keurt op verzoek van waterkeringbeheerders een dijkversterkingsplan goed en verleent de bijbehorende natuur- en omgevingsvergunning. Op verzoek van de waterkeringbeheerders wordt het dijkversterkingsplan met de vergunningen gecoördineerd ter visie gelegd. Tegen het provinciaal goedkeuringsbesluit kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.
De provincie verwacht in 2021 dijkversterkingsplannen voor Durgerdam, Kunstwerken Hollands Noorderkwartier ter goedkeuring voorgelegd te krijgen. Mogelijk worden voor IJburg 2e fase en het Zeeburgereiland besluiten ter goedkeuring aan ons voorgelegd. Dit is afhankelijk van de voortgang van deze projecten.
In april 2020 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over de versterking van de Markermeerdijken tussen Hoorn en Durgerdam. In 2021 zijn veel werkzaamheden aan deze dijk uitgevoerd. GS hebben aan de dijkversterking een aantal kansen gekoppeld. Deze versterken de ruimtelijke kwaliteit en compenseren de aantasting van het monument of de natuur. Aan GS worden in 2021 nog een aantal aanvullende besluiten hierover gevraagd, waarna in 2022 de uitvoering van de dijkversterking, inclusief de meekoppelkansen verder kunnen worden gerealiseerd.
Voor de primaire waterkering tussen Den Oever en Den Helder (Balgzanddijk, Waddenzeedijk Wieringen, Amsteldiepdijk) en de polder Katwoude wordt gestart met het opstellen van ontwerpprojectplannen Waterwet.

Uitvoeringsprogramma's ruimtelijke kwaliteit
Bij het versterken van dijken wordt ingezet op het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit én op het oppakken van ontwikkelkansen in de aangrenzende gebieden. Hiermee willen we de regionale economie stimuleren en uitvoering geven aan andere ambities en transities zoals biodiversiteit, extra recreatieve mogelijkheden, nieuwe vormen van energie en ontwikkeling van cultuurhistorie en landschap. Hiervoor is budget beschikbaar vanuit de Reserve meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling.

De provincie adviseert en ondersteunt in 2022 initiatiefnemers die projecten ontwikkelen in relatie tot dijkversterkingen. Met bijdragen en een subsidieregeling cofinancieren wij deze initiatieven. Lopende ruimtelijke kwaliteitsprogramma's zijn: de Afsluitdijk, het eiland Marken en de Markermeerdijken. In 2021 zijn we, via een uitvoeringsregeling subsidies, met 13 regionale partijen gestart met de uitvoering van het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRKK Hoorn-Amsterdam). Het gaat hierbij om recreatie-, natuur- en cultuurhistorische projecten. We verwachten dat minimaal 9 projecten van het APRKK in 2022 in uitvoering zijn genomen.

De provincie levert een inhoudelijke bijdrage aan de MIRT-verkenning voor het rijksproject Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Het Rijk wil hierbij samen met ons extra investeren in al de door ons aangereikte natuurprojecten. Deze projecten zijn belangrijk voor de ecologische kwaliteit van het Markermeer-IJmeer. Hiermee benutten wij de kans om werk met werk te maken.

Van het programma ruimtelijke kwaliteit dat is gekoppeld aan de versterking van de Afsluitdijk – het zogenoemde Uitvoeringsprogramma Afsluitdijk – wordt in 2022 verder uitvoering gegeven aan de aanleg van een nieuw fietspad langs de Waddenzee en de vismigratierivier. Daarnaast wordt de renovatie en uitbreiding van het Vlietermonument opgepakt.

In 2022 dragen we bij aan extra ruimtelijke kwaliteit. Dit zijn de meekoppelkansen: wandel- en fietspaden en dijkplaatsen Markermeerdijk, de Nieuwe Afsluitdijk, ecologische maatregelen Markermeer en proceskosten voor het ontwikkelen van meekoppelkansen.

Bijdragen aan Deltaprogramma
In opdracht van de Deltacommissaris dragen wij 2022 inhoudelijke bij aan het Deltaprogramma Kust en het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KPZSS). De provincie is lid van de Stuurgroep Deltaprogramma namens het Landelijk Overleg Kust (LOK). De provincie is voorzitter van het bestuurlijke LOK en de Landelijke Kennisgroep Kust (LKK). Daarnaast levert de provincie inbreng in het Deltaprogramma Waterveiligheid 2022 en in de landelijke Programmacommissie Waterkeren.

In 2022 levert de provincie een inhoudelijke bijdrage aan de uitvoering van projecten die onder de kustvisie IJsselmeerkust 2021 tot uitvoering komen. Wij dragen bij aan onder meer het MIRT-onderzoek Wieringerhoek (PAGW) van het Rijk en verkennen waar meervoudig ruimtegebruik tot de mogelijkheden behoort. We stellen in 2022 kustvisies op voor de andere kusten van het IJsselmeergebied, samen met betreffende gemeenten, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, met de inzet van Identiteit Kustplaatsen.

3.4.3 Bijdragen aan ontwikkelen en uitvoeren regionale opgaven klimaatadaptatie

Toelichting

Op 25 februari 2020 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland, bouwstenen voor een provinciale aanpak 2020 vastgesteld. Hierin staan ook de verantwoordelijkheden en de thema's waarop de provincie haar eigen verantwoordelijkheid neemt en waarop ze de samenwerking zoekt met partners. Met de notitie geeft de provincie Noord-Holland uitwerking aan het bestuursakkoord Klimaatadaptatie dat in 2018 door alle koepels is ondertekend en geeft ze uitvoering aan de ambities voor klimaatadaptatie van de provinciale omgevingsvisie. Daarnaast worden in de notitie de extra financiële middelen voor klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord gealloceerd. De notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland vervangt niet de gestelde ambities in de Watervisie 2016-2021 (waterrobuust inrichten bevorderen), maar bouwt erop voort.

De provincie werkt intensief samen met andere partijen om de doelstelling te behalen en is grotendeels ook afhankelijk van deze andere partijen.

Met de notitie is vastgesteld dat de extra financiële middelen voor klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord worden ingezet om regionale partijen te stimuleren en te faciliteren en om een eigen verantwoordelijkheid te nemen daar waar de provincie die heeft.

1. Stimuleren door middel van een subsidie Klimaatadaptatie van regionale overheden om klimaatadaptatie in de uitvoering mee te nemen (€ 3 miljoen in 2021-2023). Deze regeling is in de vorm van een tender.
2. Het vormgeven van eigen beleid en een bijdrage leveren aan verminderen kennisachterstand (€ 2 miljoen 2020-2023).

In 2022 worden de ambities uit de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland voortgezet. De volgende activiteiten zijn voorzien:

- Aanvullen en inbrengen van kennis en expertise zeespiegelstijging en waterbeschikbaarheid in lopende gebiedsprogramma's.
- Kennis ontsluiten via kaarten en data in kaart brengen kennisleemte met partners met als doel heldere handreiking te bieden hoe klimaatadaptatie mee te nemen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Doorontwikkelen beleid wateroverlast en waterbeschikbaarheid.
- Actualiseren overstromingsdata.
- Vervolg Vitaal en Kwetsbaar, focus Noordzeekanaal en Kop van Noord-Holland klimaatstresstest Res'en.
- Klimaatstresstest cultuurhistorie vervolg klimaatstresstest eigen assets.
- Monitor voortgang klimaatstresstest werkregio's.
- Deelnemen aan programma toekomstbestendig watersysteem ARK/NZKG.
- Mede ontwikkeling convenant klimaatadaptieve woningbouw MRA.
- Ondersteunen gemeenten bij het proces om invulling te geven aan aanvragen Impulsregeling Rijk.
- Communicatie en communicatieplatform continueren met partners.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.4 Beschermen tegen overstromingen en bijdragen aan klimaatadaptatie

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.4.1	Kaders stellen voor regionale keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	431	270	270	270	270	270
3.4.2	Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	1.861	8.049	2.315	1.315	890	890
3.4.3	Bijdragen aan ontwikkelen en uitvoeren regionale opgaven klimaatadaptatie	786	1.844	1.854	1.714	254	254
	Totaal lasten	3.078	10.163	4.439	3.299	1.414	1.414
	Totaal baten	0	-935	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	3.078	9.228	4.439	3.299	1.414	1.414
	Stortingen						
3.4.2	Resv. Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen	620	1.035	50	0	0	0
3.4.3	Resv. Klimaatadaptie	1.320	1.000	1.500	1.500	0	0
	Onttrekkingen						
3.4.2	Resv. Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen	-1.158	-8.549	-1.425	-580	0	0
3.4.3	Resv. Klimaatadaptie	-243	-1.600	-1.886	-1.591	0	0
	Resultaat	**3.616**	**1.114**	**2.678**	**2.628**	**1.414**	**1.414**

3.5 Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren water

Onze rol

De opgave voor de provincie is om er samen met andere partijen voor te zorgen dat het watersysteem duurzaam kan worden gebruikt voor onder andere drinkwaterbereiding, landbouw, natuur en recreatie. Voor wat betreft de kwaliteit van het oppervlaktewater heeft de provincie een kaderstellende taak (vaststellen ecologische KRW-doelen), een uitvoerende taak (verbetermaatregelen uitvoeren), een verbindende en stimulerende taak en een toezichthoudende taak (lozingsvergunningen). De provincie is zelf de beheerder van het grondwater, en zorgt ervoor dat het grondwater in een goede toestand komt en blijft.

Samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners zijn waterschappen, Rijkswaterstaat, gemeenten en maatschappelijke partijen zoals LTO en drinkwaterbedrijven.

Prioriteiten

- Vaststellen en uitvoeren van het deelprogramma oppervlaktewater, onderdeel van het Regionaal Waterprogramma N-H 2022-2027.
- Vaststellen en uitvoeren van het deelprogramma grondwater, onderdeel van het Regionaal Waterprogramma N-H 2022-2027.

3.5.1 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Toelichting

De provincie is de beheerder van het grondwater en moet zorgen voor een goede kwantitatieve en kwalitatieve toestand van grondwater. De ondergrond moet duurzaam worden gebruikt, onder andere voor drinkwater- en energievoorziening. Daarnaast moet het grondwaterbeheer worden afgestemd op de bestemming van gebieden. Uitputting en verzilting van grondwatervoorraden en verdroging van gebieden moet worden voorkomen. Om deze doelen te bereiken voert de provincie het Deelprogramma Grondwater uit dat onderdeel is van het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027. Met dit programma wordt invulling gegeven aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn. In dit programma is aangegeven welke doelen de provincie wil bereiken en welke maatregelen worden genomen.

De provincie is ook bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor drinkwatervoorziening, grote industrieën en bodemenergie. Via vergunningverlening en toezicht wordt ervoor gezorgd dat de ondergrond goed wordt gebruikt. De provincie monitort de toestand van het grondwater met behulp van het provinciaal grondwatermeetnet.

Output 2022:

- vaststellen en uitvoeren grondwaterprogramma 2022-2027
- vergunningen
- grondwatermetingen

Prestatie indicator 3.5.1

	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes			
		2020	2022	2023	2024	2025
Vergunningverlening grondwateronttrekking	Aantal	45	25	25	25	25

3.5.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

Toelichting

Kwaliteit oppervlaktewater/KRW

Begin 2022 zal het Regionaal waterprogramma N-H 2022-2027 worden vastgesteld, conform de wettelijke vereisten. Onderdeel hiervan is het deelprogramma oppervlaktewater. De provincie stelt de ecologische doelen voor het regionale oppervlaktewater vast in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en draagt bij aan een goede kwalitatieve toestand van oppervlaktewater. In het coalitieakkoord is € 21 miljoen uitgetrokken voor 'NNN, waterkwaliteit en bodemdaling'. Voor waterkwaliteit zullen hieruit onder andere bestedingen worden gedaan voor de KRW-pilot, zoals genoemd in het coalitieakkoord, en investeringen in het KRW-proof maken van de eigen provinciale vaarwegen. Dit budget is geplaatst bij OD 5.1.1. Bij OD 2.2.1 (VTH-taken uitvoeren en coördineren) is benoemd dat vanaf 2022 de formatie van de Omgevingsdienst NZKG structureel wordt uitgebreid voor de intensivering van de VTH-taken oppervlaktewater.

Zwemwater

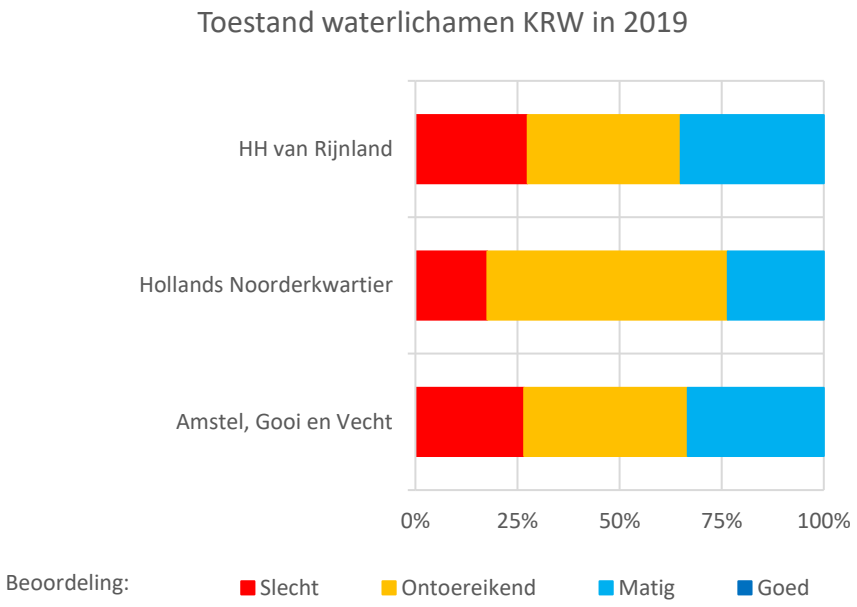
De provincie wijst officiële zwemplekken aan, beoordeelt de veiligheid en informeert het publiek. Daarnaast stimuleert de provincie het ontwikkelen van nieuwe zwemplekken en het verbeteren van de waterkwaliteit met een subsidieregeling.

Zoetwater (zie ook OD 3.1.3)
In september 2021 is het Deltaprogramma Zoetwater 2021-2027 vastgesteld.

Noord-Holland maakt deel uit van twee zoetwaterregio's (Noord- en West-Nederland) en per regio wordt een maatregelenpakket vastgesteld voor komende planperiode. In november 2021 Mei 2021 zijn de pakketten definitief vastgesteld en is bekend geworden dat alle maatregelen in aanmerking komen voor 25% cofinanciering uit het Deltafonds. Wij dragen financieel bij aan enkele van deze maatregelen die plaatsvinden in Noord-Holland. Deze maatregelen zullen komende 6 jaar worden uitgevoerd.

Het budget hiervoor is afkomstig uit verschillende bronnen. Groen, grondwaterheffing en klimaatadaptatie. De provincie draagt ook (jaarlijks) financieel bij aan de aanbevelingen van de Beleidstafel droogte, Ondersteuning van de regio's en projecten als het Zoet Zout Knooppunt. In 2020 is een 3 jaar durende pilot grootschalige ondergrondse waterberging op Texel (Zoete Toekomst) gestart, gefinancierd door het Waddenfonds en agrariërs, gemeente, waterschap en provincie. Voor zoetwater zal bij de ruimtelijke inrichting meer rekening gehouden worden met waterbeschikbaarheid en met watervragende ontwikkelingen.

Effectindicator 3.5.2

Toelichting:
BBV indicator: De toestand van waterlichamen volgens de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), weergeven in % per ecologisch kwaliteitsniveau. De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in vier categorieën. De beoordeling is conform de systematiek van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden, zowel ecologisch als chemisch. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de concentratie van stikstof en fosfaat en vier biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe': indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld.

Bron: https://www.waarstaatjeprovincie.nl/Paginas/BBV/Kwaliteit-oppervlaktewater.aspx

3.5.3 Waterrecreatie stimuleren

Toelichting

Waterrecreatie bevindt zich op het raakvlak van waterkwaliteit, economie, mobiliteit, recreatie en toerisme. De reserve waterrecreatie heeft als doel het realiseren van de Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030, 'Water, bron van recreatie'. Deze is vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016.

In 2022 wordt er € 1,8 miljoen ingezet voor onder meer:

- Het realiseren van de zogeheten aquapunctuurpunten (beschreven in de Visie) en meekoppelkansen bij (provinciale) projecten en bij beheer en onderhoud van het eigen provinciaal areaal.
- Het uitvoeren van de afspraken uit het regionaal aanbod voor de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke deel van het IJsselmeergebied.
- Het realiseren van locaties voor watergebonden durfsporten.
- Het stimuleren van innovatie, duurzaamheid en toegankelijkheid voor mindervaliden.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.5 Verbeteren kwaliteit water en benutten en beheren water

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.5.1	Schoon en voldoende grondwater bevorderen	1.087	612	612	612	612	612
3.5.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	1.165	1.241	930	930	930	930
3.5.3	Waterrecreatie stimuleren	970	2.432	1.611	1.611	1.611	871
	Totaal lasten	3.221	4.285	3.153	3.153	3.153	2.413
	Totaal baten	-1.315	-1.058	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
	Saldo van baten en lasten	1.907	3.227	1.653	1.653	1.653	913
	Stortingen						
3.5.3	Resv. Waterrecreatie	2.000	1.562	1.562	1.562	1.562	2.000
	Onttrekkingen						
3.5.3	Resv. Waterrecreatie	-3.616	-2.214	-1.393	-1.393	-1.393	-653
	Resultaat	**290**	**2.575**	**1.822**	**1.822**	**1.822**	**2.260**

Programma 4 Bereikbaarheid

Doelenboom

4. Bereikbaarheid
4.1 Mobiliteitsbeleid en –strategie opstellen en uitvoeren
4.1.1 Mobiliteitsbeleid en –strategie opstellen
4.1.2 Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren
4.1.3 Investeringsstrategie en meerjarenprogramma's prov. infrastructuur opstellen
4.2 Openbaar vervoer waarborgen
4.2.1 OV-concessies beheren en verlenen
4.3 Gebruik infrastructurele netwerken optimaliseren
4.3.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren
4.3.2 Centrales beheren en in stand houden
4.4 Provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen
4.4.1 Beheerstrategie en meerjarenprogramma's opstellen
4.4.2 Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren
4.4.3 Studiefase vervangingsprojecten uitvoeren
4.4.4 Plan- en realisatiefase infrastructuurprojecten uitvoeren
4.4.5 Infrastructuur beheren en in stand houden
4.4.6 Vaarwegen beheren en in stand houden
4.4.7 Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren

Maatschappelijk doel

Duurzame bereikbaarheid en verstedelijking is een belangrijke opgave voor de provincie Noord-Holland. De Omgevingsvisie geeft aan dat de provincie streeft naar een balans tussen leefbaarheid en economische groei, en heeft daarbij aandacht voor klimaat, gezondheid en veiligheid, biodiversiteit en natuur, verduurzaming van de economie, verstedelijking, duurzame mobiliteit, het landschap en de energietransitie. De sterke groei van het aantal inwoners en banen, de grote woningbouwopgave en de groei van de economie op steeds geconcentreerdere plaatsen in vooral de Metropoolregio, leidt tot een grote toename van de vraag naar mobiliteit. Bij elkaar zijn deze opgaven bijzonder groot en complex. Het is daarom van belang om aandacht te hebben voor de integraliteit tussen de verschillende opgaven, aangezien mobiliteit een bijdrage kan en moet leveren aan vrijwel alle opgaven. Binnen mobiliteit is het van belang om te sturen op de samenhang tussen de modaliteiten lopen, fiets, openbaar vervoer (OV), spoor, (vracht)auto, binnenvaart en multimodale verplaatsingen.

Vervolgens is het ook van belang om een goede samenhang te borgen tussen de verschillende programma's, processen en projecten waar de provincie zelf uitvoering aan geeft of in regionaal verband in participeert. Daarin worden keuzes gemaakt en komt beleid tot uitvoering. Dit vergt een goede samenwerking tussen de verschillende directies en sectoren binnen de provincie, maar ook met onze regionale partners. In deze integrale afstemming en samenwerking geven we de ambities uit het coalitieakkoord een plek.

De opgave is stevig: In de MRA moeten tot 2040 250.000 woningen worden gerealiseerd, maar in Noord-Holland Noord vindt ook woningbouw plaats. Daarnaast moet ook de groei van de

werkgelegenheid gefaciliteerd worden. Dit leidt tot meer mobiliteit met allerlei consequenties voor de verschillende beleidsopgaven. We zetten als provincie dan ook in op:

- het zoveel mogelijk voorkomen (van groei) van de mobiliteit door mobiliteitsmanagement (stimuleren thuiswerken en reizen buiten de spits) en door woningen, werkgelegenheid en voorzieningen dicht bij elkaar te concentreren;
- het verduurzamen van mobiliteit, door reizigers te stimuleren om zoveel als mogelijk van duurzame modaliteiten gebruik te maken;
- het verduurzamen van het gemotoriseerd verkeer, door de inzet op zero emissie mobiliteit, minder hinder door verkeer, beter benutten van beschikbare capaciteit en verbeteren van de verkeersveiligheid;
- het verduurzamen van onze eigen infrastructuur, door ingrepen waar mogelijk te vermijden en op duurzame wijze te bouwen en onderhouden.

De coronacrisis heeft de samenleving voor een ongekende uitdaging gesteld, die ook effect heeft op mobiliteit. Belangrijke vraag daarbij is hoe de provincie de mobiliteitsbehoefte van een weer opstartende economie en samenleving moeten faciliteren. Hiervoor is het nodig om onverminderd in te zetten op een grotere rol van openbaar vervoer en fiets op korte en lange termijn om te komen tot duurzamere mobiliteit. Maar ook het oplossen van financiële problemen op de korte termijn vergt onze aandacht. De inspanningen van concessieverleners en -houders voor het openbaar vervoer zijn daarop gericht. In 2022 zal duidelijk worden hoe de (nasleep van) de coronacrisis de provinciale mobiliteitsthema's (OV, fiets, verduurzaming mobiliteit, smart mobility, verkeersveiligheid, goederenvervoer en logistiek, provinciale infrastructuur) raakt.

Het werken aan een duurzame bereikbaarheid en verduurzaming van de mobiliteit doet de provincie Noord-Holland vanuit verschillende rollen. Als partner stimuleert zij andere wegbeheerders (met bijvoorbeeld subsidies) te werken aan bereikbaarheids- en leefbaarheidsopgaven op hun areaal. In de rol van initiatiefnemer ontwikkelt de provincie beleidskaders en investeert zij in kennisontwikkeling, innovatie, gedrag, transformatie van infrastructuur en nieuwe infrastructuur. In de rol van concessiebeheerder waarborgt de provincie de inzet van het openbaar vervoer (busvervoer). Tot slot onderhoudt de provincie haar infrastructuur en optimaliseert zij het gebruik daarvan. Werken aan infrastructuur doet de provincie duurzaam, indien technisch en financieel redelijkerwijs haalbaar. Hierbij geldt dat:

- de provincie oog heeft voor alternatieven, waarbij zij het aandeel nieuwe infrastructuur beperkt;
- bij het realiseren van nieuwe infrastructuur en het onderhouden van de bestaande infrastructuur, de provincie gebruik maakt van circulaire materialen, probeert zij meerdere doelen te combineren, probeert zij werk met werk te maken en maakt zij afwegingen op basis van levenscycluskosten om de beheer- en onderhoudskosten te beperken;
- het energiegebruik en de CO_2- uitstoot wordt beperkt gedurende de gehele levenscyclus (aanleg, gebruik, onderhoud en sloop) van de infrastructuur;
- in de aanleg en het onderhoud van groen en bermen het versterken van biodiversiteit een belangrijk uitgangspunt is;
- de infrastructuur duurzaam wordt gefinancierd, waarbij de langetermijneffecten op de provinciale begroting worden betrokken bij de besluitvorming.

Het onderhouden, vervangen en het verbeteren van provinciale infrastructuur wordt sinds vorig jaar gezamenlijk geprogrammeerd in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI).

Met de voordracht bij het iMPI worden de promoties van projecten naar volgende projectfasen vastgesteld. Om verbinding tussen de inhoud van de projecten en de dekking van de kosten te behouden, wordt het iMPI voorafgaande de begroting behandeld in dezelfde vergadering.

We zien de beschikbare financiële ruimte voor het doen van investeringen in provinciale infrastructuur teruglopen, wat op termijn tot problemen kan leiden. In 2022 worden beleidsvoorstellen ontwikkeld aan de hand van scenario's voor het verlagen van de lasten en het verhogen van de baten voor het investeren in provinciale infrastructuur.

Wettelijk beleidskader

- Omgevingswet (2016)
- Wet Personenvervoer 2000
- Wegenverkeerswet (1994)
- Wegenwet (1930)

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH2050
- Perspectief Mobiliteit
- Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG) 2020 - 2023
- Investeringsstrategie Noord-Hollandse Infrastructuur (iNHi)
- Beleidskader Verkeersmanagement 2015-2020
- Focus Smart Mobility 2022-2025
- Actieplan geluid
- Visie OV2020
- Perspectief Fiets
- Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030

Budgettabel 2022 (x € 1.000)

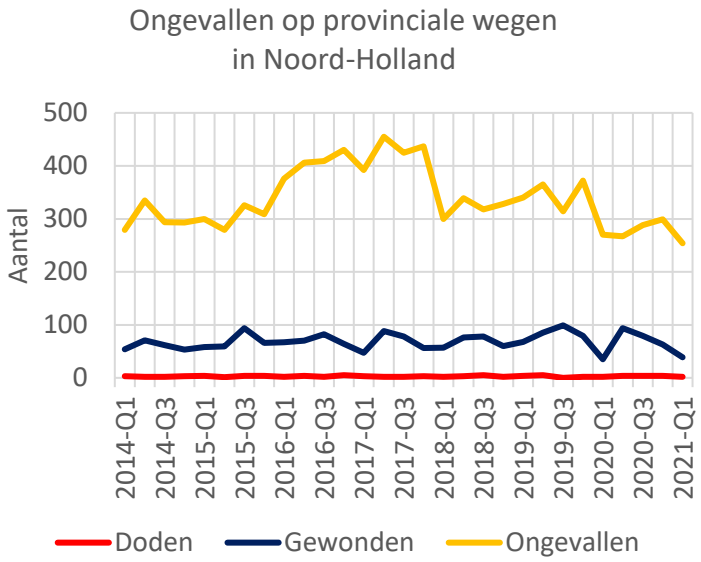
Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
4.1	Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen en uitvoeren	61.499	2.992	58.507	56.491	11.438	13.455
4.2	Openbaar vervoer waarborgen	59.700	0	59.700	7.567	67	52.200
4.3	Gebruik infrastructurele netwerken optimaliseren	31.178	1.763	29.415	0	0	29.415
4.4	Provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen	125.920	34.778	91.142	42.891	44.668	92.919
	Totaal	**278.297**	**39.533**	**238.764**	**106.949**	**56.173**	**187.988**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
4	4.2.1	Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.
4	4.3.1	Beheersregeling Amstel	Beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

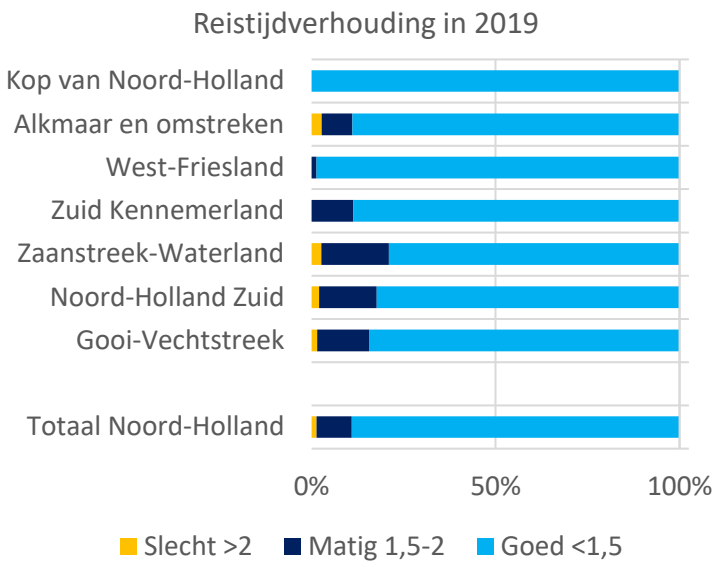
Effectindicatoren Programma Bereikbaarheid

Toelichting:

Het aantal ongevallen op alle provinciale wegen, weergeven in aantallen ongevallen en slachtoffers**.** Nul verkeersslachtoffers, dat is de ambitie die we als provincie hebben afgesproken met de ondertekening van het Startakkoord Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV 2030) samen met onze collega's van het Rijk, gemeenten en vervoerregio's (www.verkeersveiligheid2030.nl).

Bron: Provincie Noord-Holland

Toelichting:

De reistijdverhoudingen in de spits t.o.v. rust per beheergebied, weergeven in % per kwaliteitsniveau, waarbij grenswaarden zijn gezet op 1.5 en 2.0. Beheergebieden zijn onderverdeeld in trajecten, waarbij voor elk traject 4 metingen worden uitgevoerd (linkerzijde ochtend- en avondspits, rechterzijde ochtend- en avondspits).

Bron: Provincie Noord-Holland

4.1 Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen en uitvoeren

Onze rol

In de Omgevingsvisie heeft de provincie het beleid voor de lange termijn vastgelegd. Daarnaast ontwikkelt de provincie het mobiliteitsbeleid verder samen met partners in onder andere de Metropoolregio Amsterdam (MRA), nationaal verband, Interprovinciaal Overleg (IPO) en samen met de regio's binnen de grenzen van de provincie. Dat doet de provincie door gezamenlijk te werken aan plannen en/of programma's. In het Perspectief Mobiliteit heeft de provincie al haar beleidsambities op het gebied van mobiliteit gebundeld. In de regio brengen we vervolgens onze ambities in samenwerkingsprogramma's zoals Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB), stellen we strategische agenda's op met de regio's en de Vervoerregio en nemen we de gekozen maatregelen op in uitvoeringsprogramma's Onze rol in deze samenwerkingsprogramma's, strategische agenda's en uitvoeringsprogramma's varieert van initiatiefnemer tot partner, afhankelijk van de opgave en ons belang.

Samenwerkingspartners

De provincie werkt intensief samen met andere overheden aan de mobiliteitsopgaven, zoals de rijksoverheid, gemeenten, de Vervoerregio en waterschappen. Maar ook met organisaties die belangen vertegenwoordigen in de wereld van de mobiliteit (zoals ANWB en Fietsersbond). Tot slot geldt de intensieve samenwerking natuurlijk ook voor de reizigers en inwoners. Op landelijk niveau werken we met het Rijk en mede-provincies samen in het IPO, het NOVB en nationale bestuurstafels (fiets, OV en Spoor, verkeersveiligheid en mobiliteit).

Prioriteiten

- Opstellen regionale strategische samenwerkingsagenda's mobiliteit (per regio).
- Deelname in/aan het Rijk-regio programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid MRA (SbaB).
- Opstellen Regionale Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland (klimaatakkoord).
- Uitvoeren Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid.
- Opstellen Uitvoeringsprogramma's Focus Smart Mobility 2022-2025.
- Opstellen Agenda slimme en schone Logistiek.
- Actualiseren van de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi).
- Uitwerken Nationaal Toekomstbeeld Fiets in een Regionaal Toekomstbeeld Fiets.
- Opstellen scenario's en beleidsvoorstellen voor de aanpak van de financiële opgave voor het investeren in provinciale infrastructuur.

Omgevingsfactoren

- De Nationale Omgevingsvisie is in ontwikkeling en beoogt een actievere rijksoverheid op het gebied van ruimtelijke vraagstukken en de klimaatdoelstellingen, wat effect zal hebben op de provinciale rol bij de mobiliteitsvraagstukken.

- Voor een deel zijn we voor het realiseren van maatregelen afhankelijk van (co)financiering door het Rijk en Europa. Dit kunnen middelen zijn uit het Mobiliteitsfonds, het Groeifonds (onder andere reservering € 1,5 miljard voor doortrekken Noord-zuidlijn naar Hoofddorp), maar bijvoorbeeld ook fondsen van BZK voor (versnellen) woningbouwopgaven of realiseren van klimaatdoelen.

4.1.1 Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen

Toelichting

Het Perspectief Mobiliteit geeft een overzicht van het beleid van de provincie op het gebied van Mobiliteit en de samenhang daartussen. Het is een uitwerking van de Omgevingsvisie NH 2050 en aangevuld met beleid dat samen met partners (onder meer in MRA-verband) is ontwikkeld. Het Perspectief Mobiliteit legt ook de verbinding met andere opgaven zoals verstedelijking, energietransitie en klimaat. Daarmee is het perspectief de kapstok voor het uitwerken van het beleid naar strategische agenda's en vervolgens uitvoeringsprogramma's met samenhangende maatregelen en projecten. Dit doen we samen met de regio's. In 2022 richten wij ons voornamelijk op de volgende samenwerkingsverbanden:

- Duurzaam bereikbare verstedelijking MRA: Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB).
- Duurzame mobiliteit: Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP).
- Opschalen OV-netwerken: Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld (ROVT).
- Opschalen fietsnetwerken: Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) en Regionaal Toekomstbeeld Fiets (RTF).
- Bevorderen actieve mobiliteit: Actieagenda Actieve Mobiliteit (AAM).

Voor het samenwerkingsprogramma SBaB werken wij in 2022 aan:

- de voorbereiding van de formele startbeslissing voor het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp.
- het opstellen van een Multimodaal Toekomstbeeld.
- het opstellen van een ontwikkelstrategie voor de Amsterdam Bay Area.
- een onderzoek naar een herontwerp van het hoofdwegenet rondom Amsterdam.

- de realisatie van slimme, duurzame en veilige mobiliteit via het uitvoeringsprogramma SBaB 2021-2023 (onder andere minder verkeershinder, mobiliteitsmanagement en werkgeversaanpak).

Het uitvoeringsprogramma SBaB wordt gevoed met maatregelen uit het RMP Noord-Holland en Flevoland. Ten slotte is in SBAB afgesproken om in 2022 maatregelen uit te werken voor het versnellen van de woningbouw (in het kader van Bereikbare Steden) en het bereiken van de doelen uit het klimaatakkoord (in het kader van het RMP). Deze maatregelen zullen de komende jaren worden meegenomen in de toekomstige uitvoeringsagenda's ter voorbereiding op het Bestuurlijk Overleg (BO) MIRT.

Samen met de regionale partners werken wij binnen onze verantwoordelijkheden enkele voorstellen uit die zijn opgenomen in het ROVT, waarbij voor de aansturing en besluitvorming gebruik wordt gemaakt van de structuren van SBaB en het Platform Mobiliteit. De voorstellen in het ROVT zijn ontwikkeld vanuit een integrale blik op het OV-netwerk (alle treinen, metro's, trams en bussen). In het multimodaal toekomstbeeld van SBaB vindt vervolgens afstemming plaats met de andere modaliteiten, zoals voet, fiets en (vracht)auto's.

In het nieuwe NTF worden tussen Rijk en regio afspraken gemaakt over structurele investeringen in fietsprojecten. De regionale uitwerking hiervan wordt opgenomen in het RTF. Tot slot kan hier de AAM 2022-2027 worden genoemd, dat het kader vormt voor alle mobiliteit die een actieve inspanning vraagt van de burger, zoals lopen en fietsen. Onder deze paraplu worden programma's ontwikkeld met maatregelen en projecten voor het bevorderen van de actieve mobiliteit.

In 2022:

- ligt de focus in het ROVT op studies naar de busverbinding HOV Hoorn-Medemblik/Wervershoof, sternet Alkmaar/Heerhugowaard en de uitwerking van de corridor Haarlem-Schiphol-Amsterdam;
- werken we samen met de partners aan een gezamenlijke uitvoerings- en financieringsstrategie voor het NTF en RTF;
- stellen we een financieringsstrategie op, om alle langjarige ambities op het gebied van mobiliteit (voor alle modaliteiten en thema's) te kunnen bekostigen.;
- stellen we de agenda slimme en schone logistiek op. Hierin maken we concreet op welke wijze de transitie van het vervoer van goederen duurzamer gemaakt kan worden, met als doel om een bijdrage te leveren aan zowel de klimaatopgave, het vraagstuk van stadsdistributie voor autoluwe steden en de economie.

4.1.2 Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren

Toelichting

In 2022 gaan we verder met de (voorbereiding en de) uitvoering van de maatregelen van het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland. Hierin worden aanvullende maatregelen opgesteld die de CO_2-uitstoot van mobiliteit terug kunnen dringen, zodat ook de CO_2-emissieverhogende activiteiten gecompenseerd kunnen worden en een bijdrage kan worden geleverd aan de klimaatdoelen uit het Klimaatakkoord.

We starten met de uitvoering van de in 2021 samen met de drie regio's opgestelde Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid. Voor de verkeersveiligheidsprojecten maken we indien mogelijk gebruik van de rijkssubsidie SPV2030.

De uitvoering van projecten uit het programma OV-Knooppunten en Ketenaanpak wordt vervolgd, zie ook operationeel doel 3.4.1. Voor de ketenaanpak vervolgen we het onderzoek naar investeringen OV-knooppunten ter verbetering van OV-verbinding Hilversum-Huizen-Amsterdam Zuid.

In 2022 starten we met de uitvoering van de Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027. Hierin zijn de opgaven opgenomen waar de provincie de komende jaren aan werkt ter bevordering van de actieve mobiliteit (onder andere fietsen en wandelen). De regionale inbreng in het NTF maakt onderdeel uit van de actieagenda, met een intensivering van de inzet op doorfietsroutes, recreatieve routes en fietsparkeren bij OV-knooppunten. We zetten de in 2021 vernieuwde en gecombineerde subsidieregeling voor verkeersveiligheid en fietsbereikbaarheid voort. Vanuit actieve mobiliteit dragen we € 5 miljoen bij aan deze regeling. Voor voorbereiding van fietsprojecten en onderzoek stellen we € 200.000,- beschikbaar. Dit gebeurt in nauwe samenhang met de subsidieregelingen voor verkeersveiligheid en recreatieve verbindingen.

Tot en met 2022 zijn de uitgaven hoger dan in de daaropvolgende jaren. Dat komt door de uitkering van incidentele subsidies voor de Terminal van het project Zuidasdok (in 2022 €29 miljoen) en fietssubsidies (€ 5 miljoen). Vanaf 2023 vervallen deze incidentele subsidies en resteren voornamelijk de subsidie uitgaven voor kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding. Daarnaast dragen we € 6,25 miljoen per jaar bij aan OV SAAL (afkorting voor Openbaar Vervoer Schiphol Amsterdam Almere Lelystad).

De provincie geeft uitvoering aan het plaatsen van laadinfrastructuur, via het samenwerkingsprogramma MRA-Elektrisch. Doel hierbij is om in de periode 2020-2024 20.000 laadpunten te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. In 2022 verwachten wij 2000 nieuwe laadpunten te plaatsen, waarvan 1200 in de provincie Noord-Holland;

Wij gaan samen met NS en de regio's aan de slag met acties uit de Regionale Ontwikkelagenda voor het spoor (voor Noord-Holland boven Noordzeekanaal). De OV- en ketenaanpak die we hiervoor hanteren, wordt uitgewerkt in drie richtingen: netwerken, knopen en vervoer. Hierbij wordt de afstemming met het Multimodaal Toekomstbeeld van SBaB en het ROVT gezocht.

4.1.3 Investeringsstrategie en meerjarenprogramma's prov. infrastructuur opstellen

Toelichting

De provincie is verantwoordelijk voor de regionale bereikbaarheid. Investeringen in provinciale infrastructuur hebben als doel om de leefbaarheid, verkeersveiligheid en doorstroming van voetgangers, fietsers, gemotoriseerd vervoer, vaartransport en openbaar vervoer te verbeteren. De investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi) biedt een afwegingskader voor het doen van investeringen in de provinciale infrastructuur en is gebaseerd op het Perspectief Mobiliteit. Indien we investeringen niet kunnen vermijden (door bijvoorbeeld ruimtelijke ordening), dan kijken we vervolgens eerst naar het beter benutten van bestaande infrastructuur (bijvoorbeeld met netwerksturing en slimme technologie), voordat we overgaan tot verbetering of nieuwbouw van infrastructuur. Daarbij kijken we (naast de modaliteiten wegverkeer, openbaar vervoer en actieve mobiliteit) naar de gevolgen voor de omgeving (thema's gezonde leefomgeving, ontsnippering van natuur en klimaatadaptatie). In 2022 wordt de iNHi verder doorontwikkeld, waarbij onder meer de gevolgen van de verstedelijkingsopgave op de provinciale infrastructuur in beeld wordt gebracht.

Onderzoeken naar infrastructuurprojecten vinden hun basis in de iNHi of volgen uit afspraken in de Strategische Agenda's Mobiliteit, regionale verstedelijkingsstrategieën of gebiedsgerichte netwerkvisies en bereikbaarheidsprogramma's zoals SBaB. Daarnaast kunnen praktijkervaringen van gebruikers aanleiding zijn om locaties nader te verkennen op verbetermogelijkheden. Indien uit deze verkenningen een knelpunt op onze infrastructuur blijkt en dit knelpunt niet zonder infrastructurele maatregelen aangepakt kan worden, dan zal deze als studieproject worden opgenomen in het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI).

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.1 Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen en uitvoeren

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
4.1.1	Mobiliteitsbeleid en -strategie opstellen	3.329	3.270	2.792	2.582	1.821	1.576
4.1.2	Mobiliteitsbeleid met partners uitvoeren	68.497	63.637	58.107	15.648	12.412	10.436
4.1.3	Investeringsstrategie en meerjarenprogramma's prov. infrastructuur opstellen	0	0	600	600	600	600
	Totaal lasten	71.825	66.907	61.499	18.830	14.833	12.612
	Totaal baten	-3.960	-3.935	-2.992	-2.081	-2.307	0
	Saldo van baten en lasten	67.865	62.972	58.507	16.749	12.526	12.612
	Stortingen						
4.1.1	Resv. Mobiliteitsbeleid	655	1.505	205	205	205	205
4.1.2	Resv. Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	19.260	26.651	11.233	8.935	10.511	9.386
	Onttrekkingen						
4.1.1	Resv. Mobiliteitsbeleid	-1.074	-2.269	-1.485	-1.175	-469	-224
4.1.2	Resv. Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	-61.892	-64.869	-55.006	-13.163	-9.605	-10.011
	Resultaat	**24.814**	**23.991**	**13.455**	**11.552**	**13.168**	**11.968**

4.2 Openbaar vervoer waarborgen

Onze rol

De provincie is opdrachtgever (concessieverlener) voor het openbaar vervoer in de regio's Noord-Holland Noord, Haarlem-IJmond en Gooi en Vechtstreek. Goed openbaar vervoer is een essentiële voorwaarde om de provincie de komende decennia bereikbaar en leefbaar te houden en de economie verder te laten groeien. Goed openbaar vervoer houdt regio's aantrekkelijk om te wonen, te werken, te leren, te ondernemen en te bezoeken.

Samenwerkingspartners

Belangrijke samenwerkingspartners zijn andere opdrachtgevers voor het openbaar vervoer (vertegenwoordigd in het DOVA), de Vervoerregio Amsterdam, gemeenten, belangenorganisaties, buurtbusverenigingen en natuurlijk de reizigers.

Prioriteiten

De belangrijkste prioriteiten voor 2022 zijn:

- De gevolgen van de coronacrisis in het OV zo goed mogelijk opvangen door het opstellen en uitvoeren van het transitieplan Openbaar Vervoer.
- De implementatie van de 2de fase (lijnennet) en 100% Zero Emissie bussen in de concessie Gooi en Vechtstreek.
- De nieuwe dienstregeling invoeren in de concessies Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord in 2022.
- Verduurzaming van het openbaar vervoer, zoals is vastgelegd in het Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus (Bestuursakkoord ZE 15 april 2016). Hierin hebben de regionale vervoersautoriteiten (provincies en vervoerregio's) met het Rijk afspraken gemaakt over het tijdspad verduurzamen OV tot 2030.

Omgevingsfactoren
- Vervoerders hebben het zwaar als gevolg van de gevolgen van de coronacrisis. De impact op onze samenleving is groot en de impact op het toekomstig OV-gebruik op korte en lange termijn is nog niet te overzien. De provincie houdt deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Zolang het OV-gebruik niet terug is op het niveau van voor de coronacrisis, is steun van de rijksoverheid onontbeerlijk om grootschalige afschaling van het OV-aanbod te voorkomen. Samen met onze vervoerder en de andere opdrachtgevers in het OV werken we hard aan het terugwinnen van het vertrouwen bij de reizigers in het OV. Gelijktijdig zorgen we dat er sprake is en blijft van een financieel gezonde sector. Dat doen we door uitvoering te geven aan het gezamenlijk opgestelde Transitieplan Openbaar Vervoer 2021-2025.
- Ontwikkeling van de dienstregeling op het Spoor en in naburige concessies.

4.2.1 OV-concessies beheren en verlenen

Toelichting

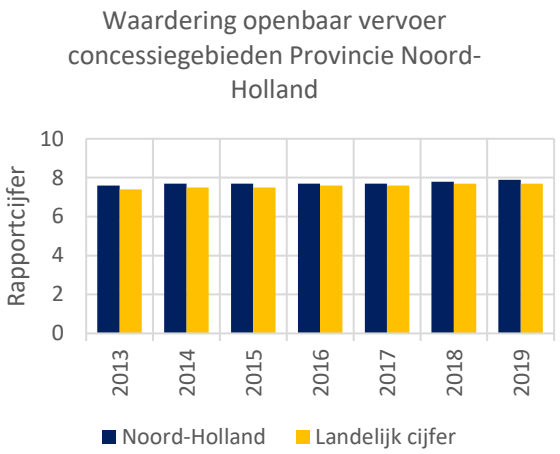
De concessie Gooi en Vechtstreek is gestart in juli 2021. Wij bereiden ons voor op de oplevering van project HOV in 't Gooi. Het lijnennet zal worden aangepast aan de nieuw aangelegde vrij liggende businfrastructuur, zodra deze in gebruik kan worden genomen. Ten slotte streven we ernaar dat de vervoerder vanaf eind 2022 – als eerste van Nederland – zijn dienstverlening in deze concessie 100% Zero Emissie uitvoert.

De concessies Haarlem-IJmond (2017-2027) en Noord-Holland Noord (2018-2028) zijn inmiddels enkele jaren geleden verleend en in beheer. De provincie monitort de actuele prestaties van deze concessies en bespreekt ze maandelijks met de vervoerder.

De provincie wil met een aanbesteding inzetten op meer reizigers (gemeten in reizigerskilometers) en meer tevreden reizigers in het openbaar vervoer (gemeten in klanttevredenheid). Het doel is om de klanttevredenheid jaarlijks 0,1% hoger uit te laten komen dan het landelijk gemiddelde en een reizigersgroei van ten minste 1% per jaar te bereiken. Deze kpi's konden in 2020 en 2021 niet worden gebruikt, door de afname van reizigers als gevolg van de maatregelen in het openbaar vervoer van de rijksoverheid als reactie op de uitbraak van het coronavirus. In 2022 zal een nieuwe klanttevredenheidsmeting beschikbaar zijn.

Eenmalige extra uitgaven, en een jaarlijkse indexatie van de uit te keren subsidies, veroorzaken fluctuaties in de OV-uitgaven aan de vervoerders. Bijdragen in 2021-2024 aan de vervanging van buurtbussen (€ 2,4 miljoen) en Zero Emissie-materieel (€ 7 miljoen) zijn in dit kader de omvangrijkste eenmalige extra uitgaven. De verwerking van het coalitieakkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

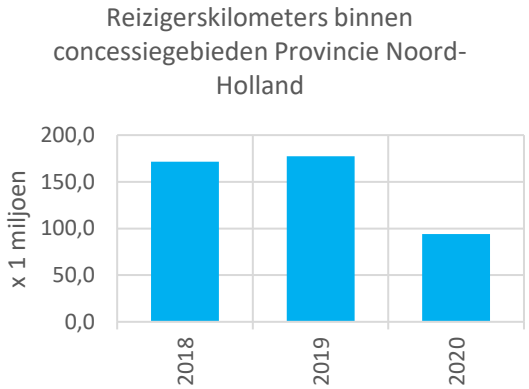
Effectindicatoren 4.2.1

Toelichting:

BBV indicator: De klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie, weergeven in rapportcijfer van 0-10.

https://www.waarstaatjeprovincie.nl/Paginas/BBV/Waardering-openbaar-vervoer.aspx

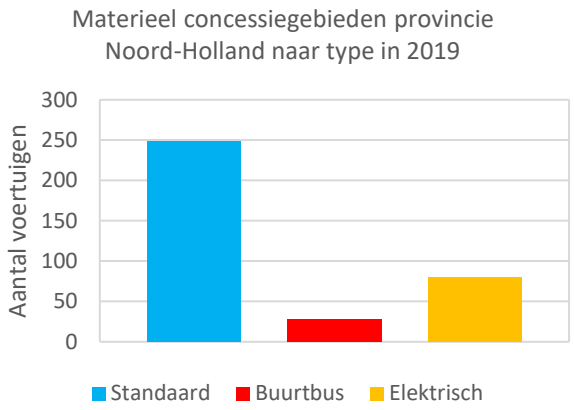

Toelichting:

Het aantal afgelegde reizigerskilometers in het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie, weergeven in miljoenen kilometers.

Bron: Provincie Noord-Holland

Prestatieindicator 4.2.1

Toelichting:

Het aantal voertuigen in de concessiegebieden van de provincie Noord-Holland verdeeld naar type (buurtbus, elektrisch en standaard).

Bron: Provincie Noord-Holland

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.2 Openbaar vervoer waarborgen

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
4.2.1	OV-concessies beheren en verlenen	56.362	54.327	59.700	55.245	53.822	52.669
	Totaal lasten	56.362	54.327	59.700	55.245	53.822	52.669
	Totaal baten	-5.144	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	51.218	54.327	59.700	55.245	53.822	52.669
	Stortingen						
4.2.1	Resv. Openbaar Vervoer Projecten	51.747	51.577	67	67	67	67
	Onttrekkingen						
4.2.1	Resv. Openbaar Vervoer Projecten	-50.783	-54.194	-7.567	-3.112	-1.689	-536
	Resultaat	**52.182**	**51.710**	**52.200**	**52.200**	**52.200**	**52.200**

4.3 Gebruik infrastructurele netwerken optimaliseren

Onze rol
Met verkeersmanagementmaatregelen benut de provincie de beschikbare verkeersnetwerken zo optimaal mogelijk zodat aan de actuele vraag naar mobiliteit kan worden voldaan. De provincie Noord-Holland heeft een direct belang bij het stimuleren en ontwikkelen van innovaties. Door optimalisatie van producten en processen verbetert de provincie haar bedrijfswaarden. Daarnaast kunnen innovaties worden aangejaagd die de markt niet alleen kan realiseren. Verder wil de provincie haar infrastructuur inzetten om duurzame energie op te wekken en energiegebruik te reduceren om op deze manier bij te dragen aan de energietransitie.

Samenwerkingspartners
De provincie werkt nauw samen met organisaties als het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat, gemeenten, waterschappen, openbaarvervoerbedrijven, de Vervoerregio Amsterdam, kennisinstituten, ingenieursbureaus, aannemers, automobielfabrikanten en diverse andere marktpartijen.

4.3.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Toelichting

Door middel van activiteiten op het gebied van netwerkmanagement en verkeerskundig beheer optimaliseert de provincie de doorvaart voor de scheepvaart, openbaar vervoer, fiets en wegverkeer (inclusief logistiek verkeer). Deze activiteiten bestaan uit een samenspel van een aantal dagelijks uit te voeren activiteiten waaronder:

- *Verkeersmanagement op de vaarweg*: met de 'Blauwe Golf' wordt het optimum gezocht tussen doorvaart voor de scheepvaart en de hinder door brugopeningen voor het wegverkeer. Per november 2020 is de regie van brug en sluisbediening opnieuw in handen van de provincie gekomen, inclusief de operators voor de bediencentrale voor brug- en sluisbediening. De provincie Noord-Holland blijft het vervoer over water stimuleren. Door meer bruggen en sluizen vanuit de bediencentrale in Heerhugowaard op afstand te bedienen kunnen bedientijden uitgebreid worden en kan gebruik gemaakt worden van corridor- en trajectbenadering. Dit leidt tot een betere doorstroming van zowel de scheepvaart als het verkeer op de weg. Inmiddels zijn 12 bruggen op de bediencentrale aangesloten en is het de ambitie om vanaf 2022 28 bruggen en sluizen op de bediencentrale aan te sluiten.
- *Verkeersmanagement op de weg: d*e verkeerscentrale Hoofddorp observeert het verkeer met camera's en door lussen in de weg. De verkeerscentrale past waar nodig groentijden aan en gebruikt vooraf vastgestelde regelscenario's in geval van incidenten of filevorming. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de provinciale weginspecteurs en andere wegbeheerders zoals gemeenten en Rijkswaterstaat. De verkeerskundige werking van ieder provinciaal verkeerslicht wordt elke drie jaar doorgelicht en bijgesteld. Het in 2021 vastgestelde prioriteitskader voor de regeling van verkeerslichten geeft de mogelijkheid om per kruispunt aan te geven wat de belangrijkste modaliteit is en welke richtingen voorrang moeten krijgen. Hierbij is ook nadrukkelijk de fiets en het vrachtverkeer betrokken.
- *Afstemmen van werkzaamheden en evenementen:* verkeersmaatregelen die een aanzienlijke invloed hebben op de doorstroming stemt de provincie vooraf af binnen het samenwerkingsverband van alle (vaar)wegbeheerders in Noord-Holland. Daarnaast geeft de provincie vergunningen en ontheffingen af voor werkzaamheden aan de (vaar)weg,

evenementen en exceptionele vaartransporten. Ook adviseert de provincie de RDW bij exceptionele transporten over de weg.

- *Incidentmanagement:* de weginspecteurs van de provincie staan dagelijks klaar voor een vlotte en veilige doorstroming op de provinciale wegen. Incidentmanagement speelt hierbij een belangrijke rol. Dit behelst het geheel aan maatregelen die er voor moeten zorgen de weg zo snel mogelijk vrij te maken voor het verkeer nadat een pech- of ongeval heeft plaatsgevonden.
- *Gladheidsbestrijding:* Veiligheid op de weg in de wintermaanden is van groot belang. Zodra er gladheid verwacht wordt, staan de gladheidsbestrijders paraat om de weg op te gaan, ook midden in de nacht. De vele tonnen zout die we gebruiken voor de gladheidbestrijding zijn echter slecht voor het milieu. Mede om deze gebiedsvreemde mineralen te verminderen is in 2018 gestart met de pilot Grass2grit waarbij de gladheid wordt bestreden met dooimiddel gemaakt van sap uit bermgras. Dit project wordt voor 60% gefinancierd door middel van een Europese Life subsidie.

4.3.2 Centrales beheren en in stand houden

Toelichting

De provincie beschikt over één verkeerscentrale in Hoofddorp. Vanuit deze verkeerscentrale worden zowel de tunnel (Waterwolf- en Abdijtunnel) als het Amstelaquaduct bediend, de zogenaamde 'tunnel desk'. Daarnaast wordt op een andere (verkeersmanagement) desk in de verkeerscentrale, dagelijks alle informatie verzameld over de situatie op de weg. Met behulp van deze informatie worden bij onvoorziene omstandigheden op de weg verkeerslichten op afstand aangepast, worden Dynamische Route Informatiepanelen aangestuurd en kunnen regelscenario's worden ingezet. Dit om de beschikbare infrastructuur zo optimaal mogelijk te benutten. Naast de verkeerscentrale in Hoofddorp beschikt de provincie over een bediencentrale voor het op afstand bedienen van bruggen en sluizen. Deze centrale is gelegen in Heerhugowaard en maakt onderdeel uit van het energie neutrale steunpunt De Lange Balk.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.3 Gebruik infrastructurele netwerken optimaliseren

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
4.3.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren	26.498	32.020	31.170	29.687	27.514	28.225
4.3.2	Centrales beheren en in stand houden	0	8	8	8	8	8
	Totaal lasten	26.498	32.028	31.178	29.695	27.522	28.233
	Totaal baten	-1.689	-1.518	-1.763	-1.763	-1.763	-1.763
	Saldo van baten en lasten	24.809	30.510	29.415	27.932	25.759	26.470
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**24.809**	**30.510**	**29.415**	**27.932**	**25.759**	**26.470**

4.4 Provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen

De provincie is eigenaar en wegbeheerder van 645 km wegen, 50 km busbanen en 246 km vaarwegen. Langs een groot deel van deze N-wegen liggen fietspaden (384 km) die eigendom van de provincie zijn. Op deze infrastructuur beheert de provincie 590 kunstwerken, zoals bruggen, sluizen, tunnels en ecoducten. Om te zorgen voor een goede doorstroming en veilige (vaar)wegen, beheert de provincie ook een verkeerscentrale, dynamische verkeersmanagementsystemen (DVM), een tunnelcentrale, brugbediencentrale en diverse steunpunten. Naast het beheren van de infrastructuur onderhoudt, vervangt en verbetert de provincie bestaande infrastructuur. Daarnaast ontwikkelt ze waar nodig nieuwe infrastructuur om de bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid te behouden of te verbeteren. Projecten die hieruit voorvloeien staan geprogrammeerd in het iMPI.

Samenwerkingspartners
Voor het vast- en variabel onderhoud van de infrastructuur is de provincie Noord-Holland 10-jarige gebiedscontracten aangegaan met verschillende gebiedsaannemers. In totaal zijn er zes gebiedscontracten, waarmee de provincie het beheer en onderhoud van de provincie vormgeeft. Projecten worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met mede-overheden, belangenorganisaties en de omgeving. Daarnaast stemt de provincie de werkzaamheden op het gebied van beheer en onderhoud af met Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschappen, Metropoolregio Amsterdam (MRA) en gemeenten.

Prioriteiten
De komende jaren zijn – naast het uitvoeren van de projecten in het iMPI - onderstaande prioriteiten van toepassing:

- Verduurzaming infrastructuur;
- Uitvoeren programma Machinerichtlijn;
- Aanpak chroom-6 bruggen;
- Verbetering biodiversiteit.

4.4.1 Beheerstrategie en meerjarenprogramma's opstellen

Toelichting

De provincie heeft de wettelijke zorgplicht voor de kapitaalgoederen. Dit staat beschreven in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023 (NIKG). Zo staat erin beschreven wat de opbouw van onze kapitaalgoederen is, hoe deze worden onderhouden en wat de kosten hiervan zijn. De NIKG stelt ook beleidskaders en financiële kaders vast voor het beheer en onderhoud. Zo wordt de lange termijn ontwikkeling van de financiën van deze kapitaalgoederen van de provincie inzichtelijk gemaakt.

Verder wordt op basis van de gestelde beleidskaders en kwaliteitseisen uit de NIKG het onderhouds- en vervangingsprogramma opgesteld. Dit is onderdeel van het integraal Meerjaren Programma Infrastructuur (iMPI).

Naast het reguliere beheer en onderhoud worden nieuwe ontwikkelingen ingebed in de beheerstrategie en het vervangingsprogramma, waaronder bijvoorbeeld verduurzaming en het verbeteren van de biodiversiteit. Vanzelfsprekend voldoen we aan wet- en regelgeving. Actueel zijn hierin bijvoorbeeld aanpak van Chroom-6 en de implementatie van de Machinerichtlijn (MRL).

Zie het iMPI voor een nadere toelichting.

Prestatie-indicatoren 4.4.1

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes			
		2020	2021	2022	2023	2024
Percentage wegen(incl. kunstwerken) dat voldoet aan beeld kwaliteitseisen	Percentage	96%	95%	95%	95%	95%
Wegbelevings onderzoek (% zeer tevreden weggebruikers)	Percentage	72% (2019)	80%	80%	80%	80%
Elektriciteitsverbruik voor exploitatie van infrastructuur (kWh)	Percentage t.o.v 2020	100%				60% in 2030

4.4.2 Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren

Toelichting

Opgaven ter verbetering of uitbreiding van de provinciale infrastructuur starten in de studiefase van het iMPI. In de studiefase van een project wordt de problematiek onderzocht en worden mogelijke oplossingen uitgewerkt. Naast locatie- of trajectstudies, worden opgaven steeds vaker integraal en gebiedsgericht aangepakt met onze partners. Voor enkele specifieke studieprojecten is in de begroting apart studiebudget opgenomen. Overige studies en onderzoeken ten behoeve van de provinciale infrastructuur worden gedekt uit het budget Studiekosten. Kleine verbeteringen aan onze infrastructuur, vooral op het gebied van verkeersveiligheid, kunnen direct worden gerealiseerd vanuit de post Kleine Infrastructurele Verbeteringen in de reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur (OPI).

Een totaaloverzicht van alle lopende studieprojecten is te vinden in het iMPI.

4.4.3 Studiefase vervangingsprojecten uitvoeren

Toelichting

De vervangingsinvesteringsprojecten uit het iMPI doorlopen net als de verbeter- en uitbreidingsprojecten de fasen van studie, plan en realisatie. In de studiefase wordt nader uitgewerkt welke alternatieven er zijn om het areaal te vervangen. Dit wordt gedaan in overleg met zowel interne- als externe belanghebbenden. Tevens wordt onderzocht of werk-met-werk gemaakt kan worden door gewenste verbeteringen en uitbreidingen mee te nemen. Richting het einde van de studiefase wordt een keuze gemaakt in de voorkeursvariant van de oplossing. Hiermee is de scope van het project dan afdoende vastgelegd om te kunnen promoveren naar de planfase. Meerdere oevertrajecten, kunstwerken en remmingswerken zijn de komende jaren voorzien voor het doorlopen van de studiefase.

De vervangingsprojecten in de studiefase staan beschreven in het iMPI.

4.4.4 Plan- en realisatiefase infastructuurprojecten uitvoeren

Toelichting

Zodra in de studiefase een integrale afweging van de alternatieven heeft geleid tot een voorkeursvariant, promoveert een project via de vaststelling van het iMPI naar de planfase. In de planfase gaat een integraal projectmanagementteam (IPM-team) aan de slag met onder andere de technische uitwerking, participatie- en inspraaktrajecten, vergunningen en de contractdocumenten. Dit levert een exacte uitvoeringsspecificatie op die nauwkeurig kan worden geraamd. Dit is de basis voor de kredietaanvraag bij Provinciale Staten voor de uitvoeringskosten. Zodra het uitvoeringskrediet is verkregen, promoveert het project naar de realisatiefase. In deze fase wordt het project aanbesteed en voert de aannemer de werkzaamheden uit.

Een totaaloverzicht van alle projecten in de plan- en realisatiefase is te vinden in het iMPI.

4.4.5 Infrastructuur beheren en in stand houden

Toelichting

Om de infrastructuur te beheren en in stand te houden worden diverse activiteiten uitgevoerd, zoals vast en variabel onderhoud,

Het onderhouden van het provinciaal areaal wordt uitgevoerd door aannemerscombinaties aan de hand van de gebiedscontracten. De aannemerscombinaties zijn verantwoordelijk voor het vast en variabel onderhoud, de programmering en planning hiervan, bouwcommunicatie en de klachtenafhandeling.

Een totaaloverzicht van de gebiedscontracten en alle lopende variabel onderhoudsprojecten is te vinden in het iMPI.

4.4.6 Vaarwegen beheren en in stand houden

Toelichting

De provincie voert noodzakelijke oeververvangingsprojecten uit op basis van inspectieonderzoeken en waarnemingen door (vaar)weginspecteurs. Het dagelijks beheer aan de vaarwegen wordt doorlopend binnen de verschillende gebiedscontracten uitgevoerd. Dit geldt ook voor de behandeling van schades. In 2021 worden diverse omvangrijke oeververvangingsprojecten opgeleverd. Er zijn meerdere oevertrajecten in voorbereiding die in het najaar van 2021 in uitvoering gaan in 2022 en volgende jaren worden opgeleverd, waaronder delen van het Noordhollandsch Kanaal nabij Almaar en de Westfriesche Vaart (kanaal tussen Kolhorn en Medemblik.

De provincie heeft de oeververvangingsprojecten voor de komende 6 à 8 jaar aanbesteed aan één partij. In deze samenwerking is duurzaamheid het belangrijkste criterium. Denk daarbij aan het structureel verminderen van 80% van de milieukosten (door bijvoorbeeld CO_2-reductie, minder materiaal- en energiegebruik en toepassing van zoveel mogelijke herbruikbare materialen) en voorzieningen ten behoeve van de biodiversiteit en de waterkwaliteit (zoals natuurvriendelijke oevers). Het streven is daar waar kansen zijn voor natuurvriendelijke oevers, deze structureel als het nieuwe duurzame normaal toe te passen.

Prestatieindicator 4.4.6

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes			
		2020	2021	2022	2023	2024
Realisatie (natuurvriendelijke) oevers (in km)	Aantal	30,5	0	13,4	14,8	11,1

4.4.7 Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren

Toelichting

De provincie heeft als streven om haar activiteiten continu te verbeteren. Hiertoe worden onder meer innovatieprojecten uitgevoerd ten aanzien van duurzaamheid en Smart Mobility.

- *Duurzame innovaties:* De provincie zet in op innovaties die veel impact hebben op grondstoffen- en CO_2-reductie.
- *Industrieel, Flexibel en Demontabel (IFD):* De provincie draagt bij aan het ontwikkelen en implementeren van verschillende IFD-specificaties voor kunstwerken zoals vaste- en beweegbare bruggen. Hiermee maken wij circulair bouwen van kunstwerken mogelijk. Tevens draagt de provincie bij aan het initiëren van uitwisseling van/handel in grote gebruikte bouwonderdelen.
- *Circulair bouwen:* De provincie werkt aan een uniforme uitvraag voor circulair en energieneutraal bouwen.
- *Levensduurverlengende innovaties:* Samen met de TU Delft ontwikkelt de provincie levensduurverlengende innovaties zoals bijvoorbeeld epoxy-asfalt dat een vier tot vijf keer langere levensduur heeft. Daarnaast realiseert de provincie een biodynamische oever waarbij natuurlijke, levende gewassen worden gebruikt in plaats van harde (dode) materialen, en aan mossen als bescherming van beton.
- *Energieopwekking en -besparing:* De provincie zet haar infrastructuur in voor innovaties ten behoeve van duurzame energieopwekking, zoals bijvoorbeeld:
  - een fietspad, of een deel hiervan, uitgerust met een zonnewegdek;
  - het realiseren van een energieneutrale beweegbare brug (Cruquius).
- *Smart Mobility:* Voor het onderdeel Smart Mobility voert de provincie de Focus Smart Mobility uit, waarbij de provincie projecten uitvoert die zij eerder onderzocht en die succesvol bleken.
- *De iVRI:* Vanaf 2021 vindt de uitrol van iVRI's plaats om ervoor te zorgen dat alle 260 VRI's in de provincie worden uitgerust als iVRI. Samen met gemeenten wordt gekeken waar uitrol nog meer aan de orde is. Per jaar worden circa 25 VRI's omgebouwd naar iVRI.
- *Connected en zelfrijdende auto's:* De provincie onderzoekt samen met verschillende autofabrikanten (Nissan, Fiat en BMW) de impact van connected en zelfrijdende auto's op onze rol als wegbeheerder en beleidsmaker.
- *Europese projecten:* Samen met de Europese netwerkorganisatie POLIS onderzoekt de provincie samen met kennispartners en andere Europese regio's welke projecten op te

starten die deels Europees gefinancierd kunnen worden. Ambitie is om in 2022 minimaal één Europees project op te starten.

- *Coöperative adaptive cruise control:* De provincie maakt een kansenkaart waarop duidelijk aangegeven wordt op welke provinciale wegen ADAS-systemen (Advanced Driver Assistance Systems) goed werken en waar nog niet.
- *Communicatietechnieken voertuigen en VRI's:* In 2022 zet de provincie haar onderzoek voort naar de toepassing van twee verschillende communicatietechnieken tussen voertuigen en VRI's.
- *Interactie gebruiker Smart Mobility-toepassingen:* Toepassingen om fietsverkeer te stimuleren en logistieke stromen beter te reguleren met data worden verder uitgebreid.
- *Verbeteren effectiviteit regionaal verkeersnetwerk:* De provincie sluit verkeerslichten van gemeenten aan op de eigen verkeerscentrale om de effectiviteit van het huidige verkeersmanagement in het regionale verkeersnetwerk verder te verbeteren. Door verkeersmanagement as a service (VMaaS) uit te vragen aan de markt wordt verwacht dat de effectiviteit van het verkeersmanagement toeneemt en dat de kosten afnemen.
- *Werkplaats deelmobiliteit en MaaS:* Samen met VRA, MRA en gemeenten richt de provincie een werkplaats deelmobiliteit en MaaS in om handzame werkwijzen te ontwikkelen zodat gemeenten deelmobiliteit mogelijk kunnen maken en om uniformiteit in de uitrol van deze systemen te waarborgen.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.4 Provinciale infrastructuur in stand houden en ontwikkelen

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
4.4.2	Studiefase verbeter- en uitbreidingsprojecten uitvoeren	3.931	5.908	5.666	5.883	3.815	4.525
4.4.3	Studiefase vervangingsprojecten uitvoeren	1.001	1.011	1.011	1.011	1.011	1.011
4.4.4	Plan- en realisatiefase infastructuurprojecten uitvoeren	6.915	10.861	13.367	15.152	19.928	22.918
4.4.5	Infrastructuur beheren en in stand houden	48.046	69.008	77.093	70.479	64.667	45.184
4.4.6	Vaarwegen beheren en in stand houden	9.687	12.878	24.409	12.006	11.861	10.759
4.4.7	Innovatieprojecten infrastructuur uitvoeren	5.855	8.601	4.375	3.702	3.454	2.481
	Totaal lasten	75.434	108.266	125.920	108.232	104.736	86.878
	Totaal baten	-3.830	-131	-34.778	-17.162	-20.267	-3.679
	Saldo van baten en lasten	71.604	108.135	91.142	91.070	84.469	83.199
	Stortingen						
4.4.2	Resv. Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	33.804	20.024	21.034	20.074	19.574	7.464
4.4.4	Resv. Investeringen wegen	10.205	0	0	0	0	0
4.4.4	Resv. Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)	11.281	0	0	0	0	0
4.4.4	Resv. Kapitaallasten OV	24.506	0	0	0	0	0
4.4.4	Resv. Kapitaallasten Wegen	12.819	0	0	0	0	0
4.4.5	Resv. Groot Onderhoud Wegen	17.657	18.518	17.207	19.227	14.702	17.527
4.4.6	Resv. Groot Onderhoud Vaarwegen	9.284	6.000	6.000	6.000	10.000	4.000
4.4.6	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	1.225	0	0	0	0	0
4.4.7	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	1.108	511	427	71	71	0
4.4.7	Resv. Kapitaallasten innovatieprojecten	609	7.121	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
4.4.2	Resv. Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	-140.304	-36.261	-3.820	-3.997	-1.450	-1.450
4.4.4	Resv. Investeringen wegen	-11.281	-6.302	0	0	0	0
4.4.4	Resv. Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)	-206	-29.009	0	0	0	0
4.4.4	Resv. Kapitaallasten OV	-95	-28.716	-1.230	-1.289	-1.621	-1.621
4.4.4	Resv. Kapitaallasten Wegen	-2.470	-116.137	-124	-124	-584	-657
4.4.5	Resv. Groot Onderhoud Wegen	-15.589	-28.454	-27.581	-24.740	-14.713	-11.360
4.4.6	Resv. Groot Onderhoud Vaarwegen	-8.530	-6.413	-7.650	-8.033	-7.472	-4.492
4.4.6	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	-5	-1.420	0	0	0	0
4.4.7	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	-4.548	-13.888	-2.486	-1.380	-1.093	-120
4.4.7	Resv. Kapitaallasten innovatieprojecten	0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**11.075**	**-106.291**	**92.919**	**96.879**	**101.882**	**92.489**

Programma 5 Groen

Doelenboom

5. Groen
5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur
5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden
5.1.2 Programma Groene uitweg uitvoeren
5.1.3 Programma Oostelijke vechtplassen uitvoeren
5.1.4 Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren
5.2 Beheren van de groenstructuur
5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren
5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren
5.2.3 Uitvoeren geven aan de Wet natuurbescherming
5.2.4 Tegemoetkoming faunaschade uitkeren
5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen
5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren
5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen
5.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

Maatschappelijk doel

Een robuuste en hoogwaardige groenstructuur die bijdraagt aan de biodiversiteit en aan het welzijn van de bewoners en bezoekers van de provincie.

Noord-Holland is een prachtige provincie om te wonen, te werken en vrije tijd door te brengen. Dit komt mede door de grote diversiteit aan natuur- en cultuurlandschappen: bossen, heidevelden, duinen, veenweiden, open polders, kwelders en de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer. In Noord-Holland liggen negentien Europees beschermde natuurgebieden en vier wereld-erfgoederen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zowel bewoners als de overheid zich al meer dan een eeuw inspannen om de waarden van deze gebieden veilig te stellen en te vergroten. Immers, naast de waarde die natuur van zichzelf heeft, levert zij ons ook grondstoffen, voedsel en economische productiviteit. Enkele voorbeelden zijn: drinkwaterzuivering in de duinen, duurzame landbouw, bosbouw en visserij en het afvangen van koolstofdioxide (CO_2) door bladgroen. Ook zorgen natuur en landschap voor een plezierige woon- en werkomgeving, wat een positief effect heeft op ons welzijn en onze gezondheid en bijdraagt aan een gunstig economisch vestigingsklimaat.

Natuur- en landschapswaarden staan wereldwijd onder druk, ook in Noord-Holland. Dit komt door een gebrek aan geschikte leefgebieden voor dier- en plantensoorten, versnippering door verstedelijking en infrastructuur en door milieuproblemen zoals onvoldoende waterkwaliteit, verdroging van natuurgebieden en hoge fosfaat- en stikstofemissies door verkeer, industrie en landbouw. Nederland voldoet nog lang niet aan de Europese eisen voor bescherming van soorten en kwetsbare leefgebieden. Het aan de Verenigde Naties gelieerde IPBES (*Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*) rapporteerde in 2019 over de wereldwijd zorgwekkende staat van de biodiversiteit. De provincie herkent de urgentie van deze opgave en de noodzaak om maatregelen te nemen.

De living planet index voor Nederland van het WNF laat nog steeds een dalende lijn zien. Over het algemeen genomen zien we ook in Noord-Holland dat de kwetsbare soorten het nog steeds zeer moeilijk hebben en achteruit blijven gaanDesondanks blijft de noodzaak voor herstel van de biodiversiteit nog steeds groot, zoals temeer duidelijk werd door de ernstige problematiek van stikstofeuitstoot die in 2019 en 2020 veel maatschappelijke aandacht kreeg. Alleen door een aanzienlijke verbetering van de ruimtelijke, water- en milieucondities is een balans haalbaar tussen gezonde, veerkrachtige ecosystemen enerzijds en economische activiteiten anderzijds. We willen dit bereiken door verregaande integratie van het (inter)nationale en provinciale beleid voor natuur, landschap, milieu, water, landbouw, bodembescherming en vrijetijdsbesteding – in ons coalitieakkoord samengevat onder de noemer 'vitaal landelijk gebied' – zal hierbij behulpzaam zijn samen te voegen. De uitdagingen en oplossingsrichtingen in elk van deze beleidsterreinen zijn namelijk sterk met elkaar verweven zijn.

Wettelijk beleidskader

- Wet natuurbescherming
- Omgevingswet
- Wet ruimtelijke ordening

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH 2050
- Programma Natuurnetwerk 2022
- Masterplan biodiversiteit
- Visie Recreatie & toerisme
- Groen Kapitaal
- Betrekken bij Groen
- Gebiedsakkoord Oostelijke-Vechtplassen
- Gebiedsprogramma Laag Holland (i.o.) / bodemdaling veenweidegebieden

Budgettabel 2022 (x € 1.000)

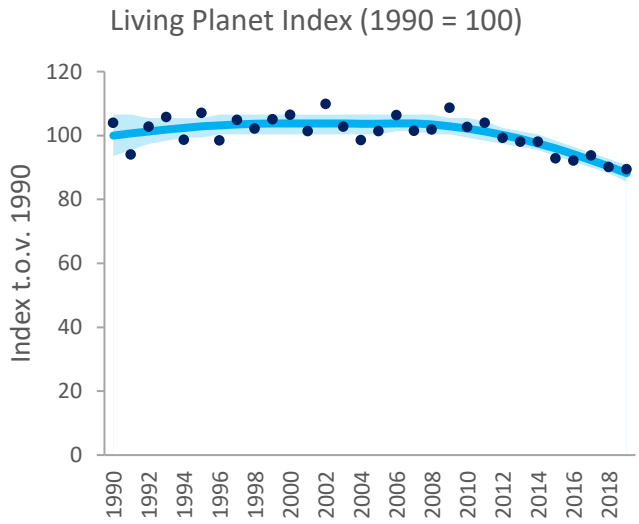
Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
5.1	Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur	78.531	6.387	72.144	78.768	28.979	22.355
5.2	Beheren van de groenstructuur	37.101	785	36.316	896	0	35.420
5.3	Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen	24.390	220	24.170	12.182	8.500	20.488
	Totaal	**140.022**	**7.392**	**132.630**	**91.846**	**37.479**	**78.263**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
5	5.2.1	Stichting Gooisch Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
5	5.2.2	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Twiske-Waterland	Beheer recreatiegebied.
5	5.3.3	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
5	5.2.2	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Effectindicator Programma Groen

Toelichting:
De living planet index Noord-Holland is een graadmeter voor de biodiversiteit geconstrueerd op basis van beschikbaarheid van gegevens over soorten (broedvogels, vlinders, libellen, reptielen, amfibieën, vissen, zoogdieren (inclusief vleermuizen) die voorkomen. Een hogere waarde wordt gezien als positief.

Bron: compendium voor de Leefomgeving - biodiversiteit

5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

Onze rol
Met de decentralisatieakkoorden van 2011 ('Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur') en 2013 ('Natuurpact') is de verantwoordelijkheid voor het natuur-, landschaps- en recreatiebeleid vrijwel volledig aan de provincies gedecentraliseerd. Zowel in maatschappelijke aandacht als in financiële omvang is dit één van de meest omvangrijke taken in het provinciale takenpakket. De werkzaamheden die de provincie verricht zijn divers van aard. Om onze doelen te bereiken *beschermen* wij natuurgebieden en kwetsbare landschappen. Dit doen wij op grond van landelijke en provinciale wet- en regelgeving, zoals de Wet natuurbescherming en de Omgevingsverordening. Daarnaast heeft de provincie een *ontwikkelende* taak: wij zijn

verantwoordelijk voor de aanleg en het herstel van natuurgebieden en het bieden van rust, ruimte en recreatieve mogelijkheden aan onze bewoners en bezoekers. Hierin past de uitvoering van omvangrijke, integrale gebiedsprogramma's en het verstrekken van subsidies voor de ontwikkeling en het beheer van natuur, landschap- en recreatiegebieden. Omdat wij onze doelen niet alleen kunnen bereiken, *stimuleren* wij ook anderen om hun steentje bij te dragen. Dit doen wij door te participeren in diverse netwerken en samenwerkingsverbanden en door kennis te ontwikkelen, te delen en zelf steeds te leren van goede voorbeelden die, gelukkig, ruim beschikbaar zijn.

Samenwerkingspartners
Bij de uitvoering van onze werkzaamheden werkt de provincie samen met:

- Bewoners en gebruikers van natuur- en recreatiegebieden, initiatiefnemers van lokale en regionale projecten en omwonenden die bij deze projecten betrokken zijn.
- De duizenden vrijwilligers die in Noord-Holland actief zijn in het beheer van natuur en landschap, en in milieu- en natuureducatie.
- Maatschappelijke organisaties, zoals terreinbeherende organisaties of belangenbehartigers: Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, het Goois Natuurreservaat, LTO-Noord, de agrarische collectieven, Milieufederatie, Vogelbescherming Nederland of de Faunabeheereenheid.
- Andere overheden, zoals het Rijk en de Europese Unie, andere provincies, gemeenten, waterschappen, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl), de interprovinciale uitvoeringsorganisatie BIJ12, de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en de recreatieschappen.
- Regionale samenwerkingsverbanden, zoals het Groene Hart, de Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland, de Metropoolregio Amsterdam en onze partners in het IJsselmeer- en Waddengebied.
- Bedrijven, zoals agrarische ondernemers, recreatieondernemers of projectontwikkelaars.

Al deze partners in het veld is de provincie dankbaar voor hun betrokkenheid, ideeën en kennis. Hun werk heeft een grote betekenis voor de bescherming en ontwikkeling van de Noord-Hollandse biodiversiteit en landschappen.

Prioriteiten
In 2022 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- Versnelling van de realisatie van het NNN, de uitvoering van natuurherstelmaatregelen in bestaande natuurgebieden en het terugdringen van de stikstofuitstoot door middel van een gebiedsgerichte aanpak (5.1.1.).
- Uitvoering van het Masterplan biodiversiteit en de Bossenstrategie (5.1.1.).
- Verdere besteding van middelen uit het Investeringsbudget Landschapsversterking (5.1.1.).
- Totstandkoming resp. uitvoering van de gebiedsprogramma's Laag Holland (5.1.4.), Groene Uitweg (5.1.2) en Oostelijke Vechtplassen (5.1.3).
- Uitvoering van de Visie Recreatie & toerisme en het verbeteren van de governance in de recreatieschappen (5.2.2).

Omgevingsfactoren

- Natuur en landschap zijn dynamisch, (soms) onvoorspelbaar en hun ontwikkeling wordt mede bepaald door factoren die buiten de directe provinciale beïnvloedingssfeer liggen, zoals klimatologische ontwikkelingen, weersomstandigheden, de ontwikkeling van dieren- en plantenpopulaties en sociaaleconomische ontwikkelingen.'.

5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden

Toelichting

Veel biodiversiteitswinst kan geboekt worden door de verbetering van natuur-, milieu- en watercondities en door het tegengaan van verdroging, stikstof- en fosfaatuitstoot. Daarom voert de provincie vanaf 2021 het Masterplan Biodiversiteit uit, waarmee er wordt gewerkt aan kansen voor biodiversiteitsherstel in natuurgebieden, agrarische gebieden, bebouwde gebieden en in het watersysteem. Ook benut de provincie de extra middelen die in 2021 in het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor het stimuleren van kruidenrijke akkerranden, bloemrijke bermen, zorgvuldig maaibeleid, het verminderen van gebruik van bestrijdingsmiddelen en het opstellen van een kennisagenda.

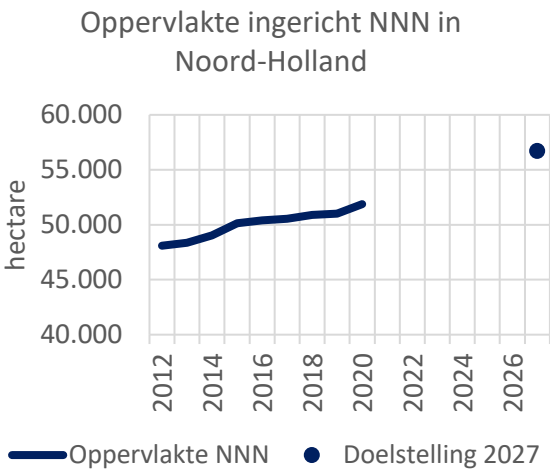
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormt de ruggengraat van de Noord-Hollandse natuur en omvat ook vrijwel alle Noord-Hollandse Natura 2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden. De provincie werkt onverminderd door aan de bescherming (via de Omgevingsverordening) en brengt versnelling in de afronding van het NNN. Sinds 2020 draagt een ambtelijk Regiebureau Natuurnetwerk zorg voor de voortgang van bestaande en de start van nieuwe projecten die gericht zijn op de afronding van het NNN en de uitvoering van de 'gebiedsgerichte aanpak stikstof'. Doel voor het NNN is om deze collegeperiode 1.750 hectare NNN af te ronden en alle voorbereidingen te treffen voor afronding van het NNN in de volgende coalitieperiode. Dit gebeurt in nauwe samenhang met andere beleidsopgaven in het landelijk gebied, zoals de verbetering van de waterkwaliteit, het tegengaan van bodemdaling, het bieden van recreatieve mogelijkheden, het bevorderen van bosaanplant (Bossenstrategie, welke najaar 2021/begin 2022 verder uitgewerkt zal worden), het stimuleren van natuurinclusieve landbouw en economische ontwikkeling. Daarom werkt de provincie, in gebieden waar de provincie een grote opgave voor het landelijk gebied heeft, met integrale gebiedsprogramma's (zie ook de paragrafen 'Maatschappelijk doel' en de paragrafen 5.1.2 tot en met 5.1.4, waarin de lopende gebiedsprogramma's worden toegelicht). In het Programma Natuurnetwerk, waarover Provinciale Staten jaarlijks besluiten, staat een prognose over de NNN-voortgang in de komende jaren. De belangrijkste financieringsbron voor de afronding van het NNN is de Reserve Groen, waarin op basis van het coalitieakkoord extra middelen zijn gestort.

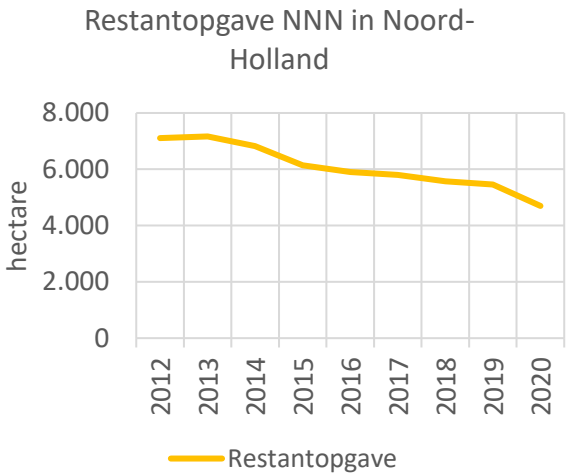
Terwijl de aanleg van nieuwe natuur in volle gang is, wordt binnen de bestaande natuurgebieden gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Dit gebeurt door herstelmaatregelen zoals baggeren, het verwijderen van de bovengrond, maaien en bosbeheer ten gunste van verstuiving in de duinen. Het Rijk stelt hiervoor de komende jaren via het Programma Natuur aanvullende financiële middelen beschikbaar, omdat deze maatregelen ook bijdragen aan de verbetering van natuur welke onder druk staat door de hoge stikstofdepositie.

De provinciale landschappen herbergen bijzondere cultuurhistorische, aardkundige en ecologische waarden. De provincie beschermt deze landschappen via het beschermingsregime Bijzonder provinciaal landschap (in de Omgevingsverordening). In 2021 is gestart met besteding van de middelen beschikbaar binnen het Investeringsbudget Landschapsversterking (voorheen Landschapsfonds). Hiermee investeert de provincie in enkele projecten die het landschap

versterken en de toegankelijkheid ervan verbeteren, zoals de Westeinderscheg. Een deel van het Investeringsbudget gaat naar de liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Voortbouwend op de verkenningen in 2021, zet de provincie de besteding van de middelen in 2022 voort.

Prestatieindicator 5.1.1

Toelichting:
Deze indicator geeft respectievelijk het totale oppervlakte ingerichte NNN en de restantopgave van de in te richten NN weer in het aantal hectare. De streefwaarde is een oppervlakte van 56.700 hectare NNN in 2027.
Bron: Provincie Noord-Holland

5.1.2 Programma Groene Uitweg uitvoeren

Toelichting

Het programma Groene Uitweg versterkt de landschappelijke kwaliteit van de Vechtstreek, in samenhang met de infrastructurele ingrepen aan de rijkswegen A1, A6 en A9. Het programma komt voort uit de wens, die onder andere is verwoord in de Noordvleugelbrief van het kabinet uit 2006, om dit gebied duurzaam open en groen te houden en de recreatieve aantrekkelijkheid ervan te vergroten. In de Noordvleugelbrief zijn zes thema's opgenomen die in aanmerking kwamen voor een rijksbijdrage van € 86,1 miljoen. Deze rijksbijdrage is, tezamen met € 9 miljoen provinciale cofinanciering, gestort in de Reserve Groene Uitweg. De zes thema's zijn: natuurboulevard IJmeer, waterberging en natuurontwikkeling Horstermeer, recreatieve (vaar)verbindingen, fietspaden en fietsbruggen, Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie, en behoud van het weidelandschap. De Groene Uitwegprojecten, hangend onder deze thema's, maken deel uit van het Programma Natuurnetwerk, dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

Nadat in 2020 het convenant "Naarden buiten de Vesting" is ontbonden zijn de middelen die hiervoor waren gereserveerd gekoppeld aan de uitvoeringsagenda voor het landschap, die onder regie van de Regio Gooi en Vechtstreek is opgesteld. In het kader van die uitvoeringsagenda zijn er vierentwintig nieuwe initiatieven en projecten aangemeld en door het bestuurlijk platform Gooi, Vecht en Diemerscheg vastgesteld. Deze projecten zijn opgenomen in het Programma Natuurnetwerk 2022. Enkele in het oog springende projecten zijn: Verder met de Vesting Muiden, met als doel het herstel van vesting en de schootsvelden, nadat de A1 naar het zuiden is verlegd.

Ook zet de provincie zich in op het herstel en de verbetering van de toegankelijkheid van de 's-Gravelandse buitenplaatsen. Daarnaast verbetert de provincie de recreatieve toegankelijkheid van de Groene Uitweg en investeert de provincie in de kwaliteit van de Diemerscheg.

5.1.3 Programma Oostelijke vechtplassen uitvoeren

Toelichting

In december 2017 is door negentien partijen het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen ondertekend, inclusief bijbehorend uitvoeringsprogramma. Hiermee verbinden de provincies Noord-Holland en Utrecht, gemeenten, het waterschap AGV en Waternet, het Plassenschap Loosdrecht, recreatieondernemers, beheerders en gebruikers zich aan een meerjarige samenwerking om de Oostelijke Vechtplassen een forse kwaliteitsimpuls te geven. Onder regie van een stuurgroep onder provinciaal voorzitterschap zijn partijen aan de slag gegaan om opgaven voor natuur, water, recreatie, economie en leefomgeving uit te voeren. Hiervoor is de komende jaren ruim € 77 miljoen, waarvan € 51 miljoen van de provincie Noord-Holland, beschikbaar.

Het gebiedsakkoord omvat ruim twintig projecten (sommigen met meerdere deelprojecten) die de komende tien jaar worden opgepakt, zoals het baggeren van de Loosdrechtse Plassen, de aanleg van recreatieve verbindingen, de ontwikkeling van 800 hectare nieuw NNN, het herstel van legakkers, het verbeteren van de waterkwaliteit en het verduurzamen van de watersportsector. Inmiddels is met het overgrote deel van de projecten een start gemaakt. Het project 'Baggeren en zwevend slib' is het meest omvangrijke project. In 2022 zal naar verwachting gestart worden met de uitvoering van de eerste twee fasen van dit project: het baggeren van de Loosdrechtse plas 1 t/m 5 (fase 1) en het baggeren van de jachthavens (fase 2). Ook wordt in 2022 verder gewerkt aan de NNN-realisatie binnen de Oostelijke Vechtplassen (opstellen inrichtingsplannen c.q. start realisatie NNN 't Hol).

5.1.4 Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren

Toelichting

Het landelijk gebied van de regio Laag Holland, het gebied tussen Amsterdam, Zaanstad, Hoorn en Alkmaar, kent veel opgaven voor natuur, landbouw, water, bodem, klimaat, recreatie en landschap. Vanwege de sterke onderlinge verwevenheid van deze opgaven ontwikkelt de provincie een integraal gebiedsprogramma, waarin wordt samengewerkt met gemeenten, het hoogheemraadschap en natuur- en landbouworganisaties. De planning is om dit gebiedsprogramma eind 2021/begin 2022 door Provinciale Staten en de partners vast te laten stellen. Dan ontstaat ook duidelijkheid over de mate waarin de partners opgaven samenvoegen en de benodigde capaciteit om het programma gezamenlijk uit te voeren. Het programma heeft een looptijd van tien jaar. Ingeschat wordt dat voor de realisatie van de opgaven circa € 200 miljoen nodig is, waarbij deels op bestaande provinciale en verkregen rijksbudgetten (zoals de reserve Groen, het Programma Natuur en de Impulsgelden bodemdaling) een beroep wordt gedaan. De regiegroep Laag Holland, onder voorzitterschap van de provincie, stuurt de uitvoering van het gebiedsprogramma aan. Overigens is de uitvoering van projecten die een plaats krijgen in dat gebiedsprogramma al volop gaande. Zo dient het programma onder meer het NNN in 2027 te hebben afgerond en staat in het Klimaatakkoord dat in de Nederlandse veengebieden 1 megaton aan CO_2-equivalenten moet afnemen en in 2030 te hebben gereduceerd. Daarom worden met het

project Vitaal Platteland–Laag Holland plannen uitgevoerd in de deelgebieden Burkmeer, Landelijk Noord, Waterland-Oost, Ilperveld, Wormer- & Jisperveld en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. In de Burkmeer doet de provincie praktijkervaring op met de teelt en afzet van lisdodde (30 hectare); in het Ilperveld met aanleg van tenminste vijftig hectare groeiend veen en in Landelijk Noord met onder andere een kleine honderd hectare drukdrainage op landbouwbedrijven. Deze projecten geven ons het nodige inzicht om na 2022 ook in andere gebieden te werken aan de klimaat- en bodemdalingsopgaven. Daarnaast zijn er nog twee gebiedsbrede en overkoepelende deelprojecten. Dit zijn de deelprojecten Kennis en Inzicht Water en Recreatief Grid. Met het laatstgenoemde project wordt ingezet op de recreatieve en toeristische opgaven in Laag Holland.

De reeds in gang gezette gebiedsprocessen in Polder Westzaan en Waterland-Oost leveren in 2022 een gebiedsplan op, terwijl ondertussen ook actuele kansen worden gepakt voor natuurrealisatie. In andere gebieden is het integrale gebiedsproces met de partners om te komen tot een gebiedsplan opgestart, zoals in het Wormer- en Jisperveld, Polder Mijzen, Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld, Twiske en de Eilandspolder.

In 2022 worden de eindresultaten van het Innovatieprogramma Veen opgeleverd, met onder meer een praktijkproef met drukdrainage bij een veehouder in de Polder Assendelft. Bezien wordt samen met het Rijk en de andere veenprovincies bespreken we hoe hier een vervolg aan kan worden gegeven. Een belangrijke randvoorwaarde bij het tegengaan van bodemdaling is de beschikbaarheid van zoet water in de zomermaanden. In het project VP – Kennis en Inzicht Water wordt samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier deze zoetwatervraag nader onderzocht.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura-2000 gebieden	19.816	48.788	50.298	31.479	32.853	15.699
5.1.2	Programma Groene uitweg uitvoeren	2.494	3.070	9.292	3.550	2.022	170
5.1.3	Programma Oostelijke vechtplassen uitvoeren	2.271	2.563	10.821	4.856	4.276	4.276
5.1.4	Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren	815	2.685	8.120	702	147	147
	Totaal lasten	25.396	57.106	78.531	40.587	39.298	20.292
	Totaal baten	-1.730	-5.028	-6.387	-27	0	-2.900
	Saldo van baten en lasten	23.666	52.077	72.144	40.560	39.298	17.392
	Stortingen						
5.1.1	Resv. Groen	23.796	73.592	25.800	23.730	16.730	17.880
5.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	123	51	1.014	1.250	0	0
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	110	107	107	107	107	107
5.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen	1.518	638	2.058	4.058	4.058	4.058
5.1.4	Resv. Laag Holland	4.166	252	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
5.1.1	Resv. Groen	-23.976	-53.827	-55.655	-42.453	-41.462	-58.308

5.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	-70	-70	-70	-70	-118	-118
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	-2.366	-6.438	-9.768	-3.526	-1.998	-146
5.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen	-1.803	-1.840	-10.034	-4.069	-4.069	-4.069
5.1.4	Resv. Laag Holland	-430	-329	-3.241	0	0	0
	Resultaat	**24.734**	**64.214**	**22.355**	**19.587**	**12.546**	**-23.205**

5.2 Beheren van de groenstructuur

Onze rol
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Samenwerkingspartners
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Prioriteiten
In 2022 werkt de provincie aan de volgende prioriteiten:

- Op een zorgvuldige wijze verstrekken van subsidies voor natuurbeheer via het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL, 5.2.1).
- Uitvoering van het Actieplan weidevogels (5.2.1).
- Uitvoeren van de actiepunten die voortkomen uit de in 2021 vastgestelde Visie Recreatie en Toerisme en het aanpassingen in de governance van de recreatieschappen (5.2.2).
- Een zorgvuldige uitvoering van de bevoegdheden die de Wet natuurbescherming geeft (5.2.3).

Omgevingsfactoren
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

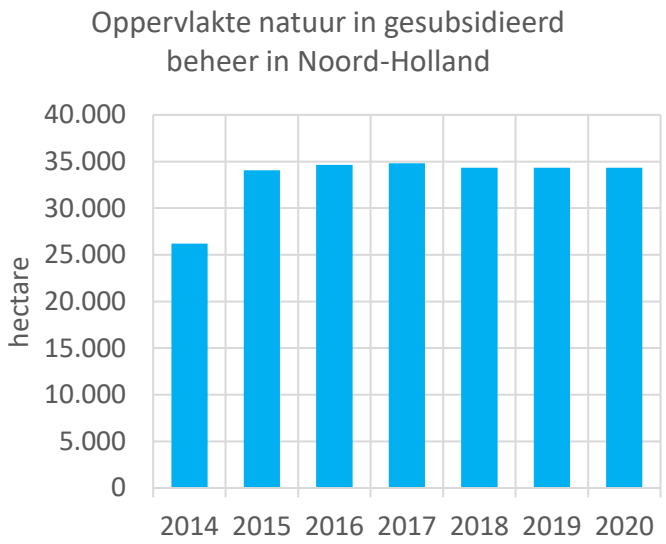
Toelichting

Noord-Holland kent een groot aantal beheerders van natuur- en recreatiegebieden, landschap en cultuurhistorisch erfgoed: terreinbeherende organisaties, particuliere eigenaren, agrarische ondernemers, recreatieschappen, waterschappen en gemeenten. Zij zorgen voor professioneel, samenhangend beheer, in samenwerking met elkaar en met andere partners. Dit beheer kan vele vormen aannemen. Afhankelijk van de natuurdoelen en maatschappelijke wensen kan het variëren van zeer extensief, gericht op natuurlijke dynamiek, tot zeer intensief, met maatregelen zoals begrazing, beweiding, plaggen, kappen, hooien, maaien en bejaging. Ook indirect beheer, gericht op het tegengaan van ongewenste externe invloeden zoals water- of bodemverontreiniging, is van groot belang.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de sturing op, en medefinanciering van, adequaat natuur- en landschapsbeheer. In beginsel streeft de provincie naar het bevorderen van natuurlijke dynamiek. Hierop wordt een uitzondering gemaakt als openbare veiligheid, zwaarwegende redenen van economisch belang, kwetsbare soortenpopulaties of cultuurhistorische waarden een intensiever beheer vragen. De provinciale doelen voor het natuur- en landschapsbeheer worden vastgelegd in het Natuurbeheerplan. Daarnaast stelt de provincie via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) subsidie beschikbaar aan terreinbeherende organisaties (bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland), particuliere grondeigenaren en agrarische

ondernemers, verenigd in vier Noord-Hollandse collectieven. In de begroting is rekening gehouden met een toename van het te beheren areaal vanwege de groei van het Natuurnetwerk Nederland. Om de kwaliteit van het natuurbeheer en de uitwisseling van kennis en ervaringen te bevorderen staat de provincie in nauw contact met alle beheerders.

Prestatie-indicator 5.2.1

Toelichting

Dit betreft het oppervlakte grondgebied dat in beheer is als natuurgebied. Hierbij gaat het om gesubsidieerd natuurbeheer in het kader van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap.

Bron: Provincie Noord-Holland

5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Toelichting

De mogelijkheid om vrije tijd in een groene omgeving te kunnen doorbrengen is belangrijk voor het welzijn van mensen. Naast recreanten maken ook toeristen veel gebruik van de recreatieve voorzieningen in Noord-Holland. De druk op de schaarse ruimte is dan ook groot.

Omdat recreatie en toerisme in elkaars verlengde liggen heeft de provincie in 2021 de Visie Recreatie en Toerisme vastgesteld, waarin wij ons beleid voor de middellange termijn beschrijven. Het jaar 2022 is bestemd voor de uitvoering van de visie, waarbij we ons met name richten op bestemmingsmanagement. In de MRA brengen we in beeld hoe groot de recreatie- en toerismedruk is en welke mogelijkheden (welk draagvlak) dit biedt voor de verdere ontwikkeling van toerisme en recreatie in de regio. Ook in onze natuur- en recreatiegebieden voeren we dit onderzoek uit, en kijken we ook op welke manier deze gebieden zich tot elkaar verhouden. Met de uitkomsten kunnen we beter sturing geven aan de spreiding van de recreatiedruk. We zetten onder andere in op betere verbinding tussen recreatiegebieden, het creëren van aantrekkelijke startpunten, bezoekersinformatie over gebieden en we investeren in goede (drukte)monitoring. Voor het wandel- en fietsroutenetwerk maken we een plan van aanpak op zowel bestaande en nieuwe routestructuren inclusief monitoring.

Wandelen en fietsen blijven goede manieren om de natuur en het landschap te beleven. De provincie levert een jaarlijkse bijdrage aan de organisaties Wandelnet en Fietsplatform en verstrekt subsidie voor het beheer van het Noord-Hollandpad en voor de uitbreiding van het Wandelnetwerk Noord-Holland. De komende jaren verwachten wij tot een afronding van het netwerk te komen.

Een groot deel van de meer omvangrijke Noord-Hollandse recreatiegebieden is in beheer bij de recreatieschappen. De provincie participeert in de meeste van deze samenwerkingsverbanden, samen met gemeenten. Dit zullen wij blijven doen. In 2021 zijn de dienstverleningsovereenkomsten voor het beheer in de recreatieschappen die door Recreatie Noord-Holland N.V. worden uitgevoerd met twee jaar verlengd. Vanaf 1 januari 2022 komt er een bestuursbureau van de recreatieschappen waarmee onder andere invulling wordt gegeven aan de uitspraak in het coalitieakkoord dat een scheiding tussen de beleids- en beheertaken wenselijk is. Ook krijgt het in 2020 afgeronde onderzoek naar de toekomstscenario's voor Recreatie Midden Nederland, dat het beheer in het Plassenschap Loosdrecht voor haar rekening neemt, een vervolg. Er wordt verwacht dat eind 2021 voldoende duidelijkheid is over de opheffing en het vervolg van het Plassenschap Loosdrecht en omgeving.

Effectindicator 5.2.2

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bezoekersaantal recreatiegebieden	aantal	14,5 mln.	11,2 mln.	11,2 mln.	11,2 mln.	11,2 mln.	11,2 mln.

5.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

Toelichting

De Wet natuurbescherming geeft de provincie Noord-Holland een aantal taken en bevoegdheden die hierna worden toegelicht.

Natura 2000-gebieden
In Noord-Holland liggen negentien Natura 2000-gebieden. Inmiddels is voor elk van deze gebieden een Natura 2000-beheerplan vastgesteld en zullen sommige beheerplannen worden geactualiseerd. Initiatieven in of nabij Natura 2000-gebieden die negatieve gevolgen kunnen hebben op de natuurdoelen van deze gebieden (bijvoorbeeld vanwege de neerslag van stikstof, licht- of geluidhinder of bouwwerkzaamheden), zijn alleen toegestaan als hiervoor door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, namens de provincie, een vergunning is verleend.

Faunabeheer
De Wet natuurbescherming verbiedt het doden of verstoren van beschermde dieren. Tegelijkertijd kunnen beschermde dieren soms problemen veroorzaken. De provincie kan dan een vrijstelling of ontheffing verlenen op dit verbod. Hierbij zoekt de provincie steeds een balans tussen de instandhouding van een populatie en bescherming van de intrinsieke waarde van dieren enerzijds, en maatschappelijke belangen zoals volksgezondheid, openbare veiligheid en het tegengaan van belangrijke schade aan gewassen of flora en fauna, anderzijds. Deze ontheffingsverlening gebeurt door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, die zich hierbij

baseert op verordeningen en beleidsregels die door de provincie zijn vastgesteld. Het faunabeheer zelf wordt uitgevoerd door de partijen die zijn verenigd in de Faunabeheereenheid Noord-Holland.

Voor de meeste soorten gebeurt het faunabeheer op basis van een faunabeheerplan dat de Faunabeheereenheid maakt en dat door Gedeputeerde Staten wordt beoordeeld.

Soortenbescherming en bestrijding van invasieve exoten
De provincie is verantwoordelijk voor de zogenoemde 'passieve' en 'actieve' soortenbescherming. Passieve soortenbescherming betekent dat bijvoorbeeld een ontheffing nodig is voor het verstoren van vleermuizen bij het renoveren van een gebouw. De provincie werkt in 2022 aan de uitvoering van verschillende proefprojecten waarin met gemeenten gezamenlijk een aanpak voor gebiedsgerichte ontheffingen, op basis van soortmanagementplannen wordt uitgewerkt. Deze proefprojecten zijn er op gericht om in de praktijk te toetsen of hiermee inderdaad de administratieve lasten van bijvoorbeeld grootschalige renovaties in het kader van de energietransitie verminderen. *Actieve soortenbescherming* is het nemen van maatregelen voor het behoud en herstel van beschermde soorten, zoals de 'rode-lijstsoorten' en hun leefgebied. Dit doet de provincie bij onze werkzaamheden in het NNN, Natura 2000-gebieden en het (agrarisch) natuurbeheer. Ook daarbuiten ontwikkelt de provincie, in lijn met het Masterplan biodiversiteit, projecten voor soorten waarvoor Noord-Holland een bijzondere verantwoordelijkheid heeft, zoals tengere distel, kwabaal, locomotiefje.
Sinds augustus 2016 geldt een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal uitheemse planten en dieren: zogenoemde invasieve exoten. Deze soorten vormen een bedreiging voor andere dieren en plantensoorten en kunnen daardoor schadelijk zijn voor de biodiversiteit. De provincie werkt aan de bestrijding van invasieve exoten, zoals de waterplanten watercrassula en cabomba en de vogels rosse stekelstaart en nijlgans.

Dierenwelzijn
De provincie werkt op verschillende manieren aan het bevorderen van dierenwelzijn. In algemene zin kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht voor dieren. Dit houdt in dat een ieder verplicht is de nodige zorg te verlenen als een dier hulpbehoevend is. Daarnaast bevorderen we dierenwelzijn op een actieve manier, bijvoorbeeld door de financiële ondersteuning van opvangcentra voor wilde dieren. In de Voedselvisie 2020-2030 staan de kansen en uitdagingen om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. Onderdeel hiervan is ook het bevorderen van dierenwelzijn (bijv. zo natuurlijk mogelijk houden van dieren via regeneratieve landbouw).

Los van de specifieke inzet in de portefeuilles natuur en landbouw is dierenwelzijn onderwerp van gesprek bij al onze beleidsontwikkeling. Een mooi voorbeeld is dat wij met evenementenorganisaties afspraken maken over (verbetering van) dierenwelzijn tijdens de gesponsorde evenementen en dat we ook bij de oprichting van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij aandacht hebben voor (beperking van aantasting van) dierenwelzijn. Wanneer het aantasten van dierenwelzijn desondanks onvermijdelijk is – bijvoorbeeld bij de bestrijding van gewasschade door ganzen – verplichten wij in onze ontheffingen het gebruik van de laatste wetenschappelijke inzichten over methoden die het dierenwelzijn zo min mogelijk aantasten.

5.2.4 Tegemoetkoming faunaschade uitkeren

Toelichting

In de Wet natuurbescherming staat dat de verantwoordelijkheid voor het tegengaan van faunaschade bij de grondgebruiker ligt. De Wet natuurbescherming verlangt dat een grondgebruiker alles in het werk stelt om faunaschade te voorkomen of te beperken. Als de overheid de grondgebruiker echter beperkt in het adequaat voorkomen van faunaschade, bijvoorbeeld vanwege beperkte mogelijkheid tot verjaging (met ondersteunend afschot), dan bepaalt de wet dat daar een redelijke tegemoetkoming tegenover moet staan. Er is dus een verband tussen de door de overheid toegestane maatregelen om faunaschade te voorkomen en de faunaschade die de overheid vergoedt. Conform de afspraken in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is in 2021 het eigen risico van grondgebruikers bij faunaschade door ganzen van 5% naar 20% verhoogd. Dit betreft de vergoeding van de faunaschade door ganzen in gebieden waar geen belemmeringen zijn voor de bescherming van agrarische gewassen. Agrariërs hebben hier voldoende mogelijkheden om schade te bestrijden zoals door middel van verjaging met ondersteunend afschot en het rapen van eieren (nestbehandeling). Daarnaast zetten we in op gecoördineerd populatiebeheer, gericht om de populatie overzomerende ganzen omlaag te brengen. De verwachting is dat de totale schadecompensatie hiermee omlaag gebracht wordt. We gaan voor de komende jaren vooralsnog uit van € 6 miljoen aan tegemoetkomingen in faunaschade. In de hiernavolgende jaren kunnen we de ramingen mogelijk nauwkeuriger aanpassen aan de hand van de ervaringen met de in 2021 gewijzigde beleidsregel.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 5.2 Beheren van de groenstructuur

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5.2.1	NNN en agrarische natuur beheren	17.751	19.280	20.732	22.386	22.421	22.551
5.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	7.478	7.322	8.418	8.157	7.990	7.992
5.2.3	Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming	3.346	2.982	1.851	1.851	1.851	1.851
5.2.4	Tegemoetkoming faunaschade uitkeren	7.250	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100
	Totaal lasten	35.824	35.684	37.101	38.494	38.362	38.494
	Totaal baten	-614	-635	-785	-835	-835	-835
	Saldo van baten en lasten	35.210	35.049	36.316	37.659	37.527	37.659
	Stortingen						
5.2.1	Resv. Uittreding Gooi Natuurreservaat	0	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
5.2.1	Resv. Uittreding Gooi Natuurreservaat	0	0	-896	-932	-969	-1.008
	Resultaat	**35.210**	**35.049**	**35.420**	**36.727**	**36.558**	**36.651**

5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

Onze rol
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Samenwerkingspartners
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Prioriteiten
In 2022 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- Uitbreiden van het Groen Kapitaal-netwerk; voortzetten van de ondersteuning van initiatiefnemers en groene vrijwilligers via het programma Betrekken bij Groen; stabiliseren van het aantal groene vrijwilligers (5.3.1).
- Aansluiten van de Noord-Hollandse Nationale Parken op het Rijksprogramma 'Nationale Parken nieuwe stijl' (5.3.2).
- Uitvoeren van de Agenda voor het Waddengebied en goede aanwending van de middelen in het Waddenfonds, in lijn met het Investeringskader Waddengebied (5.3.3).

Omgevingsfactoren
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Toelichting

Van natuur en landschap kan men genieten door het te zien, horen, beleven en zich erover te verwonderen. Veel mensen worden geraakt door het bijzondere natuurschoon of de weidse uitzichten die Noord-Holland rijk is en die vrijwel allemaal toegankelijk zijn voor bezoekers. Het is dan ook logisch dat de betrokkenheid van bewoners bij hun groene leefomgeving vaak groot is.

Aanpak Groen Kapitaal
Het besef dat een gezonde leefomgeving begint met een vitaal ecosysteem wordt steeds meer gemeengoed. Via de Aanpak Groen Kapitaal wil de provincie laten zien dat combinaties van natuur met wonen, werken en landbouw de normaalste zaak van de wereld zijn. Hierbij maken wij dankbaar gebruik van alle energie en initiatieven van bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. We helpen hen verder door hen een podium te bieden op kenniscafés of het Groen Kapitaal online netwerkplatform, door waardering te uiten, via blogs kennis en inspiratie te delen en steun te bieden. In 2022 breiden wij het netwerk van initiatiefnemers uit, want een groot en sterk netwerk leidt tot nieuwe ideeën en snellere verspreiding, verbreding en verdieping van bestaande initiatieven. Mooie voorbeelden hiervan zijn 'Tiny Forest' en ons eigen project 'Grass2Grit'. Ook gaan we door met het stimuleren van het vergroenen van bebouwd gebied door natuurinclusief bouwen en de aanpak van klimaatadaptatie.

Groene vrijwilligers
Voor sommigen vormt hun waardering voor natuur en landschap de motivatie om zich in te zetten als vrijwilliger of als beroepskracht in het natuurbeheer of de natuur- en milieueducatie. Groene vrijwilligers staan bekend als 'tellers', 'vertellers' en 'herstellers'. Zij leveren een enorme bijdrage aan het beheer van, de kennis over en betrokkenheid bij natuur en landschap. Het programma 'Betrekken bij Groen' blijft succesvol om hen te ondersteunen. Ook in landelijk opzicht geldt 'Betrekken bij Groen' als een goed voorbeeld. Dit programma wordt uitgevoerd door

de Noord-Hollandse natuurorganisaties. Zij leveren educatiemateriaal, gereedschap en stellen hun organisatie beschikbaar aan groene vrijwilligers. Ook organiseren zij jaarlijks het Noord-Hollandse deel van de Natuurwerkdag en de Dialoogdag, waar vrijwilligers met elkaar en met de provincie in gesprek gaan. In 2022 streven wij ernaar om het aantal vrijwilligers, dat door vergrijzing onder druk staat, stabiel te houden. Ook zal in 2022 opnieuw het 'Betrekken-bij-Groen-fonds' worden ingezet om kleinschalige initiatieven te ondersteunen.

5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

Toelichting

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een dynamisch gebied met grote opgaven voor woningbouw, bereikbaarheid, werkgelegenheid en energietransitie. Tegelijkertijd is de MRA een 'groene metropool', die nationaal en internationaal gewaardeerd wordt als vestigingslocatie, onder andere omdat het gemakkelijk is om snel in het groen te komen – in tegenstelling tot concurrerende metropolen als Londen en Parijs. Om dat zo te houden en verder te versterken is in de MRA Agenda 2020–2024 afgesproken om te blijven samenwerken aan de versterking van de landschappelijke kwaliteit, de biodiversiteit, het remmen van bodemdaling en het vergroten van recreatiemogelijkheden. De provincie Noord-Holland heeft hierbij een belangrijke regierol. In 2022 zorgt de provincie dat het landschap bij alle relevante ruimtelijke ontwikkelingen op de agenda blijft staan, zoals bij de Verstedelijkingsstrategie MRA (en het vervolg erop) en bij de Omgevingsagenda Noordwest. Ook zet de provincie in op een nauwere samenwerking met andere thema's/partners om de landschapsopgaven in de MRA goed mee te koppelen.

Groene Hart
Midden in de Randstad, omringd door grote steden, ligt het Groene Hart. De rust en ruimte van het Groene Hart zijn belangrijk voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat van de Randstad. Het Noord-Hollandse deel van het Groene Hart beslaat alle veenweidegebieden ten zuiden van het Noordzeekanaal. Het Bestuurlijk platform Groene Hart zorgt voor een samenhangende ontwikkeling van het gebied. De volgende prioriteiten staan centraal: het remmen van bodemdaling en CO_2-uitstoot, een toekomstbestendige agrarische sector, bescherming van het landschap en zorgvuldig waterbeheer.

Nationale Parken
De Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland vormen een visitekaartje van de Noord-Hollandse natuurgebieden en richten zich op natuurbescherming, recreatie, educatie, promotie en onderzoek. De provincie beschouwt de Nationale Parken als een waardevol instrument om bewoners en bezoekers van Noord-Holland te betrekken bij hun groene leefomgeving. In de periode 2021-2023 werken de parken aan hun toekomstbestendigheid door aan te sluiten op het landelijke programma Nationale Parken Nieuwe Stijl.

5.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

Toelichting

De Waddenzee is het grootste Nederlandse Natura 2000-gebied. Dat vraagt om bescherming en ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden. Tegelijkertijd is het belangrijk dat het Waddengebied vitaal blijft, met voldoende economische kansen voor de mensen die er wonen, werken en ontspannen. De provincie streeft daarom naar een goede balans tussen ecologische en duurzame economische ontwikkelingen in het Waddengebied.

Samen met de provincies Fryslân en Groningen is onze provincie verantwoordelijk voor het Waddenfonds. Het Waddenfonds verleent subsidies aan projecten die bijdragen aan de doelen van het fonds, namelijk natuurontwikkeling en duurzame economische ontwikkeling. Daarnaast zetten wij ons als Waddenprovincies in om een breed en samenhangend programma te realiseren met onder andere de inzet van Waddenfondsmiddelen. Dit programma is het Investeringskader Waddengebied dat eind 2016 door Provinciale Staten van Groningen, Fryslân en Noord-Holland is vastgesteld. Hierin staan zes grote opgaven voor het Waddengebied: natuurontwikkeling in de Waddenzee, havenontwikkeling en natuurverbetering, versterken en vermarkten van de Waddenzee als werelderfgoed, vitale kust en Afsluitdijk en Eems-Dollardgebied in balans en eilanden op eigen kracht. De provincie stelt cofinanciering beschikbaar via de Reserve Cofinanciering Waddenzee.

Samen met vele andere partners in het Waddengebied zoals het Rijk, de Waddenprovincies Fryslân en Groningen, de waterschappen, gemeenten, de in 2020 gevormde Beheerautoriteit Waddenzee en belangenorganisaties zoals de Coalitie Wadden Natuurlijk, de recreatieondernemers, de Waddenzeehavens en LTO-Noord, werken we aan de uitvoering van de Agenda voor het Waddengebied 2050.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 5.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5.3.1	Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren	1.224	1.115	1.089	1.089	989	989
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	960	3.528	3.989	4.369	589	589
5.3.3	Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven	3.530	13.629	19.312	13.126	11.853	11.310
	Totaal lasten	5.714	18.272	24.390	18.584	13.431	12.888
	Totaal baten	-47	-138	-220	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	5.667	18.134	24.170	18.584	13.431	12.888
	Stortingen						
5.3.2	Resv. Landschap	300	2.500	3.500	4.000	4.000	0
5.3.3	Resv. Cofinanciering Waddenzee	5.000	3.120	5.000	2.000	854	1.000
	Onttrekkingen						
5.3.2	Resv. Landschap	0	-2.800	-3.180	-3.780	0	0
5.3.3	Resv. Cofinanciering Waddenzee	-2.660	-3.274	-9.002	-2.816	-1.543	-1.000
	Resultaat	**8.307**	**17.680**	**20.488**	**17.988**	**16.742**	**12.888**

Programma 6 Economie, cultuur en welzijn

Doelenboom

6. Economie, cultuur en welzijn
6.1 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie
6.1.1 Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen
6.1.2 Een innovatief klimaat bevorderen
6.1.3 Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen
6.1.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken
6.1.5 Europese landbouwprojecten cofinancieren
6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur
6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen
6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap
6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken
6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten
6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed
6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed
6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten
6.4.2 UNESCO stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen
6.5 Uitvoeren welzijnstaken
6.5.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen

Maatschappelijk doel

De provincie staat voor nieuwe en deels bekende opgaven in het economisch en cultureel domein, die door de coronapandemie soms zijn uitvergroot. De provincie blijft zich inzetten voor het bevorderen van welvaart en welzijn. Nadrukkelijk wordt gekozen voor beide termen omdat het ene versterken zonder het andere niet toekomstvast is. De provincie blijft aandacht geven aan goede (fysieke) vestigingsvoorwaarden voor economische activiteiten. Deze vestigingsvoorwaarden ziet de provincie veranderen, gedreven door de maatschappelijke wens en noodzaak van verduurzaming van de samenleving en vergroening van de economie. Er is aandacht voor de productie en herkomst en hergebruik van producten en de bijbehorende effecten op leefomgeving en welzijn. Stimuleren van vermindering van energiegebruik in bijvoorbeeld de glastuinbouw en mogelijk maken van innovaties zijn voor de provincie onderdelen in het bevorderen van welvaart en welzijn. De noodzakelijke transitie naar een duurzame economie is een belangrijke drijfveer voor innovatie. Dit biedt Noord-Holland kansen voor nieuwe economische ontwikkeling. Om deze kansen te kunnen benutten is een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt een belangrijke randvoorwaarde. Hierdoor blijft er voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar en blijft de arbeidsparticipatie op peil. De provincie legt hierbij nadrukkelijk de verbinding met de technische beroepen die heel belangrijk zijn voor het realiseren van de energietransitie.

Verdergaande digitalisering van de maatschappij (zoals online boodschappen bestellen, online mediadiensten en studie en thuiswerken) heeft ook effect op de economie en de ruimte. De provincie zet zich daarbij via regelgeving, stimuleringsmaatregelen en kennisoverdracht in voor het meesturen van deze ontwikkelingen. De provincie heeft hierin geen monopoliepositie.

In het culturele domein ziet de provincie de grote waarde van de diverse, zichtbare en onzichtbare cultuurhistorie. Deze wil zij steunen en duurzaam maken ook voor gebruik door toekomstige generaties van bewoners en bezoekers. Daarom zet de provincie zich in om archeologische geschiedenis toegankelijk te maken. Monumenten als kerken, stolpboerderijen, Stelling van Amsterdam vertellen het voor het oog zichtbare verhaal en zijn ook vaak markeringen in het landschap. Deze cultuurhistorie wil de provincie vertellen vanuit diverse invalshoeken om zo de essentiële verbinding tussen heden en verleden te leggen.

Noord-Holland heeft een hoogstaande en veelzijdige culturele infrastructuur, in de vorm van podia, musea, beeldende kunstinstellingen, bibliotheken, et cetera. Het is belangrijk dat dit aanbod voor alle inwoners en bezoekers goed toegankelijk is en daarom stimuleert de provincie gemeenten en instellingen om zoveel mogelijk regionaal af te stemmen.

Leefbaarheid is een breed thema dat door de provincie vanuit welzijn specifiek wordt ingevuld door oog te hebben voor de dorpshuizen en de rol van sport in een gezonde leefstijl en vrijetijdsbesteding. De provincie vindt het daarnaast belangrijk om discriminatie in de sport tegen te gaan.

Naast het economisch beleid zoals vastgelegd in het Strategisch Beleidskader Economie zet de provincie sinds 2021 extra in op economisch herstel en duurzaamheid. De inspanningen van de provincie op dit terrein zijn opgenomen in het hiervoor ingestelde begrotingsprogramma Economisch Herstel en Duurzaamheid.

Wettelijk beleidskader

- Erfgoedwet
- Wet kenbaarheidpubliekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Omgevingswet 2022
- Wet op de archeologische monumentenzorg
- Wet op de ruimtelijke ordening
- Wet op het specifiek cultuurbeleid
- Beleidsbrief “Erfgoed telt”
- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
- Regioprofiel MRA 2019-2024 "Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed"
- Cultuur als onderdeel van de "Ruimtelijk Economische Actieagenda 2016-2020"

Provinciaal beleidskader

- Beleidskader "Cultuur in Ontwikkeling" 2017-2020 (wordt geactualiseerd in najaar 2021)
- Omgevingsverordening NH 2020
- Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam-Nieuwe Hollandse Waterlinie 2017-2020
- Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018
- Strategisch Beleidskader Economie (2016) en uitvoeringsagenda economie (wordt geactualiseerd in najaar 2021)
- Voedselvisie

Budgettabel 2022 (x € 1.000)

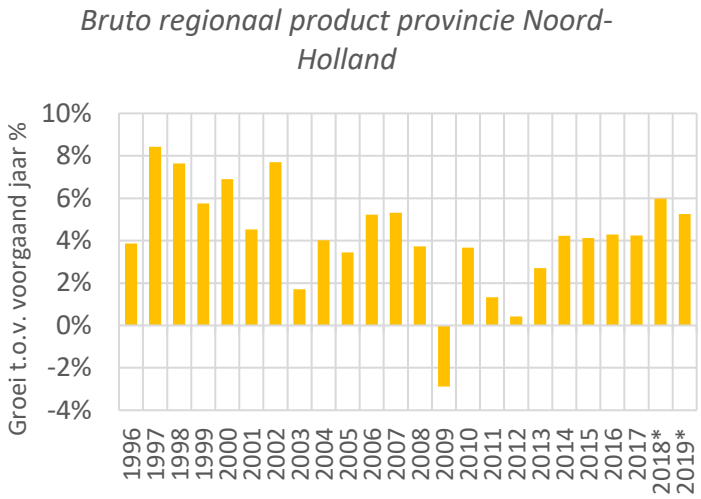
Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
6.1	Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie	21.050	72	20.978	7.953	8.172	21.197
6.2	Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur	4.595	0	4.595	0	0	4.595
6.3	Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap	3.850	0	3.850	0	0	3.850
6.4	Behouden en ontwikkelen erfgoed	7.730	0	7.730	5.947	5.051	6.834
6.5	Uitvoeren welzijnstaken	485	0	485	0	0	485
	Totaal	**37.710**	**72**	**37.638**	**13.900**	**13.223**	**36.961**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
6	6.1.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
6	6.1.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
6	6.1.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
6	6.1.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
6	6.1.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
6	6.1.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	6.1.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	6.1.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie
6	6.1.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie
6	6.1.2	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
6	6.1.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Effectindicator programma Economie, cultuur en welzijn

Definitie: De groei van het bruto regionaal product t.o.v. het voorgaande jaar, weergegeven als percentage.
Bron: https://www.waarstaatjeprovincie.nl/Paginas/BBV/Bruto-regionaal-product.aspx

6.1 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Onze rol
In het Strategisch Beleidskader Economie kiest de provincie ervoor om zoveel mogelijk uit te gaan van onze verbindende rol als middenbestuur en vanuit die rol te werken aan de optimale condities waarbinnen de economie zich duurzaam kan ontplooien. Dit sluit ook het beste aan bij hoe het IPO de rol van provincies ziet voor de regionale economie (Kompas 2020) en onze rol voor andere kerntaken (zoals voor ruimtelijke ordening, bereikbaarheid, natuur, water en milieu). De verbindende rol zetten wij vaak in omdat de mogelijkheden van de afzonderlijke partijen (ook die van de provincie) niet breed genoeg zijn om verandering te realiseren (denk hierbij aan de Voedselvisie, innovatie in het MKB en Arbeidsmarkt en Onderwijs). Daarnaast benutten we ook financiële stimulering (subsidies en investeringen) en regelgeving om bij te dragen aan een duurzame en innovatieve economie.

Samenwerkingspartners
De provincie werkt met vele partners in het economische domein. Dit zijn onder meer gemeenten, bedrijven, kennisinstellingen, deelnemingen/fondsen, onderwijsinstellingen, samenwerkingsverbanden, provincies en het Rijk.

Prioriteiten
- Het goed laten draaien van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij in het eerste volledige jaar van haar bestaan (opgericht in 2021): de ROM is bekend en investeert.

Op basis van de geactualiseerde agenda voor Economie (vast te stellen najaar 2021) kunnen extra prioriteiten voor 2022 met de eerste begrotingswijziging worden toegevoegd.

Omgevingsfactoren:

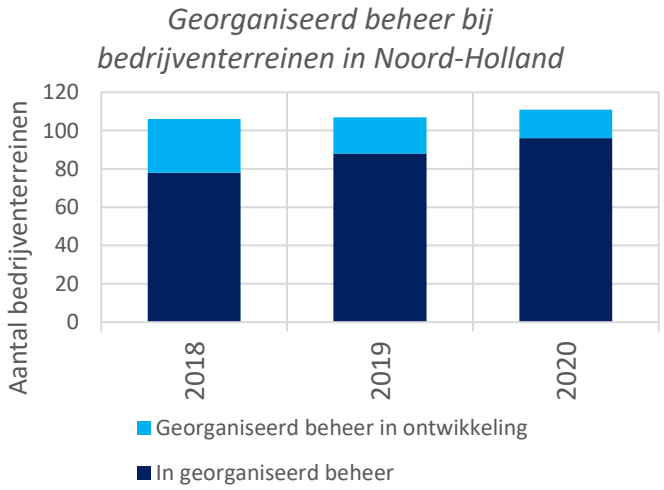
- De coronapandemie heeft een grotere impact op de Noord-Hollandse economie dan op de economie van andere provincies, vanwege de specifieke sectorstructuur in Noord-Holland.
- Ook heeft Noord-Holland een hoger aandeel in de flexibele schil van de arbeidsmarkt: zelfstandigen, zzp'ers, eenmanszaken en freelancers. Deze groep heeft extra last van de coronacrisis door de afname van de vraag.
- Deze situatie kan effect hebben op de economie in termen van werkloosheid en faillissementen. Het kan ook impact hebben op de begrote doelen voor het economisch beleid, zoals gemeenten die het opknappen van bedrijventerreinen uitstellen of bedrijven die geen prioriteit meer geven aan investeringen, innovatieprojecten of het aantrekken van werknemers.

6.1.1 Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen

Toelichting

De provincie zet subsidieregelingen als de Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen (HIRB) en Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden voort om de vitaliteit en duurzaamheid van bestaande werklocaties te verbeteren. De opzet van de HIRB is verbreed tot HIRB-plus om duurzaam ruimtegebruik ook bij detailhandelslocaties en verblijfsrecreatie te bereiken. Bij de prioritering van te subsidiëren projecten speelt de invulling van de aspecten duurzaamheid, circulariteit en leefbaarheid een belangrijke rol. Vanaf 2021 is er voor de verblijfsrecreatie de HIRB+ Uitvoeringsregeling Revitalisering Verblijfsrecreaties waarmee eigenaren van vakantieparken en campings ondersteund worden die hun locaties willen opknappen en verduurzamen. Daarnaast wordt samen met gemeenten onderzocht waar en hoe leegstaande winkels kunnen worden getransformeerd naar wonen, ter versterking van de bestaande winkelgebieden.

Prestatieindicator 6.1.1

Toelichting
Aantal bedrijventerreinen waarbij ondernemers ondersteund worden in o.a. verduurzaming, energiebesparing, relatienetwerken en criminaliteitspreventie.
Bron: Provincie Noord-Holland

6.1.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Toelichting

Om verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunt de provincie duurzame innovatie.

De in 2021 opgerichte Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) wordt in 2022 doorontwikkeld. Met de ROM willen overheden werken aan de transitieopgaven in de economie en aan een duurzaam herstel uit de coronacrisis. De ROM neemt een belangrijke plaats in in het bestaande 'ecosysteem' voor innovatie en MKB-stimulering in Noord-Holland. De ROM zal aanvullend aan en in samenwerking met deze instrumenten gaan functioneren Daarnaast heeft de provincie een aantal instrumenten om innovatie in het MKB te stimuleren. Die zijn vooral gericht op het vergroten van de transparantie van de kapitaalmarkt, het bijdragen aan 'investment readiness' via het Programma Investeringsgereed Innovatief MKB Noord-Holland (PIM) en de toegankelijkheid van kapitaal in verschillende fasen van innovatie: via het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH), de MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT), en het Innovatiefonds Noord-Holland (INH). Het versnellingsprogramma GO!-NH heeft als doel duurzame innovaties sneller te laten ontwikkelen. Speciale focus bij de provinciale instrumenten ligt op duurzaamheid, zoals energietransitie, circulaire economie en duurzame mobiliteit. Deze instrumenten worden in 2022 voortgezet. Wij steunen de European Digital Innovation Hub voor onze regio. Dit samenwerkingsverband met partners in het MKB en ook de provincies Utrecht en Flevoland vormt het loket voor alle digitaliseringsvragen van het MKB.

6.1.3 Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen

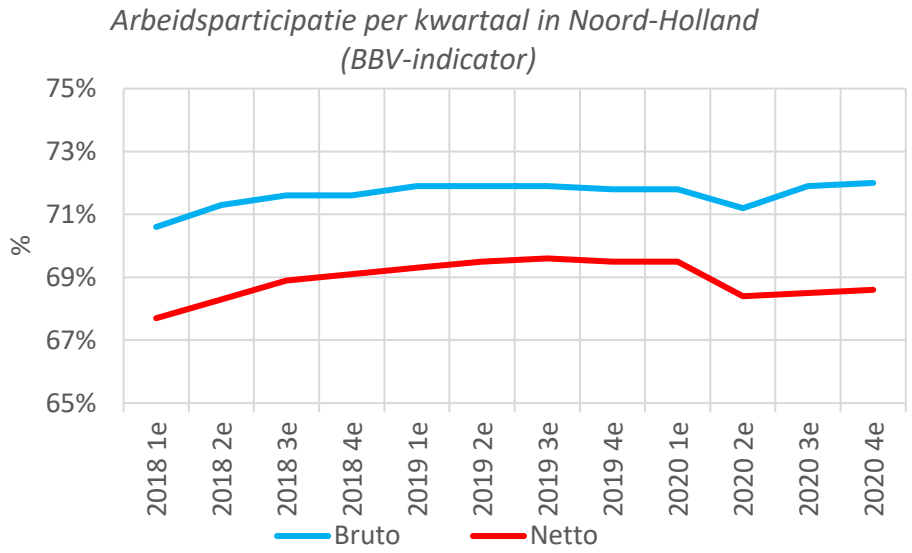
Toelichting

Door verdergaande technologisering en digitalisering veranderen, ontstaan of verdwijnen er steeds meer functies met bijbehorende aantallen banen. Daarmee is de mismatch in de aansluiting van arbeidsmarkt en onderwijs meer en meer een vraagstuk van innovatie van bedrijven, om- en bijscholing van zittend personeel en langdurig werkzoekenden aan het worden. De coronacrisis heeft het belang van die technologische en digitale skills voor een duurzame economie en arbeidsmarkt onderstreept.

Het reguliere arbeidsmarktbeleid blijft zich focussen op triple helix-verbindingen in en tussen regionale Techniek- en Technologiecampussen (T&T). Weliswaar minder in aantal door nadere focus op de klimaatopgave, maar breder door extra inzet op onderwijs rond innovaties en benodigde verbinding met het HBO in de regio. Met de incidentele inzet van coronaherstelmiddelen (zie ook hoofdstuk 7) wil de provincie ook werkenden en werkzoekenden zelf, waar nodig, ondersteunen in hun ontwikkelmogelijkheden richting werk van de toekomst. Gelijktijdig willen wij daarmee bijdragen aan verduurzaming van de campusstructuur.

Onderlegger voor het faciliteren van het werkveld blijft de Visie voor Noord-Holland op de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs in 2021 en omgevormd tot een Manifest van de triple helix-partijen, inclusief een gezamenlijke actieagenda. Onze werkambassadeur is aanjager van de realisatie van die actieagenda, die grotendeels in lijn is met zijn eigen werkagenda.

Effectindicator 6.1.3

Toelichting

De bruto arbeidsparticipatie is het aandeel van de werkzame en werkloze beroepsbevolking t.o.v. de totale bevolking. De netto arbeidsparticipatie is het aandeel van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de totale bevolking.

Bron: CBS

6.1.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Toelichting

Een duurzame agro-food sector is van groot belang, gezien de impact van de sector op het ruimtegebruik en leefbaarheid in de provincie Noord-Holland naast het economische belang en de grote bijdrage van de keten aan de werkgelegenheid. Ingezet wordt op behoud, versterking en verduurzaming van de vijf ruimtelijk-economische landbouw- en visserijclusters: Greenport Aalsmeer, Greenport Noord-Holland Noord, Voedsel Verbindt, SeedValley en Visserij. In de beide Greenports zijn uitvoeringsprogramma's opgesteld. Deze richten zich op duurzame ruimtelijke ontwikkelingen; toekomstbestendige arbeidsmarkt; versterking van imago en positionering van de (glas)tuinbouw; internationalisering, kennisdeling en het in de praktijk brengen van innovaties, verduurzaming van (bollen)teelt.

In de Voedselvisie 2020-2030 staan de kansen en uitdagingen om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. De ambitie is een schone en veilige productie van gezond, betaalbaar en smaakvol voedsel voor iedereen. Dat betekent: gezonde verdienmodellen voor ondernemers, maar ook doen wat goed is voor ons als mens en dierenwelzijn (bijv. zo natuurlijk mogelijk houden van dieren via regeneratieve landbouw), het klimaat, bodem, water en biodiversiteit. Om tot een duurzaam voedselsysteem te komen is het nodig dat alle partijen in de voedselketen een steentje bijdragen. Dit noemen we samenwerking in de keten. Niet alleen de agrarische sector en de voedselverwerkers zijn aan zet, maar ook de groothandel, horeca, supermarkten, consumenten, onderwijs, veredelaars, data & techniek en afvalverwerkers. Het hele voedselsysteem is complex en het kost tijd om dat te veranderen. Zie: voedselvisie en platform.

In de uitvoeringsagenda 2021-2022 heeft de provincie haar doelen voor 2022 uiteengezet. We zetten in op gebiedsprojecten, eiwittransitieprojecten en korte ketenprojecten.
Daarnaast zetten wij in op samenwerkende netwerken.

De provincie investeert in agrimatie zodat cijfers en feiten over duurzaamheidsprestatie van de land- en tuinbouw in Noord-Holland goed toegankelijk zijn.

In de glastuinbouw ligt de nadruk op energie, warmte zoals geothermie, en CO_2. Concentratie van glastuinbouwbedrijven en samenwerking in energieprojecten is noodzakelijk voor een klimaatneutrale glastuinbouw. De tuinbouw heeft tevens uitdagingen om voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten aan zich te binden en op te leiden. Seed Valley is internationaal van betekenis voor de kwaliteit van gewassen. Seed Valley is verbonden met de Greenports.

6.1.5 Europese landbouwprojecten cofinancieren

Toelichting

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) is een nationaal programma dat voor 90% door de provincies en 10% door het Rijk wordt uitgevoerd. Noord-Holland beschikt binnen dit programma over € 77 miljoen aan Europese middelen. Van dit bedrag is € 37,9 miljoen bestemd voor regelingen waarvoor de reserve Europese landbouwprojecten is bedoeld, zoals jonge boeren, innovaties en LEADER. Het overige bedrag (€ 39,1 miljoen) betreft agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) uit de portefeuille Natuur. De provincie draagt voor deze POP3-periode circa € 17,5 miljoen bij voor de uitvoeringskosten en cofinanciering van projecten. Dit is inclusief € 5,0 miljoen die via de begrotingswijziging 2021 aan de reserve zijn toegevoegd. Deze toevoeging heeft plaatsgevonden omdat het POP3 met twee jaar is verlengd tot en met 2022. De betalingen van POP3-subsidies kunnen drie jaar doorlopen, dat wil zeggen tot en met 2025. In 2023 start de nieuwe periode voor het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Die periode loopt van 2023-2027 en twee jaar uitlooptijd voor betalingen. De provincie participeert in de voorbereiding van het GLB/Nationaal Strategisch Plan.

Met subsidieregelingen dragen wij bij aan innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht, jonge boeren, LEADER (versterken landelijk gebied).

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.1 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.1.1	Ruimtelijke vestigingsklimaat bevorderen	5.961	6.790	6.905	6.905	4.330	4.580
6.1.2	Een innovatief klimaat bevorderen	14.715	16.739	9.276	4.995	4.095	3.930
6.1.3	Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen	1.946	1.274	1.124	974	224	224
6.1.4	Een duurzame agrosector behouden en versterken	1.416	2.679	2.928	3.078	2.013	1.128
6.1.5	Europese landbouwprojecten cofinancieren	-4	1.280	817	763	616	447
	Totaal lasten	24.034	28.762	21.050	16.715	11.278	10.309
	Totaal baten	-4.372	-7.585	-72	-72	-72	-72
	Saldo van baten en lasten	19.662	21.177	20.978	16.643	11.206	10.237
	Stortingen						
6.1.1	Resv. Herstructurering Bedrijventerreinen	2.500	2.500	2.500	2.500	0	0
6.1.2	Resv. MKB innovatie-instrumenten	5.550	3.750	5.672	5.672	4.922	4.922
6.1.4	Resv. Duurzame Landbouw	0	0	0	0	0	0
6.1.5	Resv. Europese landbouwprojecten	1.364	5.000	0	500	1.200	1.400
	Onttrekkingen						
6.1.1	Resv. Herstructurering Bedrijventerreinen	-2.152	-6.069	-2.575	-2.575	0	0
6.1.2	Resv. MKB innovatie-instrumenten	-3.364	-5.347	-4.646	-315	-165	0
6.1.4	Resv. Duurzame Landbouw	-989	0	0	0	0	0
6.1.5	Resv. Europese landbouwprojecten	4	-1.195	-732	-678	-531	-362
	Resultaat	**22.576**	**19.817**	**21.197**	**21.747**	**16.632**	**16.197**

6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

Onze rol

Gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan inbreng van kennis en procesbegeleiding om regionale afstemming te bevorderen. De provincie faciliteert bestaande culturele netwerken van gemeenten om tot duurzame regionale afstemming en efficiënte samenwerking te komen.

Samenwerkingspartners

Belangrijke partners bij dit beleidsdoel zijn, naast gemeenten, ProBiblio en Plein C.

Prioriteiten

Op basis van de geactualiseerde agenda voor Cultuur (vast te stellen najaar 2021) kunnen extra prioriteiten voor 2022 met de eerste begrotingswijziging worden toegevoegd.

Omgevingsfactoren

- Het effect van de COVID-19-maatregelen voor de culturele sector zal ook in 2022 voelbaar zijn. De provincie blijft dat samen met gemeenten in 2022 volgen en waar mogelijk actie ondernemen.
- De minister werkt samen met IPO en VNG aan een convenant en uitvoeringsprogramma dat de samenwerking van netwerkpartners binnen de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen verder vorm gaat geven.

6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Toelichting

Regionale samenwerking
De provincie faciliteert bestaande culturele netwerken van gemeenten en culturele instellingen om tot duurzame regionale afstemming en efficiënte samenwerking te komen met de Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale samenwerking cultuur 2021. De voortzetting van deze uitvoeringsregeling in 2022 draagt bij aan het toegankelijk houden van de culturele infrastructuur en het bevorderen van cultuurparticipatie voor een breed publiek
De drie noordelijke regio's hebben als regio Noord-Holland Noord in 2021 een regioprofiel opgesteld dat in 2022 wordt geconcretiseerd. De provincie werkt in de MRA samen met 32 gemeenten (via deelregio's), de vervoerregio en de provincie Flevoland aan een betere spreiding en bereikbaarheid van culturele infrastructuur. Dit heeft geleid tot het Regioprofiel 2019-2024 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed'. In 2022 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van acties die behoren bij de programmalijnen Samenwerking en Cultuur aan de Basis.

ProBiblio
ProBiblio is de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor bibliotheken en voert de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel uit, met een provinciale subsidie. De Wet benoemt drie provinciale kerntaken: Interbibliothecair Leenverkeer (IBL), Bibliotheek Innovatie en Netwerktaken. De provincie ziet de bibliotheekfunctie als belangrijk onderdeel van de culturele infrastructuur en richt haar activiteiten daarom vooral op het regionaal bereikbaar, toegankelijk en relevant houden van de bibliotheek.

Cultuureducatie
In het coalitieakkoord is besloten cofinanciering beschikbaar te stellen van jaarlijks € 750.000 voor het vervolg van het matchingsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit in de periode 2021-2024. Het programma is gericht op goed cultuuronderwijs op basisscholen. De nadruk ligt op het bereiken van nieuwe scholen, in het bijzonder scholen met onderwijsachterstanden, om hiermee de kansengelijkheid van kinderen te vergroten. Ook is er meer ruimte voor maatwerk zoals aandacht voor het voortgezet onderwijs en de relatie binnen- en buitenschools.

Er wordt samengewerkt met het Rijk en 26 gemeenten in Noord-Holland die deelnemen aan het Noord-Hollandse programma Cultuureducatie met Kwaliteit. De provincie subsidieert Plein C om dit programma uit te voeren.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.2.1	Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen	10.828	7.796	4.595	4.595	4.595	3.845
	Totaal lasten	10.828	7.796	4.595	4.595	4.595	3.845
	Totaal baten	0	-392	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	10.828	7.404	4.595	4.595	4.595	3.845
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**10.828**	**7.404**	**4.595**	**4.595**	**4.595**	**3.845**

6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

Onze rol

De provincie heeft een stimulerende en autonome rol als het gaat om het behoud door ontwikkeling van het cultuurlandschap en het hierin gelegen erfgoed. Dit doet de provincie door het uitdragen van de Leidraad Landschap & Cultuurhistorie 2018, het organiseren van bijeenkomsten, met handleidingen en adviezen. De ruimtelijke kwaliteit is gewaarborgd in de Omgevingsverordening. De provincie investeert direct in het behoud en de benutting van monumenten en landschap. Dit beoogt kwaliteit te verbeteren en te leiden tot hoger maatschappelijk en economisch rendement. Daarnaast is de provincie eigenaar van de collectie archeologische vondsten in het archeologisch depot.

Samenwerkingspartners

Om onze beleidsdoelen te behalen werken wij samen met het Rijk, gemeenten, waterschappen, monumentenorganisaties, natuurbeheerders, (landschap)ontwerpers, eigenaren en initiatiefnemers.

Prioriteiten

Op basis van de geactualiseerde agenda voor Cultuur (vast te stellen najaar 2021) kunnen extra prioriteiten voor 2022 met de eerste begrotingswijziging worden toegevoegd.

Omgevingsfactoren

Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de ruimtelijke bescherming van archeologische waarden en wettelijk is vastgelegd dat bij ruimtelijke ingrepen de verstoorder verantwoordelijk is voor zorgvuldig archeologisch onderzoek en eventuele opgravingen. Daar waar wij als provincie eigenaar zijn van de vondsten houden wij toezicht op deze activiteiten. Maar de provincie is grotendeels afhankelijk van gemeenten als het gaat om het zorgvuldig en tijdig uitvoeren van onderzoek en opgravingen. Waar wij als provincie zelf de ‘verstoorder’ zijn, of de rol van ‘bevoegd gezag’ hebben, zien wij toe op een kwalitatief goede archeologische begeleiding van planvorming en uitvoering van projecten.

6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Toelichting

In 2018 is de Leidraad Landschap & Cultuurhistorie geactualiseerd en in 2022 wordt de Omgevingsverordening vastgesteld. In de Omgevingsverordening zijn Bijzonder Provinciaal Landschap en structuren benoemd en omschreven. Ook in 2022 brengt de provincie de Leidraad Landschap & Cultuurhistorie en de Omgevingsverordening onder de aandacht bij gemeenten, natuurbeheerders, (landschap)ontwerpers en initiatiefnemers. De provincie helpt hen om deze toe te passen bij ruimtelijke inpassingen. De provincie heeft bestuurlijke afspraken met het Rijk over het in stand houden van een Steunpunt voor monumenten en archeologie voor gemeenten. Dit steunpunt adviseert gemeenten bij hun wettelijke erfgoedtaken en bij gebiedsgerichte ontwikkelingen met historische kwaliteit op basis van de Leidraad Landschap & Cultuurhistorie. Om de kwaliteit van het Noord-Hollandse cultuurlandschap te behouden wordt aangesloten op het bredere, ruimtelijke instrumentarium van de provincie zoals de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (voor integrale agendering opgave cultuur), en de ambtelijke adviesgroep ruimtelijke kwaliteit (ARK) voor integrale advisering landschap en cultuurhistorie.

6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Toelichting

De provincie ziet kansen om het erfgoed binnen de cultuurhistorische structuren te behouden en beter te benutten. Dit doen we door kennis te ontwikkelen, zoals de Waarderingskaart voor Stolpen, en kennis te delen via lokale, regionale en landelijke netwerken. De Monumentenmonitor, geeft inzicht in de bouwkundige staat, de leegstand, herbestemming en verduurzaming van de rijks- en provinciale monumenten in de provincie Noord-Holland. De provincie zet in op kennisontwikkeling en kennisdeling over herbestemming en verduurzaming van erfgoed. Dit wordt op verschillende manieren gedaan: via actieve communicatie, bijvoorbeeld met thematische of gebiedsgerichte netwerkbijeenkomsten zoals het duurzaam erfgoed congres of informerend (passieve communicatie) via de provinciewebsite en de wegwijzer voor monumenten.

Naast instandhouding investeert de provincie in het verder versterken en benutten van de provinciale structuren, zoals het UNESCO-werelderfgoed Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). Om het verhaal van de cultuurhistorische structuren voor een breed publiek toegankelijk te maken en draagvlak te creëren, benutten we onder andere verhalenplatform Oneindig Noord-Holland (met een vast thema rond provinciale monumenten), en de documentaire foto-opdracht van de Provinciale Atlas Noord-Holland (met in 2021/2022 het thema ‘Leven met het water’).

6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

Archeologische waarden zijn een belangrijk onderdeel van het waardevolle cultuurlandschap van de provincie Noord-Holland. In tien geselecteerde gebieden met een bovengemeentelijk archeologisch belang probeert de provincie via ‘informatie en inspiratie’ gemeenten, gebruikers en beheerders van vindplaatsen aan te zetten tot zorgvuldige omgang met deze waarden. De provincie zet zich ook in voor een zorgvuldige omgang met (toevals)vondsten en vindplaatsen. De provincie heeft daarnaast een wettelijke taak voor de instandhouding van een provinciaal

archeologisch depot en het (online) toegankelijk maken van de collecties en vondsten. De provincie heeft er voor gekozen deze taak breder in te vullen: via onderzoek van de collecties en de uitgave van verschillende (digitale) publicaties worden archeologische vondsten en collecties voor een breder publiek beleefbaar gemaakt. We onderscheiden onder andere rijk geïllustreerde publieksbrochures, een reeks met archeologische rapporten en de Archeologische kroniek. Met een online archeologiemagazine wordt archeologische kennis ontsloten voor leerkrachten in het basis- en voortgezet onderwijs en daarmee de Noord-Hollandse scholieren.

In Archeologiemuseum Huis van Hilde worden de provinciale archeologische collecties beheerd. Er zijn vaste en tijdelijke tentoonstellingen en educatieprogramma's over archeologie voor bezoekers en leerlingen van het primair en voortgezet onderwijs. Voor diverse groepen worden speciale rondleidingen georganiseerd en educatieve bijeenkomsten.

In deze coalitieperiode is opnieuw budget beschikbaar gesteld voor onderwaterarcheologie. De provincie investeert in conservering, restauratie en wetenschappelijk onderzoek naar de vondsten uit het Palmhoutwrak en uiteindelijk moeten de vondsten in een permanente tentoonstelling toegankelijk worden voor het brede publiek in museum Kaap Skil op Texel.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.3.1	Cultuurhistorische waarden landschap versterken	950	615	650	650	650	650
6.3.2	Kennis cultuurhistorische structuren vergroten	738	694	694	694	694	694
6.3.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	1.879	2.336	2.506	1.889	1.804	1.819
	Totaal lasten	3.568	3.645	3.850	3.233	3.148	3.163
	Totaal baten	-9	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	3.559	3.645	3.850	3.233	3.148	3.163
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**3.559**	**3.645**	**3.850**	**3.233**	**3.148**	**3.163**

6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

Onze rol

De provincie stimuleert en ondersteunt restauratie, herbestemming en verduurzaming van monumenten. Daarnaast treedt de provincie waar mogelijk op als verbinder van erfgoed met gebiedsopgaven.

Als siteholder voor het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam coördineert de provincie het behoud en de ontwikkeling van dit werelderfgoed. De provincie is geen eigenaar van dit werelderfgoed, dat zijn anderen waaronder groenbeherende organisaties, gemeenten, waterschappen en soms particulieren.

Samenwerkingspartners
Bij het behouden van genoemd erfgoed werkt de provincie samen met het Rijk, gemeenten, waterschappen, monumentenorganisaties, natuurbeherende organisaties, individuele eigenaren, stichtingen, kerkbestuurders en ontwikkelaars. Wat betreft het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam wordt daarbij ook samengewerkt met UNESCO en de provincie Utrecht, omdat een deel van de Stelling van Amsterdam door de provincie Utrecht loopt. Met de projectorganisatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (bestaande uit vier provincies) wordt samengewerkt om de Nieuwe Hollandse Waterlinie als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam toe te voegen aan het werelderfgoed.

Prioriteiten
Op basis van de geactualiseerde agenda voor Cultuur (vast te stellen najaar 2021) kunnen extra prioriteiten voor 2022 met de eerste begrotingswijziging worden toegevoegd.

Ten aanzien van het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde (OUV) van dit werelderfgoed;
- breed uitdragen en bekendmaken van de OUV van dit werelderfgoed.

Omgevingsfactoren
Demografische en economische factoren dragen in grote mate bij aan de kansen van herbestemming. Herbestemmingsopgaven verschillen sterk. Vooral in Noord-Holland Noord zal het niet altijd mogelijk zijn een economisch rendabele bestemming te vinden voor een monument. In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is gezien de economische groei en de aanwezige investeringskracht van de markt meer mogelijk. Dit vraagt om een eigen aanpak, met bijbehorend instrumentarium, dat aansluit op (her)bestemmingsontwikkelingen zelf, maar dat ook bruikbaar is in bredere gebiedsontwikkeling.

6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Toelichting

Restauratie en verduurzaming is zowel aan de orde bij continuerend gebruik, bij uitbreiding van dit gebruik (bijbestemmen) als bij herbestemming. In alle gevallen zorgt verduurzaming voor consistent toekomstig gebruik en verbetering van exploitatie. De provincie gebruikt de monumentenmonitor en de kennis van de Loods Herbestemming om op hoofdlijnen inzicht te krijgen in de bouwkundige staat van monumenten en hun economische ontwikkelpotentie. De data dienen primair voor beleidsontwikkeling. Met deze data worden ook keuzes gemaakt waar welke inzet gepleegd wordt. De provincie kiest voor investeren in die monumenten, waar de kansen op een succesvolle herbestemming het grootst zijn. Daarnaast zet de provincie haar netwerk, de Loods Herbestemming en het Steunpunt Monumenten en Archeologie in om de kansrijke herbestemmingsopgaven boven tafel te krijgen en om met verschillende experts en betrokkenen te onderzoeken wat de meest kansrijke invulling is. Dit gebeurt tijdens verschillende expertsessies, de Dag van de Herbestemming en adviezen aan eigenaren en initiatiefnemers. Daarnaast kunnen eigenaren gesubsidieerd haalbaarheidsonderzoeken laten uitvoeren om tot een kansrijke herbestemming te komen, waarbij de erfgoedwaarde van het monument goed wordt meegewogen. Verduurzaming speelt hierbij een belangrijke rol en er kan binnen deze regeling ook apart een subsidie worden aangevraagd voor een energiescan.

In 2022 zal de provincie kennisbijeenkomsten organiseren over het verduurzamen van monumenten. Voor restauratie kan een beroep worden gedaan op restauratiesubsidies. Voor verduurzaming en herbestemming op laagrentedragende financiering uit het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten.

Het restauratievolume van rijksmonumenten en provinciale monumenten (in matige en slechte bouwkundige staat) neemt geleidelijk af. Van 30% in 2014 tot 17,8% eind 2020. Rekening houdend met terugval ten gevolge van de coronacrisis wordt een verdere afname in 2021 met 0,5% realistisch geacht. De streefwaarde voor 2022 ligt daarbij op een restauratievolume van 17,3%. Uitgaande van deze conservatieve schatting is de streefwaarde voor 2023 dan 16,8% en voor 2024 16,3%.

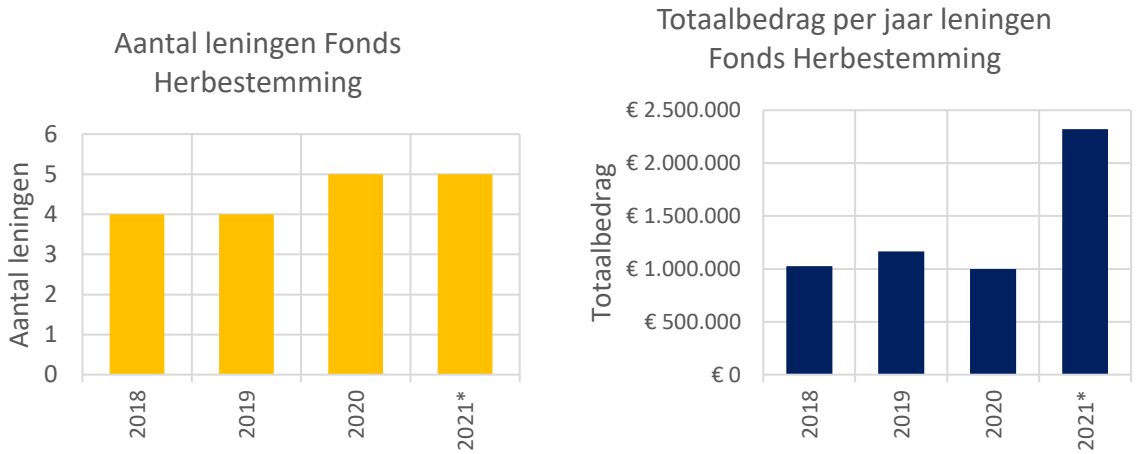
Effectindicator 6.4.1

Restauratievolume: % Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco

	Peildatum	**Goed**	**Redelijk**	**Matig**	**Slecht**	*Opmerkingen*
Noord-Holland	2019	36,1%	46,0%	15,6%	2,3%	*BBV-indicator*

Bron: Monumentenmonitor Noord-Holland

Prestatie-indicatoren 6.4.1

Toelichting:
Het aantal leningen en het totaalbedrag van deze leningen verleend vanuit het Fonds Herbestemming. *Het bedrag in 2021 is nog in bewerking: de lening is door ons verleend maar nog niet door NRF uitgekeerd.
Bron: Provincie Noord-Holland

6.4.2 UNESCO stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Toelichting

De Stelling van Amsterdam is sinds 1996 UNESCO-werelderfgoed en sinds die tijd is de provincie Noord-Holland 'siteholder' (eerstverantwoordelijke) voor dit werelderfgoed. De siteholder heeft de verplichting om zorg te dragen voor het behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde

(OUV) van het werelderfgoed. Daarnaast dient de siteholder deze OUV uit te dragen en breed bekend te maken.

In juli 2021 heeft Unesco een besluit genomen over de nominatie om het wererlderfgoed uit te breiden met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt van Muiden in Noord-Holland door Utrecht en Gelderland tot de Biesbosch in Noord-Brabant. De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie zullen na een positief besluit van Unesco over de uitbreiding samen verdergegaan onder de naam 'Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies'. De siteholdertaken voor de Hollandse Waterlinies hebben we in dit geval ondergebracht in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie met de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. Deze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie is gehuisvest bij de provincie Utrecht. Deze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie zal een aantal taken als siteholder op zich nemen. Dit zijn onder andere:

- coördinatie van de harmonisatie van beleid;
- het opstellen van het managementplan voor het werelderfgoed;
- eerste aanspreekpunt Rijk en Unesco;
- communicatie over het werelderfgoed Hollandse Waterlinies en uitdragen van de universele waarden.

Niet alle taken en activiteiten inzake de Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie hebben we overgedragen aan de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Het stimuleren van herbestemming en/of restauratie van onderdelen van de Stelling van Amsterdam en het nemen van besluiten over ruimtelijke projecten, die het beschermingsregime raken van het werelderfgoed, blijven de bevoegdheid van de provincie Noord-Holland. Dit geldt ook voor de advisering over aanvragen van omgevingsvergunningen voor provinciale monumenten van de Stelling van Amsterdam. In 2022 gaan we onder andere aan de slag met:

- opstellen uitvoeringsprogramma SvA/NHW 2022-2026;
- opstellen gebiedsanalyses laagdynamische gebieden Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- uitvoering maatregelen liniedijken;
- opdracht publiekscommunicatie SvA/NHW.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.4.1	Investeren in behoud en herbestemming monumenten	7.730	7.323	6.618	6.568	4.790	671
6.4.2	UNESCO stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen	3.658	2.771	1.112	1.112	1.112	1.112
	Totaal lasten	11.388	10.094	7.730	7.680	5.902	1.783
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	11.388	10.094	7.730	7.680	5.902	1.783
	Stortingen						
6.4.1	Resv. Monumenten	6.751	5.751	5.051	5.051	3.551	3.551
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	3.150	0	0	0	0

	Onttrekkingen						
6.4.1	Resv. Monumenten	-7.840	-6.652	-5.947	-5.897	-4.119	0
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-3.214	-1.099	0	0	0	0
	Resultaat	**7.085**	**11.244**	**6.834**	**6.834**	**5.334**	**5.334**

6.5 Uitvoeren welzijnstaken

Onze rol
Uit de breedte van welzijnstaken die provincies kunnen uitvoeren, kiest de provincie voor een specifieke bijdrage aan leefbaarheid in kernen, verduurzaming van sportaccommodaties en het stimuleren van een positieve sportcultuur.

Samenwerkingspartners
Wij doen dit samen met partners als Sportservice en Dorpswerk Noord-Holland.

6.5.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen

Toelichting

De provincie stimuleert de vitaliteit van gemeenschappen. Dat doet de provincie door het zelf-initiatief van gemeenschappen te stimuleren via een subsidie aan Dorpswerk Noord-Holland. Via Dorpswerk ondersteunt de provincie initiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang. Sporten ziet de provincie ook als een belangrijk middel om samenhang in een gemeenschap te versterken. Om te voorkomen dat iedereen het wiel zelf moet uitvinden, zet de provincie in op kennisdeling. Zo ondersteunt de provincie Sportservice Noord-Holland bij het uitvoeren van de Kennisfunctie Sport. Daarnaast richt de provincie zich op het stimuleren van een positieve sportcultuur. Hier gaat het om sporten met elkaar en in acceptatie ongeacht persoonlijke voorkeuren. Naast een positieve sportcultuur zet de provincie ook in op het verduurzamen van sportaccommodaties, zodat zij op termijn besparingen kunnen inboeken. Hiervoor zet de provincie de Uitvoeringsregeling verduurzaming sportaccommodaties in.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.5 Uitvoeren welzijnstaken

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.5.1	Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen	216	485	485	485	0	0
	Totaal lasten	216	485	485	485	0	0
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	216	485	485	485	0	0
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**216**	**485**	**485**	**485**	**0**	**0**

Programma 7 Economisch herstel en duurzaamheid

Doelenboom

7. Economisch herstel en duurzaamheid

7.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

7.1.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Maatschappelijk doel

Op 18 mei 2020 hebben Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland, middels motie 42, de opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds te ontwikkelen. Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het coronavirus te verzachten. De financiële omvang van dit fonds bedraagt € 100 miljoen en wordt ingezet voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt.

Om optimaal zicht te houden op de voortgang is het fonds ondergebracht in een apart begrotingsprogramma Economisch Herstel en Duurzaamheid. Op deze manier zijn alle activiteiten die met dit fonds gerealiseerd worden gemakkelijk terugvindbaar in één apart hoofdstuk van de begroting. De hoofddoelstelling van dit begrotingsprogramma is het verzachten van de negatieve effecten van de uitbraak van het coronavirus en dit te combineren met de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Er zijn drie doelen van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds voor de lange termijn:

- Vermindering CO_2-uitstoot in de gebouwde omgeving;
- Versterkte culturele en maatschappelijke sector;
- Meer en goed geschoold personeel voor de technische sector.

Wettelijk beleidskader

De invulling die wij geven aan het verzachten van de negatieve effecten van het coronavirus vloeit niet voort uit een wettelijk beleidskader.

Provinciaal beleidskader

- Motie 42
- Raamwerk uitwerking motie 42 (1494135/1494136)
- Uitvoering Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds 2e tranche (1494135/1640094)

Budgettabel 2022 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
7.1	Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen	17.425	0	17.425	17.425	0	0
	Totaal	**17.425**	**0**	**17.425**	**17.425**	**0**	**0**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
		n.v.t.	

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

7.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Onze rol
De provincie speelt een ondersteunende rol bij het herstel van de economie van de effecten door het coronavirus. Ondersteunend door maatregelen die stimulerend werken voor de verduurzaming en herstel van bepaalde sectoren. Daarbij zoekt de provincie de samenwerking met gemeenten en andere relevante maatschappelijke partijen.

Samenwerkingspartners
Gemeenten, bedrijven, maatschappelijke en culturele organisaties

Prioriteiten
Verduurzaming gebouwde omgeving, versterken culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt voor de technische sector.

Omgevingsfactoren
De onvoorspelbaarheid van het virus en de economisch maatschappelijke effecten is van invloed op de maatregelen in de volgende tranches. Als daar mogelijkheden voor zijn zoeken we aansluiting bij regelingen en fondsen van het Rijk en Europa die gericht zijn op herstel na corona.

7.1.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

Toelichting

Particuliere woningeigenaren
Eind 2021 en overlopend naar 2022 zullen wij maatregelen nemen gericht op het ontzorgen van de eigenaar-bewoners bij het verduurzamen van de woning en de rol van de energieloketten en het verbeteren van de klantreis.

Uit het onderzoek naar het financieel instrumentarium dat PNH zou kunnen toevoegen om de verduurzaming eigenaar-bewoners te ondersteunen komt naar voren dat het verhogen van de conversie van "geïnteresseerd naar geïnvesteerd" omhoog moet. Dat kan door het faciliteren van de klantreis tot het investeringsbesluit met een energiemakelaar, die aansluit op energieloketten. Deze energiemakelaar helpt vanaf advies tot beoordeling aanbiedingen en zorgt voor een verbeterde aansluiting van de klantreis op de individuele situatie.

Een tweede instrument waarmee wij de conversie willen verhogen is de Noord-Hollandse EnergiebespaarGarantie, dit kan op termijn helpen investeringsbesluiten te financieren. Het betreft een garantie op energieprestatie van duurzaamheidsmaatregelen waardoor de eigenaarbewoner zekerheid krijgen ten aanzien van het terugverdienen van de investering. Aanbieding via de hypotheekverstrekkers, in lijn met NHG. Door het garantie-instrument is een flinke "multiplier" op de middelen mogelijk. Dit financiele instrument kan revolverend ingezet worden. Het vergt wel aandacht en ontwikkelingstijd. Concept en uitvoering in essentie eenvoudig, techniek van koppeling met hypotheekverstrekkers en regelgeving mogelijk

uitdagend. Operationalisering vergt nader onderzoek op het gebied van juridische haalbaarheid, wenselijkheid vanuit de hypotheekverschaffers, inrichting van het instrument en de mate waarin de koppeling met woonlastenneutraliteit aangeboden wordt.

De grote onzekerheid in dit instrument zit hem in de mate waarin de garantie ingeroepen wordt omdat woonlastenneutraliteit niet gerealiseerd wordt.

Corporaties
De bestaande regeling loopt door tot 1 oktober 2024. Met deze regeling stimuleren wij de samenwerking tussen corporaties om de markt uit te dagen de renovatiekosten te verlagen door het behalen van schaalvoordelen en innovatie. Voor 2022 wordt geen aanvulling op de regeling voorzien.

Bedrijventerreinen
Eind 2021 overlopend naar 2022 onderzoeken wij of een vorm van garantstelling als financieel instrument bijdraagt aan verduurzamingsmaatregelen op bedrijventerreinen.

Ondernemers missen door de coronacrisis financiële slagkracht om de verduurzaming echt op gang te houden. Op bedrijventerreinen worden ook vaak grotere ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie, circulaire economie en digitale economie opgezet. Een goed voorbeeld is het oprichten van een energiecoöperatie, het opzetten van een smart grid, de aanleg en werking van lokale/regionale energiebedrijven. Om deze processen in werking te zetten, hebben ondernemers en ondernemersverenigingen vaak een garantstelling nodig van een betrouwbare partij om de financiering rond te krijgen. De provincie wil dit stimuleren en onderzoekt welk financieel instrument geschikt is om grote, collectieve en regionale projecten voldoende zekerheid te geven zodat deze worden opgestart. Een vorm van garantstelling wordt onderzocht als mogelijk financieel instrument.

Maatschappelijk vastgoed
Het ontzorgingsprogramma om eigenaren te mobiliseren en te ondersteunen bij het verduurzamen van het maatschappelijke vastgoed is voor de zomer van 2021 gestart. Voor 2022 zullen wij op basis van de gesprekken en ervaringen een regeling opstellen om conversie naar fysieke maatregelen te stimuleren. Wij zullen ook nagaan of verbreding van de doelgroep realistisch is.

Maatschappelijke sector
De verscheidenheid van de maatschappelijke sector is groot en samen met gemeenten hebben we de uitvoeringsregeling Versterken maatschappelijke sector voorbereid en opengesteld vanaf 1 augustus 2021. In de uitvoering van de regeling hebben we een knip aangebracht in het subsidieplafond. Wij zullen in de zomer van 2022 een evaluatie uitvoeren op basis daarvan besluiten over het voortzetten van de regeling en de resterende middelen.

Cultuursector
Doel is de culturele instellingen te helpen om nieuw aanbod en innovatieve verdienmodellen te ontwikkelen en langdurig herstel van de sector en in de keten te bevorderen. Eind 2021 en overlopend in 2022 krijgen twee regelingen vorm. Een regeling bedoeld ter ondersteuning van culturele organisaties bij het produceren en het ontwikkelen van nieuwe producties en activiteiten. Dit resulteert in nieuwe programmering, het stimuleert nieuwe werkwijzen, verbreed het publieksbereik en het ondersteunt ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen. Het heeft effect op de hele keten, waaronder de individuele makers. De regeling biedt ruimte aan experiment.

De andere regeling richt zich op ondersteuning van nieuwe, ook sectoroverstijgende, lokale en regionale samenwerkingen en die resulteren in nieuwe verdienmodellen. Dit betreft niet alleen

samenwerking tussen gelijksoortige organisaties maar ook geografische spreiding, cross-disciplinaire en cross-sectorale samenwerking.

Beide regelingen richten zich op klein en middelgrote culturele en erfgoedorganisaties.

Versterking arbeidsmarkt techniekssector
Brancheorganisaties, Rijk en lokale overheden werken samen om mensen te leren met nieuwe technieken te werken door om- en bijscholing, intersectorale mobiliteit en versterken MBO-campussen. In 2022 zullen de maatregelen uit 2021 naar verwachting nog doorwerken. Het betreft intensiveren van ondersteuning MKB bij digitale aanpassingen, het leren van digitale skills en innovatieve toepassingen vergroten

Reserve Economisch herstel en duurzaamheid
Het fonds van € 100 miljoen heeft vorm gekregen in de vorm van de reserve Economisch herstel en duurzaamheid waarin bij deze eerste begrotingswijziging € 100 miljoen wordt gestort. Voor 2022 is € 17,4 miljoen aan uitgaven vanuit deze reserve begroot.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 7.1 Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
7.1.1	Economisch herstel en duurzaamheid bevorderen	0	14.429	17.425	16.325	0	0
	Totaal lasten	0	14.429	17.425	16.325	0	0
	Totaal baten	0	-329	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	0	14.100	17.425	16.325	0	0
	Stortingen						
7.1.1	Resv. Economisch herstel en duurzaamheid	0	100.000	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
7.1.1	Resv. Economisch herstel en duurzaamheid	0	-14.100	-17.425	-16.325	0	0
	Resultaat	**0**	**100.000**	**0**	**0**	**0**	**0**

8 Overzicht Financiën en bedrijfsvoering

Doelenboom

8. Overzicht Financiën en bedrijfsvoering

8.1 Overzicht van structurele algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

8.1.1 Lokale heffingen

8.1.2 Uitkering provinciefonds

8.1.3 Dividend

8.1.4 Financieringsfunctie

8.1.5 Overige algemene dekkingsmiddelen

8.1.6 Onvoorzien

8.1.7 Vennootschapsbelasting

8.1.8 Overhead

8.2 Bedrijfsvoering

8.2.1 Stelposten

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

8.2.3 Decentrale arbeidsvoorwaarden

8.2.4 Afrekeningsverschillen

8.1 Overzicht van structurele algemene dekkingsmiddelen

8.1 Overzicht van structurele algemene dekkingsmiddelen, kosten van overhead, heffing van vennootschapsbelasting en de post onvoorzien (zie BBV artikel 17 begroting en artikel 27 voor de jaarrekening)

- overzicht van structurele algemene dekkingsmiddelen (zie 7.1.1, 7.1.2, 7.1.3 en 7.1.4 voor toelichting)
- overige algemene dekkingsmiddelen (zie 7.1.5 voor toelichting)
- onvoorzien (zie 7.1.6 voor toelichting)
- het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting (zie 7.1.7 voor toelichting)
- kosten van overhead (zie 7.1.8 voor toelichting)

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
8.1.1	Lokale heffingen	0	0	0	0	0	0
8.1.2	Uitkering provinciefonds	0	0	0	0	0	0
8.1.3	Dividend	0	0	0	0	0	0
8.1.4	Financieringsfunctie	0	0	0	286	1.070	1.800
8.1.5	Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
8.1.6	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
8.1.7	Vennootschapsbelasting	-27	10	1.036	139	-15	-15
8.1.8	Overhead	70.202	75.100	74.138	74.459	74.280	73.931
	Baten						
8.1.1	Lokale heffingen	-223.649	-225.100	-225.100	-225.100	-225.100	-225.100
8.1.2	Uitkering provinciefonds	-203.965	-214.622	-220.934	-224.807	-228.898	-235.072
8.1.3	Dividend	-13.431	-10.694	-7.130	-7.130	-7.130	-7.130
8.1.4	Financieringsfunctie	-720	-692	-692	-692	-825	-825
8.1.5	Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
8.1.6	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
8.1.7	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
8.1.8	Overhead	-7	-109	-109	-109	-109	-109
	Totaal lasten	70.175	75.110	75.174	74.884	75.335	75.716
	Totaal baten	-441.772	-451.217	-453.965	-457.838	-462.062	-468.236
	Saldo van baten en lasten	-371.597	-376.107	-378.791	-382.954	-386.727	-392.520
	Stortingen						
8.1.8	Resv. Bedrijfsvoering	4.827	1.553	1.553	1.420	1.420	1.420
8.1.8	Resv. Huisvesting	0	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
8.1.8	Resv. Bedrijfsvoering	-974	-2.380	-1.317	-1.508	-1.545	-1.225
8.1.8	Resv. Huisvesting	-762	-782	-782	-782	-782	-782
	Resultaat	**-368.507**	**-377.716**	**-379.337**	**-383.824**	**-387.634**	**-393.107**

8.1.1 Lokale heffingen

Voor de provincie Noord-Holland bestaan de lokale heffingen uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting, leges en grondwaterheffing. De opcenten motorrijtuigenbelasting is hiervan de belangrijkste provinciale inkomstenbron. Meer informatie over lokale heffingen is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen in deze begroting.

8.1.2 Uitkering provinciefonds

De totale uitkering uit het provinciefonds bestaat uit twee onderdelen: een algemene uitkering en zogenoemde decentralisatie-uitkeringen.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering.

In verband met de coronacrisis heeft het Rijk in overleg met de provincies besloten om het accres gedurende de huidige kabinetsperiode te bevriezen. Doel van de bevriezing is dat voor het komende jaar duidelijkheid bestaat voor zowel Rijk als gemeenten en provincies over de ontwikkeling van het gemeente- en provinciefonds voor wat betreft de volume- en loonprijs-ontwikkelingen. Hierdoor worden schommelingen in de uitkering dus beperkt.

Decentralisatieuitkeringen zijn uitkeringen met een bepaalde doelrealisatie voor ogen die niet via het verdeelmodel van het provinciefonds uitgekeerd worden. Ook deze middelen zijn in principe vrij besteedbaar.

8.1.3 Dividend

De verwachte dividendopbrengst wordt behoedzaam geraamd op basis van de omvang van de dividenduitkeringen uit het verleden.

8.1.4 Financieringsfunctie

Hieronder wordt het renteresultaat van de provincie opgenomen. Vanaf de Kaderbrief 2021 is rekening gehouden met rentelasten die betrekking hebben op het aantrekken van vreemd vermogen. Dit is gedaan omdat op basis van de liquiditeitsprognose wordt verwacht dat vanaf 2023 de eigen middelen niet meer toereikend zijn om de plannen uit te kunnen voeren. Verder bestaat het renteresultaat uit de ontvangen rentebedragen van de verstrekte langlopende rekeningen. In deze begroting is in hoofdstuk 4 (financiële begroting) een overzicht opgenomen met daarin de verstrekte langlopende leningen.

Zie voor meer informatie over het beheer van de financieringsfunctie de paragraaf financiering.

8.1.5 Overige algemene dekkingsmiddelen

Op dit moment hebben wij geen overige algemene dekkingsmiddelen. Dit is in de tabel meegenomen omdat het een verplicht onderdeel van het BBV is.

8.1.6 Onvoorzien

Op dit operationeel doel staat geen budget geraamd en hebben ook geen werkelijke uitgaven plaatsgevonden. Tegenvallers moeten in principe binnen het programma zelf opgelost worden.

Daarnaast wordt in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een overzicht van risico's gegeven die mogelijk gedekt moeten worden uit de weerstandscapaciteit.

8.1.7 Vennootschapsbelasting

Voor bepaalde activiteiten treedt de provincie op als ondernemer voor de vennootschapsbelasting. Als zodanig is de provincie belastingplichtig. Vooralsnog geldt dit enkel met betrekking tot de participatie in Polanenpark C.V. Op landelijk niveau speelt recent een discussie tussen de Belastingdienst en decentrale overheden over de belastbaarheid van reclameconcessies. Een dergelijke discussie zou zich eveneens kunnen voordoen met betrekking tot andere privaatrechtelijke concessies, zoals voor laadpalen. De uitkomst van deze discussie is onbekend en zal op langere termijn beslecht worden, maar kan evenwel met terugwerkende kracht van invloed zijn op het belastbare resultaat van dit jaar en toekomstige jaren.

8.1.8 Overhead

Alle overheadkosten worden binnen dit operationeel doel verantwoord. Dit zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De personele kosten van de medewerkers die in het primaire proces werkzaam zijn, worden verantwoord bij de betreffende operationele doelen. Bij de toewijzing van kosten aan overhead volgen we de notities en aanwijzingen van de commissie BBV.

De onttrekking uit de reserve huisvesting ter dekking van de kapitaallasten voor het kantoorpand aan het Houtplein wordt verantwoord onder het operationeel doel ‘Huisvesting beheren’.

8.2 Bedrijfsvoering

Overzicht Bedrijfsvoering:

- Stelposten beheren (zie 7.2.1 voor toelichting) (was OD 7.1.7)
- Bedrijfsvoering realiseren (zie 7.2.2 voor toelichting)
- Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren (zie 7.2.3 voor toelichting)
- Afrekeningsverschillen (zie 7.2.4 voor toelichting) (was OD 7.1.5)
- Omvang algemene reserve (zie 7.2.5 voor toelichting) (was OD 7.1.8)

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel

	Lasten	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
8.2.1	Stelposten	-2.749	339	2.785	13.295	23.324	29.415
8.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	650	4.210	6.661	6.661	6.661	6.661
8.2.3	Decentrale arbeidsvoorwaarden	482	500	1.500	556	0	0
8.2.4	Afrekeningsverschillen	-2.335	0	0	0	0	0
	Baten						
8.2.1	Stelposten	0	-2.150	-2.150	-2.150	-2.150	-2.150
8.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	-2.350	-1.684	-987	-995	-642	-643
8.2.3	Decentrale arbeidsvoorwaarden	0	0	0	0	0	0
8.2.4	Afrekeningsverschillen	0	0	0	0	0	0
	Totaal lasten	-3.952	5.049	10.946	20.512	29.985	36.076
	Totaal baten	-2.350	-3.834	-3.137	-3.145	-2.792	-2.793
	Saldo van baten en lasten	-6.302	1.215	7.809	17.367	27.193	33.283
	Stortingen						
8.2.5	Algemene Reserve	82.597	58.736	4.100	2.200	0	0
8.2.3	Resv. Go-gelden	0	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
8.2.5	Algemene Reserve	-37.470	-32.518	-27.988	-27.322	-2.000	0
8.2.3	Resv. Go-gelden	-482	-500	-1.500	-556	0	0
	Resultaat	**38.343**	**26.933**	**-17.578**	**-8.310**	**25.193**	**33.283**

8.2.1 Stelposten

In de begroting hebben wij een aantal stelposten opgenomen ter dekking van (mogelijke) toekomstige lasten. Het gaat hierbij om de volgende stelposten:

- *Stelpost prijsstijgingen:*
  Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen wordt door de provincie indexering toegepast. Via een stelpost in de begroting worden de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Dit wordt jaarlijks bij de Kaderbrief berekend en bij de Zomernota en Begroting worden de daarvoor in aanmerking komende budgetten opgehoogd ten laste van deze stelpost. De omvang van deze stelpost loopt op van € 1,2 miljoen in 2021 naar € 25,3 miljoen in 2025.

- *Stelpost macro-economische tegenvallers:*
  Voor mogelijke toekomstige tegenvallers is een stelpost opgenomen. De omvang van de stelpost loopt op van € 4,4 miljoen in 2023 tot € 8,4 miljoen vanaf 2024. Deze stelpost kan bijvoorbeeld ingezet worden om toekomstige bezuinigingen van het Rijk op te kunnen vangen.
- *Doorschuif BTW:*
  Doorschuif BTW betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt op het BTW-compensatiefonds. Hiervoor staan baten van € 2,2 miljoen geraamd.

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

Hier worden de overige bedrijfsvoeringsactiviteiten verantwoord. Het betreft:

- Het verhuren van onroerend goed onder en in het pand aan het Houtplein en de verhuur van de parkeergarage aan de Dreef.
- De koepelovereenkomst met de provincie Flevoland, waarbij personeel ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van het beleid voor het landelijk gebied. Dit contract is per ultimo 2020 beëindigd.
- Detachering van personeel.

8.2.3 Decentrale arbeidsvoorwaarden

Met de vakbonden zijn afspraken gemaakt over de beschikbare gelden voor de uitvoering van decentrale arbeidsvoorwaarden door het Georganiseerd Overleg (GO). In 2016 is een reserve GO-gelden ingesteld waarin eenmalig een storting heeft plaatsgevonden. Over de inzet van de reserve vindt overleg plaats met het Georganiseerd Overleg. De reserve wordt gebruikt om provinciale medewerkers extra opleidingsmogelijkheden te geven in de vorm van een Talentbudget. De kosten die medewerkers maken worden onttrokken uit deze reserve.

8.2.4 Afrekeningsverschillen

Op dit operationeel doel staat geen budget geraamd. Hier worden gedurende het jaar de voordelige afrekeningsverschillen verantwoord (en begroot).

8.2.5 Algemene reserve beheren

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de financiële verordening wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om mogelijke risico's af te dekken.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's en de weerstandscapaciteit toegelicht. Voor een toelichting op het verloop van de algemene reserve wordt verwezen naar het verslag van de algemene reserve bij de staat van het verloop van reserves.

3 Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om financiële gevolgen van ongedekte risico's op te kunnen vangen. Deze paragraaf geeft inzicht in de relevante risico's per jaareinde en geeft inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen inzichtelijk gemaakt. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van ongedekte risico's op te vangen.

Beleid

Het risicobeleid is vastgelegd in de financiële verordening en de door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De Kadernota bevat beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet. In 2021 wordt de Kadernota geactualiseerd.

Visie

De visie op risicomanagement is als volgt: *"De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in-control-zijn' van de organisatie"*, (bron: Kadernota risicomanagement 2017-2020).

Wij anticiperen actief op risico's en kansen om onze doelstellingen te bereiken. Daarom hebben we een risicomanagementsysteem ingericht.

Risico's

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met haar financiële reserves ongedekte risico's op te vangen. Ongedekte risico's zijn risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000 of hoger.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico eenmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico in de komende vier jaar optreedt, geschat. Indien het risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen. Voor het berekenen van de omvang van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid.

Risico's	Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Einddatum
Bedrijfsvoeringsrisico's				
Kosten opruimen afvalinrichting	€ 1.000.000	1x per 2 jaar	n.v.t.	continu
Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel	€ 1.048.000	1x per 10 jaar	n.v.t.	31 december 2041
Beschikbaarheidsvergoeding OV	€ 3.500.000	eenmalig	30%	31 december 2022
Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure	€ 3.000.000	1x per 20 jaar	n.v.t.	continu
Schadeclaim ivm asbest bij N201	€ 500.000	eenmalig	50%	31 december 2022
Schadeclaim benzinestation	€ 250.000	eenmalig	10%	1 januari 2022
Brug Ouderkerk	€ 3.000.000	eenmalig	37,5%	31 oktober 2021
Financieringsrisico's				
Lening Nationaal Restauratie Fonds	€ 5.100.000	eenmalig	10%	1 januari 2061
Deelneming PDENH	€ 7.860.000	eenmalig	20%	17 mei 2025
Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	€ 4.600.000	eenmalig	25%	31 december 2025
Grondexploitatierisico's				
Strategische aankopen, materiële vaste activa	€ 2.100.000	eenmalig	10%	1 januari 2025
Risico's Verbonden Partijen				
Borgstelling aan BNG ivm krediet aan de RON	€ 1.730.000	eenmalig	30%	31 december 2030
Dividenduitkering	€ 1.782.750	1x per 5 jaar	n.v.t.	31 december 2020

Beleidsrisico's

Bij de begroting 2022 zijn geen beleidsrisico’s geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

Bedrijfsvoeringsrisico's

Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij Wabo-procedure
De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten is gemandateerd aan omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat het risico dat onterecht vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd. Hierdoor kunnen financiële gevolgen voor bedrijven of derden ontstaan. Dit geldt ook voor een handhavingsbesluit dat niet terecht tot stand komt, of een rechtsongelijkheid bij toezicht. Het gevolg kan zijn dat

bedrijven schadeclaims indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van de provincie. Schadeclaims kunnen oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Er zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten met de omgevingsdiensten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. De aansprakelijkheid van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de omgevingsdiensten ligt bij hen, tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. Ook moeten de omgevingsdiensten voldoen aan de Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht. In de rol van opdrachtgever bewaakt de provincie dit.

Brug Ouderkerk
Ten behoeve van de uitvoering van het project ontbrak een essentieel stuk grond. Hierdoor lag de uitvoering stil. De aannemer lijdt hierdoor schade en wil deze vergoed hebben. De hoogte van de claim is nog onderwerp van discussie. De uitvoering is inmiddels weer opgestart.

Beschikbaarheidsvergoeding OV
Er bestaat een kans dat de provincie extra kosten maakt in verband met een eventueel (voorkomen van een) faillissement of niet nakomen van de verplichtingen in de concessiebesluiten door concessiehouder (geen of veel minder openbaar vervoer) als gevolg van financiële gevolgen van de coronacrisis voor de reizigersopbrengsten in het openbaar vervoer. Er worden verschillende beheersmaatregelen getroffen, met het Rijk in de vorm van een beschikbaarheidsvergoeding en met de vervoerder in de vorm van een transitieplan. De beheersmaatregelen beperken het risico dat de concessiehouder failliet dreigt te gaan dan wel dat er extra moet worden bezuinigd/ afgeschaald om de tekorten bij de concessiehouder in de periode 2022 op te vangen en daarmee de bereikbaarheid vermindert, structurele schade ontstaat aan de kwaliteit van het OV en afbreuk wordt gedaan aan de ambities van dit college. Hierdoor is de kans verkleind en de impact verkleind van dit risico ten opzichte van een scenario waarin deze beheersmaatregelen niet worden getroffen. Het restrisico, in geval van een worst case scenario, wordt geschat op € 3,5 miljoen.

Financieringsrisico's

Lening Nationaal Restauratie Fonds
Het risico is dat de lening niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op zijn beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zekerheid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Door middel van hypothecaire leningen wordt zekerheid gesteld. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

Deelneming PDENH
PDENH investeert in duurzame innovatieve bedrijven en initiatieven in Noord-Holland. Omdat PDENH wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen door PDENH ook tot een financieel risico voor de provincie Noord-Holland. Als beheersmaatregel wordt voor iedere investering een uitgebreid onderzoek uitgevoerd door een team gespecialiseerde investeringsmanagers in dienst van het participatiefonds. Een investering wordt vervolgens ter advies voorgelegd aan een investeringscomité, waarna de provincie als aandeelhouder het uiteindelijke investeringsbesluit neemt.

Ondanks risicobeperkende maatregelen gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het aantal investeringen en het door PDENH uitgezette kapitaal neemt in de toekomst verder toe.

Zekerheidshalve is bij de berekening van het benodigde risicobedrag voor PDENH uitgegaan van 20% van het gemiddelde vermogen. Dit risicopercentage is recent geactualiseerd naar aanleiding van de coronacrisis. Het risicobedrag voor PDENH dient ter dekking van onvoorziene risico's, in de vorm van (onvoorziene) faillissementen van ondernemingen waarin het fonds heeft geïnvesteerd. Naar verwachting is het risicobedrag ruim berekend omdat in de jaarstukken van de provincie ook reeds een verliesvoorziening is opgenomen voor dekking van voorziene risico's bij PDENH.

Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
De provincie kent POP3-subsidies toe op grond van twee regelingen: ANLb en de Uitvoeringsregeling POP3-subsidies Noord-Holland. Deze subsidies bestaan uit EU-middelen en provinciale middelen. Wij hebben meer POP3-subsidieverplichtingen dan waar wij als provincie aan Europese middelen aanspraak op kunnen maken. Het bedrag moeten we mogelijk bijdragen maar het is echter ook mogelijk dat hiervoor Europese middelen alsnog beschikbaar komen. Er zijn in elk geval tot en met 2025 - het einde van het POP3 - verschillende momenten dat er extra EU-middelen beschikbaar kunnen komen.

Grondexploitatierisico's

Strategische aankopen, materiële vaste activa
Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2020 bedraagt dit € 21 miljoen.

Risico's Verbonden partijen

Bij de begroting 2022 zijn geen risico's verbonden partijen geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

Verloop risico's

Risico-inventarisatie (bruto)	Begroting 2021 (x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2022	Mutaties begroting 2022 t.o.v. jaarrekening 2020 (x € 1.000)	Afname / toename
Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
Bedrijfsvoeringrisico's	€ 27.388	€ 8.948	€ 12.298	€ 3.350	afname
Financieringsrisico's	€ 13.100	€ 17.400	€ 17.560	€ 160	toename
Grondexploitatierisico's	€ 2.400	€ 2.330	€ 2.100	€ -230	afname
Risico's verbonden partijen	€ 14.855	€ 3.513	€ 3.513	€ 0	-
Brutorisicobedrag	**€ 57.743**	**€ 32.191**	**€ 35.471**	**€ 3.280**	**toename**

Toelichting

In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de jaarrekening 2020, is het totaal aan bruto risico's per saldo toegenomen met € 3,3 miljoen. De toename in de bedrijfsvoeringsrisico's wordt grotendeels veroorzaakt door het risico 'beschikbaarheidsvergoeding OV'. Er bestaat een kans dat de provincie extra kosten maakt in verband met een eventueel (voorkomen van een) faillissement of niet nakomen van de verplichtingen in de concessiebesluiten door concessiehouder (geen of veel minder openbaar vervoer) als gevolg van financiële gevolgen van de coronacrisis voor de reizigersopbrengsten in het openbaar vervoer.

Overige risico's niet gekwantificeerd

Naast genoemde risico's onderkennen wij bij de provincie een aantal risico's die zich op dit moment zowel landelijk als wereldwijd voordoen en die nog niet verder te kwantificeren zijn. Wij denken hierbij aan:

PFAS
Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. Indien de grond meer schadelijke stoffen bevat dan de norm toestaat, zal dit vertraging in de projecten tot gevolg hebben. De omvang en eventuele schade die hierdoor ontstaat, is niet te kwantificeren.

Stikstof
Door uitspraken van de Raad van State lopen projecten mogelijk vertraging op. Met de komst van de Stikstofwet is dit probleem nog niet opgelost. De omvang en eventuele schade die dit kan hebben op projecten is op dit moment niet te kwantificeren. Op basis van het projectenoverzicht wordt een inventarisatie uitgevoerd om de risico's verder in beeld te brengen.

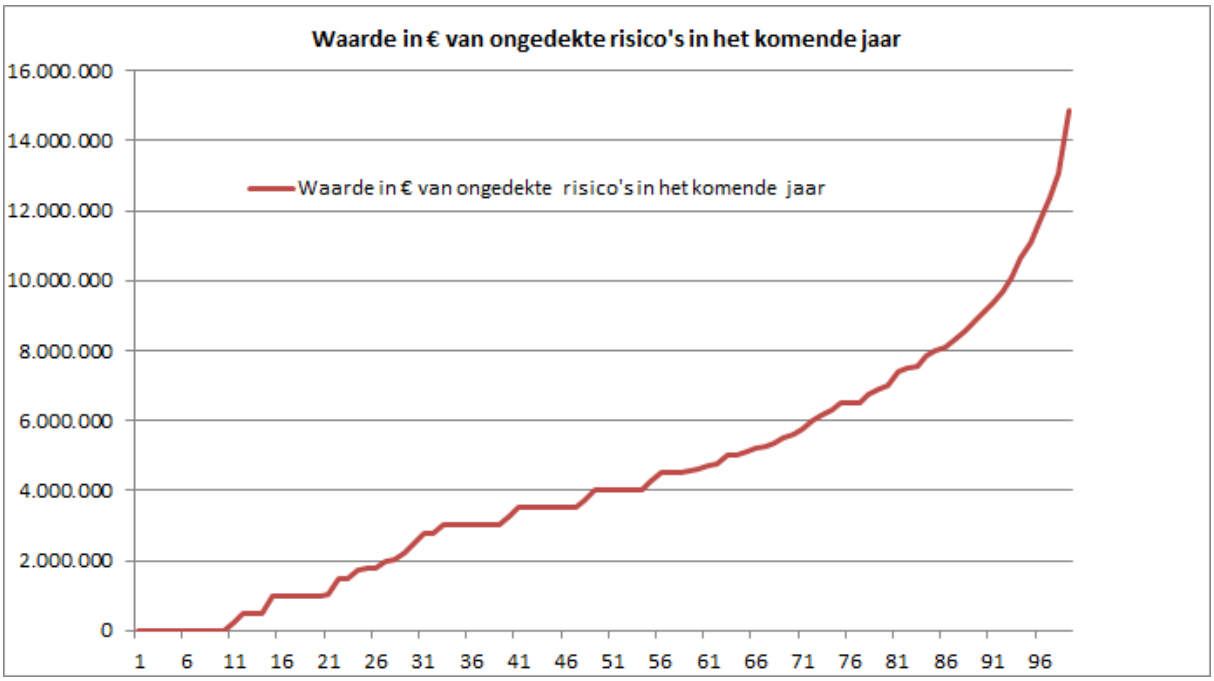
Berekening risico's

Bij de begroting en bij de jaarrekening wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen en het actuele incidentele weerstandsvermogen berekend voor een periode van vier jaar respectievelijk voor een periode van één jaar.

In dit onderdeel wordt de beschikbare weerstandscapaciteit geconfronteerd met de uitkomst van de simulatie van de hiervoor genoemde risico's. Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. De totale bruto omvang van deze risico's bedraagt € 35,5 miljoen.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 1 jaar: € 14,9 miljoen

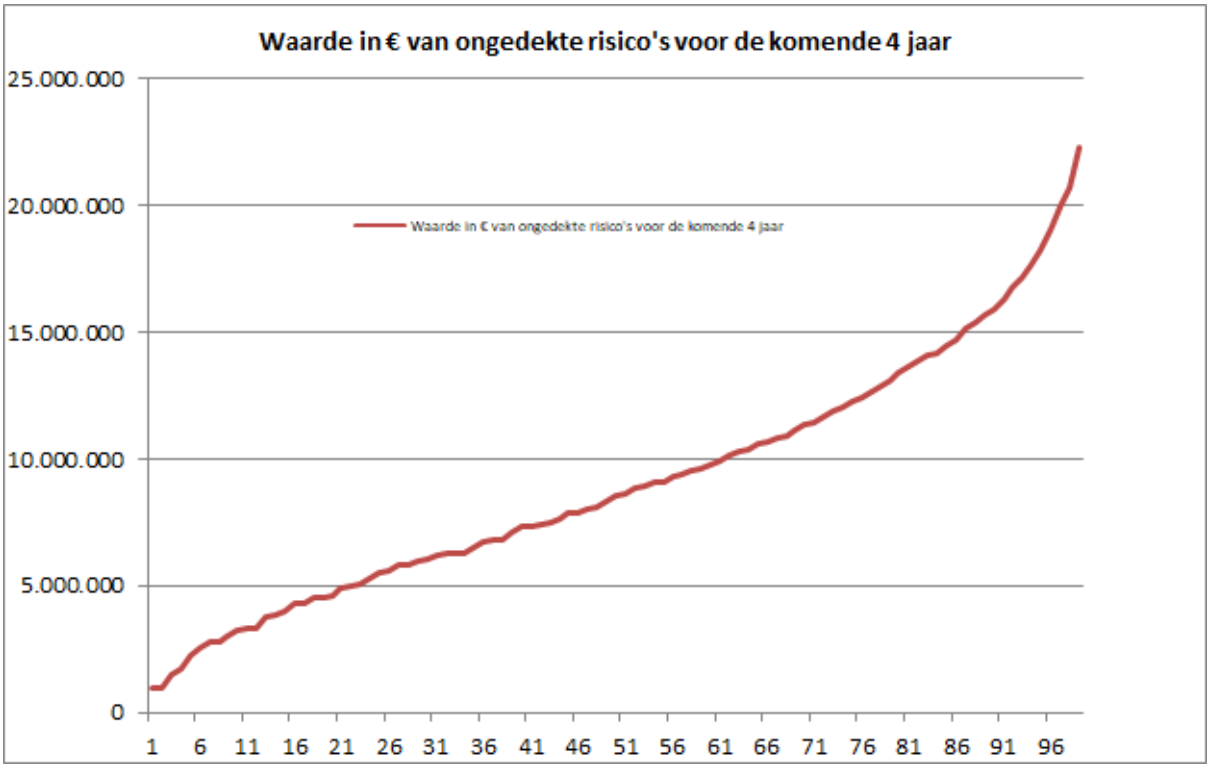
Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 14,9 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 4,0 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 14,9 miljoen of lager.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 22,3 miljoen

Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 22,3 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 8,5 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 22,3 miljoen of lager.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Toelichting weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- de algemene reserve,
- de post onvoorzien voor het betreffende boekjaar,
- stille reserves.

De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen.

De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:

- de onbenutte belastingcapaciteit,
- de post onvoorzien in de jaren na het komende jaar,
- begrotingsruimte.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- Wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden.
- Wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen
  andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn.
- Indien de algemene reserve hierdoor niet meer toereikend is, formuleren wij een bezuinigingsvoorstel.
- De weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig is
  aangetast dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

Toelichting weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met haar financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar.

De norm voor het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt één. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan één, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op het minimale niveau.

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	154,8				154,8
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	**154,8**	-	-	-	**154,8**
Berekende risico's voor 1 jaar					14,9
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					**10,4**

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	154,8				154,8
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	154,8	-	-	-	154,8
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		161,4	161,4	161,4	484,2
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	-	-
Totale structurele capaciteit	-	**161,4**	**161,4**	**161,4**	**484,2**

Totale weerstandscapaciteit	639
Berekende risico's voor 4 jaar	22,3
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar	**28,7**

Uit dit overzicht blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 10,4 bedraagt (was 4,7 bij begroting 2021). Voor een periode van 4 jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 28,7 (was 16,5 bij begroting 2021). In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico's.

Conclusies

Bij de jaarrekening zijn risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 35,5 miljoen. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 14,9 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 22,3 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de begroting 2022 bedraagt € 154,8 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 10,4. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 639 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 28,7. Met een zekerheid van 99% kan geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven in deze paragraaf een set van zes verplichte financiële kengetallen op te nemen. De zes kengetallen zijn:

1. netto schuldquote
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
3. de solvabiliteitsratio
4. kengetal grondexploitatie
5. structurele exploitatieruimte
6. belastingcapaciteit (zie hiervoor de paragraaf provinciale heffingen).

1. Berekening netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2020	Begroting 2021*	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Vaste schulden (art. 46)	0	0	0	34	34	180
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	27	16	17	15	16	16
C	Overlopende passiva (art. 49)	294	335	475	566	532	442
D	Financiële activa (art. 36 lid d, e en f)	0	0	0	0	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	362	153	102	52	25	25
F	Liquide middelen (art. 40)	5	0	1	1	0	0
G	Overlopende activa (art. 40a)	23	30	28	29	28	28
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	478	495	513	492	499	489
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-14%**	**34%**	**70%**	**109%**	**106%**	**120%**

*2021 t/m Tweede begrotingswijziging 2021

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de oude situatie waarbij de provincie voldoende eigen middelen had in de komende jaren verandert in een situatie waarbij geld geleend moet gaan worden. Uit de liquiditeitsprognose blijkt dat naar verwachting vanaf 2023 geld geleend moet gaan worden om aan de verschillende verplichtingen te kunnen blijven voldoen. De afname van de eigen middelen is vooral zichtbaar op regel E.

2. Berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2020	Begroting 2021*	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Vaste schulden (art. 46)	0	0	0	34	34	180
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	27	16	17	15	16	16
C	Overlopende passiva (art. 49)	294	335	475	566	532	442
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	41	40	40	40	40	40
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	362	153	102	52	25	25
F	Liquide middelen (art. 40)	5	0	1	1	0	0
G	Overlopende activa (art. 40a)	23	30	28	29	28	28
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	478	495	513	492	499	489
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-23%**	**26%**	**63%**	**100%**	**98%**	**111%**

Zie voor opmerkingen hetgeen onder 1 is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met 1 is zichtbaar op regel D.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2020	Begroting 2021*	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Eigen vermogen (art. 42)	1078	915	763	711	712	728
B	Balanstotaal	1420	1285	1273	1344	1390	1384
	Solvabiliteit A/B * 100%	**76%**	**71%**	**60%**	**53%**	**51%**	**53%**

* 2021 t/m Tweede begrotingswijziging 2021

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (cq de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit voorzieningen en overlopende passiva. Voor de gevormde voorzieningen is de last reeds genomen. Hiervoor zal dus geen aanspraak meer gemaakt hoeven worden op de reserves. De overlopende passiva bestaan met name uit verplichtingen die gedekt worden door onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Dit laatste zorgt voor de daling van de omvang van het eigen vermogen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

4. Grondexploitatie

Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2020	Begroting 2021*	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	0	0	0	0	0	0
Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	0	0	0	0	0	0
Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	478	495	513	492	499	489
Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**

*2021 t/m Begrotingswijziging 2021

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij dit onderscheid is de aard van de activiteit leidend. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Totale structurele lasten	377	398	436	432	430	430
B	Totale structurele baten	460	450	470	473	478	481
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	35	36	32	30	22	23
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	4	4	2	2	3	3
E	Totale baten	478	464	513	492	499	489
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	**11%**	**4%**	**1%**	**3%**	**6%**	**6%**

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere opbouw van de baten en lasten verwijzen wij naar onderdeel 4.2.5 deze begroting.

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2020	Begroting 2022*	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	81,4	83,0	83,5	84,0	84,0	84,0
	Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%	83,4%	81,8%	81,3%	80,8%	80,8%	80,8%

*2021 t/m Tweede begrotingswijziging 2021

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten tarief heeft van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de begroting 2022 is de onbenutte belastingcapaciteit berekent op € 161,4 miljoen.

	Rekening 2020	Begroting 2021*	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Netto schuldquote	-14%	34%	70%	109%	106%	120%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-23%	26%	63%	100%	98%	111%
3. Solvabiliteitsratio	76%	71%	60%	53%	51%	53%
4. Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
5. Structurele exploitatieruimte	11%	4%	1%	3%	6%	6%
6. Belastingcapaciteit	83,4%	81,8%	81,3%	80,8%	80,8%	80,8%

*2021 t/m Tweede begrotingswijziging 2021

In bovenstaande tabellen is op basis van een aantal kengetallen getracht om een inzicht te geven in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een provincie over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt voor de komende jaren dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit betekent dat de provincie voldoende flexibiliteit vertoont om eventuele tegenvallers op te vangen.

Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle 12 provincies (+/- 82%). Noord-Holland heeft het laagste opcenten tarief van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit bij de begroting van 2022 van € 161,4 miljoen. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Op basis van de huidige liquiditeitsprognose is de verwachting dat vanaf 2023 een tekort aan middelen ontstaat en dat vreemd vermogen aangetrokken moet worden ter financiering van bedrijfsprocessen.

De verwachte solvabiliteitsratio ligt de komende jaren tussen 50% en 70%. De daling wordt vooral veroorzaakt door verwachte investeringen uit de bestemmingsreserves. Dit is de verklaring voor de daling van de bestemmingsreserves. Omdat de financiële verplichtingen met name bestaan uit voorzieningen (waarvoor de last al in de exploitatie is genomen) en overlopende passiva die gedekt zijn uit de bestemmingsreserves, is de kans zeer klein dat de provincie niet aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen grondexploitatie kent. Hier zijn dus voor de komende jaren geen financiële consequenties te verwachten.

Het kengetal structurele exploitatieruimte toont aan dat er voldoende structurele baten zijn om de structurele lasten te dekken.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed omschreven kan worden.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Duurzame bereikbaarheid is een belangrijke opgave voor de provincie Noord-Holland. Een goede bereikbaarheid is noodzakelijk voor het functioneren van de economie in Noord-Holland en een vereiste om deel te nemen aan de arbeidsmarkt en het sociale leven. Onder het motto ‘doelmatig en duurzaam’ spelen deze onderwerpen op dit moment een belangrijke rol. Het handelen van de provincie is gericht op duurzaamheid. Dit betekent dat ook voor infrastructuur geldt dat we in 2030 de hoeveelheid CO_2-emissie, het primaire materiaalgebruik en het (fossiele) energiegebruik hebben gehalveerd, de biodiversiteit en de klimaatadaptiviteit hebben bevorderd en stikstof en fijnstof hebben beperkt. Dit kan invloed hebben op kwaliteitseisen die we gewend zijn te stellen (bijvoorbeeld bij alternatief maaibeheer), maar ook op de vanzelfsprekendheid waarmee we infrastructuur aanleggen voor ‘de eeuwigheid’, uitgaande van eindeloze groei.

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De provincie beheert 645 km wegen, 384 km fietspaden, 50 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers), 590 civiele kunstwerken (inclusief duikers), DVM-systemen, een verkeers-, tunnel- en brugbediencentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur). Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Hiermee worden functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil gehouden en wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden.

De provincie gaat in 2022 verder met de ontwikkeling van het assetmanagement. Het beheer van onze assets wordt verder in lijn gebracht met de provinciebrede doelstellingen. Zo is er in het Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP) aandacht gekomen voor toepassing van duurzaamheid (ambitieweb), biodiversiteit, klimaatverandering (klimaatstresstest), energieverbruik, digitalisering (digital twins, een nieuw beheersysteem en dashboards) en innovatie. Voor deze extra eisen en functies zijn budgetten vrijgemaakt en in de pilotprojecten wordt de Plan Do Check Act (PDCA) cyclus doorlopen. Voor de toepassing van extra functies wordt echter altijd een afweging gemaakt tussen de risico’s, de kosten en de opbrengsten.

Het bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau voor het functioneren van het areaal is leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG). In de NIKG staat beschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand worden gehouden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. De afweging over beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen zoals omschreven in de NIKG wordt (jaarlijks) bij de Kaderbrief gemaakt. Gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek, zijn de onderstaande kwaliteitsniveaus vastgesteld voor de verschillende onderdelen van de provinciale infrastructuur.

Type areaal	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau
Stroomwegen	B
Overige wegen	C
Fietspaden	B
Haltes/stations Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)	B
Vrij liggende busbanen	B
Vaarwegen / oevers	C/D
Milieuaspecten bij wegbeheer	B

Het beheer wordt gebiedsgericht uitgevoerd. Een belangrijk instrument hierin zijn de gebiedscontracten, waarbij het vast- en variabel onderhoud van het areaal naar de markt is gebracht. Daarnaast zijn er ook aspecten van het onderhoud die moeilijk passen in een gebiedscontract en waarvan het efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals bijvoorbeeld centrale brugbediening, dynamisch verkeersmanagement (DVM) en, gladheidscoördinatie.

Programmering Onderhoud

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal worden begroot en in een planning opgenomen, de 'Provinciale Programmaplanning Infrastructuur'. Een nadere uitwerking voor de eerstvolgende acht jaren wordt opgenomen in het bestuurlijk vast te stellen integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI)). Het iMPI geeft onder andere aan welke (vervangings-)investeringen noodzakelijk zijn. De kredieten hiervan worden met de behandeling van de begroting aangevraagd en door PS beschikbaar gesteld. Het dagelijks en variabel onderhoud is in uitvoering bij een gebiedscontractant. Deze gebiedscontractant is zelf verantwoordelijk voor het inplannen van de uitvoering. Bijna al het variabel onderhoud voor de gebieden met een gebiedscontract wordt dus geprogrammeerd door de gebiedsaannemer binnen de vaste jaarlijkse contractprijs.

Verbeteren van de maatregelenprogrammering

Binnen de directie Beheer en Uitvoering wordt gewerkt volgens gebruikersgericht netwerkmanagement. Hierbij staat de gebruiker centraal, waarbij de hinderbeleving voor de gebruiker tot een minimum wordt beperkt. De beschikbare middelen worden zo efficiënt mogelijk besteed. In de contracten met de gebiedsaannemers wordt geëist dat zij werken met zo min mogelijk hinder voor de gebruiker. Dit gebeurt onder andere door vast te leggen dat grootschalige ingrepen in de infrastructuur alleen met minimale tijdsintervallen van meerdere jaren mogen plaatsvinden.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden voor 2021 kan als volgt worden ingedeeld.

- maincontract;
- planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan;
- Niet-planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet-geplande kleine onderhoudswerkzaamheden.

Maincontract

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud voor het kantoorpand Houtplein 33 en het nieuwe gebouw Dreef 1 & 3 is een ‘maincontract’ afgesloten, op basis van een prestatiecontract. Dit houdt één contract in, voor het onderhoud aan alle technische disciplines, waaronder bouwkunde, verwarming, lucht en elektrotechniek. Naast deze contractuele verplichtingen zijn er incidentele kosten die voortvloeien uit het maincontract voor deze panden.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de overige panden werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. Dit meerjarenonderhoudsplan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating). In het meerjarenonderhoudsplan is ook de periodieke vervanging van cv-installaties en overige installaties meegenomen. Om de drie jaar vindt een herinspectie van de provinciale panden plaats, waarna het meerjarenonderhoudsplan indien nodig wordt aangepast. Een nieuwe inspectie is in 2019 uitgevoerd. De volgende zal in 2022 worden uitgevoerd.

Er zal onderhoud worden uitgevoerd in Paviljoen Welgelegen aan de installatietechnische onderdelen. Vervolgens zal er divers onderhoud, waaronder schilderwerk, aan de villa’s, Dreef 1 en Welgelegen worden uitgevoerd. Daarnaast worden aan de andere panden kleinere reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Niet-planmatig onderhoud

Het niet-planmatig onderhoud beslaat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan cv’s, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad-hoc basis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, na melding van storing of incidentele inspectie) wordt uitgevoerd. Storingen in de panden die onder het maincontract vallen, worden ook uit dit budget betaald.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

In onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten en vervangingsinvesteringen weergegeven.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (wegen)	2022	2023	2024	2025
A. Vervangingsinvesteringen wegen (PMO)	21.400.000	37.000.000	29.000.000	11.000.000
B. Groot onderhoud gepland	19.535.000	17.189.000	8.042.000	4.709.000
C. Projecten reserve kap. lasten VIK v/h Res. GO	485.000	-180.000	-817.000	-862.000
D. Vast onderhoud wegen	5.062.000	5.386.000	5.023.000	5.160.000
E. Gebiedscontracten (GBC1 t/m GBC7)	31.010.000	30.738.000	30.968.000	31.335.000
F. Tunnels	4.850.000	4.850.000	4.100.000	4.100.000
G. DVM-areaal wegen	5.341.000	3.991.000	3.116.000	3.116.000
H. Planmatig onderhoud gebouwen	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
I. Correctief onderhoud gebouwen	250.000	250.000	250.000	250.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**89.033.000**	**100.324.000**	**80.782.000**	**59.908.000**
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	**21.400.000**	**37.000.000**	**29.000.000**	**11.000.000**

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (vaarwegen)	2022	2023	2024	2025
A. Vervangingsinvesteringen vaarwegen	18.200.000	5.000.000	14.000.000	5.000.000
B. Projecten reserve kap. lasten v/h Res. GO	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
C. Variabel onderhoud vaarwegen	1.947.000	3.006.000	2.722.000	1.370.000
D. Beheer vaarwegen	1.175.000	1.175.000	1.345.000	1.345.000
E. Vast onderhoud vaarwegen	1.206.000	1.236.000	1.236.000	1.236.000
F. Gebiedscontracten (GBC1 t/m GBC7)	4.510.000	4.350.000	4.340.000	4.235.000
G. DVM-areaal vaarwegen	1.715.000	1.710.000	1.663.000	1.537.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**28.744.000**	**16.468.000**	**25.297.000**	**14.714.000**
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	**18.200.000**	**5.000.000**	**14.000.000**	**5.000.000**

3.3 Financiering

Algemeen

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de Treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke- en provinciekaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)
- Financiële verordening Noord-Holland 2019
- Financieringsstatuut Provincie Noord-Holland 2020
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland 2020

In deze wettelijke kaders staan onder andere richtlijnen over het aangaan en verstrekken van leningen, evenals het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. Uitzettingen of derivaten moeten een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. In de ministeriële regeling is geëxpliciteerd wat minimaal onder prudente uitzettingen en een prudent gebruik van derivaten moet worden verstaan. De voorschriften richten zich op de tegenpartij (debiteurenrisico) en op het type instrument (marktrisico). De provincie Noord-Holland beschikt op het moment van opmaken van deze begroting niet over uitzettingen en derivaten. Deze worden ook in 2022 niet verwacht.

De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen te bieden voor het eenduidig behandelen van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen;
- Beheersen van financiële risico's;
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Liquiditeitsprognose

Op basis van de actuele liquiditeitsprognoses zal de provincie Noord-Holland vanaf 2023 structureel nieuwe geldleningen moeten aantrekken om de benodigde liquiditeit op peil te houden.

We zullen overgaan tot het aantrekken van langlopende geldleningen gedurende het jaar als het 100% zeker is dat deze nodig zijn. De omvang van de leningen en het tijdstip van aantrekken worden daarom bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose op korte termijn. Dit om overliquiditeit en onnodige rentekosten te voorkomen. Naast de liquiditeitsprognoses die nodig zijn voor het bepalen van de omvang van de geldleningen is het ook van belang om de verwachtingen rondom de renteontwikkelingen te betrekken bij de besluitvorming over het aantrekken van langlopende geldleningen. Wij maken hiervoor per kwartaal een actuele rentevisie op en betrekken deze rentevisie bij het bepalen van de vorm (looptijd) van de geldleningen.

De provincie Noord-Holland hanteert het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering apart een lening wordt afgesloten. Investeringen worden gefinancierd uit het totaal van eigen vermogen en het lang vreemd vermogen (aangetrokken leningen). Er is dus geen directe relatie tussen een bepaald(e) investering/project en de rentelasten voor een afgesloten lening. De rentekosten worden evenwel aan de desbetreffende taakvelden met behulp van een (rente)omslag toegerekend zodat er inzicht is in de volledige kosten van de taakvelden.

Deze werkwijze is in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording (BBV), de Wet fido en het Financieringstatuut provincie Noord-Holland 2020. De bevoegdheid voor het aantrekken van geldleningen met een looptijd langer dan drie maanden ligt bij Gedeputeerde Staten. In de paragraaf Financiering van de begroting en de jaarstukken worden Provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen in het financieringsbeleid.

Schatkistbankieren

De Staat verzekert met schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen. Schatkistbankieren biedt de twee volgende hoofdactiviteiten:

- Rekeningcourantverhouding met de Staat. Een positief saldo op de bankrekeningen van de provincie wordt dagelijks afgeroomd ten gunste van de rekening-courant. Andersom wordt een negatief saldo op de bankrekeningen dagelijks aangezuiverd vanaf deze rekening-courant. Deze saldoregulatie geschiedt door het Agentschap van de Generale Thesaurie van het Ministerie van Financiën.
- Plaatsing van deposito's bij genoemd Agentschap. Hierbij worden dagelijks onafhankelijk vastgestelde tarieven gehanteerd en aanvragen worden nooit geweigerd indien het saldo toereikend is.

Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet onder het toezicht van de uitzettende overheid vallen. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen maken wij gebruik van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen. Echter omdat de rentevergoeding op deze uitzettingen doorgaans nihil is verdient schatkistbankieren op dit moment de voorkeur.

Renteverwachtingen

Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die wij ieder kwartaal opstellen met twee rentevisies van verschillende treasuryspecialisten. Deze renteverwachting heeft ons geleerd dat de door ons geraadpleegde instanties voor 2022 nog steeds lage renteniveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren sinds 8 juli 2020 geen rente meer op. De provincie had ultimo 2020 bij de Schatkist € 268,58 miljoen in rekening-courant staan.

Financieringstekort

Voor het begrotingsjaar is van het aantrekken van middelen op basis van de nu voorliggende liquiditeitsprognoses vooralsnog geen sprake.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid zal de provincie Noord-Holland in 2022 binnen deze normen blijven. Overschrijding van de kasgeldlimiet zal niet aan de orde zijn, omdat er geen kasgeldleningen worden aangetrokken.
De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de provincie Noord-Holland niet aan de orde, omdat de provincie in 2022 geen lang vreemd vermogen nodig heeft.

Renteresultaat

	Renteresultaat (x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
	De externe rentelasten over de korte en lange					
A.	Financiering	-	286	1.070	1.800	1.800
B.	De externe rentebaten	692	692	825	825	825
	Totaal door te rekenen externe rente	-692	-406	245	975	975
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden					
C.	Doorberekend	-	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het					
	betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	-692	-406	245	975	975
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht	-692	-406	245	975	975
	Overhead) toegerekende rente (renteomslag)					
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief					
	overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-692	-406	245	975	975

3.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

In- en externe samenwerking, opgave gericht en waar nuttig en nodig data gedreven. De bedrijfsvoeringsfunctie van de provincie is niet alleen ondersteunend aan ons intern functioneren, maar ook aan ons extern presteren en daarmee medebepalend voor het bereiken van onze maatschappelijke opgaven. Doeltreffend, doelmatig én rechtmatig. Dit vraagt onder andere om verdergaande digitalisering van onze bedrijfsvoeringsprocessen en een ICT-infrastructuur die het werken met data over organisatiegrenzen heen op een efficiënte en veilige manier mogelijk maakt. Het vraagt ook om het op peil houden en verder ontwikkelen van onze kennis, kunde en vaardigheden, op alle domeinen van ons werk, via opleiding en vernieuwing van ons personeelsbestand.

Digitalisering

In 2021 is de geactualiseerde datastrategie 2021-2023 vastgesteld. Vanuit Concernzaken wordt deze ambitie van de provincie in de komende twee jaar ondersteund, onder meer door te voorzien in dashboards, rapportages en data-analyses. Daarnaast worden verschillende technische randvoorwaarden verzorgd voor het kunnen opslaan en delen van data.

De provincie Noord-Holland heeft in 2020 en 2021 flinke stappen gezet met betrekking tot digitalisering, het werken vanuit huis en het digitaal samenwerken. In 2022 ligt de focus op het verbeteren van een aantal ICT-basisdiensten, zoals de werkplek, het ICT-netwerk en het datacenter voor de hosting van ICT-applicaties. Stapsgewijs worden deze basisdiensten gereed gemaakt voor de toekomst.

Zo wordt hard gewerkt aan de cloud-transitie. De provincie Noord-Holland heeft, evenals veel (overheids)organisaties, gekozen voor het optimaal inzetten van de zogeheten publieke cloud in plaats van in het traditionele datacenter. Inmiddels zijn de eerste applicaties naar de cloud gemigreerd. In 2022 wordt een groot aantal ICT-systemen naar de cloud verplaatst.

In 2022 neemt de provincie een nieuwe digitale werkplek in gebruik. Gedurende het jaar worden alle medewerkers overgezet naar deze nieuwe cloud-gebaseerde werkplek. De nieuwe werkplek ondersteunt nog beter het thuiswerken en mobiel werken. Ook kunnen steeds meer medewerkers van de provincie werken via hun eigen laptop of tablet.

Tenslotte worden onderdelen van het ICT-netwerk van de provincie vernieuwd. Aan de hand van meerdere vervangingen wordt het netwerk gemoderniseerd. Het bedrade en draadloze (4g/5g en wifi) netwerk worden hiermee blijvend geschikt gemaakt voor thuiswerken en mobiel werken op kantoor.

Communicatie

Interne communicatie is, nu iedereen thuiswerkt door corona, nog belangrijker geworden. Intranet is hierbij het centrale communicatiekanaal, maar er wordt daarnaast ook gebruik gemaakt van onder meer filmpjes, mails van de directie en achtergrondverhalen en interviews over werken in tijden van corona. Als gevolg hiervan is het belang van goed en toegankelijk intranet toegenomen. In 2022 wordt het intranet van de provincie vernieuwd.

Daarnaast besteden wij in 2022 aandacht aan de profilering van de provincie als aantrekkelijke werkgever. Daartoe zijn de vacatureteksten en de werkenbij-pagina op de website vernieuwd en wordt actiever gebruik gemaakt van LinkedIn.

Personeel en Organisatie

De provincie staat voor goed werkgeverschap. Wij willen met ons personeelsbestand een weerspiegeling zijn van de maatschappij en een inclusieve organisatie vormen, waarbij ál onze medewerkers zich bij de provincie thuis voelen.

Het HRM-beleid richt zich op een optimale inzet van het personeel in een organisatie die werkt in een dynamische omgeving. Er is ruimte voor onze medewerkers om zich duurzaam te ontwikkelen tot professionals die binnen en buiten de provincie samenwerken aan onze maatschappelijke opgaven. Diversiteit en inclusie worden nog meer geïntegreerd in het strategisch HRM-beleid van de provincie. We richten ons op verdere verbetering van bestaande personeelsinstrumenten. Ook is er gerichte aandacht voor bewustwording van gedrag, het vergroten van kennis op dit thema en op (emotionele) veiligheid van onze medewerkers in alle lagen van de organisatie.

Het werken tijdens en na de coronapandemie stelt hogere eisen aan de investering in een gezond werkklimaat, op kantoor én thuis. Het bevorderen van vitaliteit van de medewerkers heeft de komende jaren een hoge prioriteit. Het actief aanbieden van instrumenten die de vitaliteit van de medewerkers bevorderen, zoals de healthcheck, de griepprik en webinars over hoe je zelf vitaal kunt blijven werken.

Het optimaliseren van de kennis van onze medewerkers is cruciaal om juist in een veranderende omgeving aan onze opgaven te kunnen blijven werken. We investeren in opleiding en training, waarbij het leren steeds meer online plaatsvindt tijdens en in het werk. Vakkennis, talentontwikkeling en integriteit zijn hierbij belangrijke onderwerpen.

We zetten in op het verstevigen van onze positie op de arbeidsmarkt en monitoren de mogelijke veranderingen hierin. Daarnaast blijven we investeren in het aantrekken en behouden van (jong) talent. Dit doen we onder meer in samenwerking met andere partijen, zoals de Metropoolregio Amsterdam en omliggende provincies van de P4.

We vinden het belangrijk dat elke medewerker voldoende managementaandacht krijgt. Dat leidinggevenden voldoende aandacht geven en kunnen geven aan hun medewerkers én aan de doorontwikkeling van hun organisatieonderdeel. Daarom implementeren we sturing volgens een helder en consistent kader.

Inkoop

In 2022 zal het inkoopbeleid, dat in 2021 is vastgesteld, verder worden uitgewerkt en uitgevoerd.

In 2022 zal een nieuw subsidie- en een nieuw inkoopsysteem worden geïmplementeerd. Deze systemen bieden een betere ondersteuning voor de werkprocessen, kunnen beter voorzien in relevante informatie (o.a. ten behoeve van datagedreven werken) en bieden een geautomatiseerde borging van de rechtmatigheid.

Planning en Control

Financiële hygiëne

In 2020 is het programma financiële hygiëne gestart met als voornaamste doel om de financiële beheersing binnen de provincie te verbeteren. In 2021 is verder aan dit programma gewerkt en zijn diverse actiepunten reeds gerealiseerd. Naar verwachting zullen de uit dit programma geformuleerde actiepunten in 2022 voor het grootste deel zijn afgerond.

Interne beheersing, processen en risicomanagement
De focus van interne beheersing ligt in eerste instantie op de rechtmatigheid en aansluitend op doelmatigheid en doeltreffendheid. Projecten worden uitgevoerd die bijdragen aan onder meer het versterken van de governance, het werken in overeenstemming met wet- en regelgeving, risicomanagement en project- en procesbeheersing.

Indien de wetswijziging in 2021 niet rond komt zal het jaar 2022 het eerste jaar worden dat het college van Gedeputeerde Staten een rechtmatigheidsverantwoording gaat afgeven. Voor het afgeven van deze verantwoording is reeds een solide basis gelegd in de organisatie door het verder versterken van de (verbijzonderde) interne controles. De vervolgambitie is om in 2022 de eerste stappen te zetten in de omslag naar een systeem- en datagerichte benadering waarbij wordt gesteund op de procesbeheersing in de eerste lijn.

Risicomanagement is een essentieel onderdeel van interne beheersing. Risicomanagement blijft ook in 2022 een belangrijk middel om de kwaliteit van de besluitvorming en de effectiviteit en efficiëntie van projecten en bedrijfsvoering te vergroten. In 2022 gaat verder gewerkt worden aan het risicobewustzijn binnen de organisatie onder andere door het voeren van zogenoemde risicodialogen. Dergelijke dialogen zullen meer onderdeel gaan uitmaken van de reguliere bedrijfsvoering.

Fiscaliteit

Horizontaal toezicht
In het kader van fiscale beheersing en het sluiten van een nieuw horizontaal toezicht convenant met de Belastingdienst wordt het tax control framework verder uitgebreid en doorontwikkeld binnen Provincie Noord-Holland.

Vennootschapsbelasting (Vpb)
De provincie Noord-Holland is vennootschapsbelastingplichtig voor de activiteiten waarmee zij in fiscaal opzicht een onderneming drijft. Vooralsnog wordt de aangifte vennootschapsbelasting van Provincie Noord-Holland ingediend voor de deelname in PolanenPark C.V. van circa 40%. Deze deelneming is als enige fiscaal transparant met een positief resultaat welk resultaat bij Provincie Noord-Holland belastbaar is. De verwachting is dat de deelname in PolanenPark CV – op basis van de huidige informatie en cijfers van de grondexploitatie – naar verwachting voor boekjaar 2022 leidt tot een vpb-last bij de provincie Noord-Holland van circa € 1 miljoen.

Kosten Bedrijfsvoering

Overhead
De kosten voor bedrijfsvoering bestaan uit capaciteitskosten voor bedrijfsvoering (personele kosten van eigen medewerkers en externe inhuur) en materiële kosten zoals huisvesting en ICT.

Voor de bepaling van personele overhead gaan we uit van de functies zoals genoemd in de notitie Overhead van de commissie BBV, aangevuld met een aantal interne uitgangspunten. Hierin is voor specifieke functies in lijn met de uitgangspunten van de BBV-notitie vastgelegd, of deze tot overhead of tot programmakosten behoren.

Materiële kosten voor bedrijfsvoering worden voor het overgrote deel gerekend tot de overhead. Dit zijn bijvoorbeeld het onderhoud aan de panden, schoonmaak, beveiliging, catering en kosten van informatisering.

Er worden geen overheadkosten aan investeringen toegerekend. Dat geldt zowel voor personele kosten als voor materiële kosten.

Een deel van de materiële en personele kosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Bedrijfsvoering en GO-gelden.

Deze kosten worden toegelicht in de programmabegroting onder programma 8, paragraaf 8.1.8.

Totale kosten overhead begroting 2022 (bedragen x € 1.000)

Overhead capaciteitskosten	48.397
Overhead materiële kosten	25.868
Totaal overhead (Zie OD 7.2.1)	**74.265**

Totale capaciteitskosten

Capaciteit wordt ingezet voor bedrijfsvoering (overhead) en voor de realisatie van investeringen en begrotingsprogramma's.

Voor ieder begrotingsprogramma en voor de investeringen wordt geraamd, hoeveel capaciteit nodig is om de opgave te realiseren. De kosten van de capaciteit worden geraamd en gerealiseerd op de organisatorische eenheden (directies en sectoren) waar de medewerkers toe behoren. Aan de hand van de ramingen hoeveel capaciteit nodig is voor ieder begrotingsprogramma en iedere investering, wordt vervolgens een verdeelsleutel voor capaciteit bepaald. Met deze verdeelsleutel worden de capaciteitskosten vanuit de directies en sectoren aan de programma's en investeringen in de begroting toegerekend.

Voor de toerekening van de capaciteitskosten in de jaarstukken wordt een gelijke systematiek van toerekening gebruikt.

Onderstaand overzicht toont de toerekening van de capaciteitskosten naar de verschillende begrotingsprogramma's in € 1.000.

Verdeling capaciteitskosten

Programma (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025	2022 in %
1. Openbaar bestuur	9.649	9.536	9.536	9.536	9.536	8%
2. Klimaat en Milieu	5.762	5.255	5.255	4.279	4.279	5%
3. Ruimte en Water	9.819	9.553	9.553	9.478	9.478	8%
4. Bereikbaarheid	22.564	24.602	24.420	23.169	23.169	22%
5. Groen	6.832	6.723	6.723	5.588	5.588	6%
6. Economie, Cultuur en Welzijn	4.771	4.560	4.145	4.145	4.145	4%
7. Financiën en bedrijfsvoering	50.395	52.081	52.214	51.997	51.997	46%
8. Economisch herstel en duurzaamheid	671	653	254	-	-	1%
Totaal naar programma's	**110.463**	**112.963**	**112.100**	**108.192**	**108.192**	
Totaal naar investeringen	**15.655**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	
Totale capaciteitskosten	**126.118**	**128.618**	**127.755**	**123.847**	**123.847**	

3.5 Verbonden partijen

Algemeen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen.

De provincie neemt deel in een drietal fondsen (PDENH, INH en LSFA), actief op het gebied van duurzaamheid, innovatieve bedrijven dan wel life sciences.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO). Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA, ter behartiging van de belangen op het gebied van openbaar vervoer.

De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:

- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren.
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen et cetera. Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren. De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code ('Code'), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen. Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2020 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- Gedeputeerde Staten hebben in november 2019 besloten om tot ontbinding over te gaan van Ontwikkelingsfonds Duurzame Economie B.V. i.l., welke ontbinding is afgerond in april 2020;
- De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol is per 1 juni 2020 beeindigd;
- De Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. heeft in december 2020 de aan haar verstrekte lening ad € 11 miljoen volledig afgelost. De borgstelling ten behoeve van het project Hoogtij verstrekt aan de BNG Bank N.V. is verlaagd naar € 21 miljoen in februari 2020 (oorspronkelijk € 35 miljoen);
- Het takenpakket van Investeringsfonds Noord-Holland B.V. (INH) is per 29 april 2020 uitgebreid met de uitvoering van de Corona Overbruggingsleningen (COL-fonds).

Uitgaven

De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 6 'Economie, cultuur en welzijn' onder operationeel doel 6.5.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.2. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 2.1.5. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn verdeeld over de programma's op basis van de kerntaak waarvoor het IPO deze middelen inzet.

Inkomsten

In 2020 ontvingen wij circa € 13.430.000 miljoen aan dividend. Voor 2021 en volgende jaren is een opbrengst begroot van circa € 7,4 miljoen per jaar. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. De ontvangen dividenden worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale verbonden partijen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- De in het verleden met PolanenPark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark van € 20 miljoen. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8 miljoen.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 0,6 miljoen.
- De aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. renteloze lening van € 11 miljoen, ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen, is in december 2020 volledig afgelost. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 21 miljoen (oorspronkelijk € 35 miljoen), waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de provincie Noord-Holland.
- Aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor.
- Aan SADC (Schiphol Area Development Company) is in 2018 een kredietfaciliteit van in totaal € 13,5 miljoen verstrekt door de vier aandeelhouders; voor de provincie derhalve € 3,375 miljoen. In 2020 is in totaal een bedrag van € 1,25 miljoen bij de provincie opgenomen onder deze faciliteit.

Risico's verbonden aan verbonden partijen

De financiële risico’s gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen
Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandsvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen
Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen

verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen
Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Deze risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen.

Overzicht verbonden partijen

Deelnemingen

1	**Alliander N.V.**			
			2019	**2020**
Vestigingsplaats	Arnhem	Eigen vermogen	€ 4.224.000.000	4.328.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 62.654.400	Vreemd vermogen	€ 4.567.000.000	5.094.000.000
% belang	9,16	Resultaat	€ 253.000.000	224.000.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.1)	Dividend	€ 13.700.000	10.400.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2	**N.V. Afvalzorg Holding**			
			2019	**2020**
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 66.308.000	€72.235.000
Nominale waarde aandelen	€ 12.600.000	Vreemd vermogen	€ 140.858.000	€138.868.000
% belang	90	Resultaat	€ 3.940.000	€7.191.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.1)	Dividend	€ 3.825.000	€1.125.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)			
			2019	2020
Vestigingsplaats	Velserbroek	Eigen vermogen	€ 241.239.000	€249.064.000
Nominale waarde aandelen	€ 6.806.703	Vreemd vermogen	€ 490.340.000	€527.997.000
% belang	100	Resultaat	€ 5.684.000	€8.436.000
Programma	Ruimte en Water (3.5.2)	Dividend	€ 659.000	€630.573
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

4	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)			
			2019	2020
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€3.079.444	€3.094.710
Nominale waarde aandelen	€ 370.000	Vreemd vermogen	€1.484.544	€1.677.417
% belang	100	Resultaat	-€588.848	€14.966
Programma	Groen (5.2.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

5	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)			
			2019	2020
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 111.826.000	€ 116.330.000
Nominale waarde aandelen	€ 3.424.680	Vreemd vermogen	€ 22.603.000	€ 26.066.000
% belang	25	Resultaat	€ 5.429.000	€ 4.504.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend	0	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC			
Publiek doel	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

6	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. (RON)			
			2019	2020
Vestigingsplaats	Zaanstad	Eigen vermogen	€ 6.124.000	€7.475.000
Nominale waarde aandelen	€ 787.500	Vreemd vermogen	€ 53.411.000	€38.991.000

% belang	33,30	Resultaat	€ 2.814.000	€1.351.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	De door de provincie aan de RON verstrekte lening van €11 miljoen is volledig afgelost en de ten behoeve het project Hoogtij verstrekte borgstelling aan de BNG Bank is verlaagd naar €21 miljoen.

7 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)

			2019	2020
Vestigingsplaats	Alkmaar	Eigen vermogen	€ 877.157	€1.168.629
Nominale waarde aandelen	€ 26.460	Vreemd vermogen	€ 2.133.430	€2.616.648
% belang	49	Resultaat	-€ 211.505	€291.472
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC
Publiek doel	Ontwikkeling Economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

8 PolanenPark B.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 87.980	190.125
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 4.337.477	3.194.121
% belang	40	Resultaat	€ 27.004	102.145
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

9 PolanenPark C.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 4.941.058	4.890.586
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 14.331.251	12.013.638
% belang	40	Resultaat	0	549.420
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend		240.000

Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein
Eventuele ontwikkelingen/risico's	In 2020 heeft een winstuitkering vanuit de CV aan de provincie plaatsgevonden ten bedrage van € 240.000.

10 Zeehaven IJmuiden N.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	IJmuiden	Eigen vermogen	€ 24.538.000	25.360.000
Nominale waarde aandelen	€ 408.402	Vreemd vermogen	€ 37.160.000	36.022.000
% belang	8,40	Resultaat	€ 1.989.000	1.040.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Dividend	€ 24.500	24.500

Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

11 Zeestad Beheer B.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 18.000	€ 18.000
Nominale waarde aandelen	€ 9.000	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
% belang	50	Resultaat	€ 0	€ 0
Programma	Ruimte en Water(3.1.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

12 Zeestad C.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Nominale waarde aandelen	€ 6.900.000	Vreemd vermogen	€ 43.837.000	€ 48.373.000
% belang	49	Resultaat	€ 0	€ 0
Programma	Ruimte en Water (3.1.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder

Eventuele ontwikkelingen/risico's	

13 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

			2019	2020
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 4.887.000.000	€ 5.097.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 1.525.875	Vreemd vermogen	€ 144.802.000.000	€ 155.262.000.000
% belang	1,10	Resultaat	€ 163.000.000	€ 221.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend	€ 1.739.497	€775.144

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Het over 2019 aan de provincie uitgekeerde bedrag ad € 262.450 is slechts een deel van het door aandeelhouders op 16 april 2020 goedgekeurde dividend over 2019 (voor Noord-Holland €775.144). Het resterende bedrag blijft gereserveerd voor uitkering. De uitkering van dit restant zal op basis van de ECB-aanbeveling niet vóór 30 september 2021 plaatsvinden en is onderworpen aan mogelijke toekomstige aanbevelingen van de ECB. Het uit te keren bedrag is slechts een deel van het door aandeelhouders op 16 april 2020 goedgekeurde dividend over 2019. Het resterende bedrag (EUR 46 miljoen) blijft gereserveerd voor uitkering. De uitkering van dit restant zal op basis van de ECB-aanbeveling niet vóór 30 september 2021 plaatsvinden en is onderworpen aan mogelijke toekomstige aanbevelingen van de ECB. Van het goedgekeurde dividend over het boekjaar 2019 ad € 775.144 is thans €262.450,50 uitgekeerd. Het resterende bedrag blijft gereserveerd tot uitkering op een later moment en is onderworpen aan aanbevelingen van de ECB hieromtrent.

14 Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)

			2019	2020
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 1.796.000.000	€ 1.827.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 11.845	Vreemd vermogen	€ 94.409.000.000	€105.055.000.000
% belang	0,2	Resultaat	€ 95.000.000	€81.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend	€ 35.530	€14.443

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

15 Life Sciences Fund Amsterdam B.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€13.408.486	€11.916.957
Nominale waarde aandelen	€ 36.038	Vreemd vermogen	€61.710	€27.511
% belang	16,90	Resultaat	€163.447	-€1.491.530
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.2)	Dividend	€30.049	

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100% Fondsomvang: €10 miljoen

16 Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 26.662.141	€31.022.452
Nominale waarde aandelen	€ 1	Vreemd vermogen	€ 2.163.052	€2.245.165
% belang	100	Resultaat	€ -1.980.320	€-499.880
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100%. Fondsomvang: €85 miljoen. Het langlopende voorschot ad €500.000,- is in 2020 volledig terugbetaald.

17 Innovatiefonds Noord-Holland B.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 3.184.128	€5.091.675
Nominale waarde aandelen	€ 8.000	Vreemd vermogen	€ 35.288	€100.508
% belang	50	Resultaat	€ -514.348	€161.297
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	stemrecht AvA
Publiek doel	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Mate van revolverendheid: 100%

18 SolaRoad B.V.

			2019	2020
Vestigingsplaats	Delft	Eigen vermogen	€ 365.491	€261.542
Nominale waarde aandelen	€ 400	Vreemd vermogen	€ 440.336	€162.409
% belang	40	Resultaat	-€ 535.509	-€103.949
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	stemrecht AvA

Publiek doel	Verduurzaming van de energiesector
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

Gemeenschappelijke regelingen

1 Recreatieschap Spaarnwoude

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€2.722.287	€2.744.065
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	33,33%		**2019**	**2020**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 17.408.719	€ 16.744.587
		Vreemd vermogen	€ 1.714.857	€ 2.432.447
		Resultaat	-€ 62.399	-€ 885.108
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Recreatie en Toerisme neemt is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Eén lid van Provinciale Staten is lid van het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2 Recreatieschap Groengebied Amstelland

			2021	2022
Vestigingsplaats	Amstelveen	Bijdrage Provincie NH	€ 944.528	€ 960.885
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	14,28%		**2019**	**2020**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 1.895.186	€ 3.837.909
		Vreemd vermogen	€ 4.343.469	€ 2.293.018
		Resultaat	-€ 1.471.506	-€ 66.070
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Recreatie en Toerisme neemt is lid van het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3 Recreatieschap Twiske-Waterland

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€1.425.933	€1.437.340
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	21,5%		**2019**	**2020**
Programma	Groen (6.2.2)	Eigen vermogen	n.v.t.	€ 5.151.202
		Vreemd vermogen	n.v.t.	€ 391.886
		Resultaat	n.v.t.	€ 71.587
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Recreatie en Toerisme neemt is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			

Eventuele ontwikkelingen/risico's	Per 1-1-2020 is de boekhouding van recreatieschap Twiske-Waterland niet meer gescheiden.

4 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

			2021	2022
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 818.950	€ 829.596
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	12,5%		**2019**	**2020**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 1.721.115	€ 1.858.494
		Vreemd vermogen	€ 567.442	€ 425.210
		Resultaat	- € 393.883	- € 313.978
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Recreatie en Toerisme neemt is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

5 Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 442.936	€ 450.965
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	16,67%		**2019**	**2020**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 1.448.094	€ 1.781.192
		Vreemd vermogen	€ 3.236.966	€ 2.696.701
		Resultaat	€ 409.573	€ 274.193
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Recreatie en Toerisme neemt is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Eén lid van Provinciale Staten is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

6 Beheersregeling Amstel

			2021	2022
Vestigingsplaats	n.v.t.	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2019**	**2020**
Programma	Bereikbaarheid (4.3.1)	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
		Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
		Resultaat	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Door de beheerregeling is het beheer bij één provincie, de provincie Noord-Holland, belegd.			
Publiek doel	Beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

7	Randstedelijke Rekenkamer			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Amsterdam	Bijdrage Provincie NH	€ 370.800	€ 376.400
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	25%		**2019**	**2020**
Programma	Openbaar bestuur (1.1.1)	Eigen vermogen	€ 416.492	€ 492.987
		Vreemd vermogen	€ 510.884	€ 557.413
		Resultaat	€ 28.500	€ 51.094
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.			
Publiek doel	Rekenkamerfunctie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

8	Openbaar lichaam Waddenfonds			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Leeuwarden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	33,33%		**2019**	**2020**
Programma	Groen (5.3.3)	Eigen vermogen	€ 108.688.165	€122.217.520
		Vreemd vermogen	€ 74.099.729	€65.949.882
		Resultaat	€ 4.169.238	€4.866.690
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Water neemt is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Twee leden Provinciale Staten nemen deel aan het algemeen bestuur			
Publiek doel	Beheren en besteden Waddenfonds			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

9	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Lelystad	Bijdrage Provincie NH	€ 582.972	€ 73.340
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	4,24		**2019**	**2020**
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Eigen vermogen	€ 1.519.795	€ 1.330.865
		Vreemd vermogen	€ 5.264.376	€ 5.121.157
		Resultaat	€ 639.540	€ 555.603
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Toezicht houden op de omgevingsdiensten OD NHN en OFGV is lid van het algemeen bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Zaandam	Bijdrage Provincie NH	€ 18.230.000	€ 18.655.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	20%		**2019**	**2020**
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Eigen vermogen	€ 3.440.000	€ 3.254.000
		Vreemd vermogen	€ 16.236.000	€ 18.672.000
		Resultaat	€ 429.000	€ 194.000
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Milieu is lid van het DB en AB. Plaatsvervanger is tevens lid van het AB.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Hoorn	Bijdrage Provincie NH	€ 8.662.676	€8775.291
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	30%		**2019**	**2020**
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Eigen vermogen	€ 3.142.317	€ 5.765.771
		Vreemd vermogen	€ 4.965.698	€ 9.443.491
		Resultaat	€ 31.841	€ 2.797.454
Bestuurlijk belang	PortefeuillehouderToezicht houden op de omgevingsdiensten OD NHN en OFGV is lid van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

12	Omgevingsdienst IJmond			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Beverwijk	Bijdrage Provincie NH	€ 897.013	€ 112.889
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	13%		**2019**	**2020**
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Eigen vermogen	€ 419.249	€ 861.194
		Vreemd vermogen	€ 8.287.440	€ 10.410.251
		Resultaat	€ 1	€ 471.047
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Milieu is lid van het AB.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Privaatrechtelijke rechtspersonen

13 Interprovinciaal Overleg

			2021	2022
Vestigingsplaats	Den Haag	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	8,33%		2019	2020
Programma	Openbaar bestuur (1.4.2)	Eigen vermogen	€ 4.462.159	€ 4.533.105
		Vreemd vermogen	€ 21.243.849	€ 27.296.089
		Resultaat	€ 1.746.232	€ 2.269.884
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder IPO-bestuur is lid van het bestuur van het IPO. Twee leden van Provinciale Staten nemen deel aan de algemene vergadering van het IPO.			
Publiek doel	Belangenbehartiging provincies			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

14 Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.

			2021	2022
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 248.947	€221.954
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			2019	2020
Programma	Bereikbaarheid (4.2.1)	Eigen vermogen	€ 923.981	€ 641.640
		Vreemd vermogen	€ 1.481.843	€ 2.105.774
		Resultaat	€ 923.981	- € 282.341
Bestuurlijk belang	Namens Gedeputeerde Staten is de teamsenior openbaar vervoer van de sector Mobiliteit de gevolmachtigde om deel te nemen aan de Algemene Ledenvergadering van de DOVA U.A.			
Publiek doel	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

15 Stichting Gooisch Natuurreservaat

			2021	2022
Vestigingsplaats	Hilversum	Bijdrage Provincie NH	€ 800.060	€ 870.640
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)	20%		2019	2020
Programma	Groen (5.2.1)	Eigen vermogen	€ 1.894.037	€ 1.562.333
		Vreemd vermogen	€ 1.050.231	€ 926.429
		Resultaat	- € 3.215	€ 87.890
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Groen is lid van het bestuur namens de provincie.			
Publiek doel	Beheer Natuurgebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

16	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2019**	**2020**
Programma	Ruimte en Water (3.1.2)	Eigen vermogen	€ 43.663.910	€ 43.398.468
		Vreemd vermogen	€ 338.213	€ 324.061
		Resultaat	€ -443.651	€ -443.904
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht			
Publiek doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

17	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2019**	**2020**
Programma	Ruimte en Water (3.2.3)	Eigen vermogen	€ 280.918	€ 305.607
		Vreemd vermogen	€ 1.239.502	€ 1.016.442
		Resultaat	€ 46.532	€ 24.689
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG			
Publiek doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

18	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2019**	**2020**
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Eigen vermogen	€ 24.538.000	€ 25.360.000
		Vreemd vermogen	€ 37.160.000	€ 36.022.000
		Resultaat	€ 1.989.000	€ 1.040.000
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap bestuur Stichting.			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

19	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Schagen	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2019**	**2020**
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.1.1)	Eigen vermogen	€ -105.420.150	€ -153.068.889
		Vreemd vermogen	€ 128.510.530	€ 164.584.967
		Resultaat	€ -46.131.953	€ -47.648.739
Bestuurlijk belang	Benoeming leden Raad van Toezicht.			
Publiek doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Publiekrechtelijk rechtspersoon

20	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland			
			2021	**2022**
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2019**	**2020**
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.2)	Eigen vermogen	53.782.979	€ 55.504.449
		Vreemd vermogen	1.366	€ 32.898
		Resultaat	5.326.537	€ 1.721.471
Bestuurlijk belang	GS zijn beheerder van het Fonds.			
Publiek doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3.6 Grondbeleid

Algemeen

Voor veel van de provinciale doelstellingen is het nodig om gronden aan te kopen, kortere of langere tijd te beheren en/of te verkopen. Zo willen wij het Natuurnetwerk Nederland afronden, bestaande wegen optimaliseren en nieuwe vormen van bereikbaarheid faciliteren, zoals langeafstandsfietspaden en hoogwaardige openbaarvervoersverbindingen. Ook kan het grondinstrumentarium gebruikt worden voor bijvoorbeeld de uitvoering van de regionale energiestrategieën en de woningbouwopgave.

Grondaankoop, -bezit en -verkoop is voor ons een middel voor het realiseren van provinciale doelen en geen doel op zich. Onze grondactiviteiten vinden plaats binnen de kaders van de door Provinciale Staten in november 2018 vastgestelde 5e Nota Grondbeleid. Belangrijkste uitgangspunten hierin zijn: rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid. De aankoop van gronden geschiedt in beginsel op basis van onafhankelijke taxaties en de verkoop van gronden is in beginsel openbaar, om de marktconformiteit te waarborgen. Als overheid mogen wij geen verstorende werking op de grondmarkt hebben en mogen wij geen onrechtmatige staatssteun verlenen, waardoor slechts beperkt en gemotiveerd van marktconforme prijzen afgeweken kan worden. Tevens zijn wij er als overheid aan gehouden om niemand een voorkeurspositie te geven. Verhuur, verpachten en verkoop van gronden vindt daarom op zodanige wijze plaats dat iedereen dezelfde positie heeft. Hiervan kan, op basis van een integrale afweging binnen GS, worden afgeweken als een provinciaal doel aan de orde is.

Aankoop van gronden voor de verschillende beleidsdoelen gebeurt zoveel als mogelijk op minnelijke (vrijwillige) basis. Indien noodzakelijk wordt een onteigeningsprocedure gestart.

Natuur

Grond vormt een essentiële schakel in de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Realisatie vindt plaats door middel van verschillende instrumenten, zoals de vestiging van kwalitatieve verplichtingen, kavelruilen of aankopen van grond binnen de NNN-begrenzing of daarbuiten om in te zetten als ruilgrond. Met name het vestigen van een kwalitatieve verplichting is een bijzondere vorm die specifiek voor de NNN-realisatie is ontwikkeld: De provincie gaat een overeenkomst aan met een eigenaar die zijn agrarische grond omzet in grond met een natuurfunctie. Deze eigenaar kan SKNL-subsidie aanvragen voor de waardevermindering van de grond door deze omzetting en voor de benodigde inrichtingsmaatregelen. In 2020 hebben Provinciale Staten besloten om voor de NNN-realisatie in en nabij Natura-2000 zo nodig het onteigeningsinstrument in te zetten. Dit instrument zal enkel worden ingezet nadat in een gebiedsproces, op basis van een grondstrategieplan, eerst de mogelijkheid wordt geboden voor grondeigenaren om op basis van volledige schadeloosstelling de gronden te verkopen.

Sinds 2019 worden de aankopen ten behoeve van de NNN op de balans opgenomen tegen de verwervingskosten (inclusief eventuele schadeloosstelling en aanvullende kosten). De meest recente interpretatie van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijven dit namelijk voor. Door de aankoop van (meestal) agrarische gronden ten behoeve van NNN treedt een (forse) waardedaling op. Dit geldt zeker voor de extra kosten ten gevolge van de aankoop van opstallen en de schadeloosstelling. Hierdoor is de balanswaarde van de NNN-gronden een grote overschatting en behelst een risico voor het moment dat deze gronden, als natuurgrond, weer verkocht gaat worden. Daarom is in 2020 een reserve voor de toekomstige afwaardering NNN-gronden aangelegd. Deze reserve wordt, ten laste van de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen, steeds bij de Tweede Begrotingswijziging aangevuld met het verschil

tussen de verwervingskosten van de in het vorige jaar aangekochte NNN-gronden en de potentiële verkoopopbrengsten van NNN-gronden (deze is gestandaardiseerd op € 1,-/m^2).

Financieel gezien wordt jaarlijks vanuit de grondportefeuille een deel van de verkoopopbrengsten toegevoegd aan de reserve Groen. Dit wordt mogelijk gemaakt door de verkoop van provinciale gronden die wij van het Rijk voor dit doel hebben gekregen (de voormalige PASO- en BBL-gronden). Op jaarbasis wordt gekeken of er ten opzichte van de boekwaarde winst of verlies optreedt. Deze winst of dit verlies wordt toegevoegd aan of verrekend met de reserve Groen.

Kavelruil

De provinciale landbouwgronden worden zo effectief mogelijk ingezet voor het verbeteren van de agrarische structuur. Hiervoor wordt het instrument vrijwillige kavelruil ingezet. Op dit moment lopen er vrijwillige kavelruilprocessen op Wieringen en in de Gooi en Vechtstreek. Onderzocht wordt in hoeverre er kavelruilen in andere gebieden kunnen worden opgezet.

Infrastructuur

Ook in 2022 zal, waar nodig, grondverwerving plaats vinden ten behoeve van de provinciale infrastructuur. In 2022 zal voor de majeure projecten N241b, N247 en de brug Ouderkerk aan de Amstel de onteigening zijn beslag krijgen. Het betreft dan de laatste noodzakelijke verwervingen, omdat het grootste deel van de noodzakelijke grond reeds op minnelijke wijze is aangekocht. Andere projecten waar grondverwerving aan de orde is, zijn de aanpassingen aan de N236, N239, N246, N417, N517 en de N522, en de realisatie van enkele HOV-verbindingen. Ook spelen er diverse kleinere projecten, waarbij sprake is van verwerving ten behoeve van onderhoud, veiligheid en uitbreiding van wegen en fietspaden, en van de aanleg van rotondes en dergelijke.

Deze taakgebonden verwervingen vinden plaats ten laste van het budget dat PS beschikbaar hebben gesteld voor het desbetreffende project. Vaak lopen die budgetten via een projectkrediet en/of in het kader van het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI). De rol van de grondverwerving binnen deze projecten heeft een faciliterend karakter, waarbij tegelijkertijd de wettelijke kaders en de kaders van het door PS vastgestelde grondbeleid worden bewaakt.

Grondbanken

De werking van grondbanken is in 2018 geëvalueerd en geconstateerd is dat deze weinig tot geen meerwaarde hebben gehad. In het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 is besloten om de grondbanken af te bouwen en geen nieuwe in te stellen. De (beperkte) hoeveelheid grond in de voormalige beheergrondbanken wordt ingezet ten behoeve van provinciale doelen. Als dat niet aan de orde is, worden de gronden, conform afspraak, aangeboden aan de zittende pachters.

Strategische grondaankopen

Met het krediet ‘Strategische grondaankopen’ hebben PS het mogelijk gemaakt om anticiperend op mogelijke ontwikkelingen ten behoeve van provinciale doelen, gronden aan te kopen. In 2016 hebben PS besloten om het krediet de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen van € 97 miljoen naar € 20 miljoen, door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Met de laatste bijstelling in de jaarrekening 2019 resteert momenteel een krediet van € 40 miljoen. Hiervan zit circa € 25,6 miljoen ‘vast’ in de (grond)eigendommen vermeld in onderstaande tabel ‘materiële vaste activa (strategische grondaankopen)’. De belangrijkste strategische grondeigendommen zijn:

- percelen aangekocht in de kavelruilen naar aaanleiding van het voormalig gebiedsontwikkelingsplan Wieringerrandmeer;
- het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein in Anna Paulowna (RHB);

- Zonneweide Jaagweg, voorheen bekend als Distriport;
- SLP-zuid.

Over de ontwikkelingen van deze percelen wordt jaarlijks gerapporteerd in de jaarrekening. Het krediet en de eigendommen strategische grondaankopen worden ingezet ten behoeve van provinciale doelen. Dit kan zijn agrarische structuurversterking door middel van kavelruil in bijvoorbeeld het voormalig Wieringerrandmeergebied, energietransitie (Zonneweide Jaagweg, transformatorstation SLP-zuid) en/of (mogelijk op termijn) enkel de verkoop van de gronden.

Beheer en verkoop

De provincie bezit een oppervlakte van circa 13.000 hectare grond. Ongeveer 3100 ha van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen. Daarnaast zijn ca. 7300 ha grond en 64 woningen in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via beheerovereenkomsten. Het resterende vastgoed, circa 2700 ha grond, circa 800 ligplaatsen, 24 benzinestations en circa 50 gebouwen, wordt beheerd via pacht, verhuur, erfpacht en bruikleen. Dit beheer omvat circa 1500 contracten.

Jaarlijks ontvangt de provincie hiervoor ongeveer € 3,8 miljoen aan inkomsten. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Het overige vastgoed wordt tijdelijk beheerd in afwachting van een definitieve bestemming, verkoop, ontwikkeling of sloop. Sinds 2017 worden percelen binnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en/of met een weidevogeldoelstelling verpacht met gebruiksbeperkingen. Deze beperkingen dragen bij aan doelstellingen ten aanzien van natuur, duurzame landbouw en biodiversiteit.

Overtollig vastgoed wordt verkocht. Het gaat hier bijvoorbeeld om vastgoed dat eerder verworven is om een provinciaal doel te realiseren, bijvoorbeeld de aanleg van een weg. Zodra dit doel gerealiseerd is kan het overtollige vastgoed verkocht worden. Indien een provinciaal project vervalt, zoals bijvoorbeeld het voormalige Wieringerrandmeer, wordt het betreffende vastgoed ingezet of voor het realiseren van andere provinciale doelen en/of het wordt verkocht. Uitgangspunt voor verkoop is transparantie, marktconformiteit en rechtmatigheid en/of met verkoop wordt een provinciaal doel gerealiseerd. Verkoop van vastgoed gebeurt in principe op basis van een onafhankelijke taxatie. Hiervan kan worden afgeweken als het object een zodanig lage waarde heeft dat een dergelijke taxatie qua kosten de waarde van de grond overstijgt.

Verantwoording GS aan PS

Te allen tijde wordt gestreefd naar maximale transparantie ten aanzien van grondtransacties. In de begroting wordt zo goed mogelijk geraamd welke kosten en opbrengsten in enig jaar gerealiseerd worden. Hierbij gelden wel enkele kanttekeningen:

- Aan- en verkoop van grond is vaak een grillig proces dat sterk gekoppeld is aan de actuele economische situatie en is niet altijd goed te plannen of te voorspellen. Daardoor kan de realisatie afwijken van de raming.
- Zolang er onderhandeld wordt over aan- en verkoop van gronden kan vrijgeven van informatie (bijvoorbeeld ten aanzien van taxaties) de onderhandelingspositie van de provincie of derde partijen schaden. Er zal daarom altijd een beroep op geheimhouding worden gedaan.
- GS leggen aan PS verantwoording af over alle aan- en verkopen van grond. Vanwege de bovengenoemde kanttekeningen zal het daarbij in de praktijk ook kunnen gaan over verantwoording achteraf (met name via de jaarrekening), waarbij GS toelichten welke van de geraamde doelstellingen wel en niet zijn gehaald en waarom.

Overzicht provinciale gronden op balans

Onderstaand treft u een overzicht van de boekwaarden per 31-12-2020 van de gronden die onderdeel zijn van de materiële vaste activa.

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2020	Oppervlakte (m2)
1. Zonneweide Jaagweg, Koggenland	€ 7.300.000	1.122.735
2. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein, Anna Paulowna	€ 2.011.000	165.988
3. Bergweg 30, Bloemendaal (in erfpacht gegeven)	€ 225.807	3.082
4. Perceel Hoofdweg 511, Haarlemmermeer	€ 380.000	48.000
5. Percelen Wieringen (aan- en verkopen in kader van kavelruilingen)	€ 3.974.928	829.117
6. NW-deel SLP-zuid, Rijssenhout	€ 4.804.885	93.789
7. perceel grond aan de Horndijk, Loosdrecht	€ 170.000	70.500
8. Grasland Parallelweg, Burgerbrug	€ 1.073.952	184.730
9. Bollengrond Kolonel Sneepweg, Bergen	€ 1.071.708	67.880
Subtotaal	**€ 21.012.281**	**2.585.821**
10. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 5.791.530	2.356.275
11. Percelen voormalige beheergrondbank Laag-Holland	€ 1.339.361	1.296.619
12. Strategische Gronden Groen (samenvoeging BBL & PASO per 31.12.2019)	€ 25.571.598	13.464.626
13. NNN eigendom	€ 13.719.421	1.567.439
Subtotaal	**€ 46.421.910**	**18.684.959**
Totalen	**€ 67.434.190**	**21.270.780**

VOORRAAD jaarrekening 2020			
Omschrijving	**Categorie**	**Boekwaarde per 31-12-2020**	**Oppervlakte (m2)**
Kamperkade 1	Strategische Gronden Groen	€ 19.902	10.758
Spaarndammerdijk 17 te Spaarndam	Strategische Gronden Groen	€ 4.625	2.500
Polderweg 1 Hippolytushoef (erf)	Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 12.978	4.395
ZO-deel SLP-zuid, Rijssenhout (beoogd transformatorstation)	krediet strategische grondaankopen	€ 4.557.627	41.000
perceel dijkversterking Starnmeer (GRA03I 60 ged.)	Strategische Gronden Groen	€ 2.235	1.177
Totalen		**€ 4.597.367**	**59.830**

	Totaal op balans	**€ 72.031.557**	**21.330.610**

3.7 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale belastingen en heffingen ontstaan inkomsten, die betaald worden door de inwoners en ondernemers in onze provincie. Met provinciale belastingen en heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend op onder meer de uitkering uit het provinciefonds, collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij het heffen gaan wij uit van het profijtbeginsel. Uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen (bijvoorbeeld leges) dan bij belastingen (bijvoorbeeld opcenten motorrijtuigenbelasting). In de paragraaf Provinciale heffingen worden de door Provinciale Staten vastgestelde beleidslijnen en te realiseren belastingopbrengsten weergegeven. Bij het heffen wordt rekening gehouden houden met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet (art. 222 t/m 226).

Lastendruk
Provinciale belastingen en heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van provinciale belastingen en heffingen niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Provinciale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren
Wat krijgt de burger en/of het bedrijf terug voor de betaling aan de provincie? Wij streven naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van de te betalen bijdrage. De Provinciewet bepaalt dat provinciale opcenten tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de belastingrechter bij een beroepsprocedure de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Realiseren sluitende begroting door minder uitgaven en niet door meer heffen
In het Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!' is aangegeven dat structurele uitgaven structureel gedekt worden en dat het tarief van de opcenten motorrijtuigenbelasting (voor het laatst verhoogd in 2009) niet wordt verhoogd. De provincie Noord-Holland blijft naar verwachting ook in 2021 de provincie met het laagste opcententarief. Een wijziging van het tarief opcenten motorrijtuigenbelastingen dient door Provinciale Staten te worden vastgesteld. De eventuele wijziging van het tarief 2021 dient vóór 1 december 2020 kenbaar te worden gemaakt bij het Ministerie van Financiën.

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)
Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie Noord-Holland het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

De provincie Noord-Holland kent de volgende provinciale belastingen en heffingen:

- Belastingen: betalingen voor de uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent *provinciale opcenten* op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.

- Heffingen: betalingen voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening, die verband houden met collectieve voorzieningen. In de provincie Noord-Holland *de grondwaterheffing.*
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent *leges en overige rechten.*

Naast de hier genoemde provinciale belastingen en heffingen kent de provincie Noord-Holland ook de nazorgheffing gesloten stortplaatsen. Het betreft hier een heffing die verband houdt met collectieve voorzieningen.
Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen opgericht (1999/30499). Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wet milieubeheer een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn geïnd. Hiertoe hebben Provinciale Staten op 29 maart 1999 de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting
De motorrijtuigenbelasting wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de motorrijtuigenbelasting, waarop de provinciale opcenten meeliften, verzorgt de belastingdienst. Bovenop de motorrijtuigenbelasting betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen het opcenten tarief vast, en zijn daarbij gehouden aan het door het Rijk bepaalde wettelijk maximum. Het huidige wettelijk maximum bedraagt voor 2021 116,8 (Provinciewet artikel 222, 2de lid). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met het inflatiecorrectiecijfer. Het maximum opcententarief voor 2022 wordt in augustus/september van dit jaar bekendgemaakt. Het huidige tarief (2021) in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9. In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is opgenomen dat het tarief opcenten motorrijtuigenbelasting niet wordt verhoogd.

De provincie Noord-Holland heft sinds 2001 het laagste opcententarief. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de tarieven opcenten per provincie. Hierbij wordt aangetekend dat de tarieven voor 2022 voorlopig zijn en gebaseerd zijn op de beschikbare informatie per ultimo mei 2021. Voor de provincie Noord-Holland is bij de berekening van de opbrengst uitgegaan van het thans geldende tarief opcenten van 67,9.

Provincie	2020	2021	2022
Drenthe	92,0	92,0	92,0
Flevoland *)	80,6	81,4	81,4
Friesland	87,0	87,0	87,0
Gelderland	87,2	89,5	90,0
Groningen	91,8	93,3	94,8
Limburg	77,9	77,9	79,4
Noord-Brabant	78,0	78,4	79,6
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9
Utrecht	73,6	74,9	76,1
Zeeland *)	89,1	89,1	89,1
Zuid-Holland	90,4	90,4	90,4
Gemiddeld	**83,0**	**83,5**	**84,0**

Maximum tarief	**115,0**	**116,8**	**nnb ****

*) betreft tarief opcenten 2021

**) het maximum tarief voor 2022 is op dit moment nog niet bekend

Aantal leasevoertuigen in Noord-Holland

Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (denk bijvoorbeeld aan de verhuizing van een grootwagenparkhouder/leasebedrijf naar een andere provincie) direct en egaliserend door in de verdeling van het provinciefonds. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal leasevoertuigen in Nederland en in de provincie Noord-Holland. De stijging van het aantal leasevoertuigen in 2019 is het gevolg van de verhuizing van een leasemaatschappij van de provincie Flevoland naar Noord-Holland (circa 60.000 voertuigen).

Aantal leasevoertuigen in Noord-Holland

Noord-Holland	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
GWH				
Personenauto's	78.944	90.903	166.783	154.179
Motoren	117	129	76	77
	79.061	**91.032**	**166.859**	**154.256**
Particulieren				
Personenauto's	26.370	32.814	41.082	51.026
Motoren	12	5	20	40
	26.382	**32.819**	**41.102**	**51.066**
Totaal	**105.443**	**123.851**	**207.961**	**205.322**

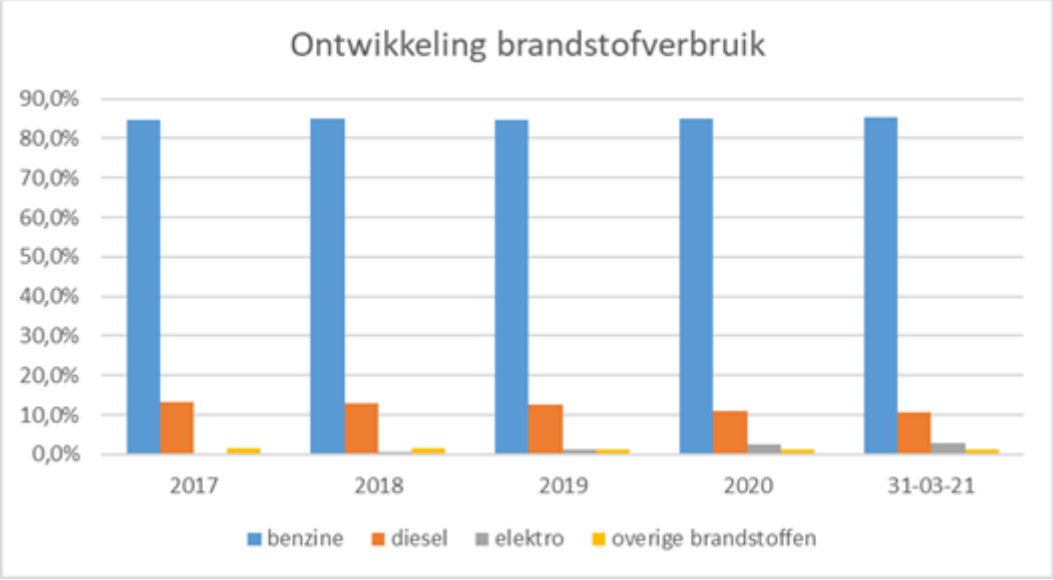
Overzicht aantal leasevoertuigen in Noord-Holland (2017-2020)

Aandeel Noord-Holland	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Aandeel PNH in totaal aantal leasevoertuigen bij GWH's in Nederland	15,0%	16,3%	29,1%	28,3%
Aandeel PNH in totaal aantal leasevoertuigen van particulieren in Nederland	19,3%	18,3%	18,0%	19,6%
Aandeel PNH op totaal aan leasevoertuigen in Nederland	15,8%	16,7%	25,9%	25,5%

Ontwikkeling brandstofgebruik voertuigen

De rijksoverheid heeft bepaald dat voor plug-in hybride auto's met een CO_2-uitstoot van niet meer dan 50 gr/km de MRB (en opcenten) tot en met 2024 de helft van het reguliere tarief bedraagt. Voor voertuigen met alleen een elektromotor of met waterstofverbranding is men geen motorrijtuigenbelasting verschuldigd. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling aan in het soort brandstof van de voertuigen (inclusief motoren) vanaf 2017 tot en met het 1ste kwartaal 2021.

Grafiek brandstofverbruik 2017-2021

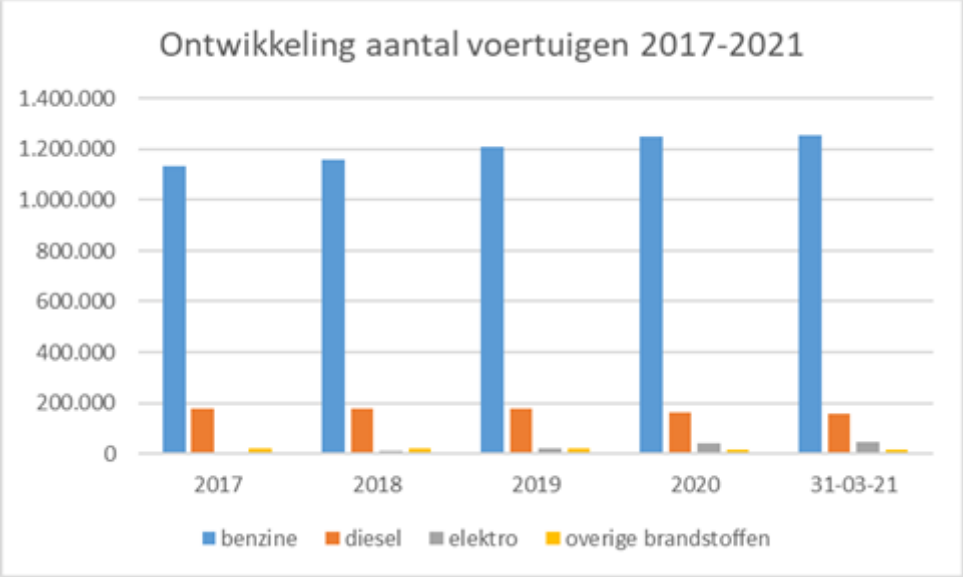
Op basis van de gewichtsuitdraai per 1 januari 2021 wordt door de belastingdienst de zogenoemde 'theoretische' opbrengst provinciale opcenten voor 2021 verwacht van € 225,1 miljoen (personenauto's € 223,7 miljoen en motoren € 1,4 miljoen). Het Rijk stelt (hybride) elektrische auto's in de periode 2021-2024 (gedeeltelijk) volledig vrij van motorrijtuigenbelasting. De voorgestelde stimuleringsmaatregel voor het (hybride) elektrisch vervoer leidt tot een versmalling van de belastinggrondslag van de provincies.

Voorgesteld wordt om voor 2022 tot en met 2025 rekening te houden met een structurele opbrengst, van € 225,1 miljoen, waarbij gerekend is met het huidige tarief opcenten van 67,9.

Overzicht gerealiseerde en geraamde opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting

Opbrengsten opcenten MRB	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jaarrekening	218,4	223,6					
Begroting		218,1	218,1	225,1	225,1	225,1	225,1

Grafiek ontwikkeling aantal voertuigen in Noord-Holland 2017 -maart 2021

Heffingen

Grondwaterheffing
Sinds 1 januari 2010 is de Grondwaterheffing gebaseerd op de Waterwet. De heffing is uitsluitend bestemd voor de ten laste van de provincie komende kosten voor het grondwaterbeheer, waaronder het tegengaan van verdroging in bepaalde gebieden. In 2020 bedroeg de opbrengst van de Grondwaterheffing € 786.000 (afgerond). Er is een voorziening ingesteld met tot doel onnodige fluctuaties van het heffingstarief tegen te gaan, tevens bedoeld om onvoorziene en ontoerekenbare schades te kunnen betalen. Heffingplichtig zijn de onttrekkers van 25.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Het tarief is vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater. Voor 2022 wordt een opbrengst geraamd van € 800.000.

Rechten

Leges
Provincies hebben een aantal taken ter zake waarvan individuele diensten worden afgenomen door bewoners of bedrijven. Door de afnemers van zo'n dienst moeten leges worden betaald ter bekostiging van de aan deze diensten gerelateerde kosten (zoals personeels-, huisvestings- en materiaalkosten). In de tarieventabel behorende bij de legesverordening zijn voor de provincie Noord-Holland tarieven opgenomen voor onder andere het afgeven van vergunningen in het kader van de fysieke leefomgeving (Wabo), Waterwet, Wet natuurbescherming en Wegenwet.

Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges voor een vergunningsaanvraag kostendekkend zijn of worden. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van

de tarieven. Dit beleid vereist inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. Samen met de uitvoerende organisaties, zoals de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODZNKG) en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) is en wordt gewerkt aan het meer inzichtelijk maken van de kostentoerekening aan de vergunningsaanvragen van de verschillende legestarieven. Om meer inzicht in de kostentoerekening te verkrijgen dienen de administraties van de omgevingsdiensten anders te worden ingericht. In het afgelopen jaar zijn de nodige verbeteringen aangebracht in de administraties van de omgevingsdiensten, waardoor meer inzicht is verkregen in de totale kosten verbonden aan de vergunningverlening en het te verwachte aantal vergunningsaanvragen in 2022. In december 2019 heeft u besloten dat de leges voor de vergunningsaanvragen gefaseerd in drie jaar naar een kostendekkend niveau moesten worden gebracht. Voor de berekening van de kostendekkendheid wordt in zijn algemeenheid uitgegaan van een gemiddelde tijdsbesteding per vergunningsaanvraag. Het uurtarief van de omgevingsdienst/provincie wordt gehanteerd om de hoogte van de leges te berekenen. In het 4de kwartaal van 2021 worden de legestarieven 2022 aan u ter vaststelling aangeboden.

Kostendekkendheid leges in 2022
De uitvoering van de vergunningverlening en handhaving is opgedragen aan de omgevingsdiensten (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de regionale uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord) en is opgenomen in de lumpsum bekostiging. Het onderstaande overzicht geeft enig inzicht in de kostendekkendheid van de verschillende leges. Bij de vaststelling van de legesverordening en tarieventabel 2022 geven wij u inzicht in de geactualiseerde kosten verbonden aan de vergunningverlening. Een aantal onderzoeken naar de gemiddelde tijdsbesteding is namelijk nog niet afgerond. De te realiseren opbrengsten voor 2022 zijn gebaseerd op de kostendekkende tarieven en het te verwachten aantal vergunningsaanvragen dat in het komende jaar wordt ingediend.

Kostprijsberekening methode
Om de kostprijs van de diverse vergunningsaanvragen te berekenen wordt gebruik gemaakt van de Activity Based Costing method (ABC- methode). Deze methode wordt ook beschreven in de handleiding kostentoerekening 2016 van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De ABC methode is de meest transparante methode. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een vergunning onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met een uurtarief van een behandelend ambtenaar bij de provincie Noord-Holland en/of de uurtarieven omgevingsdiensten. Voor de uurtarieven van de provincie wordt de tarieven gehanteerd zoals opgenomen in de “Handleiding overheidstarieven”.

Bij berekening van de leges wordt uitgegaan van de gemiddelde tijdsbesteding per vergunningsaanvraag.

Tarieventabel leges	Uitvoerende organisatie	Raming baten 2022	Raming lasten 2022	Kostendekkendheid 2022
WABO	OD NZKG	€ 1.200.000	€ 1.250.000	96,00%
Milieuleges	OD NZKG, ODIJ	p.m.	p.m.	p.m.
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 475.000	€ 550.000	86,36%
Waterwet	OD NZKG	€ 700.000	€ 767.000	91,26%
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 5.000	€ 35.000	14,29%
Ontgrondingenwet	OD NZKG	€ 75.000	€ 63.000	119,05%
Wadloop	provincie Fryslân	€ 700	€ 37.000	1,89%
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds	€ 300.000	€ 600.000	50,00%
Wet Natuurbescherming	OD NHN	€ 250.000	€ 2.196.500	11,38%
Wet Luchtvaart	OD NZKG	€ 17.000	€ 40.000	42,50%
Overige	provincie Noord-Holland	€ 0	€ 0	0,00%
Totaal provinciale heffingen		**€ 3.022.700**	**€ 5.538.500**	**54,58%**

* Deze leges worden ontvangen bij de Uitvoerende organisatie en worden verrekend met de bijdrage die de provincie Noord-Holland moet betalen (bijvoorbeeld voor faunaschade). Daarmee lopen deze baten niet via de begroting van de provincie Noord-Holland.

Overzicht kostendekkendheid leges 2021

Gevolgen coronacrisis
Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre de coronacrisis ook in 2022 nog doorwerkt in de verwachte legesopbrengsten. In 2020 hebben wij moeten constateren dat de legesopbrengsten Wabo en Wet luchtvaart achterbleven bij de ramingen. Een trend die overigens ook in de eerste maanden van 2021 doorzet. Met de gevolgen van de coronacrisis is rekening gehouden en de ramingen 2022 zijn dan ook ‘voorzichtig’ geraamd.

Gevolgen Omgevingswet
De minister van BZK heeft de Eerste Kamer op 27 mei 2021 geïnformeerd dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2022. Bij de invoering van de Omgevingswet hebben de provincies de mogelijkheid om (weer) leges te heffen voor aanvragen milieuvergunning. Zodra de invoeringsdatum van de Omgevingswet bekend is, wordt u nader geadviseerd over de gevolgen voor de legesverordening en tarieventabel voor het belastingjaar 2022. In de ramingen 2022 is nog geen rekening gehouden met de eventuele financiële gevolgen.

Stikstof gerelateerde aanvragen
De uitspraken van de Raad van State over stikstof gerelateerde vergunningsaanvragen zijn onderwerp van gesprek in de provinciale werkgroep stikstof en ook op IPO- en Rijksniveau. Er moet eerst duidelijkheid komen over het te volgen beleid alvorens de leges in rekening wordt gebracht.

Voor 2022 worden de totale legesopbrengsten geraamd op circa € 3 miljoen.

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenoemde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van

afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In de Leemtewet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om bodem beschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodem beschermende voorzieningen regelmatig te worden geïnspecteerd en de bodem onder de stortplaats te worden onderzocht. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld, die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De jaarlijkse heffing wordt vastgelegd in een door Provinciale Staten vast te stellen tarieventabel en berekend aan de hand van het doelvermogen dat aanwezig moet zijn bij sluiting van de stortplaats en het opgebouwde kapitaal in het Nazorgfonds. De heffingen worden in het uitsluitend voor nazorg bestemde Nazorgfonds gestort. Het Nazorgfonds is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Voor het begrotingsjaar 2022 wordt vooralsnog geen opbrengst geraamd.

Opbrengst belastingen en provinciale heffingen

Voor 2022 gaat de totale opbrengst belastingen en provinciale heffingen € 221,8 miljoen bedragen.

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Opcenten motorrijtuigenbelasting	208,0	218,4	210,0	218,1	225,1
Grondwaterheffing	0,9	0,8	0,800	0,8	0,8
Leges					
* WABO	2,30	1,8	2,0	2,0	1,2
* overige leges	0,70	0,7	1,0	0,9	1,8
Totaal	**211,9**	**221,7**	**213,8**	**221,8**	**228,9**

Onbenutte belastingcapaciteit

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2022 mogen heffen wordt wettelijk vastgesteld. Voor 2022 is het maximum nog niet bekend. Naar verwachting wordt dit in augustus/september 2021 bekendgemaakt. Uitgaande van de verwachte opbrengstraming voor 2022 van € 225,1 miljoen en het huidige opcententarief (67,9) is de opbrengst per opcent € 3,3 miljoen. Uitgaande van het maximumtarief opcenten 2021 zijnde 116,8 zijn 48,9 opcenten onbenut. De theoretische (meer)opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit bedraagt afgerond € 161,4 miljoen. Ontwikkelingen rond de voertuigvolumegegevens blijken uit de gewichtsuitdraaien, die per kwartaal door de belastingdienst beschikbaar worden gesteld.

Overzicht onbenutte belastingcapaciteit

Prognose opcenten 2022 (x € 1.000.000)	Opcenten tarief 2022	Opbrengst per opcent (x € 1.000.000)	Maximum opcenten tarief 2021	Maximale opbrengst 2022 (x € 1.000.000)	Onbenutte belastingcapaciteit 2022 (x € 1.000.000)
225,1	67,9	3,31	116,8	386,6	161,4

	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,5	81,4	83,0	83,5	84,0
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	84,3%	83,4%	81,8%	81,3%	80,8%

4 Financiële begroting

4.1 Inleiding

Artikel 3 en de artikelen 17 t/m 23 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevatten de wettelijke eisen waaraan de financiële begroting en meerjarenraming moeten voldoen.

Over het algemeen is in dit hoofdstuk de volgorde van de wetsartikelen aangehouden. Om de leesbaarheid en de verbanden tussen jaren zo goed mogelijk in beeld te brengen, hebben we er voor gekozen de tabellen en toelichtingen voor het begrotingsjaar 2022 enerzijds en de meerjarenraming 2022 - 2025 anderzijds te integreren in één hoofdstuk, waarin een compleet meerjarig beeld wordt gegeven.

4.2 Meerjarenraming

4.2.1 Meerjarenraming 2022-2025

Openbaar bestuur (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	20.365	22.411	21.496	20.658	20.231	20.141
Baten	-77	-62	-59	-59	-59	-59
Saldo van baten en lasten	**20.288**	**22.349**	**21.437**	**20.599**	**20.172**	**20.082**
Storting reserves	0	0	1.000	1.000	0	0
Onttrekking reserves	-1.153	-2.712	-1.006	-196	0	0
Resultaat	**19.135**	**19.637**	**21.431**	**21.403**	**20.172**	**20.082**

Klimaat en Milieu (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	46.841	56.286	47.550	42.968	36.749	34.254
Baten	-2.955	-2.626	-1.610	-1.610	-1.610	-1.610
Saldo van baten en lasten	**43.886**	**53.660**	**45.940**	**41.358**	**35.139**	**32.644**
Storting reserves	20.135	15.410	28.497	14.069	1.419	419
Onttrekking reserves	-11.455	-22.858	-27.106	-8.983	-2.515	-1.945
Resultaat	**52.567**	**46.212**	**47.331**	**46.444**	**34.043**	**31.118**

Ruimte en Water (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	26.599	52.645	35.793	24.836	17.828	17.152
Baten	-9.913	-17.024	-7.439	-7.424	-7.424	-7.424
Saldo van baten en lasten	**16.686**	**35.621**	**28.354**	**17.412**	**10.404**	**9.728**
Storting reserves	19.492	17.016	16.312	16.262	9.762	43.000
Onttrekking reserves	-14.520	-33.961	-20.266	-9.369	-2.143	-1.058
Resultaat	**21.658**	**18.676**	**24.400**	**24.305**	**18.023**	**51.670**

Bereikbaarheid (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	230.119	261.528	278.297	212.002	200.913	180.392
Baten	-14.623	-5.584	-39.533	-21.006	-24.337	-5.442
Saldo van baten en lasten	**215.496**	**255.944**	**238.764**	**190.996**	**176.576**	**174.950**
Storting reserves	194.160	131.907	56.173	54.579	55.130	38.649
Onttrekking reserves	-296.776	-387.932	-106.949	-57.013	-38.696	-30.471
Resultaat	**112.880**	**-81**	**187.988**	**188.562**	**193.009**	**183.127**

Groen (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	66.934	111.062	140.022	97.665	91.091	71.674
Baten	-2.391	-5.801	-7.392	-862	-835	-3.735
Saldo van baten en lasten	**64.543**	**105.260**	**132.630**	**96.803**	**90.256**	**67.939**
Storting reserves	35.012	80.260	37.479	35.145	25.749	23.045
Onttrekking reserves	-31.304	-68.578	-91.846	-57.646	-50.159	-64.649
Resultaat	**68.251**	**116.943**	**78.263**	**74.302**	**65.846**	**26.335**

Economie, cultuur en welzijn (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	50.033	50.782	37.710	32.708	24.923	19.100
Baten	-4.380	-7.977	-72	-72	-72	-72
Saldo van baten en lasten	**45.653**	**42.805**	**37.638**	**32.636**	**24.851**	**19.028**
Storting reserves	16.165	20.151	13.223	13.723	9.673	9.873
Onttrekking reserves	-17.554	-20.361	-13.900	-9.465	-4.815	-362
Resultaat	**44.264**	**42.595**	**36.961**	**36.894**	**29.709**	**28.539**

Economisch herstel en duurzaamheid (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	0	14.429	17.425	16.325	0	0
Baten	0	-329	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**14.100**	**17.425**	**16.325**	**0**	**0**
Storting reserves	0	100.000	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	-14.100	-17.425	-16.325	0	0
Resultaat	**0**	**100.000**	**0**	**0**	**0**	**0**

Overzicht Financien en bedrijfsvoering (x € 1.000)

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	66.223	80.159	86.120	95.396	105.320	111.792
Baten	-444.122	-455.051	-457.102	-460.983	-464.854	-471.029
Saldo van baten en lasten	**-377.899**	**-374.892**	**-370.982**	**-365.587**	**-359.534**	**-359.237**
Storting reserves	87.424	60.289	5.653	3.620	1.420	1.420
Onttrekking reserves	-39.689	-36.180	-31.587	-30.168	-4.327	-2.007
Resultaat	**-330.164**	**-350.783**	**-396.915**	**-392.134**	**-362.441**	**-359.824**

Totaal 2022 tot en met 2025 (bedragen x € 1.000)

Programma 1 t/m 8

	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten	507.115	649.301	664.413	543.362	497.055	454.505
Baten	-478.461	-494.453	-513.207	-492.016	-499.191	-489.371
Saldo van baten en lasten	**28.654**	**154.848**	**151.206**	**51.346**	**-2.136**	**-34.866**
Storting reserves	372.390	425.033	158.337	138.398	103.153	116.406
Onttrekking reserves	-412.452	-586.682	-310.085	-189.968	-102.655	-100.492
Resultaat	**-11.408**	**-6.801**	**-542**	**-225**	**-1.639**	**-18.953**

4.2.2 Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De begroting is opgesteld met inachtneming van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens het BBV is het gemodificeerd stelsel van lasten en baten van toepassing. In overeenstemming met de BBV-regelgeving is het autorisatieniveau bepaald op het totaal van de lasten en het totaal van de baten per programma. De begroting geeft in overeenstemming met de normen van het BBV een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten. De baten en lasten worden tenzij anders vermeld toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Basis voor de ramingen in de begroting
De begroting 2022 bestaat uit de oorspronkelijke ramingen van ongewijzigd beleid met daarbij de effecten van de door uw Staten vastgestelde kaderbrief 2022. Daarnaast zijn in de begroting 2022 een aantal autonome ontwikkelingen verwerkt en een aantal onvermijdelijke ontwikkelingen meegenomen. Op deze plaats vermelden wij de meer algemene opmerkingen waarop de ramingen zijn gebaseerd.

Verantwoording subsidies
Subsidies worden geraamd in het jaar, dat deze worden toegekend. Voor meerjarige lopende projectsubsidies zijn binnen IPO-verband afspraken gemaakt met BBV en de accountants. Deze afspraken houden in dat wanneer de subsidies niet voor het eind van het jaar zijn afgerond, het restant bedrag in een reserve "Subsidieverplichtingen" beschikbaar blijft voor de restant uitbetalingen de komende jaren. Omdat wij werken met 1 operationeel doel per reserve, zullen daarvoor zo nodig meerdere reserves worden ingesteld in de loop van 2021 en gedurende het jaar 2022. Op die manier blijven per operationeel doel de lopende subsidieverplichtingen inzichtelijk.

Materiële vaste activa
Materiële vaste activa met economisch nut worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze activa worden lineair afgeschreven met inachtneming van de volgende afschrijvingstermijnen

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	15
Overige materiële vaste activa	3/10

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden lineair afgeschreven in maximaal:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	40/80
Wegen	50
Technische installaties	5/8/15

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden –tenzij anders word vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig word een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen worden tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij blijkt dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Reserves en voorzieningen
Reserves en voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken word gewaardeerd.

Rente
De provincie rekent geen interne rente toe aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

Dividenduitkering
De provincie ontvangt dividend vanuit de deelnemingen waarin zij een aandeel heeft. De hoogte van de dividenduitkering wordt gebaseerd op berichtgeving vanuit de deelnemingen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

Salariskosten en toerekening van organisatiekosten
De geraamde kosten voor capaciteit zijn gebaseerd op ramingen van de personele capaciteit die nodig is om de opgaven uit te voeren. De personele capaciteit bestaat uit zowel het eigen

personeel als ingehuurde capaciteit. De kosten worden verantwoord in de jaarrekening op de operationele doelen en taakvelden en investeringen op basis van de bij de begroting (inclusief begrotingswijzigingen) vermelde verdeelsleutel.

Algemene uitkering en decentralisatieuitkeringen van het provinciefonds

De raming van de inkomsten uit het provinciefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2021.

4.2.3 Verklaring van aanmerkelijke verschillen

Overzicht aanmerkelijke verschillen lasten (x 1.000 euro)

Nr	Lasten per programma	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Verschil t.o.v. jaarrekening 2020	Verschil t.o.v. Begroting 2021
1	Openbaar bestuur	20.365	22.411	21.496	1.131	-915
2	Klimaat en Milieu	46.841	56.286	47.550	709	-8.735
3	Ruimte en Water	26.599	52.645	35.793	9.194	-16.852
4	Bereikbaarheid	230.119	261.528	278.297	48.178	16.769
5	Groen	66.934	111.062	140.022	73.087	28.960
6	Economie, cultuur en welzijn	50.033	50.782	37.710	-12.323	-13.072
7	Economisch herstel en duurzaamheid		14.429	17.425	17.425	2.996
8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	66.223	80.159	86.120	19.897	5.961
	Totaal van de lasten	507.115	649.301	664.413	157.298	15.112

Overzicht aanmerkelijke verschillen baten (x 1.000 euro)

Nr	Baten per programma	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Verschil t.o.v. jaarrekening 2020	Verschil t.o.v. begroting 2021
1	Openbaar bestuur	-77	-62	-59	18	3
2	Klimaat en Milieu	-2.955	-2.626	-1.610	1.345	1.016
3	Ruimte en Water	-9.913	-17.024	-7.439	2.474	9.585
4	Bereikbaarheid	-14.623	-5.584	-39.533	-24.910	-33.949
5	Groen	-2.391	-5.801	-7.392	-5.001	-1.591
6	Economie, cultuur en welzijn	-4.380	-7.977	-72	4.308	7.905
7	Economisch herstel en duurzaamheid		-329			329
8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-444.122	-455.051	-457.102	-12.980	-2.051
	Totaal van de baten	-478.461	-494.453	-513.207	-34.746	-18.754

Algemene oorzaken van verschillen
Over het algemeen zijn de verschillen tussen de jaarschijven van de vorige begroting en de huidige te verklaren aan de hand van een beperkt aantal oorzaken. Aan de lastenkant zijn de belangrijkste hiervan de variaties in uitvoering van incidentele projecten en subsidies. Deze zijn ongelijkmatig over de jaren verdeeld. Het ene jaar gebeurt slechts voorbereiding, terwijl in het volgende jaar de uitvoering van start gaat en volop wordt uitgegeven. Veel van deze projecten dekken wij uit onze reserves. Het overzicht van stortingen en onttrekkingen dat u vindt bij de financiële tabellen geeft u hierin inzicht.

Verdere algemene oorzaken van de verschillen zijn:

- Mutaties in de kasraming van reserves als gevolg van (bijvoorbeeld) het later afrekenen van subsidies/aanvragen van voorschotten door subsidieontvangers, en vertraging in projecten.
- Mutaties in de raming van begrotingsposten gerelateerd aan de voortgang in projecten/declaratiegedrag van leveranciers
- Voorstellen voor nieuw beleid
- (mutaties in) specifieke uitkeringen van het Rijk
- Verschuivingen van budgetten uit administratief technische overwegingen

Specifieke oorzaken
De belangrijkste verklaring van verschillen tussen 2021 en 2022 is te vinden in de verwerking van de kaderbrief 2022. Daarnaast hebben zich echter ook nog ontwikkelingen voorgedaan, die in deze begroting zijn verwerkt. In de toelichting op de opbouw van de exploitatie zijn deze ontwikkeling nader gespecificeerd/toegelicht.

4.2.5 Structureel en reëel evenwicht

4.2.5.1 Presentatie van het structureel begrotingssaldo

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Saldo van baten en lasten	151.206	50.542	-2.136	-34.866
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-151.748	-50.767	498	15.914
Begrotingssaldo na bestemming	**-542**	**-225**	**-1.639**	**-18.953**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	3.368	13.902	27.003	12.288
Structureel begrotingssaldo	**-3.909**	**-14.126**	**-28.641**	**-31.240**

4.2.5.2 Specificatie incidentele en structurele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

2022	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		**185.174**	**-33.967**	**151.206**
Baten		-43.497	-469.710	-513.207
	1 Openbaar bestuur	0	-59	-59
	2 Klimaat en Milieu	0	-1.610	-1.610
	3 Ruimte en Water	-3.090	-4.349	-7.439
	4 Bereikbaarheid	-33.800	-5.733	-39.533
	5 Groen	-6.607	-785	-7.392
	6 Economie, cultuur en welzijn	0	-72	-72
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	0	-457.102	-457.102
Lasten		228.671	435.743	664.413
	1 Openbaar bestuur	185	21.311	21.496
	2 Klimaat en Milieu	12.159	35.391	47.550
	3 Ruimte en Water	19.873	15.920	35.793
	4 Bereikbaarheid	76.053	202.245	278.297
	5 Groen	83.336	56.686	140.022
	6 Economie, cultuur en welzijn	18.771	18.939	37.710
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	16.097	1.328	17.425
	8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	2.197	83.923	86.120
Totaal Reserves		**-181.806**	**30.058**	**-151.748**
Baten		-307.739	-2.346	-310.085
	1 Openbaar bestuur	-1.006	0	-1.006
	2 Klimaat en Milieu	-27.106	0	-27.106
	3 Ruimte en Water	-20.126	-140	-20.266
	4 Bereikbaarheid	-105.595	-1.354	-106.949
	5 Groen	-91.776	-70	-91.846
	6 Economie, cultuur en welzijn	-13.900	0	-13.900
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	-17.425	0	-17.425
	8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-30.805	-782	-31.587
Lasten		125.933	32.404	158.337
	1 Openbaar bestuur	1.000	0	1.000
	2 Klimaat en Milieu	28.497	0	28.497
	3 Ruimte en Water	16.312	0	16.312
	4 Bereikbaarheid	56.173	0	56.173
	5 Groen	11.679	25.800	37.479
	6 Economie, cultuur en welzijn	8.172	5.051	13.223
	7 Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8 Overzicht Financien en bedrijfsvoering	4.100	1.553	5.653
Eindtotaal		**3.368**	**-3.909**	**-542**

Bedragen x € 1.000

2023		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**92.605**	**-42.062**	**50.542**
Baten			-18.584	-473.432	-492.016
	1	Openbaar bestuur	0	-59	-59
	2	Klimaat en Milieu	0	-1.610	-1.610
	3	Ruimte en Water	-3.025	-4.399	-7.424
	4	Bereikbaarheid	-15.532	-5.474	-21.006
	5	Groen	-27	-835	-862
	6	Economie, cultuur en welzijn	0	-72	-72
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	0	-460.983	-460.983
Lasten			111.189	431.369	542.558
	1	Openbaar bestuur	185	20.473	20.658
	2	Klimaat en Milieu	8.464	34.504	42.968
	3	Ruimte en Water	9.051	15.785	24.836
	4	Bereikbaarheid	20.969	191.033	212.002
	5	Groen	41.309	56.356	97.665
	6	Economie, cultuur en welzijn	14.751	17.957	32.708
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	15.396	929	16.325
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	1.064	94.332	95.396
Totaal Reserves			**-78.703**	**27.936**	**-50.767**
Baten			-186.899	-2.265	-189.164
	1	Openbaar bestuur	-196	0	-196
	2	Klimaat en Milieu	-8.983	0	-8.983
	3	Ruimte en Water	-9.369	0	-9.369
	4	Bereikbaarheid	-55.600	-1.413	-57.013
	5	Groen	-57.576	-70	-57.646
	6	Economie, cultuur en welzijn	-9.465	0	-9.465
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	-16.325	0	-16.325
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-29.386	-782	-30.168
Lasten			108.197	30.201	138.398
	1	Openbaar bestuur	1.000	0	1.000
	2	Klimaat en Milieu	14.069	0	14.069
	3	Ruimte en Water	16.262	0	16.262
	4	Bereikbaarheid	54.579	0	54.579
	5	Groen	11.415	23.730	35.145
	6	Economie, cultuur en welzijn	8.672	5.051	13.723
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	2.200	1.420	3.620
Eindtotaal			**13.902**	**-14.126**	**-225**

Bedragen x € 1.000

2024		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**45.101**	**-47.237**	**-2.136**
Baten			-21.662	-477.529	-499.191
	1	Openbaar bestuur	0	-59	-59
	2	Klimaat en Milieu	0	-1.610	-1.610
	3	Ruimte en Water	-3.025	-4.399	-7.424
	4	Bereikbaarheid	-18.637	-5.700	-24.337
	5	Groen	0	-835	-835
	6	Economie, cultuur en welzijn	0	-72	-72
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	0	-464.854	-464.854
Lasten			66.763	430.292	497.055
	1	Openbaar bestuur	0	20.231	20.231
	2	Klimaat en Milieu	3.011	33.738	36.749
	3	Ruimte en Water	2.111	15.717	17.828
	4	Bereikbaarheid	19.483	181.430	200.913
	5	Groen	36.054	55.037	91.091
	6	Economie, cultuur en welzijn	5.596	19.327	24.923
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	508	104.812	105.320
Totaal Reserves			**-18.098**	**18.596**	**498**
Baten			-99.550	-3.105	-102.655
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	-2.515	0	-2.515
	3	Ruimte en Water	-2.143	0	-2.143
	4	Bereikbaarheid	-36.491	-2.205	-38.696
	5	Groen	-50.041	-118	-50.159
	6	Economie, cultuur en welzijn	-4.815	0	-4.815
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-3.545	-782	-4.327
Lasten			81.452	21.701	103.153
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	1.419	0	1.419
	3	Ruimte en Water	9.762	0	9.762
	4	Bereikbaarheid	55.130	0	55.130
	5	Groen	9.019	16.730	25.749
	6	Economie, cultuur en welzijn	6.122	3.551	9.673
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**27.003**	**-28.641**	**-1.639**

Bedragen x € 1.000

2025		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**16.047**	**-50.913**	**-34.866**
Baten			-8.124	-481.247	-489.371
	1	Openbaar bestuur	-150	91	-59
	2	Klimaat en Milieu	0	-1.610	-1.610
	3	Ruimte en Water	-3.025	-4.399	-7.424
	4	Bereikbaarheid	-2.049	-3.393	-5.442
	5	Groen	-2.900	-835	-3.735
	6	Economie, cultuur en welzijn	0	-72	-72
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	0	-471.029	-471.029
Lasten			24.171	430.334	454.505
	1	Openbaar bestuur	0	20.141	20.141
	2	Klimaat en Milieu	2.516	31.738	34.254
	3	Ruimte en Water	1.766	15.386	17.152
	4	Bereikbaarheid	1.748	178.644	180.392
	5	Groen	16.505	55.169	71.674
	6	Economie, cultuur en welzijn	1.128	17.972	19.100
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	508	111.284	111.792
Totaal Reserves			**-3.759**	**19.673**	**15.914**
Baten			-97.314	-3.178	-100.492
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	-1.945	0	-1.945
	3	Ruimte en Water	-1.058	0	-1.058
	4	Bereikbaarheid	-28.193	-2.278	-30.471
	5	Groen	-64.531	-118	-64.649
	6	Economie, cultuur en welzijn	-362	0	-362
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	-1.225	-782	-2.007
Lasten			93.555	22.851	116.406
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	419	0	419
	3	Ruimte en Water	43.000	0	43.000
	4	Bereikbaarheid	38.649	0	38.649
	5	Groen	5.165	17.880	23.045
	6	Economie, cultuur en welzijn	6.322	3.551	9.873
	7	Economisch herstel en duurzaamheid	0	0	0
	8	Overzicht Financien en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**12.288**	**-31.240**	**-18.953**

4.2.5.3 Specificatie incidentele baten en lasten

Incidentele Baten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	2022	2023	2024	2025
4.4.5	Projecten voor derden wegen	-19.452	-15.461	-18.566	-2.049
4.4.6	Projecten voor derden vaarwegen	-13.864	-	-	-
3.2.5	Verkopen onroerend goed	-3.025	-3.025	-3.025	-3.025
5.1.4	Specifieke uitkering Rijk t.b.v. gebiedsgerichte aanpak vitaal platteland Laag Holland	-4.177	-	-	-
5.1.1	Brijdrage derden groenprojecten	-	-	-	-2.900
5.1.2	Projecten voor derden Groen	-2.210	-27	-	-
	Overige incidentele baten < € 0,5 mln.	-769	-71	-71	-150
	Totaal incidentele baten	**-43.497**	**-18.584**	**-21.662**	**-8.124**

Incidentele Lasten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	2022	2023	2024	2025
5.1.1	Programma Natuurontwikkeling	43.379	27.446	28.799	11.645
4.4.5	Projecten voor derden wegen	17.653	13.662	16.767	250
4.1.2	Incidentele subsidies openbaar vervoer	31.375	-	-	-
5.1.3	Programma Oostelijke vechtplassen	9.786	3.821	3.821	3.821
6.4.1	Subsidies monumenten	5.947	5.897	3.414	-
2.2.1	OV fonds (inclusief OV knooppunten)	10.791	3.791	111	111
5.1.2	Programma Groene Uitweg	9.161	3.419	1.891	39
5.3.3	Cofinanciering Waddenzee	9.002	2.816	1.543	1.000
4.4.6	Projecten voor derden vaarwegen	13.864	-	-	-
7.1.1	Economisch herstel en duurzaamheid: particuliere woningeigenaren	6.250	6.250	-	-
7.1.1	Economisch herstel en duurzaamheid: versterken maatschappelijke sector	6.250	6.150	-	-
2.2.3	Bodemsanering ov projecten	4.519	3.249	1.691	996
4.1.2	Subsidies t.b.v Fietsbeleid	6.220	1.925	-	-
4.4.2	Ontwikkelen Provinciale inrastructuur	2.644	2.894	1.144	1.144
5.3.2	Landschapsfonds	3.180	3.780	-	-
6.1.4	Duurzame landbouw (o.a. de voedselvisie)	2.160	2.160	1.545	660
2.2.2	Programma Gezonde Leefomgeving	3.174	3.174	49	49
5.1.4	Gebiedsprogramma Laag Holland	6.398	-	-	-
6.1.1	Herstructurering bedrijfsterreinen	2.575	2.575	-	-
3.2.5	Verkopen onroerend goed (afwaardering balans)	1.250	1.250	1.250	1.250
4.4.7	Innovatieprojecten mobiliteit	2.408	1.302	1.093	120
2.1.3	Circulaire economie	1.170	890	1.180	1.255
3.3.2	Versnellen woningbouw	3.315	1.145	-	-
6.1.2	MKB (o.a. MIT-regeling, GO-NH en PIM)	4.066	150	-	-
3.3.1	Woonbeleid	1.427	980	750	405

4.1.1	Mobiliteitsbeleid algemeen	1.385	1.175	469	224
3.4.3	Klimaatadaptatie	1.600	1.460	-	-
7.1.1	Economisch herstel en duurzaamheid: cultuursector	2.000	1.000	-	-
7.1.1	Economisch herstel en duurzaamheid: Bedrijventerreinen	1.250	1.250	-	-
6.1.5	Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3)	732	678	531	362
5.1.1	Projecten voor derden groen	2.210	27	-	-
8.2.3	Opleiding en Ontwikkeling (GO-gelden)	1.500	556	-	-
8.1.8	I-Portfolio	508	508	508	508
2.1.2	Warmtetransitie	1.500	500	-	-
6.2.1	Cultuureducatie	856	856	106	106
3.4.2	Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	1.425	425	-	-
6.1.3	Veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt	900	750	-	-
6.1.2	Regiodeal maritiem cluster kop van Noord-Holland	750	750	-	-
7.1.1	Economisch herstel en duurzaamheid	416	799	-	-
2.1.1	Energietransitie: Regionale energiestrategiën	940	-	-	-
	Overige incidentele lasten < € 0,5 mln.	2.734	1.728	101	226
	Totaal incidentele Lasten	**228.671**	**111.189**	**66.763**	**24.171**

4.2.5.3 Specificatie structurele stortingen en onttrekkingen

Structurele stortingen in reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5.1.1	Resv. Groen	25.800	23.730	16.730	17.880
6.4.1	Resv. Monumenten	5.051	5.051	3.551	3.551
8.1.8	Resv. Bedrijfsvoerin	1.553	1.420	1.420	1.420
Eindtotaal		**32.404**	**30.201**	**21.701**	**22.851**

Structurele onttrekkingen aan de reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.2.3	Resv. Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen	-140	0	0	0
4.4.4	Resv. Kapitaallasten OV	-1.230	-1.289	-1.621	-1.621
4.4.4	Resv. Kapitaallasten Wegen	-124	-124	-584	-657
5.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	-70	-70	-118	-118
8.1.8	Resv. Huisvesting	-782	-782	-782	-782
Eindtotaal		**-2.346**	**-2.265**	**-3.105**	**-3.178**

4.2.6 EMU saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de provincie Noord-Holland. In het BBV is voorgeschreven dat de provincies het EMU saldo opnemen in de begroting en de jaarstukken. Het EMU-saldo geeft een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden).

	Omschrijving	Begroting 2021*	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
(0)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-155.692	-152.010	-51.346	2.136	34.866
(1)	Mutatie (im)materiële vaste activa	71.020	40.588	120.593	73.577	-5.283
(2)	Mutatie voorzieningen	-3.177	-332	-48	7	183
(3)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-	-	-	-
(4)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-	-
(0-1+2-3-4)	**EMU saldo**	**-229.889**	**-192.930**	**-171.987**	**-71.434**	**40.332**

* t/m Tweede begrotingswijziging 2021

4.3 Uiteenzetting financiële positie

4.3.1 Opbouw van het begrotingssaldo

4.3.1.1 Opbouw exploitatie

De wijzigingen in deze begroting ten opzichte van de ontwerpbegroting zijn voornamelijk het gevolg van de verwerking van de financiële kaders en de voorstellen zoals geschetst in de kaderbrief 2022. Deze begroting bevat echter ook een aantal nieuwe ontwikkelingen. Het betreffen met name exogene en onvermijdelijke bijstellingen. De mutaties die nieuw zijn in deze begroting zijn hieronder nader gespecificeerd en deze worden onder de tabel toegelicht.

Totaaloverzicht nieuwe mutaties begroting 2022 – 2025 (bedragen x € 1.000)

Operationeel doel en toelichting begrotingsmutatie (Bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren Met ingang van 1 juli 2021 zijn de tarieven voor proces- en griffiekosten met 40% verhoogd	13	13	13	13
2.2.1 VTH taken uitvoeren en coördineren In de stuurgroep Water zijn in januari 2021 afspraken gemaakt tussen het Rijk en de decentrale overheden over de intensivering van VTH taken, met name rond de lozing van ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) in het water. Daarnaast bleek uit onderzoek dat het niveau van de VTH-taak uitoefening ontoereikend is. In dit kader is door de provincie Noord-Holland in overleg met de OD-NZKG een voorstel (pilot) ontwikkeld. Dit heeft in 2021 geleid tot het aannemen van een gespecialiseerde medewerker die als eerste taak (in 2021) heeft om een definitieve aanpak voor te stellen. De structurele verhoging van de provinciale uitgaven ten behoeve van deze intensivering bedraagt € 286.000,-. Deze uitgaven kunnen in de resterende coalitieperiode (2022 en 2023) gedekt worden vanuit de reserves Klimaatadaptatie (totaal € 418.000) en de reserve meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling (€ 154.000). Daarna worden deze uitgaven ten laste van de algemene middelen gebracht	-	-	286	286
3.5.2 Grondbeleid uitvoeren ten behoeve van provinciale doelen De raming voor de huuropbrengsten wordt geactualiseerd (verlaagd) op basis van de realisatie 2020 en de meerjarenprognose	509	513	443	443
4.2.1 OV-concessies beheren en verlenen De uitgaven aan de OV concessies werden tot en met 2021 gedekt via de reserve OV projecten. Jaarlijks werd een even groot bedrag gestort en weer onttrokken aan de reserve. Omdat het structurele en relatief constante uitgaven betreffen is het gebruik van een reserve voor deze uitgaven, conform de nota reserves 2018, niet nodig en wenselijk. In de begroting 2022 wordt voorgesteld de OV concessies uit de reguliere begroting te dekken. Dit leidt tot een relatief kleine bijstelling van de begrote uitgaven per jaarschijf omdat de eerder begrote storting in de reserve OV projecten niet precies gelijk was aan de daadwerkelijk verwachte uitgaven .	67	44	-143	-408
4.3.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren De kosten voor de leasewagens van de weginspecteurs zijn gestegen	28	28	28	28

4.4.4 Plan en realisatiefase infrastructuur uitvoeren Er wordt in de begroting structureel € 10.000 bijgeraamd voor nagekomen kosten op reeds afgesloten projecten	10	10	10	10
4.4.5 Infrastructuur beheren en in stand houden • Het budget voor de schades aan wegen wordt structureel met € 71.000 verhoogd • Daarnaast zijn de begrote kosten voor de gebiedscontracten opnieuw berekend en bijgesteld op basis van de verwachte omvang van het areaal.	108	640	853	981
4.4.6 Vaarwegen beheren en in stand houden • Het budget voor de schades aan vaarwegen wordt met € 150.00 verhoogd. • Het budget voor de gebiedscontracten wordt met € 135.000 verhoogd	285	285	285	285
6.1.3 Een veerkrachtige en duurzame arbeidsmarkt bevorderen Betreft een verschuiving van € 150.000 van de middelen vanuit het coalitieakkoord ten behoeve van de arbeidsmarkt vanuit 2023 naar 2021 (tweede begrotingswijziging)	-	-150	-	-
6.3.3 Behouden van kwaliteit van het cultuurlandschap • De uitgaven ten behoeve van Kaap Skil verschuiven over de tijd. 2021: - € 300.000 (tweede begrotingswijziging) 2022: + € 500.000 2023: - € 200.000	500	-200		
6.5.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen betreft een verschuiving van lasten over de tijd. In 2020 is € 75.000 minder besteed en voorgesteld wordt dit budget verspreid over de jaren 2021-2023 toe te voegen aan de begroting.	25	25	-	-
8.1.2 Uitkering provinciefonds De inkomsten uit het provinciefonds worden bijgesteld op basis van de meicrculaire 2021. Dit leidt tot een voordeel in 2022 en 2023 en een nadeel in 2024 en 2025.	-1.441	-116	1.006	1.364
8.1.4 Financieringsfunctie De rentebaten op verstrekte leningen nemen met € 76.000 toe. De belangrijkste oorzaak hiervan is een nieuw verstrekte lening aan SADC. Daarnaast zijn er diverse kleinere wijzigingen.	-76	-76	-76	-76
8.1.7 Vennootschapsbelasting Op basis van de geactualiseerde winstverwachting van Polanenpark is de te betalen vennootschapsbelasting bijgesteld.	975	78	-76	-76
8.1.8 Overhead De begrote onttrekkingen aan de reserve huisvesting en de reserve bedrijfsvoering stonden nog niet voor alle jaarschijven juist in de begroting. Dit wordt middels deze mutatie	0	37	0	-1.345

gecorrigeerd.				
8.2.1 Stelposten Betreft een kleine correctie op de stelpost Macro economische tegenvallers	45	-	-	-
Diverse operationele doelen De kapitaallasten zijn opnieuw berekend en geactualiseerd op basis van de verwachte opleverdata van projecten. De bijstelling in deze begroting wordt veroorzaakt door een verschuiving van de opleverdatum van een aantal projecten naar latere jaren. Omdat de provincie, conform de financiële verordening, start met afschrijven in het jaar na oplevering van een project leidt dit tot verschuivingen in de begrote kapitaallasten per jaar.	-1.826	-1.921	208	1.634
Diverse operationele doelen De verwachte opbrengsten uit leges zijn geactualiseerd. Deze inkomsten zijn verspreid over meerdere operationeel doelen. De volgende oorzaken leiden tot een verlaging van de begrote leges opbrengsten; • De legesopbrengsten WABO worden naar beneden gesteld. De begroting is gebaseerd op het aantal verwachte aanvragen zoals die door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is opgegeven. • De begrote leges opbrengsten Wet Natuurbescherming worden naar beneden bijgesteld. Dit in verband met de opgenomen vrijstelling voor stikstof-gerelateerde aanvragen. (dit n.a.v. een uitspraak RvS). • De begrote leges worden omhoog bijgesteld als gevolg van de meer kostendekkende tarieven voor met name de leges wegen- en vaarwegen.	235	565	765	815
Totaal mutatie begroting 2022	**-542**	**-225**	**3.602**	**3.954**

Verloop begrotingssaldo

Begrotingssaldo conform kaderbrief 2022	**0**	**0**	**-5.241**	**-22.906**
Mutaties begroting 2022	**-542**	**-225**	**3.602**	**3.954**
Begrotingssaldo 2022	**-542**	**-225**	**-1.639**	**-18.953**

4.3.1.2 Geprognotiseerde balans

Geprognosticeerde balans (bedragen x € 1.000		31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)	910.448	951.036	1.071.630	1.145.207	1.139.924
	Economisch nut	*137.410*	*141.387*	*148.105*	*154.730*	*161.023*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*773.038*	*809.649*	*923.525*	*990.477*	*978.901*
	Financiële vaste activa	186.498	186.413	186.413	186.413	186.290
	Kapitaalverstrekkingen	*146.105*	*146.105*	*146.105*	*146.105*	*146.105*
	Verstrekte langlopende leningen	*40.393*	*40.308*	*40.308*	*40.308*	*40.185*
	Vlottende activa					
	Voorraden	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600
	Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	153.000	102.000	52.000	25.000	25.000
	Liquide middelen	300	900	500	300	300
	Overlopende activa	30.000	28.000	29.000	28.000	28.000
	Activa	1.284.846	1.272.949	1.344.143	1.389.520	1.384.114
Passiva						
	Algemene reserves	178.730	154.842	129.720	127.720	127.720
	Bestemmingsreserves	736.560	607.899	581.451	583.948	599.861
	Voorzieningen	18.318	17.986	17.938	17.945	18.128
	Vaste Schuld	-	-	33.963	112.352	180.046
	Netto-vlottende schulden	16.000	17.000	15.000	16.000	16.000
	Overlopende passiva	335.238	475.222	566.071	531.555	442.359
	Passiva	1.284.846	1.272.949	1.344.143	1.389.520	1.384.114

4.3.2 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Onderstaand overzicht geeft de verplichtingen die de provincie heeft ten aanzien van arbeidskosten die jaarlijks een beslag leggen op de begroting weer. Het gaat hier om verplichtingen die in een jaar ontstaan en in latere jaren tot uitbetaling komen, maar niet op de balans zijn opgenomen.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen (Bedragen x €1.000)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Vakantiedagen	-	-	-	-
Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit	-	-	-	-
Werkloosheidsuitkeringen				
* als gevolg van reorganisatie	-	-	-	-
* overige werkloosheidsuitkeringen	€ 111	€ 17	€ 2	€ 2
Totaal	**€ 111**	**€ 17**	**€ 2**	**€ 2**

Toelichting

Vakantiegelden
Door de invoering van het individueel keuzebudget (voortkomend uit de cao) worden vakantiegelden in het lopende jaar volledig uitbetaald.

Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit
De Statenleden zijn buiten beschouwing gelaten conform artikel 44, lid 3 van het BBV.

Werkloosheidsuitkeringen
Het betreft hier de voormalige medewerkers die op dit moment maandelijks een uitkering ontvangen van het UWV en/of Loyalis.

4.3.3 Investeringen

In de tabel 4.3.3 zijn de netto investeringen van de materiële vaste activa en de financiële vaste activa apart weergegeven. Omdat de provincie geen immateriële vaste activa heeft staan deze niet in dit overzicht. De opgenomen bedragen zijn het saldo van de bruto investeringen, de desinvesteringen en bijdragen van derden.

Bedragen x € 1.000	Overzicht van netto investeringen per programma	2022	2023	2024	2025
Programma	**Lopende investeringen:**				
	Materiële vaste activa				
	Investeringen met een economisch nut				
5	Gronden NNN	7.500	10.000	10.000	10.000
3	Beheergrondbank Laag-Holland	100-			
4	Steunpunten voor dagelijks beheer (vaar)wegen		820	5.598	6
	Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut				
4	Investeringen provinciale infrastructuur (inclusief OV en Fiets)	15.425	87.113	39.952	-
4	Groenprojecten		2.020		
4	DVM (intelligente verkeerslichten)			5.515	
2	Vervangingsinvesteringen wegen	14.270	36.984	24.039	11.026
2	Vervangingsinvesteringen vaarwegen	18.239		13.994	-
2	Vervangingsinvesteringen kunstwerken	2.816	4.279	-	3.025
	Totaal Materiële vaste activa	**58.150**	**141.217**	**99.098**	**24.057**
	Financiële vaste activa				
2	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie B.V. (ODENH)	-	-	-	-
3	Participatiefonds deelnemingen Duurzame Energie	-	-	-	-
	Innovatiefonds Noord-Holland	-			
	Totaal financiële vaste activa	-	-	-	-
	Totaal netto investeringen	**58.150**	**141.217**	**99.098**	**24.057**

4.3.4 Activa

4.3.4.1 Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (art. 34, 35 een 52)

Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2021	Netto investeringen 2022	Desinvesteringen 2022	Afwaarderingen 2022	Afschrijving 2022	Boekwaarde per 31-12-2022
1. Immateriële activa						
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-
Totaal immateriële activa	-	-	-	-	-	-
2. materiële vaste activa						
A. Investeringen met een economisch nut	**137.410**	**7.500**	**100**	-	**3.423**	**141.387**
- Gronden en terreinen	76.843	7.500	100	-		84.243
- Bedrijfsgebouwen	60.567				3.423	57.144
B. Investeringen in openbare ruimte met een						
maatschappelijk nut						**809.649**
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	773.038	50.750			14.139	809.649
Totaal materiële vaste activa	**910.448**	**58.250**	**100**	-	**17.562**	**951.036**
Totaal geactiveerde investeringen	**910.448**	**58.250**	**100**	-	**17.562**	**951.036**

4.3.4.2 Staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen van bijdragen aan activa in eigendom van derden (art. 36)

	Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2021	Investeringen in 2022	Desinvesteringen in 2022	Herwaardering in 2022	Afschrijvingen in 2022	Boekwaarde per 31-12-2022
A.	**Kapitaalverstrekkingen aan:**						
	- deelnemingen	146.105	-	-	-	-	146.105
B.	**Leningen aan:**						
	- openbare lichamen	33.200	-	-	-	-	33.200
	- deelnemingen	1.885					1.885
C.	**Overige langlopende leningen**	5.308	-	85	-	-	5.223
	Totaal financiële vaste activa	**186.498**	-	**85**	-	-	**186.413**

4.3.5 Kapitaallasten

Tabel 4.3.5 geeft de totale kapitaallasten per onderdeel weer zoals ze voor de jaren 2022 tot en met 2025 in de begroting staan geraamd.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
A. Capaciteitskosten				
Grond Houtplein	-	-	-	-
Renovatie Houtplein	1.643	1.643	1.643	1.643
Nieuwbouw Dreef	557	557	557	557
Totaal A	2.200	2.200	2.200	2.200
B. Directe kosten				
Parkeergarage Dreef	407	407	407	407
Aanleg van provinciale wegen	8.278	8.340	9.913	11.020
Projecten gedekt uit de reserve kapitaallasten wegen	124	124	584	657
Vervangingsinvesteringen wegen PMO	2.338	2.934	4.055	4.586
Vervangingsinvesteringen Kunstwerken	157	254	590	743
DVM (intelligente verkeerslichten)	50	238	238	605
Duurzame infrastuctuur	-	433	433	433
Steunpunten B&U	397	397	489	821
Stelpost Bereikbaarheid	172	960	1.860	2.760
Vervangingsinvesteringen vaarwegen PMO	954	1.751	1.730	2.085
Investeringen OV	767	950	1.004	1.004
Projecten gedekt uit de reserve kapitaallasten OV	1.230	1.289	1.621	1.621
Investeringen Groen (reserve kapitaallasten)	70	70	118	118
Kapitaallasten Havencomplexen	140	-	-	-
Archeologie opdrachten	279	279	279	279
Totaal B	15.363	18.427	23.321	27.140

4.3.6 Financiering

4.3.6.1 Overzicht van het renteresultaat

In tabel 4.3.6.1 is het renteresultaat opgenomen. Het renteresultaat bestaat uit het saldo van de ontvangen rente van de verstrekte langlopende leningen en de verwachte te betalen rente op het vreemd vermogen. Hiervan is naar verwachting sprake vanaf 2023. In tabel 4.4.1 van deze begroting is een overzicht opgenomen van de verstrekte langlopende leningen in 2022.

	Renteresultaat (x € 1.000)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
	De externe rentelasten over de korte en lange					
A.	Financiering	-	286	1.070	1.800	1.800
B.	De externe rentebaten	692	692	825	825	825
	Totaal door te rekenen externe rente	-692	-406	245	975	975
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden					
C.	Doorberekend	-	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het					
	betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	-692	-406	245	975	975
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht	-692	-406	245	975	975
	Overhead) toegerekende rente (renteomslag)					
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief					
	overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-692	-406	245	975	975

4.3.6.2 Staat van investeringen en financiering

Bedragen x € 1.000		Begin 2022	Vermeerderingen 2022	Verminderingen 2022	Afschrijvingen 2022	Eind 2022
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)					
	Economisch nut	*137.410*	*7.500*	*100*	*3.423*	*141.387*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*773.038*	*50.750*	*-*	*14.139*	*809.649*
	Financiële vaste activa					
	Deelnemingen	*146.105*	*-*	*-*	*-*	*146.105*
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden					
	Verstrekte langlopende leningen	40.393	-	-	85	40.308
	Activa	**1.096.946**	**58.250**	**100**	**17.647**	**1.137.449**
Passiva						
	Algemene reserves	178.730	4.100	27.988	-	154.842
	Bestemmingsreserves	736.560	154.239	282.901	-	607.898
	Voorzieningen	18.318	783	1.115	-	17.986
	Passiva	**933.608**	**159.122**	**312.004**	**-**	**780.726**
	Tekort aan financieringsmiddelen	**-163.338**				**-356.723**

Bedragen x € 1.000		Begin 2023	Vermeerderingen 2023	Verminderingen 2023	Afschrijvingen 2023	Eind 2023
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)					
	Economisch nut	*141.387*	*10.001*	-	*3.283*	*148.105*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*809.649*	*131.217*		*17.342*	*923.524*
	Financiële vaste activa					
	Deelnemingen	*146.105*	-	-	-	*146.105*
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
	Verstrekte langlopende leningen	40.308	-	-	-	40.308
	Activa	1.137.449	141.218	-	20.625	1.258.042
Passiva						
	Algemene reserves	154.842	2.200	27.322	-	129.720
	Bestemmingsreserves	607.898	136.199	162.647	-	581.450
	Voorzieningen	17.986	783	831	-	17.938
	Vreemd vermogen	-	33.963	-	-	33.963
	Passiva	780.726	173.145	190.800	-	763.071
	Tekort aan financieringsmiddelen	**-356.723**				**-494.971**

Bedragen x € 1.000		Begin 2024	Vermeerderingen 2024	Verminderingen 2024	Afschrijvingen 2024	Eind 2024
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)					
	Economisch nut	*148.105*	*10.000*	-	*3.375*	*154.730*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*923.524*	*89.098*	-	*22.146*	*990.476*
	Financiële vaste activa					
	Deelnemingen	*146.105*	-	-	-	*146.105*
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
	Verstrekte langlopende leningen	40.308	-	-	-	40.308
	Activa	1.258.042	99.098	-	25.521	1.331.619
Passiva						
	Algemene reserves	129.720		2.000	-	127.720
	Bestemmingsreserves	581.450	103.152	100.655	-	583.947
	Voorzieningen	17.938	783	776	0	17.945
	Vreemd vermogen	33.963	78.389			112.352
	Passiva	763.071	182.324	103.431	-	841.964
	Tekort aan financieringsmiddelen	**-494.971**				**-489.655**

Bedragen x € 1.000		Begin 2025	Vermeerderingen 2025	Verminderingen 2025	Afschrijvingen 2025	Eind 2025
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)					
	Economisch nut	*154.730*	*10.000*		*3.707*	*161.023*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*990.476*	*14.057*		*25.633*	*978.900*
	Financiële vaste activa					
	Deelnemingen	*146.105*	-	-	-	*146.105*
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
	Verstrekte langlopende leningen	40.308	-	123	-	40.185
	Activa	1.331.619	24.057	123	29.340	1.326.213
Passiva						
	Algemene reserves	127.720	-	-	-	127.720
	Bestemmingsreserves	583.947	116.405	100.492	-	599.860
	Voorzieningen	17.945	783	600	-	18.128
	Vreemd Vermogen	112.352	67.694			180.046
	Passiva	841.964	184.882	101.092	-	925.754
	Tekort aan financieringsmiddelen	**-489.655**				**-400.459**

4.3.7 Stand en mutaties van reserves

4.3.7.1 Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

2022

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van capaciteit	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves										
8.2.5	Algemene reserve	181.839	4.100				-27.988				157.951
	Totaal algemene reserves	**181.839**	**4.100**	-	-	-	**-27.988**	-	-	-	**157.951**
	Programma 1 Openbaar bestuur										
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	1.905	1.000				-8			-998	1.899
											-
	Programma 2 Klimaat en Milieu										-
2.2.3	Reserve Bodemsanering	19.861	319			-669	-4.519				14.992
2.1.3	Rerserve Energietransitie	25.148	3.967				-480		-14.428		14.207
2.1.4	Reserve Circulaire economie	1.575	350				-1.170				755
2.2.2	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	310									310
2.2.2	Reserve Gezonde Leefomgeving	3.293	3.300				-3.400				3.193
2.1.1	Reserve duurzame electriciteit	-	2.867		5.272		-940				7.199
2.1.2	Reserve Warmte transitie	-	3.267		9.157		-1.500				10.924
											-
	Programma 3 Ruimte en Water										-
3.4.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en	20.078	50				-1.425				18.703

	Kustontwikkeling										
3.5.3	Reserve Waterrecreatie	2.621	1.562				-1.393				2.790
3.2.1	Reserve OV Knooppunten	11.978	5.000				-10.680				6.298
3.2.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	658	-	-	-	-	-	-	-	-	658
3.2.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	341									341
3.3.1	Reserve Woonbeleid	3.450					-1.427				2.023
3.3.2	Reserve Woningbouw	10.245	1.200				-3.315				8.130
3.4.3	Reserve Klimaatadaptatie	477	1.500				-1.600			-286	91
3.2.3	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	1									1
3.2.5	Reserve Waardevermindering grond Groen	12.152			7.000						19.152
											-
	Programma 4 Bereikbaarheid										-
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	2.533			205		-1.385		-100		1.253
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	78.115	11.133		100		-54.776		-205	-25	34.342
4.4.2	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	141.893	21.034				-3.820				159.107
4.4.5	Reserve Groot onderhoud wegen	15.924	13.632		3.575	-2.551	-23.630			-1.400	5.550
4.4.4	Reserve Investeringen Kunstwerken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.4.6	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	5.578	6.000			-82	-2.742		-3.575	-1.251	3.928
4.4.7	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	4.584	427				-2.486				2.525
4.2.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	17.673	67				-7.567				10.173
											-
	Programma 5 Groen										-
5.1.1	Reserve Groen	115.907	25.800			-1.561	-44.580	-514	-9.000		86.052

5.1.2	Reserve Groene Uitweg	17.934	107		-107	-9.161	-500		8.273
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	14.633	58	2.000	-58	-9.976			6.657
5.1.4	Reserve Laag Holland	3.659				-3.241			418
5.2.1	Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat	6.501				-896			5.605
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	5.507	5.000			-9.002			1.505
5.3.2	Reserve Landschap	-	3.500			-3.180			320
									-
	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn								-
6.1.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	811	2.500			-2.575			736
6.1.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	8.240	5.672			-4.646			9.266
6.1.4	Reserve Duurzame Landbouw	1.285							1.285
6.1.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	5.174				-732			4.442
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	3.193	5.051			-5.947			2.297
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	6.207							6.207
									-
	Programma 7 Economisch herstel en Duurzaamheid								-
7.1.1	Reserve Economisch herstel en Duurzaamheid	85.900	-			-17.425			68.475
									-
	Overzicht Financien en Bedrijfsvoering								-
8.1.8	Reserve Bedrijfsvoering	8.300	1.553			-1.317			8.536
8.2.3	Reserve GO-gelden	2.056				-1.500			556
8.1.8	Reserve Huisvesting	12.939				-782			12.157

											-
	Reserves ter dekking van kapitaallasten										-
3.2.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	140					-140				-
4.4.4	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	11.851					-124				11.727
4.4.4	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	32.235					-1.230				31.005
4.4.4	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	-									-
4.4.6	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	-									-
4.4.7	Reserve Kapitaallasten Innovatieve projecten	7.730									7.730
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.661		1.014			-70				4.605
											-
	Totaal Bestemmingsreserves	**734.256**	**125.916**	**1.014**	**27.309**	**-5.028**	**-244.787**	**-1.014**	**-27.308**	**-3.960**	**606.398**
	Totaal Reserves	**916.095**	**130.016**	**1.014**	**27.309**	**-5.028**	**-272.775**	**-1.014**	**-27.308**	**-3.960**	**764.349**

2023

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten bate van capaciteit	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves										
8.2.5	Algemene reserve	157.951	2.200				-27.322				132.829
	Totaal algemene reserves	**157.951**	**2.200**	-	-	-	**-27.322**	-	-	-	**132.829**
	Programma 1 Openbaar bestuur										
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	1.899	1.000							-196	2.703
											-
	Programma 2 Klimaat en Milieu										-
2.2.3	Reserve Bodemsanering	14.992	319			-669	-3.249				11.393
2.1.3	Rerserve Energietransitie	14.207	3.967				-275				17.899
2.1.4	Reserve Circulaire economie	755	350				-890				215
2.2.2	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	310									310
2.2.2	Reserve Gezonde Leefomgeving	3.193	3.300				-3.400				3.093
2.1.1	Reserve Duurzame electriciteit	7.199	2.867								10.066
2.1.2	Reserve Warmte transitie	10.924	3.267				-500				13.691
											-
	Programma 3 Ruimte en Water										-
3.4.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	18.703					-425			-155	18.123
3.5.3	Reserve Waterrecreatie	2.790	1.562				-1.393				2.959
3.2.1	Reserve OV Knooppunten	6.298	5.000				-3.680				7.618
3.2.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	658									658

3.2.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	341								341
3.3.1	Reserve Woonbeleid	2.023				-980				1.043
3.3.2	Reserve Woningbouw	8.130	1.200			-1.145				8.185
3.4.3	Reserve Klimaatadaptatie	91	1.500			-1.460			-131	-
3.2.3	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	1								1
3.2.5	Reserve Waardevermindering grond Groen	19.152		7.000						26.152
										-
	Programma 4 Bereikbaarheid									-
4.4.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	1.253		205		-1.175				283
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	34.342	8.935			-12.933		-205	-25	30.114
4.4.2	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	159.107	20.074			-3.997				175.184
4.4.5	Reserve Groot onderhoud wegen	5.550	16.627	2.600	-2.551	-20.789			-1.400	37
4.4.4	Reserve Investeringen Kunstwerken	-	-	-	-	-			-	-
4.4.6	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	3.928	6.000		-82	-3.641		-2.600	-1.710	1.895
4.4.7	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	2.525	71			-1.380				1.216
4.2.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	10.173	67			-3.112				7.128
										-
	Programma 5 Groen									-
5.1.1	Reserve Groen	86.052	23.730		-1.561	-28.642	-1.250	-11.000		67.329
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	8.273	107		-107	-3.419				4.854
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	6.657	58	4.000	-58	-4.011				6.646
5.1.4	Reserve Laag Holland	418								418
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	5.605				-932				4.673
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	1.505	2.000			-2.816				689
5.3.2	Reserve Landschap	320	4.000			-3.780				540
										-

	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn						-
6.1.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	736	2.500		-2.575		661
6.1.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	9.266	5.672		-315		14.623
6.1.4	Reserve Duurzame Landbouw	1.285					1.285
6.1.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	4.442	500		-678		4.264
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	2.297	5.051		-5.897		1.451
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	6.207					6.207
							-
	Programma 7 Economisch Herstel en Duurzaamheid						-
7.1.1	Reserve Economisch herstel en Duurzaamheid	68.475			-16.325		52.150
							-
	8 Overzicht Financien en Bedrijfsvoering						-
8.1.8	Reserve Bedrijfsvoering	8.536	1.420		-1.508		8.448
8.2.3	Reserve GO-gelden	556			-556		-
8.1.8	Reserve Huisvesting	12.157			-782		11.375
							-
	Reserves ter dekking van kapitaallasten						-
3.2.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	-					-
4.4.4	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	11.727			-124		11.603
4.4.4	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	31.005			-1.289		29.716
4.4.4	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	-					-
4.4.6	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	-					-
4.4.7	Reserve kapitaallasten innovatieve projecten	7.730					7.730
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	4.605		1.250	-70		5.785

	Totaal Bestemmingsreserves	**606.398**	**121.144**	**1.250**	**13.805**	**-5.028**	**-138.143**	**-1.250**	**-13.805**	**-3.617**	**580.754**
	Totaal Reserves	**764.349**	**123.344**	**1.250**	**13.805**	**-5.028**	**-165.465**	**-1.250**	**-13.805**	**-3.617**	**713.583**

2024

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van capaciteit	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves										
8.2.5	Algemene reserve	132.829					-2.000				130.829
	Totaal algemene reserves	**132.829**					**-2.000**				**130.829**
	Programma 1 Openbaar bestuur										
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	2.703									2.703
											0
	Programma 2 Klimaat en Milieu										0
2.2.3	Reserve Bodemsanering	11.393	319			-669	-1.691				9.352
2.1.3	Rerserve Energietransitie	17.899	33				-155				17.777
2.1.4	Reserve Circulaire economie	215									215
2.2.2	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	310									310
2.2.2	Reserve Gezonde Leefomgeving	3.093	1.000								4.093
2.1.1	Reserve Duurzame electriciteit	10.066	33								10.099
2.1.2	Reserve Wamte transitie	13.691	33								13.724
											0

	Programma 3 Ruimte en Water								0
3.4.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	18.123							18.123
3.5.3	Reserve Waterrecreatie	2.959	1.562			-1.393			3.128
3.2.1	Reserve OV Knooppunten	7.618							7.618
3.2.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	658							658
3.2.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	341							341
3.3.1	Reserve Woonbeleid	1.043				-750			293
3.3.2	Reserve Woningbouw	8.185	1.200						9.385
3.4.3	Reserve Klimaatadaptatie	-							0
3.2.3	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	1							1
3.2.5	Reserve Waardevermindering grond Groen	26.152		7.000					33.152
									0
	Programma 4 Bereikbaarheid								0
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	283		205		-469			19
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	30.115	10.511			-9.375	-205	-25	31.021
4.4.2	Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	175.184	19.574			-1.450			193.308
4.4.5	Reserve Groot onderhoud wegen	37	12.502	2.200	-2.551	-10.762		-1.400	26
4.4.5	Reserve Investeringen Kunstwerken	-	-	-	-	-		-	0
4.4.6	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	1.895	10.000		-82	-3.347	-2.200	-1.843	4.423
4.4.7	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	1.216	71			-1.093			194
4.2.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	7.128	67			-1.689			5.506
									0
	Programma 5 Groen								0
5.1.1	Reserve Groen	67.329	16.730		-1.561	-28.901	-11.000		42.597
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	4.854	107		-107	-1.891			2.963
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	6.646	58	4.000	-58	-4.011			6.635

5.1.4	Reserve Laag Holland	418				418
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	4.673			-969	3.704
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	689	854		-1.543	0
5.3.2	Reserve Landschap	540	4.000			4.540
						0
	Programma 6 **Economie, Cultuur en Welzijn**					0
6.1.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	661				661
6.1.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	14.623	4.922		-165	19.380
6.1.4	Reserve Duurzame Landbouw	1.285				1.285
6.1.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	4.264	1.200		-531	4.933
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	1.451	3.551		-4.119	883
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	6.207				6.207
						0
	Programma 7 **Economisch herstel en Duurzaamheid**					0
7.1.1	Reserve Economisch herstel en Duurzaamheid	52.150				52.150
						0
	8 Overzicht **Financien en Bedrijfsvoering**					0
8.1.8	Reserve Bedrijfsvoering	8.448	1.420		-1.545	8.323
8.2.3	Reserve GO-gelden	-				0
8.1.8	Reserve Huisvesting	11.375			-782	10.593
						0
	Reserves ter dekking van kapitaallasten					0
3.2.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	-				0
4.4.4	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	11.603			-584	11.019
4.4.4	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	29.716			-1.621	28.095
4.4.4	Reserve Kapitaallasten investeringen	-				0

	kunstwerken (Progr. 4)										
4.4.6	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	-									0
4.4.7	Reserve Kapitaallasten Innovatieve projecten	7.730									7.730
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	5.785					-118				5.667
	Totaal Bestemmingsreserves	**580.755**	**89.747**	**-**	**13.405**	**-5.028**	**-78.954**	**-**	**-13.405**	**-3.268**	**583.252**
	Totaal Reserves	**713.584**	**89.747**	**-**	**13.405**	**-5.028**	**-80.954**	**-**	**-13.405**	**-3.268**	**714.081**

2025

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttekkingten behoeve van capaciteit	Onttrekkingten behoeve van de exploitatie	Onttrekkingten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves										
8.2.5	Algemene reserve	130.829									130.829
	Totaal algemene reserves	**130.829**									**130.829**
	Programma 1 Openbaar bestuur										
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	2.703									2.703
											0
	Programma 2 Klimaat en Milieu										0
2.2.3	Reserve Bodemsanering	9.352	319			-669	-996				8.006
2.1.3	Rerserve Energietransitie	17.777	33				-280				17.530
2.1.4	Reserve Circulaire economie	215									215
2.2.2	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	310									310
2.2.2	Reserve Gezonde Leefomgeving	4.093									4.093

2.1.1	Reserve Duurzame electriciteit	10.099	33						10.132
2.1.2	Reserve Warmte transitie	13.724	33						13.757
									0
	Programma 3 Ruimte en Water								0
3.4.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	18.123							18.123
3.5.3	Reserve Waterrecreatie	3.128	2.000			-653			4.475
3.2.1	Reserve OV Knooppunten	7.618							7.618
3.2.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	658							658
3.2.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	341							341
3.3.1	Reserve Woonbeleid	293				-405			-112
3.3.2	Reserve Woningbouw	9.385							9.385
3.4.3	Reserve Klimaatadaptatie	-							0
3.2.3	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens	1							1
3.2.5	Reserve Waardevermindering grond Groen	33.152		41.000					74.152
									0
	Programma 4 Bereikbaarheid								0
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	19		205		-224			0
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	31.021	9.386			-9.806	-205		30.396
4.4.2	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	193.308	7.464			-1.450			199.322
4.4.5	Reserve Groot onderhoud wegen	26	16.827	700	-2.551	-7.409		-1.400	6.193
4.4.4	Reserve Investeringen Kunstwerken	-	-	-	-	-		-	0
4.4.6	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	4.423	4.000		-82	-1.890	-700	-1.820	3.931
4.4.7	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	194				-120			74
4.2.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	5.506	67			-536			5.037
									0

	Programma 5 **Groen**								0
5.1.1	Reserve Groen	42.597	17.880		-1.561	-11.747	-45.000		2.169
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	2.963	107		-107	-39			2.924
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	6.635	58	4.000	-58	-4.011			6.624
5.1.4	Reserve Laag Holland	418	-						418
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	3.704				-1.008			2.696
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	-	1.000			-1.000			0
5.3.2	Reserve Landschap	4.540							4.540
									0
	Programma 6 **Economie, Cultuur en Welzijn**								0
6.1.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	661							661
6.1.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	19.380	4.922						24.302
6.1.4	Reserve Duurzame Landbouw	1.285							1.285
6.1.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	4.933	1.400			-362			5.971
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	883	3.551						4.434
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	6.207							6.207
									0
	Programma 7 **Economisch herstel en Duurzaamheid**								0
7.1.1	Reserve Economisch herstel en Duurzaamheid	52.150							52.150
									0
	8 Overzicht **Financien en Bedrijfsvoering**								0
8.1.8	Reserve Bedrijfsvoering	8.323	1.420			-1.225			8.518
8.2.3	Reserve GO-gelden	-							0
8.1.8	Reserve Huisvesting	10.593				-782			9.811
									0

	Reserves ter dekking van kapitaallasten										0
3.2.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	-									0
4.4.4	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	11.019				-657					10.362
4.4.4	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	28.095				-1.621					26.474
4.4.4	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	-									0
4.4.6	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	-									0
4.4.7	Reserve Kapitaallasten innovatieve projecten	7.730									7.730
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	5.667				-118					5.549
	Totaal Bestemmingsreserves	**583.252**	**70.500**	**-**	**45.905**	**-5.028**	**-46.339**	**-**	**-45.905**	**-3.220**	**599.165**
	Totaal Reserves	**714.081**	**70.500**	**-**	**45.905**	**-5.028**	**-46.339**	**-**	**-45.905**	**-3.220**	**729.994**

4.3.7.2 Toelichting op de reserves

	Reserve Investeringen Kunstwerken
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Realiseren van investeringen in kunstwerken.
Instellingsbesluit	Derde begrotingswijziging 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Landschap
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	5 Groen
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Gezonde leefomgeving
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma 'Gezonde Leefomgeving' opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2023

	Reserve Klimaatadaptie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinancieren aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW,OV-knooppunten, etc.), - Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen), - Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven). - Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2024

	Reserve Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in havencomplexen binnen programma Ruimte te dekken. Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Vanuit deze reserve worden jaarlijks de kapitaallasten van de investering gedekt.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2018
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	De reserve wordt ingesteld bij de laatste begrotingswijziging 2018. De looptijd is gelet op het BBV gekoppeld aan de duur van de afschrijving.

	Reserve Oostelijke Vechtplassen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	De afronding van de, in het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, genoemde opgaven is vooralsnog voorzien in 2027.

	Reserve Bodemsanering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Groen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk 'Beschermen' vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 31 december 2025

	Reserve Openbaar Vervoer Projecten
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: Geen einddatum

	Reserve Huisvesting
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Vanaf: 22 juni 2009 Eindigt op: 2038

	Reserve Groene Uitweg
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.

Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 2022

	Reserve Cofinanciering Waddenzee
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 26 september 2011 Eindigt op: 31 december 2030

	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve ‘Herstructurering Bedrijventerreinen’ opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2023

	Reserve Cofinanciering Europese projecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut ‘met verstand’ optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2027

	Reserve Europese landbouwprojecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma’s POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015

Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2026

	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van Mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv. op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Onder dit doel valt de subsidieregeling kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer. Verder valt hieronder de jaarlijkse storting die we ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de ov terminal in de Zuidas en de stortingen die we voor de OLV Greenport doen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren infrastructuur en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarig programma Mobiliteit of separate krediet besluiten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Mobiliteitsbeleid
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In het jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, het goederenvervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit, waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, en mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.

Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in kunstwerken binnen programma Bereikbaar te dekken. In 2016 is het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om investeringen in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen voor kunstwerken ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Conform het BBV worden kunstwerken echter als onderdeel beschouwd van het kapitaalgoed wegen en niet tot het kapitaalgoed vaarwegen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald

	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, zoals Smart Mobility, Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales en SolaRoad.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Energietransitie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2030

	Reserve Circulaire Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie “We maken het rond” uit 2017
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	2019 t/m 2026

	Reserve Verduurzaming bestaande Woningvoorraad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (juli 2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2025

	Reserve OV-fonds inclusief OV-knooppunten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een bijdrage leveren aan de verbetering van de OV bereikbaarheid, het optimaliseren van de ketenreis (deur-tot-deur reis), efficiënt ruimtegebruik door het clusteren van functies rondom OV-knooppunten en/of het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in het (bus- of trein)stationsgebied. In het Bestedingsplan OV-fonds (PS-besluit 14 september 2020, nr. 1413429/1413431) zijn hiervoor uitgangspunten en randvoorwaarden bepaald. Het betreft veelal langjarige integrale projecten met meerdere (co)financiers. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Kapitaallasten Groen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	5 Groen
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Kapitaallasten OV
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Groot Onderhoud Wegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Waterrecreatie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water

Looptijd	t/m 2030

	Reserve Bedrijfsvoering
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2024

	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten. Dijkversterkingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie en andere regionale partijen en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of een aan de dijkversterking gerelateerd ruimtelijk kwaliteitsprogramma op te stellen.Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	De reserve loopt t/m 31 december 2025. Dijkversterkingen zijn zowel qua voorbereiding als uitvoering langlopende projecten. Meekoppelkansen kunnen vaak pas worden uitgevoerd als de waterkering is versterkt. De looptijd van de reserve is om die reden tot eind 2025.

	Reserve Kapitaallasten Wegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Go-gelden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	De looptijd van de reserve is afhankelijk van de, nog te besluiten, specifieke aanwending. Vooralsnog wordt de einddatum bepaald op 31-12-2021.

	Reserve MKB innovatie-instrumenten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten
Instellingsbesluit	
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Duurzame Landbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.
Instellingsbesluit	Begroting 2019

Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Woonbeleid
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Woningbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van middelen voor de uittreding uit het Goois natuurreservaat.
Instellingsbesluit	Jaarstukken 2019
Programma	5 Groen
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Laag Holland
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	Het dekken van de kosten voor de provinciale doelen binnen het integrale gebiedsprogramma Laag Holland waarin onder provinciale regie en in samenwerking met alle relevante partners wordt gewerkt aan de integrale opgaven voor natuur, landbouw, water, bodemdaling, klimaat, recreatie en landschap en aan de daarbij behorende projecten.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2020
Programma	5 Groen
Looptijd	Het integrale gebiedsprogramma Laag Holland heeft een looptijd van 2020 t/m 2030.

	Reserve Kapitaallasten Innovatieprojecten
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in de verduurzaming van de infrastructuur binnen het programma Bereikbaarheid te dekken.
Instellingsbesluit	Tweede Begrotingswijziging 2020
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Waardevermindering Grondaankopen Groen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het reserveren van middelen voor de verwachte toekomstige afwaardering van aangekochte gronden voor het beleidsdoel Groen, die ontstaat doordat de gronden een hogere economische waarde hebben wanneer de provincie deze aankoopt dan wanneer de provincie deze verkoopt tegen de natuurwaarde. Door de instelling van deze reserve wordt dit soort verliezen gedekt, zodat de provincie geen onverwachte financiële tegenvallers krijgt in de toekomst.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2021
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Economisch Herstel en Duurzaamheid
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Via motie 42-2020 hebben PS de opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds op te richten, waarmee de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland van de uitbraak van het Coronavirus worden verzacht. Deze reserve is een invulling aan dit fonds en wordt ingezet voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de versterking van de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2021
Programma	7 Economisch herstel en duurzaamheid
Looptijd	t/m 2023

	Reserve Duurzame Elektriciteit
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten op het gebied van het stimuleren van het gebruik van duurzame elektriciteit die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).

Instellingsbesluit	Begroting 2022
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	2030

	Reserve Warmte Transitie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten op het gebied van het stimuleren van de warmtetransitie die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2022
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	2030

4.3.8 Stand en mutaties van de voorzieningen

4.3.8.1 Staat van het verloop van de voorzieningen

2022

2022	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	0	0	0	2.675
2. Kosten reorganisatie	0	0	0	0	0
3. Pensioenen leden GS	11.476	586	600	0	11.462
4. Grondwaterheffing	2.589	197		0	2.786
5. Bodembeheertaken	0			0	0
6. Sanering Parnassia	1.578		515		1.063
Totaal voorzieningen	18.318	783	1.115	0	17.986

2023

2023	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675			-	2.675
2. Kosten reorganisatie	-			-	-
3. Pensioenen leden GS	11.462	586	600	-	11.448
4. Grondwaterheffing	2.786	197		-	2.983
5. Bodembeheertaken	-			-	-
6. Sanering Parnassia	1.063		231	-	832
Totaal voorzieningen	**17.986**	**783**	**831**	**0**	**17.938**

2024

2024	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675			-	2.675
2. Kosten reorganisatie	-			-	-
3. Pensioenen leden GS	11.448	586	600	-	11.434
4. Grondwaterheffing	2.983	197		-	3.180
5. Bodembeheertaken	-			-	-
6. Sanering Parnassia	832		176	-	656
Totaal voorzieningen	**17.938**	**783**	**776**	**0**	**17.945**

2025

2025	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675
2. Kosten reorganisatie	-	-	-	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.434	586	600	-	11.420
4. Grondwaterheffing	3.180	197		-	3.377
5. Bodembeheertaken	-			-	
6. Sanering Parnassia	656	-	-	-	656
Totaal voorzieningen	**17.945**	**783**	**600**	**0**	**18.128**

4.3.8.2 Toelichting op de voorzieningen

	Voorziening Bodembeheertaken
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Financiële Risico's
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Grondwaterheffing
Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Kosten Reorganisatie
Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.

	Voorziening Pensioenen Leden GS
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Bodemsanering Parnassia
Doel	Uitvoering van bodemsanering van de verontreinigde grond behorend bij het voormalig provinciaal Ziekenhuis (De provincie is verantwoordelijk voor het saneren van deze grond).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Eindigt op: wanneer bodemsanering Parnassia gereed is.

4.4 Overige financiële overzichten

4.4.1 Langlopende leningen

Bedragen x € 1.000	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Rente	Restantbedrag per 01-01-2022	Te verstrekken leningen in 2022	Totaal van de rente in 2022	Aflossing in 2022	Restandschuld per 31-12-2022	Laatste jaar van aflossing
Leningen aan openbare lichamen								
Gemeente Hilversum (1)	18.681	var	16.081	-	-	-	16.081	2029
Gemeente Laren (1)	10.011	Var	8.617	-	-	-	8.617	2029
Gemeente Gooische Meren (1)	9.877	var	8.502	-		-	8.502	2029
Leningen aan openbare lichamen	38.569	-	33.200	-	-	-	33.200	
Leningen aan deelnemingen								
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	635	1,80 %	635	-	11	0	635	2026
Schiphol Area Development Company (3)	3.375	4,46 %	1.250	-	56	-	1.250	07-2025/2027
Leningen aan deelnemingen	4.010		1.885	-	67	0	1.885	
Overige langlopende leningen								
Nationaal Restauratiefonds (4)	9.100		5.100	-	-	-	5.100	2060
Vila Nieuwland (5)	123	2,60 %	123	-	3	-	123	2025
Collectief Agrarisch Natuurbeheer (6)	850		85	-	-	85,00	-	2022
Stichting Voorbereiding Pallas reactor (7)	40.000	1,50 %	41.441	-	622	-	42.063	
Voorziening Stichting Voorbereiding Pallas reactor (7)			-41.441	-	-	-	-42.063	
Overige langlopende leningen	50.073		5.308	-	625	85	5.223	
Totaal	**92.652**		**40.393**	**-**	**692**	**85**	**40.308**	

Organisatie/instelling	Datum & nummer besluit PS of GS
Gemeente Hilversum (1)	976112/1013313
Gemeente Laren (1)	976112/1013313
Gemeente Gooische Meren (1)	976112/1013313
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	GS 21-06-2011;33454
Schiphol Area Development (3)	13 februari 2018 GS 1035658/1044807
Nationaal Restauratiefonds (4)	21-06-2011;27350
Vila Nieuwland (5)	226465/561131
Collectief Agrarisch Natuurbeheer (6)	GS 2015; 184
Stichting Voorbereiding Pallas reactor (7)	GS 309599/340912

(1) Betreft de verkoop in 2017 van het terrein Crailo aan de gemeenten Hilversum, Gooische Meren en Laren voor een bedrag van €33,2 miljoen ex.BTW (incl.BTW 38,57 mln.). Hierbij heeft de provincie NH een uitgestelde betaling verleent aan de gemeenten voor een bedrag van € 33,2 miljoen tot uiterlijk 31-12-2029, waarbij de gemeenten vrij zijn om (delen) eerder te betalen. Aan de gemeenten wordt een rentevergoeding in rekening gebracht van 0% over de eerste 6 jaar (2018-2023) en 0,4% per jaar over de tweede 6 jaar (2024-2029).

(2) Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een rentedragende lening verstrekt, welke dient tot aflossing van een schuld van IJmuider Delta BV aan een dochter van Regionale Ontwikkelingsmij. voor het Noordzeekanaalgebied NV.(RON). De leningsovereenkomst heeft een looptijd tot en met 2026

(3) Dit betreft een kredietfaciliteit ad € 3.375.000 welke in maart 2018 beschikbaar is gesteld aan SADC (Schiphol Area Development Company N.V.). De andere drie aandeelhouders hebben een identieke kredietfaciliteit voor SADC gecreëerd, waardoor SADC per saldo een faciliteit heeft van in totaal € 13,5 miljoen. In 2020 is deze faciliteit voor het eerst benut, voor een bedrag ad € 1.250.000.

(4) De renteloze lening aan het Nationaal Restauratiefonds (NRF) vloeit voort uit de Samenwerkingsovereenkomst dd.15 november 2017 met de Stichting Nationaal Restauratiefonds ter verbreding van het Noord-Hollands Fonds voor monumenten ten bate van herbestemming, restauratie en verduurzaming van beschermde monumenten en karakteristiek vastgoed in Noord-Holland. De hoogte van het Fonds bedraagt € 9,1 mln. waarvan reeds € 5,1 mln. is gestort. Zodra de rekening-courant van het Fonds minder dan € 1 mln. bedraagt zal een 2e tranche van € 2 mln. worden gestort. Het NRF gaat uit het fonds hypothecaire leningen verstrekken voor de restauratie van provinciale monumenten en stolpboerderijen. De looptijd van de overeenkomst loopt tot 2060.

(5) Betreft een lening t.b.v. een uitgestelde betaling door geldnemer naar aanleiding van de verkoop van de Wierschuur in het kader van het herontwikkelingsplan Wieringerrandmeer.

(6) Betreft een subsidie in de vorm van een lening waarmee de recent opgerichte gecertificeerde agrarische collectieven in staat kunnen worden gesteld een bijdrage te verlenen aan agrarisch

natuur-landschaps- en waterbeheer in Noord-Holland. Deze leningen zullen in 2022 worden afgelost.

(7) Aan de stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor. Voor de verstrekte lening is een verliesvoorziening getroffen tot hetzelfde bedrag van de uitstaande lening.

4.4.2 Investeringskredieten

Voor een overzicht van de nieuw aangevraagde kredieten verwijzen we naar de Voordracht van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI). Voor nadere informatie over alle lopende en voorziene projecten wordt verwezen naar het iMPI zelf.

4.4.3 Staat van gewaarborgde leningen

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000,-)	% of deel gewaarborgd provincie	Verwachte boekwaarde 1-1-2022	Verwachte boekwaarde 31-12-2022
Viva! Zorggroep	Bouw verpleeghuis Heemswijk	3.374	100	116	116
idem	idem	3.403	100	227	227
Totaal		**6.777**		**343**	**343**

#	Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 1-1-2022 (x € 1.000)	Garantiebedrag per 31-12-2022 (x € 1.000)
(1)	Het Nationaal Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	2.189	2.189
(2)	BNG Bank	financiering van het project Hoogtij van de RON NV	18.500	18.500
(3)	BNG Bank	(her-) financiering van PolanenPark CV	10.000	10.000
(4)	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	12.200	12.200
(5)	Breedband Beemster/Kabeltex	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	4.800	4.800
(6)	Landschap Noord-Holland	Uitvoering project 'Natuurvriendelijke oevers Ilperveld'.	600	600

1) Rente en aflossing komen t.l.v. van de van het rijk te ontvangen zogenaamde convenantsgelden.

2) De oorspronkelijk afgegeven garantie aan de BNG van oorspronkelijk 70 miljoen is in 2019 verlaagd naar 37 miljoen. PNH staat garant voor 50%. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie door het Havenbedrijf Amsterdam NV van 33,3 %.

3) Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, 20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).

4) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het aanleggen van het "Glasvezelnet Hollandse kroon". Voor deze kosten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 10,3 miljoen voor het witte netwerk en € 1,9 miljoen voor het grijze netwerk.

5) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het project "Coöperatie Breedband Beemster U.A.". Voor de kosten van deze activiteiten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 4,3 miljoen voor het witte netwerk en € 0,5 miljoen voor het grijze netwerk.

6) De garantstelling is in 2017 verleend voor het project "natuurvriendelijke oevers llperveld" aan Landschap Noord-Holland. De provincie staat zelf garant en neemt respectievelijk de cofinanciering voor haar rekening (beide categorieën € 600.000 in totaal € 1.200.000). De dekking is afkomstig uit de reserve Groen.

4.5 Overzicht van lasten en baten per taakveld

Taakvelden (x € 1.000)		Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	**Algemene dekkingsmiddelen**	**244.981**	**-767.187**	**-522.205**	**234.318**	**-650.147**	**-415.829**	**208.997**	**-567.509**	**-358.512**	**228.722**	**-571.521**	**-342.799**
0.1	Uitkering provinciefonds	0	-220.934	-220.934	0	-224.807	-224.807	0	-228.898	-228.898	0	-235.072	-235.072
0.2	Opbrengst Provinciale belastingen	0	-225.100	-225.100	0	-225.100	-225.100	0	-225.100	-225.100	0	-225.100	-225.100
0.3	Geldleningen en uitzettingen	0	-692	-692	286	-692	-406	1.070	-825	245	1.800	-825	975
0.4	Deelnemingen	0	-7.130	-7.130	0	-7.130	-7.130	0	-7.130	-7.130	0	-7.130	-7.130
0.5	Algemene dekkingsmiddelen, overige b	11.470	-3.246	8.224	21.036	-3.254	17.782	30.509	-2.901	27.608	36.600	-2.902	33.698
0.6	Overhead	74.138	0	74.138	74.459	0	74.459	74.280	0	74.280	73.931	0	73.931
0.7	Vennootschapsbelasting	1.036	0	1.036	139	0	139	-15	0	-15	-15	0	-15
0.8	Mutaties reserves	158.337	-310.085	-151.748	138.398	-189.164	-50.767	103.153	-102.655	498	116.406	-100.492	15.914
1	**Bestuur**	**21.582**	**-59**	**21.523**	**20.752**	**-59**	**20.693**	**19.770**	**-59**	**19.711**	**19.680**	**-59**	**19.621**
1.1	Provinciale Staten	4.883	0	4.883	4.878	0	4.878	4.343	0	4.343	4.253	0	4.253
1.2	Gedeputeerde Staten	4.951	0	4.951	4.726	0	4.726	4.651	0	4.651	4.651	0	4.651
1.3	Kabinetszaken	2.551	-43	2.508	2.551	-43	2.508	2.551	-43	2.508	2.551	-43	2.508
1.4	Bestuurlijke organisatie	6.083	0	6.083	6.083	0	6.083	5.861	0	5.861	5.861	0	5.861
1.5	Interbestuurlijk toezicht op de regi	32	0	32	32	0	32	32	0	32	32	0	32
1.6	Openbare orde en veiligheid	1.189	-16	1.173	1.189	-16	1.173	1.039	-16	1.023	1.039	-16	1.023
1.9	Bestuur, overige baten en lasten	1.893	0	1.893	1.293	0	1.293	1.293	0	1.293	1.293	0	1.293
2	**Verkeer en vervoer**	**278.729**	**-39.533**	**239.196**	**212.433**	**-21.006**	**191.428**	**201.334**	**-24.337**	**176.997**	**180.813**	**-5.442**	**175.371**
2.1	Landwegen	152.524	-24.406	128.118	133.541	-19.743	113.799	123.348	-23.074	100.274	104.308	-4.179	100.129
2.2	Waterwegen	31.213	-15.127	16.086	18.873	-1.263	17.610	18.451	-1.263	17.188	17.223	-1.263	15.960
2.3	Openbaar vervoer	93.400	0	93.400	57.739	0	57.739	56.675	0	56.675	55.522	0	55.522
2.9	Verkeer en vervoer, overige baten en	1.592	0	1.592	2.280	0	2.280	2.860	0	2.860	3.760	0	3.760

3	**Water**	**9.570**	**-1.785**	**7.785**	**8.330**	**-1.785**	**6.545**	**6.445**	**-1.785**	**4.660**	**6.445**	**-1.785**	**4.660**
3.1	Waterkeringen	4.424	0	4.424	3.284	0	3.284	1.399	0	1.399	1.399	0	1.399
3.2	Kwantiteit oppervlaktewater	848	0	848	848	0	848	848	0	848	848	0	848
3.3	Kwantiteit grondwater	1.810	-1.500	310	1.810	-1.500	310	1.810	-1.500	310	1.810	-1.500	310
3.4	Kwaliteit oppervlaktewater	1.259	0	1.259	1.259	0	1.259	1.259	0	1.259	1.259	0	1.259
3.5	Kwaliteit grondwater	1.229	-285	944	1.129	-285	844	1.129	-285	844	1.129	-285	844
3.9	Water, overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	**Milieu**	**46.130**	**-1.545**	**44.585**	**42.074**	**-1.325**	**40.749**	**27.365**	**-1.325**	**26.040**	**24.870**	**-1.325**	**23.545**
4.1	Bodembescherming	4.637	0	4.637	3.367	0	3.367	1.809	0	1.809	1.114	0	1.114
4.2	Luchtverontreiniging	232	0	232	232	0	232	232	0	232	232	0	232
4.3	Geluidhinder	408	0	408	288	0	288	288	0	288	288	0	288
4.4	Vergunningverlening en handhaving	21.485	-1.250	20.235	21.464	-1.250	20.214	21.363	-1.250	20.113	19.363	-1.250	18.113
4.5	Ontgrondingen	0	-75	-75	0	-75	-75	0	-75	-75	0	-75	-75
4.6	Duurzaamheid	15.805	-220	15.585	13.160	0	13.160	3.530	0	3.530	3.730	0	3.730
4.9	Milieu, overige baten en lasten	3.563	0	3.563	3.563	0	3.563	143	0	143	143	0	143
5	**Natuur**	**134.381**	**-7.172**	**127.209**	**93.194**	**-862**	**92.332**	**86.892**	**-835**	**86.057**	**67.473**	**-3.735**	**63.738**
5.1	Natuurontwikkeling	91.000	-6.387	84.613	47.409	-27	47.382	45.402	0	45.402	25.853	-2.900	22.953
5.2	Beheer natuurgebieden	31.950	-535	31.415	33.604	-585	33.019	33.539	-585	32.954	33.669	-585	33.084
5.3	Beheer flora en fauna	8.251	-250	8.001	8.401	-250	8.151	7.951	-250	7.701	7.951	-250	7.701
5.9	Natuur, overige baten en lasten	3.180	0	3.180	3.780	0	3.780	0	0	0	0	0	0
6	**Regionale economie**	**35.104**	**-187**	**34.917**	**28.960**	**-172**	**28.788**	**23.131**	**-172**	**22.959**	**21.424**	**-172**	**21.252**
6.1	Agrarische aangelegenheden	3.640	0	3.640	3.413	0	3.413	2.651	0	2.651	1.597	0	1.597
6.2	Logistiek	7.427	-187	7.240	7.222	-172	7.050	4.647	-172	4.475	4.897	-172	4.725
6.3	Kennis en innovatie	8.325	0	8.325	3.844	0	3.844	2.269	0	2.269	2.104	0	2.104
6.4	Recreatie en toerisme	12.962	0	12.962	11.681	0	11.681	11.514	0	11.514	10.776	0	10.776
6.9	Regionale economie, overige baten en	2.750	0	2.750	2.800	0	2.800	2.050	0	2.050	2.050	0	2.050
7	**Cultuur en maatschappij**	**24.910**	**0**	**24.910**	**23.143**	**0**	**23.143**	**13.645**	**0**	**13.645**	**8.791**	**0**	**8.791**
7.1	Cultuur	14.563	0	14.563	12.896	0	12.896	10.033	0	10.033	5.179	0	5.179

7.2	Maatschappij	10.347	0	10.347	10.247	0	10.247	3.612	0	3.612	3.612	0	3.612
7.9	Cultuur en maatschappij, overige bat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	**Ruimte**	**27.364**	**-5.824**	**21.540**	**17.752**	**-5.824**	**11.928**	**12.629**	**-5.824**	**6.805**	**12.693**	**-5.824**	**6.869**
8.1	Ruimtelijke ordening	10.560	-5.824	4.736	10.565	-5.824	4.741	10.497	-5.824	4.673	10.906	-5.824	5.082
8.2	Volkshuisvesting	5.408	0	5.408	2.791	0	2.791	1.416	0	1.416	1.071	0	1.071
8.3	Stedelijke vernieuwing	11.396	0	11.396	4.396	0	4.396	716	0	716	716	0	716
	Totaal taakvelden	**822.750**	**-823.292**	**-542**	**680.956**	**-681.180**	**-225**	**600.207**	**-601.846**	**-1.639**	**570.910**	**-589.863**	**-18.953**

5 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Programma 2 Klimaat en Milieu

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2022
2.1.1	OCAP BV/CO2 vervloeier en lokaal distributienetwerk voor glastuinbouwgebieden Alton en Het Grootslag Toelichting Met een subsidie van € 3 mln aan OCAP BV wordt een (1) de CO2 leiding van OCAP doorgetrokken naar het AEB terrein in de Haven van Amsterdam, (2) wordt een CO2-vervloeingsinstallatie aldaar gebouwd en (3) wordt de vloeibare CO2 via een minigrid op glastuinbouwconcentratiegebieden in Noord-Holland Noord verspreid. De CO2 komt gasvormig via de OCAP leiding van de Rotterdamse haven maar zal in de toekomst ook van AEB worden onttrokken. Daarvoor zijn nog extra investeringen nodig. Daarmee kan de glastuinbouw verder verduurzamen en wordt CO2 uitstoot vanuit de industrie nuttig ingezet. Het project maakt onderdeel uit van het pakket voor 'Energietransitie' vanuit motie 2017-110, maar heeft enige vertraging opgelopen. Het project zal aan de Europese Commissie worden voorgelegd voor goedkeuring vanwege staatssteun.	€ 3.000.000
2.1.2	Dutch Data Association (DDA), Ondersteuning versnelling restwarmteprojecten datacenters Toelichting De brancheorganisatie DDA is actief op het gebied van restwarmte. Om restwarmteprojecten van de grond te krijgen en lopende projecten het nodige tempo te geven heeft het DDA (de brancheorganisatie voor alle datacenters) ondersteuning ingehuurd. De vraag is op dit moment groter dan geleverd kan worden. Om deze overvraging aan te kunnen willen ze de inhuur uitbreiden. Als provincie kunnen we bijdragen in deze ondersteuning om te voorkomen dat warmteprojecten niet opgepakt worden of lopende trajecten komen stil te liggen.	€40.000
2.1.4	C-creators, uitvoeren activiteiten voor circulaire economie Toelichting Partnerbijdrage aan stichting C-Creator die als doel heeft circulariteit in de bouw te vergroten en op te schalen. Hiervoor organiseert C -Creators onder meer kennisuitwisseling tussen markt, overheden en kennisinstellingen zoals een programma voor circulair renoveren bij woningbouwcorporaties en communities of practice voor o.a. gemeenten.	€ 70.000
2.2.1	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Ecologische effecten van thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) installaties	€ 150.000

	Toelichting In het klimaatakkoord is afgesproken dat de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving wordt verduurzaamd. Een deel van de gebouwen kan worden verwarmd met warmte gewonnen uit oppervlakte water. De provincie draagt bij aan onderzoek van de waterschappen naar de ecologische effecten van het winnen van energie uit oppervlakte water.	
2.2.1	OD NZKG, omgevingsbeleid Toelichting De ODNZKG geeft namens het bevoegd gezag ruimte bij het komen tot lokale prioriteiten bij de uitvoering van omgevingsveiligheidsbeleid. Op die wijze wordt omgevingsveiligheid goed lokaal ingebed en levert een bijdrage aan de veilige leefomgeving.	€ 76.000

Programma 3 Ruimte en Water

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2022
3.2.2	Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol (SOORS) Toelichting Het betreft een reservering voor de provinciale bijdrage aan de Governancestructuur rond Schiphol.	€ 112.500
3.3.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland, Toekomstplan voor dorp en dorpshuis Toelichting Dorpswerk NH ontwikkelt een gespreks- en werkmethode zodat dorpen en dorpshuizen een passend toekomstplan kunnen ontwikkelen en voert deze uit. Hierin worden vanuit de invalshoek van de Omgevingswet een groot aantal thema's behandeld die spelen binnen dorpen in zowel het fysieke als sociale domein.	€ 40.767
3.3.2	Gemeente Weesp, Bloemendalerpolder Toelichting Bij de ontwikkeling van de Bloemendalerpolder zijn er vanwege de ligging nabij het spoor geluidsschermen nodig om woningbouw hier mogelijk te maken. Recent is gebleken dat deze hoger moeten zijn dan waar rekening mee was gehouden, om aan de geluidsnormen te voldoen. Rijk, gemeente, vervoersregio en provincie dragen bij aan de extra kosten om vertraging van de woningbouw te voorkomen.	€ 2.170.000
3.3.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld Toelichting Zaandam Kogerveld maakt onderdeel uit van de Hoornse lijn (traject Zaandam-Hoorn). Samen met gemeenten, Vervoerregio,	€ 2.775.000

	de spoorsector en het ministerie van IenW en BZK werken we aan optimalisatie van de lijn, o.a. door vanuit OV-knooppunten en versnelling woningbouw bij te dragen aan de gebiedsontwikkeling Kogerveld. Deze subsidie is onderdeel van eerdere afspraken over de gebiedsontwikkeling rond het OV-knooppunt Kogerveld.	
3.5.2	Fresh-M, verzamelen gegeven zoet-, zout en grondwater Toelichting In grote delen van de kuststrook komt ondiep brak en zout grondwater voor, afgewisseld met zoet grondwater. Daarnaast is, wat verder van de kust, grondwater aanwezig in diepere lagen die van cruciaal belang zijn voor de drinkwatervoorziening. In het project Freshem worden er gegevens verzameld door middel van een meetinstrument onder een helikopter. Dit resulteert in een gedetailleerd driedimensionale verdeling van zoet en zout grondwater en van kleilagen (tot wel 100-200m diep) die het grondwater beschermen. De resultaten van dit project zorgen ervoor dat onderbouwde beslissingen over duurzaam grondwaterbeheer genomen kunnen worden die gebaseerd zijn op gedetailleerde en up-to-date informatie.	€ 300.000
3.5.3	Gemeente Hoorn, Maaien waterplanten IJmeer-Markermeer Toelichting Voor een betere doorvaart van de waterrecreatie in de zomer op het Markermeer en IJmeer door het maaien van waterplanten op Noord-Hollands grondgebied	€ 72.600

Programma 4 Bereikbaarheid

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2022
4.5.1	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer,Bijdrage 2022 Toelichting: _Jaarlijkse bijdrage aan het overlegorgaan	€ 50.000
4.1.2	Gemeente Huizen,Intergraal inpassingsplan HOV Huizen Toelichting: Inpassing HOV in gemeente met aandacht voor fietsnetwerk, ketenreis en veiligheid	€ 2.200.000
4.1.2	Gemeente Zaanstad; Rondweg Assendelft Toelichting: Verbindingsweg tussen de Dorpsstraat en Noorderweg	€ 1.300.000

4.1.2	Gemeente Alkmaar: Bergerweg Toelichting: Verbetering doorstroming OV en veiligheid Bergerweg	€ 550.000
4.1.2	Gemeente Alkmaar: Haven Boekelermeer Toelichting: Aanleg (overslag) haven met keergelegenheid op Noord-Hollands kanaal	€ 7.500.000
4.1.2	Vervoerregio Amsterdam: N516 AVANT Toelichting: N516 AVANT voor fietsinfra	€ 4.500.000
4.1.2	Gemeente Zaanstad: Duurzaamheidsmaatregelen Zaanbrug Toelichting: Verduurzaming infrastructuur	€ 240.000

Programma 5 Groen

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2022
5.1.1	Gemeente Schagen, Boskerpark realisatie NNN inrichting (NHN16) Toelichting: NNN inrichting	€ 247.000
5.1.1	Landschap Noord-Holland, NNN inrichting Zandpolder (NHN17) Toelichting: NNN inrichting	€ 350.000
5.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Uitgeester- en Heemskerkerbroek Toelichting: Diverse maatregelen om de waterkwaliteit in dit KRW-oppervlaktewaterlichaam te verbeteren.	€ 700.000
5.1.2	Gemeente Gooise Meren, Aanlegplaatsen trekvaart Muiden Toelichting: Aanlegvoorzieningen voor bootjes/sloepjes in de Muidertrekvaart en bij het Muizenfort. Inclusief het natuurvriendelijk inrichten van de oevers	€ 420.000
5.1.2	Gemeente Gooise Meren , Biodiversiteit kernen Toelichting: Het versterken van de ecologische routes door Gooise Meren	€ 70.000

	door de aanleg van fijnmazige faunaverbindingen onder het wegennet	
5.1.2	LTO-projecten, Boer actief in de Groene Uitweg Toelichting: Het betrekken van burgers bij het boerenbedrijfsleven, waaronder "voedseleducatie voor kinderen" en "open dagen, excursies en stages", en het coachen van jonge ondernemers	€ 80.000
5.1.2	Gemeente Gooise Meren, Entree Muiden Toelichting: Verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van toegang van Muiden vanaf de A1: zichtbaar maken van de vesting, realiseren looproutes, verbeteren veiligheid (oversteek vanaf parkeerplaats 1)	€ 1.354.500
5.1.2	Natuurmonumenten, Horstermeer landschapsbeleving Toelichting: Realisatie van een uitkijkpunt op de locatie "bunker Radioweg", om de geschiedenis van deze plek en het ontstaan van het landschap in de omgeving zichtbaar te maken	€ 63.910
5.1.2	Staatsbosbeheer, klimaatbos Diemerscheg fase 2 Toelichting: Realisatie nat klimaatbos, gecombineerd met onderzoek naar reductie van CO2 uitstoot en bodemdaling	€ 450.000
5.1.2	Natuurmonumenten, Linielandschap fort Nigtevecht Toelichting: Realisatie wandelpad tussen de forten Nigtevecht en Abcoude, inclusief informatiepanelen bij de coupures (Velterslaan) en het consolideren van enkele nevenbatterijen	€ 48.895
5.1.2	Gemeente Gooise Meren, Muiden Noord-West Toelichting: Verbeteren ruimtelijke kwaliteit Muiden noordwest, waaronder recreatieve routes, waterrecreatie buiten de sluis, herbestemming Westbatterij, aansluiting op de Natuurboulevard	€ 1.850.000
5.1.2	Rijksmuseum Muiderslot, Buitenruimte Muiderslot fase 2 Toelichting: Het verbeteren van de entree van het slot en de aansluiting op de vestingwallen van Muiden. Realisatie van voorzieningen voor bezoekers, waaronder rolstoeltoegankelijkheid	€ 457.000
5.1.2	Regio Gooi en Vechtstreek, Natuurboulevard 2.0 Toelichting: Aanvulling op de bestaande boulevard, tussen Muiderberg en Naarden, het verbeteren van het wandelpad Diemen-Muiden, bewegwijziering Naarden - Huizen en ecologische maatregelen	€ 1.050.000

	IJmeerkust	
5.1.2	Gemeente Wijdemeren, Recreatieve kwaliteit 's-Graveland Toelichting: Restauratie (en openstelling) buitenplaats Trompenburgh, verbetering publiekstoegang en (water)recreatieve toegankelijkheid richting Kortenhoef en 's-Graveland	€ 1.800.000
5.1.2	Gemeente Amsterdam, Rondje Diemerscheg Toelichting: Onderzoek naar, en realisatie van, een fiets- en wandelronde Diemerscheg inclusief kleinschalige recreatieve voorzieningen (bankjes, watertappunten e.d.) en promotie.	€ 70.000
5.1.2	Regio Gooi en Vechtstreek, Vaarnetwerk Toelichting: Het versterken van het regionale kanonetwerk, het faciliteren van elektrisch varen en het beleefbaar maken van historische waterlopen en onderdelen van vestingwerken.	€ 142.500
5.1.2	Gemeente Gooise Meren, Waterpoort Vecht Toelichting; Realisatie natuuroever en fauna-uittreedplaatsen aan de Vecht, inclusief aanlegvoorzieningen, steigerwerk en voorzieningen voor elektrisch varen	€ 265.000
5.1.4	Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Alkmaarder- en Uitgeestermeer Toelichting: Dit programma heeft tot doel om het platteland een impuls te geven wat betreft biodiversiteit, water, bodem etc.	€ 1.020.000
5.2.1	Goois natuurreservaat, participantenbijdrage Noord-Holland Toelichting: Betreft participantenbijdrage Noord-Holland op basis van de ‘Overeenkomst tussen de provincie Noord-Holland, de gemeenten Amsterdam, Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Laren en Naarden m.b.t. de “Stichting Goois Natuurreservaat” ’. Zie ook onder ’Programma 5 Groen’ de paragraaf ‘Verbonden partijen’	€ 896.000
5.2.1	Stichting Natuurcollectief Noord-Holland, Begeleiding kleine natuurbeheerders Toelichting: Stichting natuurcollectief Noord-Holland doet de administratie voor kleine beheerders die deelnemen aan natuurbeheer.	€ 35.000
5.2.2	Nationaal Park Zuid-Kennemerland, uitvoeren van de jaarlijkse	€ 157.789

	activiteitenplan Toelichting: De subsidie is ten behoeve van het uitvoeren van de jaarlijkse activiteitenplan. Die omvat o.a. communicatie, beheer en de organisatie van het NP.	
5.2.2	Nationaal Park Duinen van Texel, uitvoeren van de jaarlijkse activiteitenplan. Toelichting: De subsidie is ten behoeve van het uitvoeren van de jaarlijkse activiteitenplan. Die omvat o.a. communicatie, beheer en de organisatie van het NP.	€ 166.530
5.2.4	Faunabeheereenheid, faunabeleid van de provincie Noord-Holland Toelichting: De FBE heeft een wettelijke uitvoerende taak in de uitvoering van het faunabeheer. Het gaat hier o.a. om het bijhouden van de stand van in het wild levende dieren, het opstellen van faunabeheerplannen, het machtigen van wildbeheereenheden om de wildstand te beheersen, het voorkomen en bestrijden van schade en het adviseren van jagers, beheerders, grondgebruikers, burgers en gemeenten.	€ 1.270.000
5.3.2	Landschap Noord-Holland, Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen' Toelichting: Met het programma Betrekken bij Groen faciliteren wij de groene vrijwilligers in Noord-Holland, door bijvoorbeeld gereedschappen en cursussen te geven zodat de vrijwilligers met de nodige kennis veilig en professioneel zich kunnen inzetten voor de Noord-Hollandse natuur. Ook maakt het Groen Fonds onderdeel uit het programma.	€ 708.000
5.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Waddenbaai fase 1 (Noordkop) Toelichting: Deze verbetering van de natte infrastructuur in de Noordkop is bedoeld om de vismigratiemogelijkheden en daarmee de ecologie van Amstelmeerboezem en Waddenzee te verbeteren.	€ 6.762.000

Programma 6 Economie, cultuur en welzijn

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2022
6.1.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V. Toelichting: Garantstelling voor de lening die nodig is voor de aanleg van het glasvezelnetwerk in Hollands Kroon.	€ 12.200.000

6.1.3	TerraTechnica.Inholland Alkmaar, lerend innoveren Toelichting: Bevordering van lerend innoveren technische scholing.	€ 450.000
6.1.3	RPA/ONH Skillsaanpak NHN Toelichting: Bevordering vaardigheden in technische en technologische beroepen	€ 100.000
6.1.3	St. Hoger onderwijs Nederland te Den Haag, locatie Hogeschool Inholland te Alkmaar / werkplaats digitaal ondernemen Toelichting: Werkplaats van publiek-private samenwerking en dient voor versnellen digitalisering	€ 100.000
6.1.4	Greenport Aalsmeer / Programmabureau Toelichting: Samenwerkingsverband sierteelt regio Aalsmeer	€ 150.000
6.1.4	Greenport Aalsmeer / Uitvoeringsprogramma Toelichting: Projecten op het gebied van versterking en verduurzaming sierteelt.	€ 100.000
6.1.4	Greenport Noord-Holland Noord/programmabureau Toelichting: Samenwerkingsverband agrosector regio Noord-Holland Noord.	€ 165.000
6.1.4	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma Toelichting: Projecten op gebied van versterking en verduurzaming agrosector.	€ 100.000
6.1.4	Greenports Nederland/programma Toelichting: Landelijk samenwerkingsverband agrosector.	€ 150.000
6.1.4	Stichting Proeftuin Zwaagdijk, opstart veldlab bloembollen Toelichting: Project innovatie en verduurzaming bollenteelt.	€ 50.000
6.1.4	Stichting Voedsel verbindt / Programmabureau Toelichting: Het faciliteren van het regionaal organiserend vermogen op voedselvraagstukken.	€ 125.000
6.1.4	Stichting Voedsel Verbindt/uitvoeringsagenda 2020-2023 Toelichting: Het stimuleren van regionale korte keten projecten.	€ 400.000
6.1.4	Stichting Foodvalley/programmabureau TPC Toelichting	€ 20.000

	Het stimuleren van de eiwittransitie van dierlijk naar plantaardig.	
6.1.5	Aeres Hogeschool/lectoraat bodem Toelichting Het brengen en verbinden van bodemkennis naar de boerenpraktijk.	€ 50.000
6.2.1	Plein C Toelichting: Uitvoering programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024.	€ 750.000
6.2.1	Probiblio Toelichting: Uitvoering van de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel.	€ 3.464.240
6.3.1	Stichting NMF/Steunpunt M&A Uitvoering wettelijke taken en provinciaal beleid m.b.t. monumenten en archeologie.	€ 180.864
6.3.1	Mooi Noord-Holland/Steunpunt M&A Toelichting: Uitvoering wettelijke taken en provinciaal beleid m.b.t. monumenten en archeologie.	€ 279.136
6.3.2	Molenfederatie Toelichting: Projectsubsidie voor het organiseren van o.a. de Molencontactdag.	€ 15.000
6.3.2	Noord-Hollands Archief / verhalenplatform Oneindig Noord-Holland. Toelichting: Voor een breed publiek ontsluiten van cultuurhistorische verhalen uit Noord-Holland via verhalenplatform Oneindig Noord-Holland.	€ 124.000
6.3.3	Museum Kaap Skil Toelichting: Ten behoeve van de presentatie van de Palmhoutwrak-collectie.	€ 800.000
6.4.1	ROP Midden West Toelichting: Subsidie tbv organisatie restauratie-opleidingen.	€ 17.000
6.4.2	Gemeente Gooise Meren/ Vestingsplein Muiden Toelichting: De gemeente Gooise Meren is bezig met het programma Verder met de Vesting Muiden' met als doelstelling: het vergroten van de aantrekkelijkheid van Muiden voor inwoners en bezoekers. Het opknappen van het Vestingplein maakt hier onderdeel van uit. Het plein vormt de entree van Muiden en wordt nu als	€ 800.000

	‘verloren’ stenige plek ervaren vol auto’s en weinig uitstraling. Bedoeling is om het Vestingplein om te vormen tot een representatieve entree van de stad met een prettig verblijfsklimaat.	
6.4.2	Stichting Liniebreed Ondernemen, publiekscommunicatie Toelichting: De provincie is als siteholder van de Stelling van Amsterdam verantwoordelijk voor het uitdragen van het verhaal over het UNESCO Werelderfgoed Stelling van Amsterdam. Deze subsidie wordt verstrekt voor publiekscommunicatie rondom dit verhaal.	€ 87.000
6.4.2	Gemeente Weesp, Schanzen Toelichting: Doelstelling is het beter leesbaar maken en de recreatieve kwaliteit vergroten van belangrijke historische onderdelen van de Vestingstad Weesp. Het gaat hierbij om het bastion Nieuw Agtkant en het realiseren van een coupure bij de Utrechtseweg als markering van de historische entree van Weesp.	€ 400.000
6.4.2	Regio Gooi- en Vechtstreek, Nieuwe werken nieuwe Hollandse waterlinie Toelichting: Doelstelling is het bevorderen van de bekendheid en leesbaarheid van de late periode van de Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie en dit te verbinden aan recreatieve, cultuurhistorisch en ecologische doelstellingen.	€ 490.000
6.5.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland Toelichting: De provincie stimuleert de vitaliteit van gemeenschappen. Via Dorpswerk worden initiatieven ondersteund op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang.	€ 60.000

6. Bijlagen

6.1 Bestuur en directie

Provinciale Staten

Zetelverdeling Provinciale Staten	Aantal zetels
GroenLinks	9
VVD	9
D66	6
PvdA	6
JA21	5
CDA	4
Forum voor Democratie	3
Partij voor de Dieren	3
PVV	3
SP	3
ChristenUnie	1
50Plus/Partij voor de Ouderen	1
DENK	1
Fractie Baljeu	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

De directie

Renée Bergkamp	Algemeen directeur/ Provinciesecretaris
Hans van der Stelt	Directeur Concernzaken
Herman Schartman	Directeur Beleid
Lindy Molenkamp	Directeur Beheer en Uitvoering

6.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier. Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

6.3 Waar zijn wij te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland
Dreef 3,2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland
Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

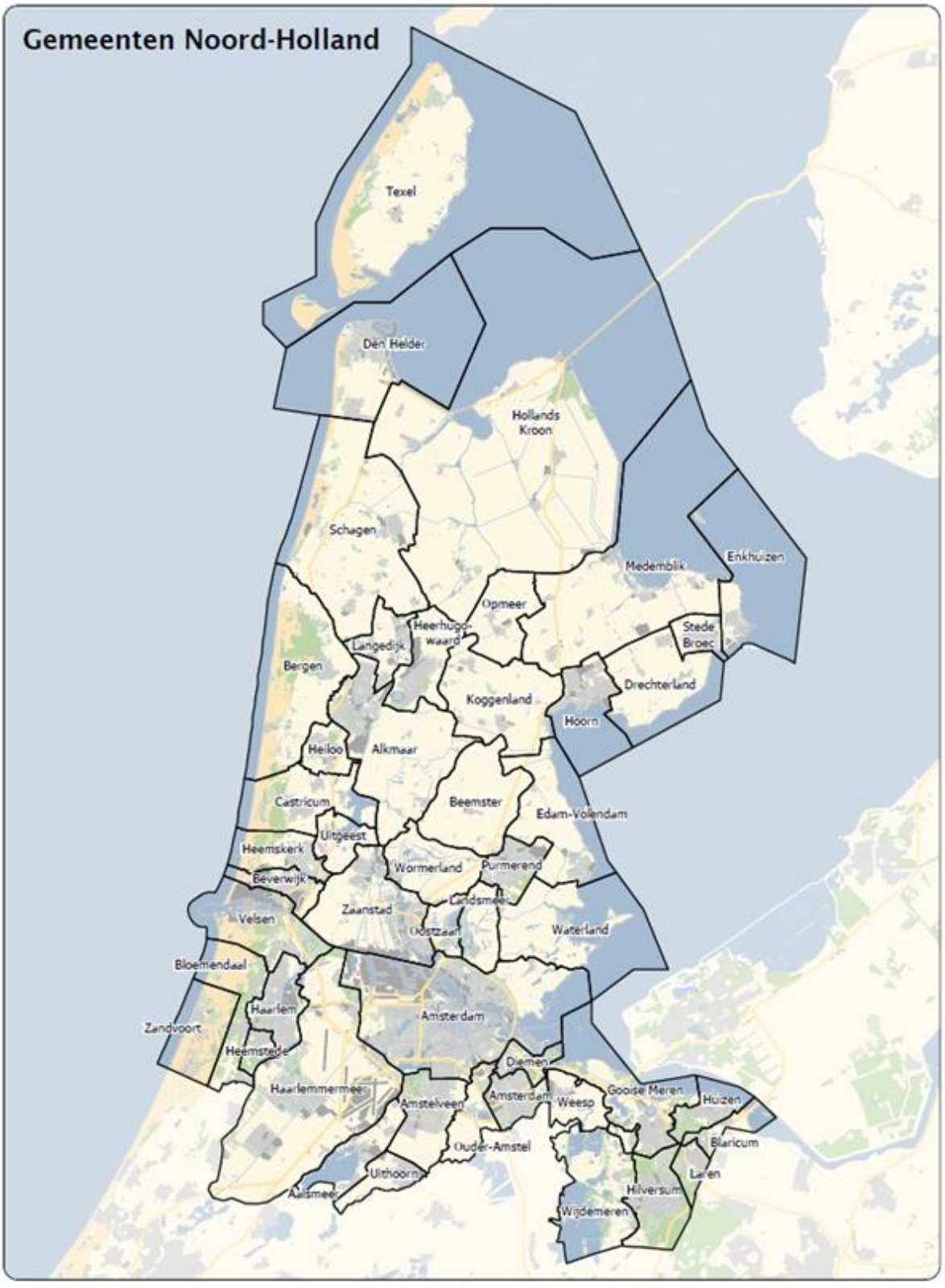
Website

www.noord-holland.nl

Algemene email

post@noord-holland.nl

6.4 Lijst met gemeenten

A	K
Aalsmeer	Koggenland
Alkmaar	L
Amstelveen	Landsmeer
Amsterdam	Langedijk
B	Laren
Beemster	M
Bergen (NH.)	Medemblik
Beverwijk	O
Blaricum	Oostzaan
Bloemendaal	Opmeer
C	Ouder-Amstel
Castricum	P
D	Purmerend
Den Helder	S
Diemen	Schagen
Drechterland	Stede Broec
E	T
Edam-Volendam	Texel
Enkhuizen	U
G	Uitgeest
Gooise Meren	Uithoorn
H	V
Haarlem	Velsen
Haarlemmermeer	W
Heemskerk	Waterland
Heemstede	Weesp
Heerhugowaard	Wijdemeren
Heiloo	Wormerland
Hilversum	Z
Hollandse Kroon	Zaanstad
Hoorn	Zandvoort
Huizen	